

ပါရဂူ
ချစ်သမီးထံသို့

LETTER FROM A FATHER
TO HIS DAUGHTER

JAWAHARLAL NEHRU

ဒို့တာဝန်အရေး (၃) ပါး

- ❖ ပြည်ထောင်စုမပြိုကွဲရေး ဒို့အရေး
- ❖ တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်မှု မပြိုကွဲရေး ဒို့အရေး
- ❖ အချုပ်အခြာအာဏာတည်တံ့ခိုင်မြဲရေး ဒို့အရေး

ပြည်သူ့သဘောထား

- ❖ ပြည်ပအားကိုး ပုဆိန်ရိုး အဆိုမြင်ဝါဒီများအား ဆန့်ကျင်ကြ။
- ❖ နိုင်ငံတော်တည်ငြိမ်အေးချမ်းရေးနှင့် နိုင်ငံတော်တိုးတက်ရေးကို နှောင့်ယှက်ဖျက်ဆီးသူများအား ဆန့်ကျင်ကြ။
- ❖ နိုင်ငံတော်၏ပြည်တွင်းရေးကို ဝင်ရောက်စွက်ဖက်နှောင့်ယှက်သော ပြည်ပနိုင်ငံများအား ဆန့်ကျင်ကြ။
- ❖ ပြည်တွင်းပြည်ပ အဖျက်သမားများအား ဘုံရန်သူအဖြစ် သတ်မှတ်ချေမှုန်းကြ။

နိုင်ငံရေးဦးတည်ချက် (၄) ရပ်

- ❖ နိုင်ငံတော်တည်ငြိမ်ရေး။ ရပ်ရွာအေးချမ်းသာယာရေးနှင့်တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး။
- ❖ အမျိုးသား ပြန်လည်စည်းလုံးညီညွတ်ရေး။
- ❖ ခိုင်မာသည့်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေသစ်ဖြစ်ပေါ်လာရေး။
- ❖ ဖြစ်ပေါ်လာသည့်စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေသစ်နှင့်အညီ ခေတ်မီဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်သော နိုင်ငံတော်သစ်တစ်ရပ် တည်ဆောက်ရေး။

စီးပွားရေးဦးတည်ချက် (၄) ရပ်

- ❖ စိုက်ပျိုးရေးကိုအခြေခံ၍ အခြားစီးပွားရေးကဏ္ဍများကိုလည်း ဘက်စုံဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင်တည်ဆောက်ရေး။
- ❖ ဈေးကွက်စီးပွားရေးစနစ် ပီပြင်စွာ ဖြစ်ပေါ်လာရေး။
- ❖ ပြည်တွင်းပြည်ပမှ အတတ်ပညာနှင့် အရင်းအနှီးများပိတ်ခေါ်၍ စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် တည်ဆောက်ရေး။
- ❖ နိုင်ငံတော်စီးပွားရေးတစ်ရပ်လုံးကိုဖန်တီးနိုင်မှုစွမ်းအားသည် နိုင်ငံတော်နှင့် တိုင်းရင်းသားပြည်သူတို့၏ လက်ဝယ်တွင်ရှိရေး။

လူမှုရေးဦးတည်ချက် (၄) ရပ်

- ❖ တစ်မျိုးသားလုံး၏စိတ်ဓာတ်နှင့် အကျင့်စာရိတ္တမြင့်မားရေး။
- ❖ အမျိုးဂုဏ်၊ ဇာတိဂုဏ်မြင့်မားရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုအမွေအနှစ်များ အမျိုးသားရေးလက္ခဏာများ မပျောက်ပျက်အောင် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေး။
- ❖ မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ် ရှင်သန်ထက်မြက်ရေး။
- ❖ တစ်မျိုးသားလုံး ကျန်းမာကြံ့ခိုင်ရေးနှင့် ပညာရည်မြင့်မားရေး။

စာမူခွင့်ပြုချက်အမှတ် | ၃၁၀ ၀၂၁ ၀၂ ၀၉ |
မျက်နှာပုံးခွင့်ပြုချက်အမှတ် | ၃၁၀ ၀၄၉ ၀၇ ၀၉ |

ပုံနှိပ်ခြင်း
စတုတ္ထအကြိမ် ၂၀၀၉ ခုနှစ်၊ သြဂုတ်လ။
အုပ်ရေး | ၅၀၀ |

ထုတ်ဝေသူနှင့် ပုံနှိပ်သူ
ဒေါ်ခင်အေးမြင့်၊ ရာပြည့်စာပေ [၀၃၈၀၁]နှင့် ရာပြည့်အောင်ဆက် [၀၅၉၀၁]
အမှတ် ၂၄၊ သာယာကုန်းလမ်း၊ (၂)ရပ်ကွက်၊ ပုဇွန်တောင်မြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။

အတွင်းဖလင်

အဇော်

မျက်နှာပုံး ပန်းချီ
လင်းဝဏ္ဏ ဒီဇိုင်းဖွဲ့သည်။

တန်ဖိုး

၂၅၀၀

“ထုတ်ဝေသည့်စာအုပ် ကတ်တလောက် အညွှန်း” (CIP)

၈၀၈.၈၆

ပါရဂူ

ချစ်သမီးထံသို့ / ပါရဂူ ။ - ရန်ကုန် ။

ရာပြည့်စာပေ(စတုတ္ထအကြိမ်) ။ ၂၀၀၉ ။

၁၉၈ - စာ ။ ၁၃ . ၄ X ၂၁ စင်တီ ။

မူရင်းအမည် - LETTER FROM A FATHER TO HIS DAUGHTER
BY JAWAHARLAL NEHRU

(၁) ဘာသာပြန်သူ - ပါရဂူ

(၂) ချစ်သမီးထံသို့

မာတိကာ

	ဘာသာပြန်သူ၏ အမှာ	(က)
	လူနို့ရာဂနို့၏ အမှာ	(ခ)
	နိဒါန်း	(င)
	FOREWORD	(ဆ)
၁။	သဘာဝစာအုပ်	၁
	THE BOOK OF NATURE	၅
၂။	သမိုင်းအစကို ဘယ်လိုရေးခဲ့သလဲ	၈
	HOW EARLY HISTORY WAS WRITTEN	၁၂
၃။	မြေပထဝီဖြစ်ပေါ်လာပုံ	၁၅
	THE MAKING OF THE EARTH	၁၉
၄။	အစဦး သက်ရှိအရာဝတ္ထုများ	၂၂
	THE FIRST LIVING THINGS	၂၈
၅။	တိရစ္ဆာန်များ ဘယ်တုန်းက ပေါ်လာသလဲ	၃၂
	THE ANIMALS APPEAR	၃၆
၆။	လူ ဘယ်တုန်းက ပေါ်လာသလဲ	၃၉
	THE COMING OF MAN	၄၄
၇။	ကမ္ဘာဦးလူ	၄၈
	THE EARLY MEN	၅၄
၈။	လူမျိုးအသီးသီး ပေါ်ပေါက်လာပုံ	၅၈
	HOW DIFFERENT RACES WERE FORMED	၆၃
၉။	လူ၏ အမျိုးနှင့် ဘာသာစကား	၆၆
	THE RACES AND LANGUAGES OF MANKIND	၇၀
၁၀။	ဘာသာစကားများ အချင်းချင်းဆက်သွယ်မှု	၇၄
	THE RELATIONSHIPS OF LANGUAGE	၇၈
၁၁။	ယဉ်ကျေးမှုဆိုသည်မှာ	၈၁
	WHAT IS CIVILIZATION ?	၈၄
၁၂။	လူမျိုးများ ဖြစ်ပေါ်လာမှု	၈၆
	THE FORMATION OF TRIBES	၈၉
၁၃။	ဘာသာတရား၏ အစနှင့် အလုပ်ခွဲဝေမှု	၉၂
	HOW RELIGION BEGAN AND DIVISION OF LABOUR	၉၆

၁၄။	လယ်ယာစိုက်ပျိုးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည့် တိုးတက်ပြောင်းလဲမှုများ	၉၉
	THE CHANGES BROUGHT ABOUT BY AGRICULTURE	၁၀၂
၁၅။	လူမျိုးစုခေါင်းဆောင် ဖြစ်ပေါ်လာပုံ	၁၀၅
	THE PATRIARCH - HOW HE BEGAN	၁၀၈
၁၆။	ခေါင်းဆောင်၏ အာဏာတန်ခိုး	၁၁၀
	THE PATRIARCH - HOW HE DEVELOPED	၁၁၃
၁၇။	ခေါင်းဆောင်သည် ဘုရင်ဖြစ်လာ၏	၁၁၅
	THE PATRIARCH BECOMES THE KING	၁၁၉
၁၈။	ယဉ်ကျေးမှုအစ	၁၂၂
	THE EARLY CIVILIZATIONS	၁၂၆
၁၉။	ကမ္ဘာဦးမြို့ကြီးများ	၁၂၉
	THE GREAT CITIES OF THE ANCIENT WORLD	၁၃၂
၂၀။	အီဂျစ်နှင့် ကရိ(တ်)	၁၃၄
	EGYPT AND CRETE	၁၃၈
၂၁။	တရုတ်နှင့် အိန္ဒိယ	၁၄၁
	CHINA AND INDIA	၁၄၄
၂၂။	ပင်လယ်ခရီးနှင့် ကုန်ကူးသန်းရောင်းဝယ်မှု	၁၄၆
	SEA VOYAGES AND TRADE	၁၅၁
၂၃။	ဘာသာစကား၊ အရေးအသား၊ ဂဏန်းသင်္ချာ	၁၅၄
	LANGUAGE, WRITING AND NUMERALS	၁၅၇
၂၄။	လူတန်းစားအမျိုးမျိုး	၁၅၉
	DIFFERENT CLASSES OF PEOPLE	၁၆၃
၂၅။	ဘုရင်၊ ဘုရားဝတ်ကျောင်း၊ ဘုန်းကြီး	၁၆၅
	KINGS AND TEMPLES AND PRIESTS	၁၆၉
၂၆။	နောက်သို့ တစ်လှည့် ပြန်ကြည့်ခြင်း	၁၇၂
	A LOOK BACK	၁၇၅
၂၇။	ဖိုးဆစ်လ်နှင့် ရှေးဟောင်း အပျက်အစီးများ	၁၇၇
	FOSSILS AND RUINS	၁၈၀
၂၈။	အာရယန်လူမျိုး အိန္ဒိယသို့လာခြင်း	၁၈၂
	THE ARYANS COME TO INDIA	၁၈၅
၂၉။	အိန္ဒိယရှိ အာရယန်လူမျိုးများ	၁၈၇
	WHAT WERE THE ARYANS IN INDIA LIKE?	၁၉၁
၃၀။	ရာမာယဏနှင့် မဟာဘာရတ	၁၉၄
	THE RAMAYANA AND THE MAHABHARATA	၁၉၇

ဘာသာပြန်သူ၏ အမှာ

ဤစာအုပ်ကို ရေးသားသူ နေရူးကို စာဖတ်သူနှင့် မိတ်ဆက်ပေးဖို့ လိုမည် မထင်ပေ။ ယနေ့ ကမ္ဘာပေါ်တွင် ကမ္ဘာ့နိုင်ငံရေး ခေါင်းဆောင်ကြီးတစ်ဦး အဖြစ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ငြိမ်းချမ်းရေးဗိသုကာကြီး တစ်ဦးအဖြစ်ဖြင့်လည်းကောင်း ထင်ပေါ်ကျော်ကြားသော အိန္ဒိယပြည် ဝန်ကြီးချုပ်နေရူးကို လူတိုင်းသိကြသည်။ သို့ဖြစ်၍ ဤနေရာ၌ နေရူးကို ကမ္ဘာ့နိုင်ငံရေး ခေါင်းဆောင်တစ်ဦး အနေနှင့်လည်းကောင်း၊ ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး ဗိသုကာကြီးတစ်ဦး အနေနှင့်လည်းကောင်း၊ မိတ်ဆက်စကားရေးသား ပြဆို နေမည်ဆိုလျှင် ပိုရုံသာ ရှိနေမည်။

သို့ရာတွင် နေရူးကို ကမ္ဘာ့နိုင်ငံရေး ခေါင်းဆောင်တစ်ဦး အနေဖြင့် လည်းကောင်း၊ ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး ဗိသုကာတစ်ဦး အနေဖြင့်လည်းကောင်း လူသိများသလောက် စာပေသမား သို့မဟုတ် စာရေးဆရာတစ်ဦး အနေနှင့်မူ မြန်မာစာဖတ် ပရိသတ်ထံက သိသူပေါလှမည် မဟုတ်ပေ။ နေရူးသည် ကမ္ဘာပေါ်ရှိ ထင်ရှားကျော်ကြားသည့် စာရေးဆရာ တစ်ဦးလည်း ဖြစ်ပေ၏။ ယနေ့ ကမ္ဘာပေါ်တွင် အကောင်းဆုံး စာရေးဆရာငါးဦးအနက် တစ်ဦး အပါအဝင် ဖြစ်သည်ဟု အသိအမှတ် ပြုခြင်း ခံရလေသည်။ သူပြုစု ရေးသား ထားသည့် ကမ္ဘာကျော်ကျမ်းများမှာ အောက်ပါ အတိုင်း ဖြစ်လေ၏။

- (1) Letters from a father to his daughter
- (2) Glimpses of World History
- (3) My Autobiography
- (4) The Discovery of India
- (5) The Unity of India
- (6) China, Spain and the War

ယခု ကျွန်ုပ် မြန်မာပြန်သည့် စာမှာကား သူ၏ ချစ်သမီး ကုန္ဒိရာအတွက် ရည်ရွယ် ရေးသား သော ပေးစာများ ဖြစ်လေ၏။ ထိုပေးစာများသည် ကမ္ဘာကျော်ကြား ပေးစာများ စာရင်းထဲ တွင် အပါအဝင် ဖြစ်လေသည်။ ထိုပေးစာများကို စုပေါင်း၍ ၁၉၂၉ခုနှစ်တွင် (Letter from a father to his daughter) ဟူသော အမည်ဖြင့် စာအုပ်အဖြစ် ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေ လေရာ ယနေ့ဆိုလျှင် အကြိမ်ပေါင်း သုံးဆယ်ကျော်သွား လေပြီ။

ဤစာအုပ်မှာ ဆယ်နှစ်အရွယ် သမီးငယ်အတွက် ရည်ရွယ်ပြီး ရေးသားထား သည့် စာအုပ်ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ဤစာအုပ်၌ ကမ္ဘာ့သမိုင်းနှင့် နေရူး၏ အမြင်သစ် အယူအဆသစ်များကို ရှင်းရှင်းနှင့်ကျဉ်းကျဉ်း ရေးပြထားသည်ကို တွေ့ရလေသည်။ ကလေးသူငယ်များနှင့် လူပိန်းများအတွက် အလွန် သင့်လျော်သော စာအုပ် ဖြစ်လေ၏။ မြန်မာဘာသာနှင့်လည်း ရှိသင့်ရှိအပ်သည့် စာအုပ်တစ်အုပ် ဖြစ်သည်ဟု ယူဆမိသောကြောင့် မြန်မာဘာသာဖြင့် ပြန်ဆိုလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဝန်ကြီးချုပ်ဂေဟာ
နယူးဒေလီ
၁၉၇၃၊ နိုဝင်ဘာ ၁

ကလေးသူငယ် အတော်များများသည် မိမိတို့၏ မိဘများကို မြတ်မြတ်နိုးနိုး ရှိကြသည်။ သို့ရာတွင် မိဘအားလုံးကမူ ကျွန်မ၏ မိဘကဲ့သို့ အဖော်သဟဲ ကောင်းများ မဟုတ်ပေ။ ကျွန်မဖခင်သည် မည်သည့် အရာဝတ္ထုမျိုးကိုမဆို စိတ်ပါဝင်စားပြီး သူ စိတ်ပါဝင် စားသော အရာဝတ္ထုများကို ဝမ်းပန်းတသာ ဖြန့်ဝေပေးသည်။

ကျွန်မတွင် မေးစရာ မေးခွန်းတွေ တပြုံတခေါင်းကြီးရှိနေသည်။ ယင်း မေးခွန်းများသည် ကမ္ဘာလောကကြီးနှင့်ပတ်သက်ပြီး ကျွန်မ၏ ဖခင်အား ရှင်းလင်း ပြောပြခိုင်းရမည့် အကြောင်းအရာများ ဖြစ်သည်။ ကမ္ဘာလောကကြီးအတွင်း မှီတင်း နေထိုင်ကြသော ယောက်ျားများ၊ မိန်းမများနှင့်လည်းကောင်း၊ မိမိတို့၏ အတွေး အခေါ်၊ အပြုအမူ၊ စာပေအနုပညာဖြင့် သူတစ်ပါးတို့အား ဆွဲဆောင်နိုင်ကြသူများနှင့် ပတ်သက်၍လည်းကောင်း မေးမြန်းစုံစမ်းစရာ အကြောင်းအရာများသည် ကျွန်မ၏ မေးခွန်းများ ဖြစ်သည်။

ထို့ပြင် ကျွန်မ၏ ဖခင်သည် ကျွန်မတို့၏ အံ့ဖွယ်တိုင်းပြည်နှင့် ပတ်သက်၍ လည်းကောင်း၊ ကျွန်မတို့တိုင်းပြည်၏ ယခင်က အောင်မြင်မှုများ၊ ဓမ်းနားကြီးကျယ် မှုများနှင့် ပတ်သက်၍လည်းကောင်း၊ နောက်ပိုင်း ကျဆုံးသွားခြင်း၊ အနှောင်အဖွဲ့ခံရ

ခြင်းများနှင့်ပတ်သက်၍လည်းကောင်း စိတ်ပါဝင်စားစွာ ပြောလည်းပြောသည်။
ရေးလည်း ရေးသည်။ ကျွန်မ၏ စိတ်နှလုံးထဲတွင် ရှေ့တန်းရောက်နေသော အတွေး
အခေါ်တစ်ခုရှိသည်။ ယင်းမှာ လွတ်လပ်ရေး ဖြစ်သည်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံအတွက်
လွတ်လပ်ရေးမျှသာ မကဘဲ ကမ္ဘာပေါ်ရှိ ပြည်သူပြည်သားအားလုံးအတွက်
လွတ်လပ်ရေးလည်းဖြစ်သည်။

ကျွန်မ ရှစ်နှစ် ကိုးနှစ်အရွယ် ကျွန်မဖခင်ရေးသော ဤစာအုပ်ထဲရှိ ပေးစာ
များသည် ကမ္ဘာလောကကြီး စတင်ပေါ်ပေါက်လာချိန်က အကြောင်းအရာများနှင့်
လည်းကောင်း၊ လူသားများ မိမိတို့ကိုယ်ကို မိမိတို့ “လူ”ဟူ၍ စတင်သိချိန်က
အကြောင်းအရာများနှင့်လည်းကောင်း ပတ်သက်သောပေးစာများ ဖြစ်သည်။

ယင်းပေးစာများသည် ဖတ်ပြီး မေ့မေ့ပျောက်ပျောက် ထားလိုက်ရမည့်
ပေးစာမျိုး မဟုတ်ပေ။ ပြည်သူပြည်သားများအတွက် အမြင်သစ် အတွေးသစ်နှင့် တကွ
ကိုယ်ချင်းစာနာ ငဲ့ညှာမှုပေးသည့်အပြင် ကမ္ဘာလောကကြီးအပေါ် စိတ်ပါ ဝင်စားမှု
ဖြစ်ပေါ်စေရန် ဖန်တီးပေးသည့် ပေးစာများလည်း ဖြစ်သည်။ ယင်းပေးစာ များသည်
ဘဘာဝအား စာအုပ်ကြီးတစ်အုပ်ကဲ့သို့ ထိတွေ့နိုင်ရန်အတွက်လည်း ညွှန်ကြား
ပြောပြထားသည့် ကျောက်တုံးများနှင့် သစ်ပင်များကိုလည်းကောင်း၊ ပိုးမွှား တိရစ္ဆာန်
များ၏ အသက်ကိုလည်းကောင်း၊ ညဉ့်အချိန် နက္ခတ်ကြယ်တာရာများကို လည်း
ကောင်း စူးစူးစိုက်စိုက်လေ့လာရန် နာရီပေါင်းများစွာ ကျွန်မ အချိန်ကုန်လွန် စေခဲ့
ဖူးသည်။

ယင်းပေးစာများကို ယခင်က ဘာသာစကားပေါင်းများစွာဖြင့် စာအုပ် အဖြစ်
ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ စာဖတ်သူများကိုဆွဲဆောင်မည့် ယခုတစ်ကြိမ် ထပ်မံ
ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခြင်းသည်လည်း ကလေးသူငယ်များကို စိတ်ပါဝင်စားစေပြီး မူရင်းပေး
စာများက ကျွန်မအတွက် ပြုမူဖန်တီးပေးသကဲ့သို့ပင် မြင်ကွင်းကျယ်အသစ် ဖွင့်ပေး
ပေလိမ့်မည်ဟူ၍လည်း ကျွန်မ ယုံကြည်စိတ်ချသည်။

PRIME MINISTER'S HOUSE
NEW DELHI
November 1, 1973.

Most children idolise their parents, but not all parents are as good companions as mine were. My father was interested in everything and delighted in sharing his enthusiasm. I was full of questions and this enabled him to tell me about the world, and the men and women who inhabited it and who have moved others by their ideas and actions, and through literature and art. Above all he loved to speak and write about our wonderful country, its early achievements and grandeur and the later decline and bondage. One thought was uppermost in his mind and that was freedom - freedom not only for India but for all peoples of the world.

The letters in this book, written when I was eight or nine deal with the beginnings of the earth and of man's awareness of himself. They were not merely letters to be read and put away. They brought a fresh outlook and aroused a feeling of concern for people and interest in the world around. They taught one to treat nature as a book. I spent absorbing hours studying stones and plants, the lives of insects and at night, the stars.

The letters have earlier appeared in book form in different languages, but I am sure this attractive reprint will appeal to children and will open new vistas for them as the original letters did for me.

Indira Gandhi

နိဂါန်း

ဤပေးစာများသည် ၁၉၂၈-ခုနှစ် နွေဥတုကာလ၌ ကျွန်ုပ်၏ သမီးချစ် အင်ဒီရာကို ရေးသားပေးပို့သည့် စာများဖြစ်သည်။ ထိုစဉ်က သမီးအင်ဒီရာမှာ မဆူရီရှိ ဟိမာလယတောင်စခန်းတွင် ရှိပြီး ကျွန်ုပ်က အောက်ပိုင်းမြေပြန့်နေရာတွင် ရှိနေခဲ့လေသည်။

ဤပေးစာများသည် ဆယ်နှစ်အရွယ်ရှိ သမီးငယ်ကလေးအတွက်သာ ရည်မှန်းပြီး ရေးပေးသည့်စာများ ဖြစ်လေ၏။ သို့ရာတွင် သူတို့အကြံပေးသည်ကို ကျွန်ုပ် လေးစားမှုပြုရသည့် မိတ်ဆွေများက ဤပေးစာများကို သဘောကျပြီး အခြား စာဖတ်သူများလည်း ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဖတ်နိုင်အောင် စက်တင်ပုံနှိပ်ပါဟု ကျွန်ုပ် အား အကြံပေးကြလေသည်။ အခြား သူငယ် သူငယ်မများ ဤပေးစာများကို နှစ်သက် သဘောကျမည်၊ မကျမည်ကိုမူ ကျွန်ုပ်မသိပါ။ သို့သော်လည်း ဤပေးစာ များကို ဖတ်မိသူမှန်သမျှသည် ကျွန်ုပ်တို့၏ ဤကမ္ဘာလောကအား အိမ်ထောင် မိသားစုကြီး တစ်ခုအဖြစ် တဖြည်းဖြည်း ထင်မှတ်ယူဆသွားကြလိမ့်မည်ဟူ၍ကား ကျွန်ုပ် မျှော်လင့်ချက်ထားပါသည်။ ထို့ပြင် ဤပေးစာများကို ရေးရာ၌ ကျွန်ုပ်ဖြစ်ခဲ့ရသည့် ကြည်နူးမှုမျိုး၏ တစ်စိတ်တစ်ဒေသ ကြည်နူးမှုမျိုးကို ဖတ်ရှုသူများလည်း ခံစားကြ ရလိမ့်မည်ဟူ၍လည်း ကျွန်ုပ် မျှော်လင့်ချက်ထားပါသည်။

ပေးစာများ ရှောင်တခင်အပြီးသတ်သွားကြသည်။ ရှည်လျားလှတဲ့ ဂီမန္တ

ဥတုသည် ကုန်ဆုံးသွားသည်ဖြစ်၍ အင်ဒီရာသည် တောင်ပေါ်ဒေသများမှ ဆင်းသက်လာသည်။ ၁၉၂၉ခုနှစ်၌ သူ့အတွက် မဆူရီသို့လည်းကောင်း၊ သို့မဟုတ် အခြားတောင်ပေါ်ဒေသများသို့လည်းကောင်း သွားခွင့်မကြိုတော့ပေ။ နောက်ဆုံး ပေးစာသုံးစောင်မှာ ခေတ်သစ်ကို အစပြုထားသည်။ ထို့ကြောင့် ဤစာအုပ်၌ပါ၍ မလျော်သလိုလိုဖြစ်နေသည်။ သို့သော်လည်း ယင်းစာသုံးစောင်ကို ထည့်ဖြည့်ဖို့ရန် အခွင့်အလမ်းမရှိတော့သည်ဖြစ်၍ ဤစာအုပ်ထဲ၌ပင် ထည့်သွင်းလိုက်ပေသည်။

ဤပေးစာများမှာ အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ဖြစ်၍ ဖတ်နိုင်သူအရေအတွက်များလိမ့်မည်မဟုတ်ကြောင်းကို ကျွန်ုပ်သဘောပေါက်သည်။ ယင်းအများကို ကျွန်ုပ်လုံးဝတာဝန်ယူပါသည်။ ဤပေးစာများ၏ဘာသာပြန်များကို ထုတ်ဝေခြင်းအားဖြင့်သာလျှင် ယင်းအများကို ဖြေဖျောက်နိုင်ပေမည်။

အေလဟာဘတ်
နိုဝင်ဘာ၊ ၁၉၂၉

ဂျပါဟလာနေရူး

FOREWORD

THESE LETTERS were written to my daughter Indira in the summer of 1928 when she was in the Himalayas at Mussoorie and I was in the plains below. They were personal letters addressed to a little girl, ten years of age. But friends, whose advice I value, have seen some virtue in them, and have suggested that I might place them before a wider audience. I do not know if other boys and girls will appreciate them. But I hope that such of them as read these letters may gradually begin to think of this world of ours as a large family of nations. And I hope also, though with diffidence, that they may find in the reading of them a fraction of the pleasure that I had in the writing of them.

The Letters end abruptly. The long summer had come to an end and Indira had to come down from the mountains. And there was no Mussoorie or other hill-station for her in the summer of 1929. The last three letters begin a new period and are somewhat out of place by themselves. But I have included them as there is little chance of my adding to them.

I realize that letters being in English, their circle of appeal is limited. The fault is entirely mine. I can only remedy it now by having a translation made.

ALLAHABAD
November 1929

Jawaharlal Nehru

သဘာဝစာအုပ်
The Book of Nature

သမီး ဖေဖေနှင့်အတူတကွ နေထိုင်စဉ်အခါက သမီးဟာ ဖေဖေကို ထွေရာ
လေးပါး အကြောင်းအရာများနှင့် စပ်လျဉ်းပြီး မေးခွန်းပေါင်းများစွာကို မေးလေ့ရှိ သည်။
ဖေဖေကလည်း ကြိုးစားပမ်းစား ပြန်ကြားဖြေဆိုခဲ့သည်။ အခုတော့ သမီးက မဆူရီမှာ
ဖေဖေက အလဟာဘတ်မှာ တကွဲတပြားစီနေရသည့်အတွက် ဖေဖေတို့ ဟာ
ယခင်ကလို စကားဆွေးနွေးပြောကြားခွင့် မရကြတော့ဘူး။ သို့အတွက် ဤကမ္ဘာ
လောက၏ အကြောင်းနှင့် ဤကမ္ဘာလောကပေါ်မှာတည်ရှိသည့် ကြီးကြီးငယ်ငယ်
ရွယ်ရွယ်စားစားသော တိုင်းပြည်နိုင်ငံများ၏ အကြောင်းကို အခွင့်သင့်သလိုရေးပြီး
သမီးထံ ပို့ပေးသွားမည်ဟု ဖေဖေ ကြံရွယ်ထားသည်။ အိန္ဒိယနှင့် အင်္ဂလန်အကြောင်း
ကို သမီး ရာဇဝင်စာအုပ်ထဲမှာ အနည်းအကျဉ်းဖတ်ဖူးသည်။ သို့သော်လည်း အင်္ဂလန်
သည် သေးငယ်သည့် ကျွန်းကလေးတစ်ခုမျှသာ ဖြစ်သည်။ အိန္ဒိယကလည်း
ကြီးကျယ်သည့် နိုင်ငံကြီးတစ်ခုဖြစ်စေကာမူ ကမ္ဘာလောက၏ သေးငယ်သည့် အစိတ်
အပိုင်းတစ်ခုမျှသာလျှင် ဖြစ်သည်။ အကယ်၍ သမီးတို့ ဖေဖေတို့ဟာ ဤကမ္ဘာ
လောကအကြောင်းကို အနည်းအကျဉ်း သိချင်သပဆိုလျှင် တိုင်းပြည်နိုင်ငံအားလုံး၏
အကြောင်းနှင့် ထိုတိုင်းပြည်နိုင်ငံများတွင် မှီတင်းနေထိုင်ကြသည့် အားလုံးသော
လူမျိုးတို့၏ အကြောင်းကို မစဉ်းစား မဆင်ခြင်ဘဲ နေလို့မဖြစ်ဘူး။ သမီးတို့ ဖေဖေတို့
မွေးဖွားရာဖြစ်သည့် ကျဉ်းမြောင်းသေးငယ်သော နိုင်ငံလေးတစ်ခုတည်းကို သာကွက်ပြီး
စဉ်းစားဆင်ခြင်လို့ မဖြစ်ဘူး။

ဤ ဖေဖေပေးစာများထဲတွင် အနည်းငယ်မျှသာ အကြောင်းခြင်းရာကိုသာ

ပြောပြနိုင်လိမ့်မည်ဖြစ်သည်ကို ဖေဖေသိသည်။ သို့ရာတွင် ဤအနည်းငယ်မျှသော အကြောင်းခြင်းရာများသည် သမီးအတွက် စိတ်ဝင်စားဖွယ်ဖြစ်ပြီး ဤအနည်းငယ်မျှသော အကြောင်းခြင်းရာကို သမီးဖတ်ပြီးသောအခါ သမီးဟာ ကမ္ဘာလောကသည် တစ်ခုတည်းဖြစ်သည်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ကမ္ဘာလောကထဲ၌နေထိုင်ကြသည့် အခြားသော ပုဂ္ဂိုလ်များသည် ငါတို့၏ မွေးချင်းပေါက်ဖော်များ ဖြစ်ကြသည်ဟူ၍လည်းကောင်း တွေးတောကြဆီနိုင်လိမ့်မည်ဟု ဖေဖေ မျှော်လင့်ထားသည်။ သမီးကြီးပြင်းလာသည့်အခါ သမီးဟာ ကမ္ဘာလောကနှင့် ကမ္ဘာလောကသူ၊ လောကသားများ အကြောင်းကို စာအုပ်ထူကြီးများထဲတွင် ဖတ်ရပေလိမ့်မည်။ ထိုအခါ သမီးဟာ သမီးဖတ်ဖူးခဲ့သည့် ဝတ္ထုစာအုပ်တွေထက် စိတ်ဝင်စားဖွယ်ကောင်းသည့်အချက်များကို တွေ့မြင်သိရှိရလိမ့်မည်။

ဤပထဝီမြေပြင်သည် နှစ်ပေါင်းသိန်းသန်းမက ရှည်ကြာခဲ့ပြီဟူသည့် အချက်နှင့် အချိန်ကြာမြင့်စွာကာလအထိ ဤပထဝီမြေပေါ်၌ မည်သည့်လူသားမျှ နေထိုင်ခြင်း မရှိခဲ့ဟူသော အချက်ကိုမူ သမီးသိပြီး ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ လူသားများ မပေါ်ခင်က တိရစ္ဆာန်များသာလျှင် ရှိခဲ့သည်။ တိရစ္ဆာန်များ မပေါ်ခင်ကမူ ဤပထဝီမြေပြင်ပေါ်၌ မည်သည့် သက်ရှိအရာမျှ မရှိသေးသည့် ခေတ်တစ်ခေတ် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့လေသည်။ ကမ္ဘာလောကပေါ်မှာ တိရစ္ဆာန်အမျိုးမျိုး၊ လူအစားစားတို့ဖြင့် ပြည့်နှက်၍နေသည့် ယခုလိုအချိန်မျိုးမှာတော့ ဤကမ္ဘာလောကပေါ်မှာ ထိုခေတ်က ဘာတစ်ခုမျှ မရှိသည့်အချက်ကို စဉ်းစားဆင်ခြင်ကြည့်ဖို့ရန် ခဲယဉ်းပေလိမ့်မည်။ သို့သော်လည်း သိပ္ပံပညာရှိများနှင့် ဤအကြောင်းအရာများကို နက်နက်နဲနဲ စဉ်းစားလေ့လာကြသည့် ပညာရှိပုဂ္ဂိုလ်များက “တစ်ခေတ်တုန်းက ဤပထဝီမြေကြီးသည် အလွန်ပူသည်ဖြစ်၍ ပထဝီမြေပြင်ပေါ်၌ သက်ရှိသတ္တဝါမနေနိုင်ခဲ့ပေ”ဟူ၍ ရေးသားကြသည်။ အကယ်၍ ဖေဖေတို့ဟာ သူတို့ရေးသားထားသည့် စာအုပ်များကို ဖတ်ကြည့်လျှင်လည်းကောင်း၊ ကျောက်တောင်များနှင့် တိရစ္ဆာန်များ၏ ကျောက်ဖြစ်နေသည့် အရိုးဟောင်းများကို လေ့လာကြည့်လျှင်လည်းကောင်း၊ ထိုကဲ့သို့သော ခေတ်မျိုးသည် သူတို့ပြောသည့် အတိုင်း အမှန်စင်စစ်ပင် ရှိခဲ့ဖူးလိမ့်မည်ဆိုသည့်အချက်ကို ဖေဖေတို့ ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ သိရှိနားလည်နိုင်ပေသည်။

သမီးဟာ ရာဇဝင်သမိုင်းကို စာအုပ်များထဲမှာသာ ဖတ်ရပေလိမ့်မည်။ သို့သော်လည်း လူဟူ၍ မွေးဖွားပေါ်ပေါက်ခြင်း မရှိခဲ့သေးသည့် ရှေးအထက်ကျော်ကာလကမူ စာအုပ်ကိုမည်သူရေးနိုင်မည်နည်း။ သို့ဖြစ်လျှင် ထိုခေတ်က အကြောင်းအရာများကို ဖေဖေတို့ ဘယ်လိုလုပ်သိရမည်နည်း။ အကြောင်းအရာဟူသမျှကို ထိုင်စဉ်းစားလိုက်ရုံနှင့် ရနိုင်တာမျိုးမဟုတ်ဘူး။ ဖေဖေတို့ ကိုယ်စဉ်းစားလိုသည့် အကြောင်း

ကို စဉ်းစားပြီး လှပသည့်နတ်ကညာမယ်များ ပုံပြင်ဒဏ္ဍာရီများကို ပြုစုပစ်လိုက်ကြသည့်အချက်ဟာ စိတ်ဝင်စားစရာတော့ တော်တော်ကောင်းပါသည်။ သို့သော်လည်း ကိုယ်တွေ့ဖြစ်သည့် အကြောင်းအချက်တစ်ခုခုကို အခြေမခံလျှင် ဘယ်မှာ မှန်ကန်မှုကို ရရှိနိုင်မည်နည်း။ သို့ရာတွင် ထိုရှေးကျသည့် ခေတ်အခါက ရေးပြုထားခဲ့သည့် စာအုပ်များမရှိသော်လည်း ဖေဖေတို့ဟာ ကံကောင်းထောက်မ သည့် အားလျော်စွာ အရာဝတ္ထုအချို့ကို တွေ့မြင်ရသည်။ ထိုအရာဝတ္ထုများမှ ဖေဖေ တို့ဟာ စာအုပ်တစ်ခုခုမှ သိရှိရသည်ထက် မလျော့သော အကြောင်းအရာများကို သိရှိကြရသည်။

ဖေဖေတို့ဟာ ကျောက်တောင်များ၊ ပင်လယ်သမုဒ္ဒရာများ၊ ကြယ်တာရာများ၊ မြစ်များ၊ သဲကန္တာရများ၊ ရှေးဟောင်းတိရစ္ဆာန်များ၏ ကျောက်ဖြစ်နေသည့် အရိုးများကို တွေ့ကြရသည်။ ထိုအရာဝတ္ထုများသည် ကမ္ဘာလောက၏ ရှေးကျသည့် အကြောင်းအရာများကို သိဖို့ရန်အတွက် ဖေဖေတို့၏စာအုပ်ကြီးများပင် ဖြစ်ကြသည်။ အမှန်စင်စစ်အားဖြင့် ထိုအကြောင်းအရာများကို သိရှိနားလည်ဖို့ရန်အတွက် မှန်ကန်တိကျသည့် နည်းလမ်းမှာ တခြားပုဂ္ဂိုလ်များ ရေးသားပြုစုထားသည့် စာအုပ်များကို ဖတ်ရုံမျှသာမက ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ သဘာဝစာအုပ်ကြီးကိုလည်း ဖတ်ကြည့်ဖို့ရန် လိုလေသည်။

သမီးဟာ ကျောက်များ၊ တောင်များမှ ထိုအကြောင်းအရာများကို ဖတ်ရှုလေ့လာနည်း မကြာခင် တတ်မြောက်သွားလိမ့်မည်ဟု ဖေဖေ မျှော်လင့်သည်။ ဘယ်လောက် စိတ်ဝင်စားဖွယ်ကောင်းသည့် အချက်လဲဆိုတာ သမီးစဉ်းစားကြည့်ပါ။ လမ်းပေါ်မှာ သို့မဟုတ် တောင်အောက်မှာကျနေသည့် ကျောက်ခဲငယ်တစ်ခုကို သမီးတွေ့ဖူးလိမ့်မည်။ ထိုကျောက်ခဲငယ်ဟာ သဘာဝစာအုပ်ကြီး၏ သေးငယ်သည့် စာမျက်နှာ တစ်ချပ် ဖြစ်နိုင်သည်။ အကယ်၍ သမီးဟာ ထိုစာမျက်နှာကို ဖတ်နည်းတတ်မည်ဆို လျှင် ထိုစာမျက်နှာမှ သမီးဟာ ဆန်းသစ်သည့်အကြောင်းအရာတစ်ခုခုကို သိရှိနားလည်နိုင်ပေသည်။

ဟိန္ဒူဖြစ်စေ၊ အူရုဖြစ်စေ၊ အင်္ဂလိပ်ဖြစ်စေ ဘာသာတစ်ခုခုကို ဖတ်နိုင်ဖို့ ရန်အတွက် သမီးတို့ဟာ ထိုဘာသာ၏အက္ခရာစာလုံးကို သင်ကြားရမည် ဖြစ်ပေသည်။ ထိုနည်းအတူပဲ သဘာဝ၏ကျောက်နှင့် ကျောက်တောင်စာအုပ်များထဲက သဘာဝ၏ အကြောင်းအရာကိုမဖတ်ခင် သမီးဟာ သဘာဝ၏ အက္ခရာစာလုံးများကို သင်ကြားလေ့လာရပေလိမ့်မည်။ အခုလဲပဲ အနည်းအကျဉ်းလောက်တော့ ဘယ်လို ဖတ်ရမယ်ဆိုတာ သမီး သိပါလိမ့်မည်။ ကျောက်စရစ်လုံးလုံးပြောင်ပြောင်လေးတစ်ခု တလေကို သမီးတွေ့မြင်ရသည့်အခါ ကျောက်စရစ်လုံးကလေးက သမီးကို တစ်စုံ

တစ်ခု ပြောမပြဘူးလား။ ထိုကျောက်စရစ်ကလေးဟာ ဘယ်သို့ဘယ်ပုံ လုံးလာ
 သနည်း။ ချောမွတ်လာသနည်း။ အကယ်၍ သမီးဟာ ကျောက်တုံးကြီးတစ်ခုကို
 ကျောက်ခဲကလေးများဖြစ်အောင် ခွဲစိတ်လိုက်လျှင် ကျောက်ခဲတိုင်း ကျောက်ခဲတိုင်း
 ဟာ ကြမ်းတမ်းပြီး မညီညာသည့် ထောင့်စွန်းများ ထွက်ပေါ်နေပေလိမ့်မည်။
 ထိုကျောက်ခဲများဟာ ကျောက်စရစ်လုံးလုံးပြောင်ပြောင်လေးလို ဘယ်နည်းနှင့်မှ
 ဟုတ်မှာမဟုတ်ဘူး။ သို့ဖြစ်လျှင် ထိုကျောက်စရစ်ခဲဟာ ဘယ်နည်းဘယ်ပုံ ဤမျှ
 လုံးလာသနည်း။ ဤမျှ ချောမွတ်လာသနည်း။ ဤမျှ ပြောင်လက်လာသနည်း။
 အကယ်၍ သမီးမျက်စိကမြင်တတ်ပြီး နားက နားထောင်တတ်မည်ဆိုလျှင်
 ထိုကျောက်စရစ်ကိုယ်တိုင်က သူ့အကြောင်းအရာကို သမီးအား ပြောပြပေလိမ့်မည်။

ကျောက်စရစ်က ဤသို့ ပြောပြလိမ့်မည်။ နေ့ရက်ပေါင်းများစွာ ကျော်လွန်
 လာခဲ့ပြီဖြစ်သည့် တစ်ချိန်တုန်းက သူလဲပဲ ကျောက်တုံးကြီးတစ်ခု၏ အစိတ်အပိုင်း
 တစ်ခုဖြစ်ခဲ့သည်။ ကျောက်တုံးကြီးတစ်ခုက သမီး ခွဲစိတ်ပစ်လိုက်သည့် ကြမ်းတမ်း
 သည့် ထောင့်စွန်းများပေါ်ထွက်နေသော ကျောက်ခဲအတိုင်းပင် ဖြစ်ခဲ့သည်။ တောင်
 ကမ်းပါးယံ တစ်ခုပေါ်မှာ ကျရောက်နေတာ ဖြစ်ချင်ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ ထို့နောက် မိုးရွာပြီး
 သူ့ကို လျှိုငယ်တစ်ခုအထိ မျှောယူလာခဲ့သည်။ ထိုနေရာ၌ သူသည် တောင်ကျ
 စမ်းချောင်းတစ်ခုကို တွေ့ပြီးလျှင် ထိုစမ်းချောင်းက သူ့ကို မြစ်ငယ်တစ်ခုထဲသို့
 ရောက်လာအောင် တွန်းထိုးပို့လိုက်ပြန်သည်။ ထို မြစ်ငယ်က တစ်ဖန် မြစ်ကြီးထဲကို
 ပို့လိုက်သည်။ ထိုအချိန်အတောအတွင်း သူဟာ မြစ်အောက်ခြေပေါ်မှာ လိမ့်ရင်း
 လိမ့်ရင်းနှင့် သူ့ထောင့်စွန်းများဟာ ပွန်းပွန်းသွားလေသည်။ ထို့နောက် သူဟာ ညီညာ
 ချောမွတ်ပြီး ပြောင်လက်လာလေသည်။ ထိုနည်းအားဖြင့် သူဟာ သမီး မျက်မှောက်မှာ
 မြင်တွေ့နေရသည့် ကျောက်စရစ်ခဲဘဝသို့ ရောက်လာခြင်းဖြစ်ပေသည်။ တစ်နည်းနည်း
 အားဖြင့် မြစ်ကသူ့ကို စွန့်ခွာထုတ်လိုက်လို့ သမီး သူ့ကို တွေ့မြင်ရခြင်းဖြစ်သည်။
 အကယ်၍သာ မြစ်က သူ့ကို ရှေ့ဆက်လက်ပြီး ဆောင်ကြဉ်းသွားမည်ဆိုလျှင် ပင်လယ်
 ကမ်းခြေမှာရှိသည့် သူ့ညီအစ်ကိုမောင်နှမများ ရှိရာသို့ လှပသည့် ကမ်းနားသောင်ပြင်
 တစ်ခုပြုလုပ်ရန် သွားရောက်ပေါင်းဆုံပေလိမ့်မည်။ ထိုကမ်းနားသောင်ပြင်၌ ကလေး
 သူငယ်များသည် ကစားနိုင်ကြသည်။ သဲအိမ် များကို ဆောက်လုပ်နိုင်ကြသည်။

ကျောက်စရစ်ငယ်ကလေးတစ်ခုက သမီးကို ယခုလောက်ပြောပြနိုင်သည်ဆို
 လျှင် ဖေဖေတို့ပတ်ဝန်းကျင်မှာ တွေ့မြင်နေကြရသည့် ကျောက်တုံးများ၊ တောင်များ
 နှင့် အခြားအလားတူ အရာဝတ္ထုများမှ ဖေဖေတို့ဟာ အဘယ်မျှလောက် သိမြင်နိုင်ဖို့
 ရှိလေသနည်း။

1. THE BOOK OF NATURE

When you and I are together you often ask me question abouts many things and I try to answer them. Now that you are at Mussoorie and I am in Allahabad we cannot have these talks. I am therefore going to write to you from time to time short account of the story of our earth and the many countries, great and small, into which it is divided. You have read a little about English history and Indian history. But England is only a little island and Indain, though a big country, is only a small part of the earth's surface. If we want to know something about the story of this world of ours we must think of all the countries and all the peoples that have inhabited it, and not merely of one little country where we may have been born.

I am afraid I can only tell you very little in these letters of mine. But that little, I hope will interest you and make you think of the world as a whole. And of other peoples in it as our brothers and sisters. When you grow up you will read about the story of the earth and her peoples in fat books and you will find it more interesting than any other story or novel that you may have read.

You know of course that our earth is very, very old-millions and millions of years old. And for a long time there were no men or

women living in it. Before the men came there were only animals, and before the animals there was a time when no kind of life existed on the earth. It is difficult to imagine this world of ours, which is so full today of all kinds of animals and men, to be without them. But scientists and those who have studied and men, to be without them. But scientists and those who have studied and thought a great deal about these matters tell us that there was a time when the earth was too hot for any living being to live on it. And if we read their books and study the rocks and the fossils (the remains of old animals) we can ourselves see that this must have been so.

You read history in books. But in old times when men did not exist surely no book could have been written. How then can we find out what happened then? We cannot merely sit down and imagine every thing. This would be very interesting for we could imagine anything we wanted to and would thus make up the most beautiful fairy tales. But this need not be true as it would not be based on any facts that we had seen. But although we have no books written in those far-off days, fortunately we have some things which tell us a great deal as well almost as a book would. We have rocks and mountains and seas and stars and rivers and deserts and fossils of old animals. These and other like things are our books for the earth's early story. And the real way to understand this story is not merely to read about it in other people's books but to go to the great Book of Nature itself. You will I hope soon begin to learn how to read this story from the rocks and mountains. Imagine how fascinating it is ! Every little stone that you see lying in the road or on the mountain side may be a little page in nature's book and may be able to read any language, Hindi or Urdu or English, you have to learn its alphabet. So also you must learn the alphabet of nature before you can read her story in her books of stone and rock. Even now perhaps you know a little how to read this. If you see a little round shiny pebble, does it not tell you something? How did it get round and smooth and shiny without any corners or rough edges? It is not at all like a round smooth pebble. How then did the pebble become so round and smooth and shiny? It will tell you its story if you have good eyes to see and ears to hear it. It tells you that once upon a

time, it may be long ago, it was a bit of a rock, just like the bit you many break from a big rock or stone with plenty of edges and corners. Probably it rested on some mountain side. Then came the rain and washed it down to the little valley where it found a mountain stream which pushed it on and on till it reached a little river. And the little river took it to the big river. And all the while it rolled at the bottom of the river and its edges were worn away and its rough surface made smooth and shiny. So it became the pebble that you see. Somehow the river left it behind and you found it. If the river had carried it on, it would have become smaller and smaller till at last it became a grain of sand and joined its brothers at the sea-side to make a beautiful beach where little children can play and make castles out of the sand.

If a little pbble can tell you so much, how much more could we learn from all the rocks and mountains and the many other things we see around us?

J

သမိုင်းအစကိုဘယ်လိုရေးခဲ့သလဲ
How Early History was Written

ယမန်နေ့ကပေးသည့် ဖေဖေပထမစာထဲမှာ ဖေဖေ သမီးကို ဖေဖေတို့ဟာ သဘာဝစာအုပ်ထဲမှ ကမ္ဘာဦးအစက အကြောင်းအရာများကို လေ့လာဆည်းပူးနိုင်ကြ သည်ဆိုသည့်အကြောင်းကို ရေးပြပြီးခဲ့ပြီ။ ထိုစာအုပ်ထဲမှာ ဖေဖေတို့၊ သမီးတို့၊ ပတ်ဝန်းကျင်မှာ တွေ့မြင်နေကြရသည့် ကျောက်ဆောင်များ၊ တောင်များ၊ လျှိုမြောင် များ၊ မြစ်များ၊ ပင်လယ်သမုဒ္ဒရာများ၊ မီးတောင်များမှစပြီး အစစအရာရာ စုပေါင်း ပါဝင်နေကြသည်။ ထိုစာအုပ်သည် အစဉ်မပြတ် ဖေဖေတို့၏ ရှေ့မှောက်မှာ ပွင့်နေ သည်။ သို့သော်လည်း အရေအတွက် အလွန်နည်းပါးသည့် လူများလောက်သာ ထိုစာအုပ်ကို ဂရုစိုက်ပြီးဖတ်ဖို့ ကြိုးစားအားထုတ်ကြသည်။ အကယ်၍ ဖေဖေတို့ဟာ ထိုစာအုပ်ကိုဖတ်ရှုနည်းနှင့် သိနားလည်နည်းကို သင်ကြားကြမည်ဆိုလျှင် ထိုစာအုပ် ထဲမှာ စိတ်ဝင်စားဖွယ်အလွန်ကောင်းသည့် အကြောင်းအရာ အတ္ထုပ္ပတ္တိများကို ဖေဖေ တို့အမြောက်အမြားတွေ့ရှိနိုင်သည်။ ထိုစာအုပ် ကျောက်စာမျက်နှာများမှ ဖေဖေတို့ ဖတ်ရသည့် အကြောင်းအရာများသည် ဒဏ္ဍာရီပုံပြင်များထက် စိတ်ဝင်စားစရာ ကောင်းပေသည်။

ဤသို့လျှင် သဘာဝစာအုပ်ထဲက ကမ္ဘာပေါ်မှာ လူတစ်ယောက်မျှ တိရစ္ဆာန် တစ်ကောင်မျှမရှိသေးခင် ဟိုရှေးယခင်ခေတ်က အကြောင်းအရာများကို ဖေဖေတို့ တွေ့မြင်ဖတ်ရှုရပေလိမ့်မည်။ ထိုစာအုပ်ကို ဖတ်သွားရင်းနှင့် ပထမဦးဆုံး တိရစ္ဆာန် များ မည်ကဲ့သို့ ပေါ်ပေါက်လာသည်။ ထို့နောက် သူတို့၏ဦးရေ မည်ကဲ့သို့ ပွားများ

လာသည်ဆိုသည်များကို တွေ့မြင်သိရှိရပေလိမ့်မည်။ ထိုခေတ်နောက်ပိုင်းကျမှ လူများပေါ်ပေါက်လာပေ၏။ သို့သော် ထိုခေတ်က လူများသည် ယနေ့ ဖေဖေတို့ တွေ့မြင်နေကြရသည့် လူများလိုမဟုတ်ပေ။ သူတို့သည် လူရိုင်းများဖြစ်ကြသည်။ တိရစ္ဆာန်များနှင့် ထူးခြားချက် သိပ်မရှိလှ။ တဖြည်းဖြည်း သူတို့သည် အကြားအမြင် အလေ့အကျင့် များလာကြပြီး ဆင်ခြင်စဉ်းစားတတ်သည့် အစွမ်းသတ္တိလည်း သူတို့ တွင် စတင်ပေါ်ပေါက်လာသည်။ ထိုဆင်ခြင်စဉ်းစားတတ်သည့် အစွမ်းသတ္တိကပင် သူတို့ကို တိရစ္ဆာန်များနှင့် တခြားစီဖြစ်အောင် ပြုလုပ်ဖန်တီးလိုက်သည်။ သူတို့ကို အလွန်ကြီးမားပြီး ကြောက်မက်ဖွယ်ကောင်းသည့် တိရစ္ဆာန်များထက် ခွန်အားဗလရှိ အောင် ပြုလုပ်ဖန်တီးပေးသည့်အရာမှာလည်း ထိုဆင်ခြင်စဉ်းစားတတ်သည့် စွမ်းရည် သတ္တိပင် ဖြစ်လေ၏။

သေးငယ်သောလူတစ်ယောက်သည် ကြီးမားသည့် ဆင်ပြောင်ကြီး၏ ဦးကင်းပေါ်မှာ တက်စီးပြီး ကိုယ်သွားချင်သည့်နေရာသို့ မောင်းနှင်သွားလာနေသည် ကို သမီး ယနေ့ တွေ့မြင်ရသည်။ ဆင်ပြောင်ကြီးသည် အလွန်ကြီးမားပြီး အလွန် ခွန်အားဗလကောင်းသည့် တိရစ္ဆာန်ဖြစ်သည်။ သူ၏လည်ပင်းပေါ်၌ စီးနေသည့် ဆင်ဦးစီး လူငယ်ထက် အဆအရာသန်မာသူ ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ဆင်ဦးစီး၌ ဆင်ခြင်စဉ်းစားတတ်သည့် စွမ်းရည်သတ္တိရှိသည်။ ထိုဆင်ခြင်စဉ်းစားတတ်သည့် စွမ်းရည်သတ္တိကြောင့် ဆင်ဦးစီးသည် သခင်ဖြစ်ပြီး ဆင်က သူ၏အစေခံဖြစ်နေရ ခြင်းဖြစ်သည်။ ယင်းသို့အားဖြင့် လူ၏သန္တာန်၌ ဆင်ခြင်စဉ်းစားတတ်သည့် စွမ်းရည် သတ္တိ တိုးပွားလာလေလေ လူသည်လည်း အသိအလိမ္မာ ပိုမိုလွန်ကဲလာလေလေ ဖြစ်လေသည်။ လူသည် အရာဝတ္ထုများစွာကို ရှာဖွေကြံဆလေသည်။ မီးမွှေးနည်း၊ လယ်ကိုထွန်ယက်ပြီး ဆန်ရေစပါးစိုက်ပျိုးနည်း၊ ဝတ်ဖိုရန် အဝတ်ရက်လုပ်နည်း၊ နေဖိုရန် အိမ်ဆောက်လုပ်နည်းမှစ၍ အစစအရာရာကို ကြံဆသိမြင်လာလေသည်။ လူပေါင်းများစွာ စုပေါင်းပြီး နေထိုင်လာတတ်ကြသည်။

ယင်းသို့ လူပေါင်းများစွာ စုပေါင်းနေထိုင်ကြသောကြောင့် ပထမဆုံးစပြီး မြို့ဟူ၍ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းဖြစ်သည်။ မြို့ရွာ မတည်ထောင်မီခေတ်ကဆိုလျှင် လူတို့ သည် တစ်နေရာမှတစ်နေရာသို့ လှည့်လည်ကူးသန်းသွားလာနေကြသည်။ ရောက်ရာ နေရာမှာ ယာယီတဲလိုအရာမျိုးကိုထိုးပြီး နေခဲ့ကြဟန်တူသည်။ ထိုအချိန်အထိ သူတို့ သည် မြေကြီး၌ စားသောက်ဖွယ် ပစ္စည်းဝတ္ထုများ၊ စိုက်ပျိုးလုပ်ကိုင်နည်းကို နားမလည်ကြသေးပေ။ သူတို့ထံတွင် စပါးလည်း မရှိသေးပေ။ ပေါင်မုန့်လုပ်သည့် ဂျုံလည်း မရှိသေးပေ။ ဟင်းသီးဟင်းရွက်နှင့် ယနေ့ ဖေဖေတို့ စားသောက်နေကြ သည့် အရာဝတ္ထုပေါင်းများစွာကို ထိုခေတ်အခါက သူတို့မသိကြသေးပေ။ အသီး

အချို့နှင့် အစေ့အချို့ကို သူတို့စားဖို့ရန် ရချင်ရကြပေလိမ့်မည်။ သို့ရာတွင် များသော အားဖြင့်မူ သူတို့သည် တိရစ္ဆာန်များကိုသာ သတ်ဖြတ်စားသောက်ပြီး နေထိုင်ကြ၏။

မြို့ပြများကို တဖြည်းဖြည်း တည်ဆောက်မိသွားကြသောအခါ လူတို့သည် လှပသေသပ်သည့် လက်မှုအနုပညာများကို တတ်မြောက်ကျွမ်းကျင်လာကြသည်။ သူတို့သည် စာရေးပုံ စာရေးနည်းကိုလည်း သိနားလည်လာကြသည်။ သို့ရာတွင် နှစ်ပေါင်းများစွာရှည်ကြာသည့် အချိန်ကာလအထိ ရေးစရာစက္ကူမရှိသေးပေ။ သို့ဖြစ်၍ လူတို့သည် ဘုဇပတ်ပင်အခေါက် သို့မဟုတ် ပေရွက်ပေါ်မှာသာ ရေးလေ့ရှိကြသည်။ ယခုခေတ်မှာတောင်မှ စာကြည့်ပိဋကတ်တိုက်အချို့မှာ ဟိုရှေးပဝေသဏီခေတ်က ပေရွက်ပေါ်မှာရေးထားသည့် စာအုပ်များကို သမီးတွေရလိမ့်ဦးမည်။ ထို့နောက်မှ စက္ကူဖြစ်ပေါ်လာပြီး ရေးသားဖို့ရာလည်း လွယ်ကူပြေပြစ်လာခြင်းဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း ပုံနှိပ်တိုက်များ မရှိသေးသဖြင့် ယခုခေတ်လို စာအုပ်များကို အုပ်ရေပေါင်း ထောင်သောင်းများစွာ မရိုက်နိုင်ကြပေ။ စာအုပ်တစ်အုပ်ကို တစ်ကြိမ်သာလျှင် ရေးနိုင်၍ ထိုစာအုပ်ကိုလက်နဲ့ ပင်ပန်းကြီးစွာ ကူးရေးယူရသည်။ ထိုကဲ့သို့သော အခြေအနေမျိုးတွင် စာအုပ်ပေါင်းများစွာ မရှိနိုင်ဘူးပေါ့။ သမီး စာအုပ်ဆိုင်ကို ချက်ချင်းစာအုပ်သွားဝယ်လို့ မရဘူး။ သမီးလိုချင်သည့် စာအုပ်ကို တစ်ယောက်ယောက်အား ကူးအရေးခိုင်းရလိမ့်မည်။ ထိုသို့ကူးရေးရသည့် အလုပ်သည် အင်မတန်မှ အချိန်ကုန်လှသည်။ သို့သော်လည်း ထိုခေတ်က လူများသည် လက်ရေးကို လှလှလေးရေးကြသည်။ ယခု ခေတ်မှာတောင်မှ ဖေဖေတို့၏ စာကြည့်ပိဋကတ်တိုက်များတွင် လက်ရေးနဲ့ လှလှကလေးရေးထားသည့် စာအုပ်များ အမြောက်အမြားရှိနေသေးသည်။ အိန္ဒိယမှာတော့ အထူးအားဖြင့် သက္ကတ၊ ဖာရစီ၊ အူရဒူဘာသာစာအုပ်များကို တွေ့ရှိနိုင်သည်။ မကြာခဏ စာအုပ်ကို ရေးကူးသူများသည် စာမျက်နှာများ၏ထောင့် စွန်းများ၌ လှပသည့် ပန်းပုံရုပ်ပုံများကိုလည်း ရေးဆွဲထားကြသည်။

မြို့ပြများ တိုးတက်များပြားလာပြီးသည့်နောက်၌ တစ်စတစ်စနှင့် တိုင်းပြည်နိုင်ငံများနှင့် လူမျိုးများလည်း ပေါ်ပေါက်လာကြသည်။ တိုင်းပြည်တစ်ခုထဲ၌ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး နီးနီးကပ်ပြီး နေကြသည့်လူများ တစ်ဦး၏အကြောင်း တစ်ဦးသိခြင်း၊ နီးနှောမိခြင်းမှာ ဓမ္မတာသဘာဝအလျောက်ပင် ဖြစ်သည်။ ငါတို့သည် တခြားတိုင်းပြည်နိုင်ငံမှ လူများထက်သာသည်ဟု ယူဆပြီးလျှင် သူတို့သည် မိုက်မိုက်မဲမဲ ထိုတခြားနိုင်ငံမှ လူများကို တိုက်ကြခိုက်ကြလေသည်။ စစ်တိုက်ခြင်း၊ တစ်ယောက်အသက်ကိုတစ်ယောက် ဖျက်ဆီးသတ်ဖြတ်ခြင်းထက် ပိုမိုလွန်ကဲသည့် မိုက်မဲမှုသည် တခြားမရှိနိုင်ဟူသောအချက်ကို သူတို့သဘောမပေါက်ကြပေ။ အခုလည်း သဘောမပေါက်ကြသေးပေ။ ထိုသို့ တိုက်ခိုက်ခြင်းအားဖြင့် မည်သူ တစ်ဦးတစ်ယောက်မျှ

အကျိုးကျေးဇူးမရှိပေ။

မြို့ပြများနှင့် တိုင်းပြည်နိုင်ငံတည်ထောင်စ ရှေးဦးခေတ်ကအကြောင်းကို လေ့လာသိရှိဖို့ရန်အတွက် ဖေဖေတို့ မကြာခဏ စာအုပ်ဟောင်းများကို ရရှိကြသည်။ သို့သော်လည်း ထိုကဲ့သို့သော စာအုပ်မျိုးမှာ မပေါ့လှပေ။ အခြားသော အရာဝတ္ထု များမှလည်း ဖေဖေတို့ အကူအညီရသေးသည်။ ရှေးခေတ်က ဘုရင်များ၊ ဧကရာဇ် များသည် သူတို့အုပ်စိုးစဉ်ကာလက အကြောင်းအရာများကို ကျောက်တုံးနှင့် ကျောက် တိုင်များပေါ်မှာ ရေးသားထွင်းထုထားခဲ့လေ့ရှိကြသည်။ စာအုပ်များသည် နှစ်ရှည်လ များ မခံပေ။ စာအုပ်များ၏စက္ကူသည် ဆွေးမြည့်သွားတတ်သည်။ ပိုးမွှားများကလည်း စာအုပ်ကို ကိုက်တတ်သည်။ သို့ရာတွင် ကျောက်ကမူ နှစ်ပေါင်းများစွာ ခံလေ၏။ အလဟာဘတ်ခံတပ်အတွင်း၌ အသောကကျောက်တိုင်ကြီးကို သမီးတွေ့မြင်ခဲ့ဖူး သည်ကို သတိရလိမ့်မည်ထင်သည်။ နှစ်ပရိစ္ဆေဒရာပေါင်းများစွာအလွန်က အိန္ဒိယ ဘုရင်တစ်ပါးဖြစ်ခဲ့ဖူးသည့် အသောကဘုရင်၏ အမိန့်ပြန်တမ်းများကို ထိုကျောက် တိုင်ကြီးပေါ်မှာ ထွင်းထုထားသည်။ သမီး လုပ်ခနောင်မြို့ရှိ ပြတိုက်ကိုသွားကြည့် လျှင် အကွရာစာလုံးများ ရေးထွင်းထားသည့် ကျောက်တုံးကျောက်ခဲ အကျိုးအပဲ့များ ကို အမြောက်အမြားတွေ့ရှိရလိမ့်မည်။

ကမ္ဘာပေါ်ရှိ တိုင်းပြည်နိုင်ငံအမျိုးမျိုးတို့၏ သမိုင်းကို ကြည့်ရှုလေ့လာလျှင် ဥရောပတိုင်းနိုင်ငံများ၌ လူရိုင်းအတိသာ ပြည့်နေသေးသည့် ခေတ်အခါလောက်က တရုတ်နှင့်အီဂျစ်လူမျိုးတို့ ပြုလုပ်ထားခဲ့ဖူးသည့် ဧရာမအလုပ်ကြီးများကို ဖေဖေတို့ သိရှိရပေလိမ့်မည်။ ရာမာယဏနှင့် မဟာဘာရတကို ရေးသားပြုစုပြီး ကြွယ်ဝ ချမ်းသာ အာဏာတန်ခိုးပြည့်ဖြိုးချိန်ဖြစ်သည့် အိန္ဒိယပြည်၏လျှမ်းလျှမ်းတောက် ခေတ်ကာလ၏ အကြောင်းကိုလည်း ဖေဖေတို့ သိ ရှိရပေလိမ့်မည်။ ယနေ့အခါမှာ တော့ ဖေဖေတို့၏တိုင်းနိုင်ငံသည် ဆင်းရဲတွင်းနက်နေသည်။ တိုင်းတစ်ပါးသားက လည်း လာရောက်အုပ်စိုးနေသည်။ ဖေဖေတို့ဟာ ကိုယ့်တိုင်းပြည်နိုင်ငံထံမှာတောင်မှ မလွတ်မလပ် ဖြစ်နေကြသည်။ ကိုယ်လုပ်ချင်တာကို မလုပ်နိုင်ကြ။ သို့သော်လည်း ဤအခြေအနေအတိုင်းထာဝစဉ် တည်မြဲသွားမည် မဟုတ်။ အကယ်၍ ဖေဖေတို့ လုံ့လမလျှော့ဘဲ အင်တိုက်အားတိုက် ကြိုးစားမည်ဆိုလျှင် ဖေဖေတို့ဟာ ဆင်းရဲသား ကျောမွဲများ၏ အခြေအနေကိုကောင်းအောင် ပြုပြင်ပေးနိုင်မည်။ ထို့ပြင် ယခုခေတ် ဥရောပတိုက်ရှိ အချို့နိုင်ငံများမှာ နေရသကဲ့သို့ပင် အိန္ဒိယပြည်၌ နေထိုင်ရခြင်းကို လည်း သာယာပျော်မွေ့ဖွယ်ဖြစ်အောင် ဖန်တီးပေးနိုင်မည်။

ဖေဖေနောက်တစ်ပက် စာထဲမှာ ကမ္ဘာလောက၏ စိတ်ပါဝင်စားဖွယ် ကောင်းသည့် အကြောင်းအရာကို အစကစပြီး ရေးသားသွားပေတော့မည်။

2. HOW EARLY HISTORY WAS WRITTEN

In my letter to you yesterday, I pointed out that we have to study the early story of the earth from the book of nature. This book consists of everything that you see around you—the rocks and mountains and valleys and rivers and seas and volcanoes. This book is always open before us but how few of us pay any attention to it or try to read it! If we learnt how to read it and understand it, how many interesting stories it could tell us! The stories we would read about in its pages of stone would be more interesting than a fairy tale.

And so from this book of nature we would learn something of those far-off days when no man or animals lived on this earth of ours. As we read on we shall see the first animals appear and later more and more animals. And then will come man woman, but they will be very different from the men and women we see today. They will be savages not very different from animals. Gradually they will gather experience and begin to think. The power of thought will make them really different from the animals. It will be a real power which will make them stronger than the biggest and fiercest animal. You see today a little man sit on top of a great big elephant and

make him do what he wills. The elephant is big and strong, far stronger than the little *mahout* sitting on his neck. But the *mahout* can think, and because he can think he becomes the master and the elephant is his servant. So, as thought grew in man he became cleverer and wiser. He found out many things how to make a fire, how to cultivate the land and grow his food, how to make cloth to wear and houses to live in. Many men and women used to live together and so we had the first cities. Before the cities were made men used to wander about from place to place, probably living in some kind of tents. They did not know to grow their food from the land. They had no rice therefore, nor did they have any wheat from which bread is made. There were no vegetable and most of the things you eat today were not known then. Perhaps there were some wild nuts and fruits which men ate but mostly they must have lived on animals which they killed.

As cities grew people learned many beautiful arts. They also learn how to write. But for a long time there was no paper to write on and people used to write on the bark of the *bhojpatra* tree -I think this is called the birch in English-or they wrote on palm leaves. Even now you will find in some libraries whole books written in those far-off days on the leaves of the palm tree. Then came paper and it was easier to write. But there were no printing presses and books could not be printed off in their thousands as is done today. A book could only be written once and then copied out by hand laboriously. Of course there could not be many books. You could not just go to a bookseller or a bookstall to buy a book. You had to get someone to copy it and this took a long time. But people in our libraies which we beautifully written by hand. In India we have specially books in Sanskrit and Persian and Urdu. Often the man who copied the made flowers and drawings in the sides of the page.

With the growth of cities, gradually countries and nations were formed. People who lived near each other in one country naturally got to know each other better. They thought they were better than others who lived in other countries and, very foolishly, they fought with these others. They did not realize, and people do

not realize even now, that fighting and killing each other are about the most stupid things that people can do. It does good to nobody.

To learn the story of these early days of cities and countries we sometimes get old books. But there are not many of these. Other things help us. The kings and emperors of old times used to have accounts of their reigns written on stone tablets and pillars. Books cannot last long. Their paper rots away and gets moth-eaten. But stones last much longer. Perhaps you remember seeing the great stone pillar of Ashoka in the Allahabad Fort. On this cut out in stone a proclamation of Ashoka who was a great king of India many hundreds of years ago. If you go to the museum in Lucknow you will find many stone tablets with words engraved on them.

In studying the old history of various countries we shall learn of the great things that were done in China and Egypt long ago when the countries of Europe were full of savage tribes. We shall learn also of the great days of India when the *Ramayana* and *Mahabharata* were written and India was a rich and powerful country. Today our country is very poor and a foreign people govern us. We are not free even in our own country and cannot do what we want. But this was not so always and perhaps if we try hard we may make our country free again, so that we may improve the lot of the poor, and make India as pleasant to live in as are some of the countries of Europe today.

In my next letter I shall begin this fascinating story of the earth from the very beginning.

၃။

မြေပထဝီ ဖြစ်ပေါ်လာပုံ
The Making of the Earth

ပထဝီမြေကြီးက နေ၏ပတ်ပတ်လည်ကိုလှည့်သွားပြီး လက ပထဝီမြေကြီး၏ ပတ်ပတ်လည်ကို လှည့်သွားသည်ဆိုတာ သမီးအသိပင်ဖြစ်သည်။ ပထဝီမြေကြီးကဲ့သို့ပင် နေ၏ပတ်ပတ်လည်လှည့်သွားသည့် အခြားသော ကိုယ်ထည်အတုံးအခဲပေါင်း မြောက်မြားစွာရှိသည့်အချက်ကိုလည်း သမီး သိပြီးဖြစ်လိမ့်မည်ထင်သည်။ ဖေဖေတို့၏ ပထဝီမြေကြီး အပါအဝင်ဖြစ်သည့် ထိုအရာအားလုံးကို နေဂြိုဟ်ဟု ခေါ်သည်။ လကိုမူ ပထဝီမြေကြီး၏ ဂြိုဟ်ငယ် သို့မဟုတ် ဥပစာဂြိုဟ်ဟု ခေါ်လေသည်။ အကြောင်းမူကား လသည် ပထဝီမြေကြီး၏ အနီးအပါး၌သာလျှင် အမှီအခိုပြု၍နေသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ အခြားဂြိုဟ်များမှာလည်း အသီးအသီး ဥပစာဂြိုဟ်များ ရှိကြသည်။ နေနှင့် ဥပစာဂြိုဟ် သို့မဟုတ် ဂြိုဟ်ငယ်များနှင့် တကွသောဂြိုဟ်ကြီးများသည် ပေါင်းစုပြီးလျှင် ချမ်းမြေ့ဖွယ် အိမ်ထောင်စုကြီးတစ်ခုကို ဖန်တီးပြုလုပ်ထားသည်။ ထိုအိမ်ထောင်စုကြီးကို သူရိယလောက (SOLAR SYSTEM) ဟု ခေါ်လေသည်။ သူရိယ၏ အဓိပ္ပာယ်မှာ နေနှင့်စပ်ဆိုင်သည်ဟု ဆိုလိုသည်။ နေသည် ဤဂြိုဟ်ကြီးများနှင့် ဂြိုဟ်ငယ် သို့မဟုတ် ဥပစာဂြိုဟ်များ၏ ဖခင်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဤအိမ်ထောင်စုကြီးတစ်ခုလုံးကို “သူရိယလောက” ဟု ခေါ်ဆိုခြင်း ဖြစ်သည်။

ညအချိန်အခါ အာကာသကောင်းကင်ပြင်မှာ ကြယ်တာရာပေါင်း ထောင်
 သောင်းများစွာကို သမီး တွေ့မြင်ရလိမ့်မည်။ ၎င်းတို့အနက် အနည်းငယ်မျှသာလျှင်
 ဂြိုဟ်များဖြစ် ကြသည်။ ထိုဂြိုဟ်တို့ကို အမှန်အားဖြင့် ကြယ်တာရာဟု မခေါ်ပေ။
 ဂြိုဟ်နှင့်ကြယ် ဘယ်လိုထူးခြားတယ်ဆိုတာကို သမီး ပြောပြနိုင်ပါ့မလား။ ဂြိုဟ်များမှာ
 ဖေဖေတို့ ပထဝီမြေကြီးကဲ့သို့ပင် ကြယ်တာရာများနှင့် နှိုင်းစာကြည့်လျှင် တကယ်ပင်
 သေးငယ်လှသည်။ သို့သော်လည်း ကောင်းကင်ပြင်မှာတော့ ကြီးသည်ဟု ထင်ရမြင်ရ
 သည်။ အကြောင်းမူကား ဂြိုဟ်များသည် ဖေဖေတို့၏ပထဝီမြေကြီးနှင့် အလှမ်း
 သိပ်မကွာဝေးပေ။ ကလေးငယ်လုံးလုံးဖြစ်သည့် လသည် ဖေဖေတို့နှင့် နီးကပ်နေသည်
 ဖြစ်သောကြောင့် ကြီးသည်ဟု ထင်မြင်နေရသကဲ့သို့ပင် ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ကြယ်
 နှင့်ဂြိုဟ်၏ ထူးခြားချက်ကိုသိရှိဖို့ရန် နည်းလမ်းအစစ်အမှန်ကတော့ မှိတ်တုတ်
 မှိတ်တုတ် လုပ်သည်၊ မလုပ်သည်ကို ကြည့်ရှုခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ ကြယ်တာရာများက
 မှိတ်တုတ်မှိတ်တုတ်လုပ်၍ ဂြိုဟ်များက မှိတ်တုတ်မှိတ်တုတ်လုပ်ခြင်းမရှိပေ။
 အကြောင်းမူကား ဂြိုဟ်သည် နေ၏အလင်းရောင်ကိုရသောကြောင့် တောက်မြဲ
 တောက်ပနေခြင်းဖြစ်သည်။ ဂြိုဟ်များ၌လည်းကောင်း၊ လ၌လည်းကောင်း ဖေဖေတို့
 တွေ့မြင်နေရသည့် တောက်ပနေခြင်းမှာ နေ၏အရောင်သာလျှင် ဖြစ်သည်။
 ကြယ်တာရာအစစ်များကတော့ နေအတိုင်းပင် ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့သည် အလွန်ပူနွေး
 တောက်လောက်နေသည့် အလုံးများဖြစ်သောကြောင့် သူ့အလိုလိုပင် တောက်ပနေကြ
 သည်။ အမှန်စင်စစ်ကတော့ နေကိုယ်တိုင်ပင် ကြယ်တာရာတစ်ခု ဖြစ်သည်။ နေကို
 မီးလုံးသဏ္ဍာန် ခပ်ကြီးကြီး မြင်နေရခြင်းမှာ ပထဝီမြေကြီးနှင့် အခြားကြယ်များ လောက်
 အလှမ်းမကွာဝေးသောကြောင့်ပင် ဖြစ်လေသည်။

ထို့ကြောင့် ဖေဖေတို့၏ပထဝီမြေကြီးလည်း နေအိမ်ထောင်စုကြီးထဲက
 သို့မဟုတ် သူရိယလောကထဲက ဖြစ်သည်ဟု သိရလေသည်။ ပထဝီမြေကြီးသည်
 အလွန်ပင် ကြီးကျယ်လှသည်ဟု ဖေဖေတို့ ထင်မှတ်ကြသည်။ ဖေဖေတို့လို သေးငယ်
 သည့် အရာဝတ္ထုများနှင့် နှိုင်းစာလျှင်တော့ တကယ်ပင် ကြီးကျယ်ပါပေသည်။ မြန်ပေ
 ဆိုသည့်ရထား၊ သို့မဟုတ် သင်္ဘောနှင့် တစ်နေရာမှ အခြားတစ်နေရာသို့ သွားလျှင်
 တောင်မှ ရက်သတ္တပတ်ပေါင်းများစွာ၊ လပေါင်းများစွာ ကြာရသေးသည်။ သို့ရာတွင်
 ပထဝီမြေကြီးသည် ဖေဖေတို့အတွက် ဘယ်လောက်ပဲ ကြီးကျယ်သည်ဟု ထင်မှတ်
 နေရသော်လည်း အမှန်စင်စစ်ကတော့ လေပေါ်မှာတင်နေသည့် မြူမှုန်အကွက်လေး
 အတိုင်းပင်ဖြစ်သည်။ နေသည် ပထဝီမြေကြီးကနေပြီး မိုင်ပေါင်း ကုဋေကုဋေဝေးကွာ
 သည်။ အခြားကြယ်တာရာများကမူ ထို့ထက်ပင် ဝေးကွာသေးသည်။

နက္ခတ္တဗေဒပညာရှိသူများနှင့် ကြယ်တာရာများအကြောင်းကို နှိုက်နှိုက်

ချွတ်ချွတ် လှေလာကြသူများက “ရှေးပဝေသဏီခေတ်အခါက ဖေဖေတို့၏ ပထဝီ မြေကြီးနှင့် ဂြိုဟ်နက္ခတ်ဟူသမျှဟာ နေ၏အစိတ်အပိုင်းများသာလျှင် ဖြစ်ကြ၏” ဟု ဖေဖေတို့ကို ပြောပြကြသည်။ ယခုခေတ်အခါလိုပဲ ထိုအချိန်ကလည်း နေသည် တောက်လောင်နေသည့် ဓာတ်၏အလွန်ပူသော အတုံးအခဲကြီးတစ်ခုပင် ဖြစ်ခဲ့သည်။ တစ်စုံတစ်ခုသော အကြောင်းကြောင့် နေ၏ အစိတ်အပိုင်းငယ်ကလေးများသည် နေမှပဲ့ထွက်သွားပြီးလျှင် လေထဲသို့ လွင့်ထွက်သွားကြသည်။ သို့ရာတွင် ထိုအစိတ် အပိုင်းငယ်ကလေးများသည် သူတို့၏ဖခင် နေလုံးကြီးနှင့် လုံးလုံးကင်းလွတ် ကွဲကွာ မသွားနိုင်ကြပေ။ တစ်စုံတစ်ဦးက ကြီးဖြင့် ချည်နှောင်ထားသည့်ပမာ သူတို့သည် နေ၏ပတ်ပတ်လည်ညီသာလျှင် ရစ်ပတ်လှည့်လည်နေကြသည်။ ဖေဖေ ကြီးနှင့်ဥပမာ ပေးပြီး ပြောပြသည့် ထိုစွမ်းရည်သတ္တိထူးဟာ သေးငယ်သည့်အရာဝတ္ထုများကို ကြီး ကျယ်သည့် အရာဝတ္ထုများရှိရာသို့ ဆွဲငင်တတ်သည့် သတ္တိမျိုးပင်ဖြစ်သည်။ လေးသည် အရာဝတ္ထုမျိုးကို မြေပေါ်သို့ ကျစေတတ်သည့် သတ္တိမျိုးပင်ဖြစ်သည်။ ဖေဖေတို့၏ အနီးမှာရှိနေသည့် ပထဝီမြေကြီးသည် အကြီးဆုံးဖြစ်နေသည့်အတွက် အရာဝတ္ထုဟူ သမျှကို ကိုယ့်ဘက်သို့ ဆွဲငင်ယူလေသည်။

ဤနည်းအတိုင်း ဖေဖေတို့၏ပထဝီမြေကြီးသည်လည်း နေမှ ပဲ့ထွက်လာခဲ့ သည်။ ထိုအချိန်တုန်းကဆိုလျှင် ဤပထဝီမြေကြီးသည် အလွန်ပူမှာ အမှန်ဖြစ်သည်။ ပထဝီမြေကြီး၏ပတ်လည်မှာရှိသည့် အငွေ့နှင့်လေများကလည်း ပူနေပေလိမ့်မည်။ သို့ရာတွင် နေထက် အပူကြီးသေးငယ်သည်ဖြစ်သောကြောင့် ပထဝီမြေကြီးသည် မကြာမီ အေးစပြုသွားလေတော့သည်။ သို့ရာတွင် လုံးလုံးအေးသွားဖို့ရန်မှာကား နှစ်ပေါင်းသိန်းသန်းမက စောင့်ရဦးမည်။ ပူနေစဉ်အခါတုန်းကဆိုလျှင် ပထဝီမြေကြီး ပေါ်မှာ လူ၊ တိရစ္ဆာန်၊ ပန်းပင်၊ သစ်ပင်မှ စပြီး မည်သည့်အရာဝတ္ထုမျှ မနေနိုင်ကြပေ။ အရာဝတ္ထုဟူသမျှ လောင်ကျွမ်းသွားရတာချည်းပင် ဖြစ်သည်။

နေ၏အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုသည် ပဲ့ထွက်သွားပြီး ပထဝီမြေကြီးဖြစ်သွား သကဲ့သို့ ထိုနည်းအတူ ပထဝီမြေကြီး၏အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုသည်လည်း ပဲ့ထွက်သွား ပြီး လဖြစ်သွားသည်။ လပဲ့ထွက်လာသဖြင့် ကျန်ရစ်ခဲ့သော တွင်းနက်ကြီးမှာ အမေရိကန်နှင့်ဂျပန်အကြားရှိ ယခု ပစိဖိတ်သမုဒ္ဒရာပင်ဖြစ်သည်ဟု လူပေါင်းများစွာ တို့က ကြံဆကြကုန်သည်။

ယင်းသို့ဆိုလျှင် ပထဝီမြေကြီးသည် အေးစပြုလာရာ အချိန်အကြာကြီး ကြာမှ လုံးဝအေးသွားခြင်းဖြစ်သည်။ ပထဝီမြေကြီး၏အပေါ်လွှာပိုင်းမှာ တစ်စတစ်စ နှင့် အတော်ပင် အေးသွားပြီဖြစ်သော်လည်း အတွင်းဘက်အပိုင်းမှာမူ ပူနေမြဲပူနေ သေးသည်။ ယခုအချိန်အခါမှာတောင်မှ အကယ်၍ သမီး ကျောက်မီးသွေးတွင်းထဲသို့

ဝင်သွားမည်ဆိုလျှင် အောက်ဘက်ဆင်းသွားလျှင် ဆင်းသွားသလောက် တိုးတိုးပြီး ပူသွားပေလိမ့်မည်။ အကယ်၍ သမီး မြေကြီးထဲကို နက်သထက်နက်အောင် ဆင်းသွားနိုင်မည်ဆိုလျှင် မြေကြီးများ ပူပြီး နီရဲနေတာကို တွေ့ရပေလိမ့်မည်။ လသည် လည်း အေးစပြုလာလေတော့သည်။ အကြောင်းမူကား လသည် ပထဝီ မြေကြီးထက် ပင် သေးငယ်သေးသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်၍ ပထဝီမြေကြီးထက် လက အအေး မြန်လေသည်။ လ၏အအေးသည် နှစ်သက်ချမ်းမြေ့ဖွယ်ကောင်းအောင် အေးမြနေသည် ဟုပင် ထင်ရသည်။ ဟုတ်တယ်မဟုတ်လား သမီး။ လကို 'သီတဂူ စခန်း' လို့ ခေါ်ကြ သည်။ လမှာ ရေခဲတောင်နှင့် ရေခဲပြင်ကြီးများ ပြည့်နေသည်ဟုပင် ထင်ရလေသည်။

ပထဝီမြေကြီး အေးသွားသောအခါတွင် လေထဲတွင်ရှိနေသည့် အခိုးအငွေ့ များသည် ခဲပြီး ရေဘဝသို့ရောက်ကာ မိုးအဖြစ်နှင့် ရွာချလိုက်လိမ့်မည်။ ထိုအချိန် တုန်းက မိုးသည် တကယ်ပဲ သဲသဲမဲမဲ ရွာချလိုက်တာ ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ ထိုရေအားလုံး သည် ပထဝီမြေကြီးမှာရှိသည့် တွင်းကြီးများ၊ ချိုင့်ဝှမ်းကြီးများတွင် ပြည့်လျှံသွားလေ သည်။ ဤသို့အားဖြင့် သမုဒ္ဒရာပြင်ကျယ်ကြီးများနှင့် မြေကြီးများ ပေါ်ပေါက်လာခြင်း ဖြစ်လေသည်။

ပထဝီမြေကြီး အေးသွားသည့်အခါ၊ ပင်လယ်သမုဒ္ဒရာများလည်း အေးသွား ကြသည့်အခါ ပထဝီမြေကြီးပေါ်၌လည်းကောင်း၊ ပင်လယ်သမုဒ္ဒရာထဲ၌လည်း ကောင်း သက်ရှိအရာဝတ္ထုများ နေလို့ရအောင် ဖြစ်နိုင်လာလေ၏။ နောက်တစ်ကြိမ် စာထဲမှာ သက်ရှိအရာဝတ္ထုများ ပထမဆုံး စတင်ပေါ်ပေါက်လာပုံအကြောင်းကို ဖေဖေ ရေးပြမည်။

3. THE MAKING OF THE EARTH

You know that the earth goes round the sun and the moon goes round the earth. You know also perhaps that there are several other bodies which like the earth go round the sun. All these, including our earth, are called planets of the sun. The moon is called a satellite of the earth because it hangs on to it. The other planets have also got their satellites. The sun and the planets with their satellites form a happy family. This is called the solar system. Solar means belonging to the sun, and the sun being the father of all the planets the whole group is called the solar system.

At night you see thousands of stars in the sky. Only a few of these are the planets and these are really not called stars at all. Can you distinguish between a planet and a star? The Planets are really quite tiny, like our earth, compared to the star but they look bigger in the sky because they are much nearer to us. Just as the moon, which is really quite a baby, look so big because it is quite near to us. But the real way to distinguish the stars from the planets is to see if they twinkle or not. Stars twinkle, planets do not. That is because the planets only shine because they get the light of our sun. It is only the sunshine on the planets or the moon that we see.

The real stars are like our sun. They shine of themselves because they are very hot and burning. In reality our sun itself is a star, only it looks bigger as it is nearer and we see it as a great ball of fire.

So then our earth belongs to the family of the sun-the solar system. We think the earth is very big, and it is big compared to our tiny selves. It takes weeks and months to go from one part of it to another even in a fast train or steamer. But although it seems so big to us it is just like a speck of dust hanging in the air. The sun is millions of miles away and the other stars are even further away.

Astronomers, those people who study the stars, tell us that long, long ago the earth and all the planets were part of the sun. The sun was then as it is now a mass of flaming matter, terribly hot. Somehow little bits of the sun got loose and they shot out into the air. But they could not wholly get rid of their father, the sun. It was as if a rope was tied to them and they kept whirling round the sun. This strange force, which I have compared to a rope, is something which attracts little things to great. It is the force which makes things fall by their weight. The earth being the biggest thing near us attracts everything we have.

In this way our earth also shot out from the sun. It must have been very hot, with terribly hot gases and air all round it, but as it was very much smaller than sun it started to cool. The sun also is getting less hot but it will take millions of years to cool down. The earth took much less time to cool. When it was hot of course, nothing could live on it-no man or animal or plant or tree. Everything would have been burnt up then.

Just as a bit of the sun shot out and became the earth, so also a bit of the earth shot out and became the moon. Many people think that the moon came out of the great hollow which is now the Pacific Ocean, between America and Japan.

So the earth started to cool. It took a long time over it. Gradually the surface of the earth became cooler although the interior remained very hot. Even now if you go down a coal mine it becomes hotter and hotter as you go down. Probably if you could go down deep enough inside the earth you would find it red hot.

The moon also started to cool and because it was much smaller than even the earth it cooled more quickly than the earth. It looks delightfully cool, does it not? It is called the 'cold moon'. Perhaps it is full of glaciers and ice fields.

When the earth cooled, all the water vapour in the air condensed into water and probably came down as rain. It must have rained a tremendous lot then. All this water filled the great hollows in the earth and so the great oceans and seas were formed.

As the earth became cooler and the oceans also became cooler it became possible for living things to exist on the earth's surface or in the sea. We shall discuss the early beginnings of life in the next letter.

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

The water was heated to 100 degrees and the water was not matter
 like we see in the world. The water was not matter like we see in the world.
 The water was not matter like we see in the world. The water was not matter
 like we see in the world. The water was not matter like we see in the world.
 The water was not matter like we see in the world. The water was not matter
 like we see in the world. The water was not matter like we see in the world.
 The water was not matter like we see in the world. The water was not matter
 like we see in the world. The water was not matter like we see in the world.
 The water was not matter like we see in the world. The water was not matter
 like we see in the world. The water was not matter like we see in the world.

As the water became cooler and the oxygen had become
 under it became possible for living things to exist on the earth.
 The first living things were the bacteria. The first living things were
 the bacteria. The first living things were the bacteria. The first living things
 were the bacteria. The first living things were the bacteria. The first living
 things were the bacteria. The first living things were the bacteria. The first
 living things were the bacteria. The first living things were the bacteria.

၄။

အစဦးသက်ရှိအရာဝတ္ထုများ
The First Living Things

လွန်ခဲ့သည့်အပတ်က စာထဲမှာ “အချိန်ကြာမြင့်စွာကာလအထိ ပထဝီ
 မြေကြီးသည် အလွန်တရာပူလှသောကြောင့် မြေအပြင်ပေါ်မှာ သက်ရှိအရာဝတ္ထု တစ်
 ခုခုမနေနိုင်” ဆိုသည့်အကြောင်းကို ဖေဖေ ရေးပြပြီးခဲ့လေပြီ။ ပထဝီမြေကြီးပေါ်၌
 ဘယ်အချိန်ကာလကစပြီး သက်ရှိအရာဝတ္ထုများ စတင်ပေါ်ပေါက်လာသလဲ ?။
 အစဦးတွင် ဘယ်လိုသက်ရှိအရာဝတ္ထုများ စတင်ပေါ်ပေါက်လာသလဲ ?။ ဤမေးခွန်း
 များသည် အင်မတန် စိတ်ဝင်စားစရာကောင်းသည့် မေးခွန်းများဖြစ်ကြသည်။ သို့ရာတွင်
 အဖြေအပေးရခက်သည့် မေးခွန်းများလည်း ဖြစ်ကြပေသည်။ အသက်ဆို တာ
 ဘာလဲဆိုသည့်အချက်ကို ပထမဦးဆုံး တွေးကြည့်ကြစို့။ လူနှင့်တိရစ္ဆာန်တို့သည်
 သက်ရှိအရာဝတ္ထုများ ဖြစ်ကြ၏ဟု သမီးပြောပေလိမ့်မည်။ သစ်ပင်များ၊ ချုံပုတ်များ၊
 ပန်းများ၊ ဟင်းသီးဟင်းရွက်များကိုတော့ ဘယ်လိုပြောမည်နည်း။ ထိုအရာများလည်း
 သက်ရှိပင် ဖြစ်၏ဟု မှတ်ယူရလိမ့်မည်။ ထိုအရာများသည် ပေါက်ပွားလာကြသည်၊
 ရေကို သောက်ကြသည်၊ လေကို ရှူကြသည်၊ သေပျောက်ကြသည်။ သစ်ပင်နှင့်
 တိရစ္ဆာန်၌ရှိသော အဓိကထူးခြားချက်မှာ တိရစ္ဆာန်က သွားလာရွေ့လျား၍ သစ်ပင်က
 ရွေ့လျားနိုင်မှု မရှိခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ လန်ဒန်မြို့ရှိ ကျူပူယျာဉ်ထဲမှာ ဖေဖေ သမီးကို

သစ်ပင်ငယ်အချို့ပြခဲ့တာ သမီး အမှတ်ရရဲ့မဟုတ်လား။ အော့(ကစ်)နှင့် ပစ်ချာလို့ ခေါ်သည့် ထိုသစ်ပင်ငယ်များသည် တကယ်ပင် ယင်ကောင်များကို စားကြသည်။ ထို့ပြင် ပင်လယ်အောက်ခြေမှာနေပြီး ရွှေလျားသွားလာခြင်း မပြုနိုင်သည့် သတ္တဝါများ လည်းရှိသည်။ စပန်ချ်လို့ခေါ်သည့် သတ္တဝါမှာ ထိုကဲ့သို့သော သတ္တဝါမျိုး ဖြစ်လေ သည်။ တစ်ခါတစ်ရံတွင် တစ်စုံတစ်ခုသောအရာကိုကြည့်ပြီး ဤအရာသည် သစ်ပင် ငယ်ဖြစ်သည်။ သို့မဟုတ် တိရစ္ဆာန်ဖြစ်သည်ဟု ပြောပြဖို့ရန် အခက်အခဲ တွေ့ရတတ် သည်။ သမီး သစ်ပင်များ အကြောင်းကိုရေးထားသည့် ရုက္ခဗေဒကျမ်းနှင့် တိရစ္ဆာန် များအကြောင်းကို ရေးထားသည့် ဇီဝဗေဒကျမ်းကို ကြည့်ရှုလေ့လာလျှင် တိရစ္ဆာန် ဟူ၍လည်းကောင်း၊ သို့မဟုတ် သစ်ပင်ဟူ၍လည်းကောင်း လုံးလုံးလျားလျားမဟုတ် သည့် ထူးခြားဆန်းကြယ်သည့် အရာများကို တွေ့မြင်သိရှိရပေလိမ့်မည်။

အချို့သောသူများက ကျောက်တုံးများနှင့် ကျောက်ဆောင်များမှာလည်း အသက်တစ်မျိုးရှိသည်။ ၎င်းတို့လည်း နာကျင်မှုတစ်မျိုးကို ခံစားတတ်သည်ဟူ၍ ပြောဆိုကြသည်။ သို့သော်လည်း ဖေဖေတို့အတွက်ကတော့ သိမြင်ဖို့ ငလွယ်ဘူးပေါ့။ ဂျန်ဗာတုန်းက ဖေဖေတို့ဆီကိုလာတွေ့သည့် ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတစ်ဦးကို သမီးမှတ်မိရဲ့ မဟုတ်လား။ သူ့နာမည်က ဆာဂျက်ဒီရှ်မိုစ်လို့ခေါ်သည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကြီးက သစ်ပင် ငယ်များမှာလည်း အသက်ရှိသလောက် ရှိသည်ဆိုသည့်အချက်ကို စမ်းသပ်ပြီး ပြခဲ့ လေသည်။ ကျောက်တုံးများမှာတောင်မှ အသက်အနည်းငယ်ရှိသည်ဟု သူက ယူဆ လေသည်။

သို့ဖြစ်၍ မည်သည့်အရာဝတ္ထုသည် သက်ရှိဖြစ်သည်။ သို့မဟုတ် သက်မဲ့ ဖြစ်သည်ဟု ပြောပြရန်မှာ လွယ်ကူသည့်အရာမဟုတ်ကြောင်းကို သမီး သိလောက် ရောပေါ့။ သို့သော်လည်း ဖေဖေတို့ အခု ကျောက်တုံးများအကြောင်းကို အသာထား ပြီး တိရစ္ဆာန်များနှင့် သစ်ပင်များ၏အကြောင်းကိုပဲ စဉ်းစားကြည့်ကြဖို့လား။ ယနေ့ ဆိုလျှင် ကမ္ဘာလောကမှာ သက်ရှိအရာဝတ္ထုများ အမြောက်အမြားပဲ ရှိသည်။ ထိုသက် ရှိ အရာဝတ္ထုများသည် အမျိုးပေါင်းလည်း စုံလှသည်။ ယောက်ျားလည်း ရှိသည်။ မိန်းမလည်း ရှိသည်။ ၎င်းတို့အနက် အချို့က လိမ္မာရေးခြားရှိ၍ အချို့က နံလှ အလှသည်။ တိရစ္ဆာန်များသည်လည်း အမျိုးမျိုးအစားအစားရှိသည်။ ၎င်းတို့အထဲမှာ လည်း ဆင်တို့၊ မျောက်တို့၊ ပုရွက်ဆိတ်တို့လို အကင်းပါးသည့်တိရစ္ဆာန်များလည်း ရှိကြသည်။ တကယ်ထုံထိုင်းသည့် တိရစ္ဆာန်များလည်း အများအပြားပင်။ ငါးများနှင့် အခြားရေသတ္တဝါများသည် သက်ရှိသတ္တဝါများထဲ၌ အဆင့်အတန်း နိမ့်ကျသည့် အထဲကဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့ထက် အဆင့်အတန်း ပိုနိမ့်ကျသည့်အရာများကား သစ်ပင် တစ်ပိုင်း၊ တိရစ္ဆာန်တစ်ပိုင်းဖြစ်သည့် စပန်ချ်နှင့် ကျောက်ကျောသတ္တန်ငါးများ

ဖြစ်ကြသည်။

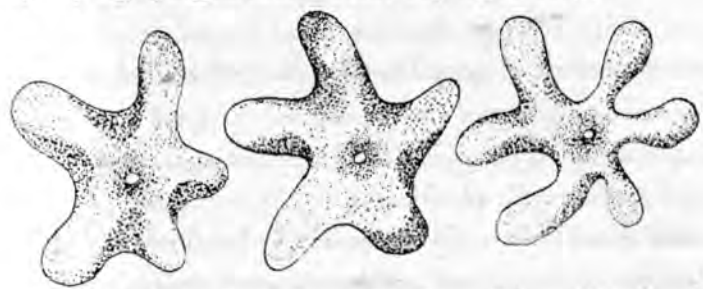
ဤ အမျိုးအစားကွဲပြားခြားနားသည့် တိရစ္ဆာန်အားလုံးသည် တစ်ပြိုင်တည်း တစ်ချိန်တည်း ရုတ်တရက် ပေါ်ပေါက်လာကြသလော၊ သို့တည်းမဟုတ် တစ်ဦးစီတစ်ဦးစီ တဖြည်းဖြည်း ပေါ်ပေါက်လာကြသလော ဆိုသည့်အချက်ကို ဖေဖေတို့ စုံစမ်းကြည့်ရမည်။ ထိုအချက်ကို ဖေဖေတို့ ဘယ်လိုလုပ်သိမည်နည်း။ ထိုခေတ်အခါက ရှေးထားသည့် စာအုပ်စာတမ်းဟူ၍ကား မရှိပေ။ သို့သော်လည်း သဘာဝစာအုပ်သည် ဖေဖေတို့ကို အကူအညီပေးနိုင်ပါမည်လော။ ပေးနိုင်ပါသည်။ ရှေးဟောင်းကျောက်တောင်များ၏ ကြားထဲ၌ တိရစ္ဆာန်များ၏ အရိုးများကို တွေ့ရှိရလေသည်။ ၎င်းတို့ကို အင်္ဂလိပ်လို ဖိုးဆစ်လ် သို့မဟုတ် ကျောက်ဖြစ်နေသည့် အရိုးများဟု ခေါ်လေသည်။ ၎င်းတို့ကို ထောက်ရှုခြင်းအားဖြင့် ထိုကျောက်တောင် စတင်ပေါ်လာသည့် ရှေးပဝေသဏီခေတ်အခါလောက်ဆီက ဖေဖေတို့တွေ့ရသည့် အရိုးများကို လန်ဒန်မြို့ ဆောက်သံကင်ဆင်တန်ပြတိုက်ထဲမှာ ကြီးကြီးငယ်ငယ် ရွယ်ရွယ်စားစား အမြောက်အမြားပဲ သမီးတွေ့မြင်ခဲ့ဖူးသည်။

တိရစ္ဆာန်တစ်ကောင်ကောင် သေဆုံးသွားသည့်အခါ၌ ထိုတိရစ္ဆာန်၏ ပျောနေသည့်အသားပိုင်းမှာ ခဏချင်းပုပ်သွားသော်လည်း အရိုးများကမူ နှစ်ရှည်လများခံလေသည်။ ဟိုရှေးအထက်ကျော်ကာလက တိရစ္ဆာန်များ၏ အကြောင်းများကို ဖေဖေတို့အား ပြောပြသူမှာ ထိုအရိုးများပင် ဖြစ်လေသည်။ သို့သော်လည်း ကျောက်ကျောပုံသဏ္ဍာန်ရှိသည့် ငါးများကဲ့သို့ အရိုးမပါသည့် တိရစ္ဆာန်များရှိလျှင်တော့ ထိုတိရစ္ဆာန်များ သေဆုံးပြီးသည့်နောက်မှာမူ ဘာမျှ ကျန်ရစ်ခဲ့မှာမဟုတ်ပေ။

ဖေဖေတို့ ကျောက်တောင်များကို သေသေချာချာ စစ်ဆေးကြည့်ရှုပြီး ရှေးဟောင်းကျောက်ဖြစ်နေသည့် အရိုးများကို အများအပြားစုဆောင်းလိုက်သည့်အခါ ခေတ်ကာလအသီးသီး၌ တိရစ္ဆာန်အမျိုးမျိုး နေထိုင်ခဲ့ကြသည် ဆိုသည့်အကြောင်းကို တွေ့မြင်သိရှိရသည်။ သူတို့အားလုံးသည် တစ်ညီတစ်ညာလည်း တစ်နေရာက မြန်းကနဲ ရောက်မလာကြပေ။ ပထမဦးဆုံး ခရုကဲ့သို့သော အခွံရှိသည့် တိရစ္ဆာန်များ ပေါ်ပေါက်လာလေသည်။ ပင်လယ်ကမ်းဘေးမှာ လှပသည့် အခွံများကို သမီးကောက်ယူခဲ့သည် မဟုတ်လား။ ထိုအခွံများသည် သေဆုံးသွားကြသည့် တိရစ္ဆာန်များ၏ မာကျောသည့် အခွံများပင် ဖြစ်သည်။ ထို့နောက် ပို၍ထွေပြားလာသည့် တိရစ္ဆာန်များ ပေါ်ပေါက်လာလေသည်။ ထိုတိရစ္ဆာန်များထဲ၌ မြွေများနှင့် ဆင်ထက်ကြီးမားသည့် တိရစ္ဆာန်သည်လည်းကောင်း၊ ယနေ့အထိ ဖေဖေတို့ တွေ့မြင်နေရသည့် တိရစ္ဆာန်များနှင့် ဆင်တူသည့် တိရစ္ဆာန်များသည်လည်းကောင်း ပါဝင်ကြလေသည်။ နောက်ဆုံးဘိတ်၌ လူရိုးများကို တွေ့လာကြရသည်။ ၎င်းကိုထောက်ရှု၍ တိရစ္ဆာန်များ

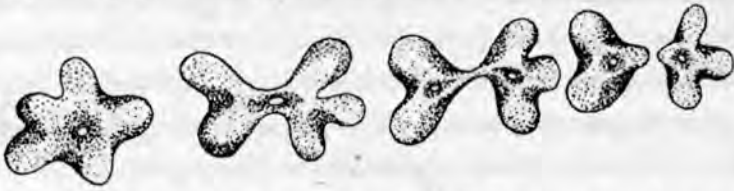
မွေးဖွားပေါ်ပေါက်လာရာ၌လည်း အစဉ်တစ်မျိုးရှိရသည်ဆိုသည့် အကြောင်းမှာ သိသာထင်ရှားပေသည်။ အစပထမတွင် အဆင့်အတန်းနိမ့်သည် တိရစ္ဆာန်များ ပေါ်ပေါက်လာလေသည်။ ထို့နောက်တွင် အဆင့်အတန်း ပိုနိမ့်သည့် တိရစ္ဆာန်များ ပေါ်ပေါက်လာလေသည်။ ထို့နောက် နေ့ရက်များ ကုန်ဆုံးကျော်လွန်သွားသောအခါ ထိုတိရစ္ဆာန်များသည် အမျိုးမျိုးအထွေထွေ ရှုပ်ထွေးဆန်းပြားလာပြီးလျှင် နောက်ဆုံး တွင်ကား အဆင့်အတန်းအမြင့်ဆုံး တိရစ္ဆာန်ဖြစ်သည့် လူဟူ၍ ပေါ်ပေါက်လာလေ၏။ ရိုးရိုးကလေးဖြစ်သည့် စပန်ချီနှင့်ခရုတို့၏ ဤမျှပြောင်းလဲ တိုးတက်လာပုံနှင့် အဆင့် အတန်းမြင့်လာပုံမှာ အလွန်စိတ်ပါဝင်စားစရာကောင်းသည့် အချက်များ ဖြစ်လေသည်။ နောက်တစ်နေ့နေ့ကျတော့ ဖေဖေ ထိုအကြောင်းအရာများနှင့် စပ်လျဉ်းပြီး ပြောပြမည်။ အခုတော့ ပထမဆုံး စတင်ပေါ်ပေါက်လာသည့် သက်ရှိအရာများ၏ အကြောင်းကိုပဲ ဖေဖေတို့ ဆွေးနွေးနေခြင်းကြခြင်း ဖြစ်လေသည်။

ပထဝီမြေကြီး အေးသွားပြီးနောက် ပထမဆုံးသက်ရှိဟု ခေါ်ရလောက် သည့် သက်ရှိအရာတို့မှာ အရိုး၊ အခွံဟူ၍မရှိဘဲ ပင်လယ်ထဲမှာနေသော ကျောက်ကျော သဏ္ဍာန်ရှိ ပျော့ပျောင်းနူးညံ့သည့် သက်ရှိအရာများ ဖြစ်ကြလေ၏။ ဖေဖေတို့ဆီမှာ ထိုသက်ရှိအရာများ၏ အရိုးဟူ၍ မကျန်ရစ်ခဲ့ပေ။ အကြောင်းမူကား ထိုသက်ရှိအရာ များ၌ အရိုးဟူ၍ ရှိပင် မရှိပေ။ သို့ဖြစ်၍ ဖေဖေတို့ဟာ အနည်းနှင့်အများ မှန်းဆ ပြီးသာ သိရှိကြရသည်။ ယနေ့လည်း သမုဒ္ဒရာထဲမှာ ထိုကဲ့သို့သော ကျောက်ကျော သဏ္ဍာန်ရှိအရာများ အမြောက်အမြားပင် ရှိကြသည်။ ထိုအရာများသည် ဝိုင်းဝိုင်း သဏ္ဍာန် ရှိကြသည်။ သို့ရာတွင် ၎င်းတို့၏အသွင်သည် အစဉ်သဖြင့် ပြောင်းလဲ၍ နေသည်။ အကြောင်းမူကား ၎င်းတို့တွင် အရိုးလည်း မရှိပေ။ အခွံလည်း မရှိပေ။ ၎င်းတို့၏ ပုံသဏ္ဍာန်သည် အောက်ပါသဘောအတိုင်း ဖြစ်လေသည်။

အလယ်၌ အစက်တစ်ခုရှိသည်ကို သမီးတွေမြင်ရပေလိမ့်မည်။ ၎င်းကို အဆန်ဟုခေါ်၍ ၎င်းသည် ထိုသက်ရှိအရာ၏ နှလုံးတစ်မျိုးပင် ဖြစ်လေသည်။ တိရစ္ဆာန်များသည် (သို့မဟုတ် တစ်ခုခုခေါ်ချင်ရာခေါ်) ၎င်းတို့သည် ဆန်းကြယ် သည့်

နည်းတစ်မျိုးဖြင့် ကွဲပြတ်သွားပြီးလျှင် တစ်ခုမှ နှစ်ခုဖြစ်လာသည်။ ပထမတွင် တစ်နေရာ၌ သေးသွယ်စပြုလာသည်။ ထို့နောက် တဖြည်းဖြည်း သေးသွယ်သွားသည်မှ ပြတ်သွားပြီး ကျောက်ကျောညှာန်ရှိ အရာဝတ္ထုနှစ်ခု ဖြစ်သွားသည်အထိ ဖြစ်လေသည်။ ထိုအရာဝတ္ထုနှစ်ခုစလုံးသည် ပထမ မူလအရာဝတ္ထုနှင့် တစ်ဖုံတည်းပင် ဖြစ်လေသည်။ အောက်ပါပုံသဏ္ဍာန်မျိုးဖြစ်ပြီးမှ ထိုကဲ့သို့ ပြတ်ခြင်း ဖြစ်လေသည်။

အဆန် သို့မဟုတ် နှလုံးသည်လည်း နှစ်ပိုင်းပြတ်သွားလေသည်။ အသားစိုင် နှစ်ပိုင်းထဲ၌ ထိုအဆန် သို့မဟုတ် နှလုံးအပိုင်းလည်း တစ်ပိုင်းစီ ပါသွားလေသည်။ ဤနည်းအားဖြင့် ဤတိရစ္ဆာန်များသည် ကွဲပြတ်သွားပြီး တိုးပွားများပြားသွားကြခြင်း ဖြစ်လေသည်။

ဤကဲ့သို့သော အရာဝတ္ထုများသည် ဖေဖေတို့၏ ကမ္ဘာလောကမှာ ပထမဦးဆုံး ပေါ်ပေါက်လာသည့် သက်ရှိအရာများ ဖြစ်ကြပေလိမ့်မည်။ သက်ရှိအရာများသည် ဘယ်လောက်ရိုးပြီး ဘယ်လောက်နိမ့်ကျသည့်အသွင် ဖြစ်သနည်း။ ထိုအချိန်တုန်းကဆိုလျှင် တစ်ကမ္ဘာလုံးမှာ ထိုထက်သာလွန်သည့် သို့မဟုတ် အဆင့်အတန်းမြင့်သည့် အရာဝတ္ထုရယ်လို့ မရှိသေးပေ။ တိရစ္ဆာန်စစ်စစ်ဆိုသည်မှာ မပေါ်ပေါက်သေးပေ။ လူလည်း နှစ်ပရိစ္ဆေဒသိန်းသန်းများစွာအထိ ပေါ်ပေါက်မလာသေးပေ။

ထိုကျောက်ကျောသဏ္ဍာန် အရာဝတ္ထုများ ပေါ်ပေါက်လာပြီးသည့်နောက်၌ ပင်လယ်ပေါင်းပင်နှင့် ခရုများ၊ ကဏန်းလက်မနှင့် ပိုးကောင်များ ပေါ်ပေါက်လာကြသည်။ ထို့နောက်တွင် ငါးများ ပေါ်လာကြသည်။ ၎င်းတို့အကြောင်းကိုတော့ ဖေဖေတို့ အတော်ပဲ သိရှိကြရသည်။ အကြောင်းမူကား ၎င်းတို့တွင် မာကျောသည့်အခွံ သို့မဟုတ် အရိုးများ ရှိကြသည်ဖြစ်၍ ၎င်းတို့သည် ထိုအခွံများ၊ အရိုးများကို ဖေဖေတို့ အတွက် သူတို့သေဆုံးပြီး နှစ်ပေါင်းများစွာ ကြာပြီးသည့်နောက်၌ ကြည့်ရှုလေ့လာနိုင်အောင် ထားပစ်ခဲ့ကြလေသည်။ ထိုခရုများသည် ပင်လယ်ကမ်းပါးရှိ မြေကြီးပေါ်၌ တင်နေကြလေသည်။ လတ်ဆတ်သည့် ရွံ့များ၊ သဲများက အပေါ်တွင် ဖုံးအုပ်နေသည်ဖြစ်၍ ထိုခရုများသည် ကြာရှည်ခံကြခြင်းဖြစ်သည်။ အောက်ဘက်က မြေသည် အပေါ်ဘက်က သဲနှင့်မြေကြီး၏ အလေးဖြင့် ဖိနှိပ်မှုကြောင့် မာသွားလေသည်။ ကျောက်ဖြစ်သွားသည်အထိ မာကျော၍သွားလေသည်။ ယင်းသို့အားဖြင့် ပင်လယ်

သမုဒ္ဒရာ၏ အောက်၌ ကျောက်ဆောင်များ ဖြစ်ပေါ်လာလေ၏။ မြေငလျင်လှုပ်သော ကြောင့်လည်းကောင်း၊ သို့မဟုတ် တစ်စုံတစ်ခုသောအကြောင်းကြောင့်လည်းကောင်း ထိုကျောက်ဆောင်များသည် ပင်လယ်သမုဒ္ဒရာအောက်မှ အပေါ်ဘက်သို့ တက်လာ ပြီးလျှင် ခြောက်သွေ့သည့် မြေကြီးများ ဖြစ်သွားလေသည်။ ထိုအခါ ထိုခြောက်သွေ့ သည့် မြေကြီးများသည် မြစ်များနှင့် မိုးများတွင် စီးပါသွားကြပြီး ထိုမြေကြီးများထဲ၌ နှစ်ပရိစ္ဆေဒသိန်းသန်းများစွာကစပြီး မြုပ်ကွယ်နေသည့် အရိုးများသည် အပြင်သို့ ပေါ်ထွက်လာကြလေ၏။ ဖေဖေတို့ ထိုခရုများနှင့် ကျောက်အရိုးများကို ဤနည်း အတိုင်း ရရှိကြခြင်းဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့ကို ထောက်ရှုပြီး ဖေဖေတို့၏ ပထဝီမြေကြီး သည် မနုဿလူသားများ မမွေးဖွား မပေါ်ပေါက်ခင်က မည်ကဲ့သို့ ရှိခဲ့သည်ဆိုသည် ကို သိရှိရလေသည်။

နောက်တစ်ပတ် စာထဲမှာ ထို အဆင့်အတန်း နိမ့်ကျသည့် တိရစ္ဆာန်များ သည် မည်သို့မည်ပုံ တိုးတက်လာပြီး ယနေ့ အခြေအနေသို့ ဆိုက်ရောက်လာသည် ဆိုသည့် အကြောင်းကို ဖေဖေတို့ စဉ်းစားကြည့်ကြစို့။

(The following text is extremely faint and largely illegible due to low contrast and blurring. It appears to be a continuation of the narrative or a detailed description of the fossil discovery process.)

4. THE FIRST LIVING THINGS

We saw in our last letter that for a long time the earth must have been too hot for any living things to exist on it. When did life begin on the earth and what were the first living things? That is a very interesting questions but it is also a very difficult question to answer. Let us first consider what life is. You will probably say that men are living beings and so are all animals. What about trees and shrubs and flowers and vegetables? Surely they are living also. They grow and drink up the water and breathe the air and die. The chief difference between a tree and an animal is that the tree does not move about. If you remember I showed you some plants in Kew Gardens in London. These plant-orchids and pitcher plants - actually eat flies. Then there are some animals, like sponges, which live at the bottom of the sea and do not move about. Sometimes it is very difficult to say whether a things is an animal or plant. When you study botany, the science which deals with plants, or zoology, the science of animals, you will see these strange things which are neither wholly animals, you will see these strange things which are neither wholly animal nor plant.

Some People tell us that even stone and rocks have some

kind of life and that they feel a kind of pain. But it is difficult to see this. Perhaps you remember a gentleman who came to see us in Geneva. His name is Sir Jagadish Bose. He has shown by experiments that plants have a great deal of life and thinks that even stones have some life.

So you see it is not easy to say what thing is living and what is not. But let us leave out stones for the present and consider only plants and animals. We have today a vast number of living things. They are of all kinds. There are men and women and some of them are very clever and some are fool. Then there are animals and among them too you find clever animals like the elephant or monkey or ant; you find also animals who are very stupid. Fishes and many other things in the sea are lower down still in the order of life. And right at the bottom of this order you find sponges and jellylike fishes and those things which are half animal and half plant.

We have to try to find if all these different kinds of animals suddenly came into existence at one and the same time or gradually one by one. How are we to find this? We have no regular books of those ancient times. But can our book of nature help us? It does help. We find in the old rocks bones of animals. These are called fossils, and when we find them we can say that when that rock was formed long long ago the animals whose bones we have found must have lived. You saw many fossils of this kind, big and small, at the South Kensington Museum in London.

When an animal dies his soft and fleshy parts go bad very quickly but his bones remain for a very long time. And it is these bones that we find and which tell us something of those animals of far-off days. But suppose an animal has so bones like the jelly-fish. It will leave nothing behind when it dies.

When we examine the rocks carefully and collect all the old fossil bones that we find we can see that different kinds of animals lived at different periods. They did not all come together from no where. At first there are very simple animals with shells-shell-fish for instance. The beautiful shells you pick up at the sea-side are all the bony coverings of animals who have died. Later we find more complicated animals, snakes, enormous beasts bigger than

our elephant, and birds and animals resembling those we have today. Last of all we find remains of man. So it appears as if there was a certain order in the appearance of animals-at first the simplest animals, then a higher type of animal getting more and more complicated till we reach what is called now the highest type of animal-man. How the simple sponge and shell-fish developed and changed and improved themselves so much is a most interesting study and perhaps some day I shall tell you about it. But at present we are concerned with the first living things.

Probably the first living things when the earth cooled down were soft jelly-like substances without any shell or bones and living in the sea. We have no fossil remains of these because they had no bones and so we have to guess more or less. There are many jelly-like things like these in the sea even today. There are round but their shape is continually changing as there is no bone or shell they are something like this.

You will notice the spot in the centre. It is called the nucleus and it is a kind of heart. These animals, or whatever they are, have a curious way of dividing and becoming two. They start getting thinner at one place and go on doing so till they break off into two jelly-like things and both of these are just like the original one. This division takes place after this fashion;

You will see that the nucleus or heart also divides and each part gets a bit of it. In this way these animals go on dividing and increasing.

Something of this kind must have been the first living thing on this earth of ours. What a simple and humble representative of life it was! There was nothing better or higher in the whole earth then. The real animals had not come and man was not to come for millions of years.

These jelly-like things were followed by sea weeds and shell-fish and crabs and worms. Then came fishes. We know a lot about these as they had hard bony after them, and to study them. The shells were left in the mud on the sea-floor. They were covered up by fresh mud and sand and were so preserved carefully. The mud became of the weight and pressure of the sand and mud

on top of it. It became hard became so hard that it became a rock. In this way rocks were formed at the bottom of the sea. An earthquake or something else brought out the rock from under the sea and it became dry land. Then the dry rock was washed away by the rivers and by rain, and the shells which had been hidden in it for ages and ages came out. This is how we come across these shells or fossils and after studying them find out what our earth was like in the old days before man came.

We shall consider in the next letter how these simple animals developed and became what they are today.

၅။

တိရစ္ဆာန်များဘယ်တုန်းကပေါ်လာသလဲ

The Animals Appear

တိရစ္ဆာန်များ ဘယ်တုန်းက ပေါ်လာသလဲ။ ဖေဖေတို့၏ပထဝီ မြေကြီးပေါ်၌ ပထမဦးဆုံးဖြစ်သော သက်ရှိအရာတို့သည် သေးငယ်သော ပင်လယ်သတ္တဝါများနှင့် ရေထဲတွင်ပေါက်သည့် သစ်ပင်ငယ်များ ဖြစ်ကြသည်ဆိုသည့်အကြောင်းကို ဖေဖေ ပြောပြပြီးခဲ့လေပြီ။ ၎င်းတို့သည် ရေထဲ၌သာလျှင် နေနိုင်ကြကုန်သည်။ အကယ်၍ အကြောင်းတစ်စုံတစ်ရာကြောင့် အပြင်သို့ရောက်လာပြီး ရေကို မရလိုရှိ လျှင် ၎င်းတို့သည် မုချ သေဆုံးသွားကြလိမ့်မည် ဖြစ်သည်။ ယနေ့ ငါးသတ္တဝါများ သွေ့ခြောက်ရာ ကမ်းပြင်သို့ရောက်လာလျှင် သေဆုံးသွားကဲ့သို့ပင် ဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း ထိုခေတ်အခါတုန်းက ယခုခေတ်ထက်ပိုပြီး ပင်လယ်ရေပြင်နှင့် နန်းမြေများ ရှိလိမ့်မည်။ ပျဉ်းတွဲတွဲ အရေများရှိသည့် ငါးသတ္တဝါများနှင့် အခြားသော ပင်လယ်သတ္တဝါများကမူ ခြောက်သွေ့သည့် ကုန်းမြေပေါ်၌ အခြားသတ္တဝါများထက် အတန်ကြာကြာ ပိုပြီးနေနိုင်ကြသည်။ အကြောင်းမူကား ၎င်းတို့သည် ချက်ချင်း ခြောက်သွေ့မသွားကြပေ။ ထို့ကြောင့် နူးညံ့သည့်ငါးများနှင့် ထိုကဲ့သို့သဘောရှိသည့် အခြားသော တိရစ္ဆာန်များသည် တစ်စတစ်စ နည်းပါးသွားကြခြင်း ဖြစ်လေသည်။ အကြောင်းမူကား ခြောက်သွေ့သည့် ကုန်းမြေပေါ်၌ အသက်ရှင်နေဖို့ရန်မှာ ၎င်းတို့

အတွက် မလွယ်ကူပေ။ အခွဲမာသည့် တိရစ္ဆာန်များကမူ တိုးပွားများပြားလာလေသည်။ စဉ်းစားကြည့်ပါ။ ဘယ်လောက် စိတ်ဝင်စားစရာကောင်းသလဲ? အဓိပ္ပာယ်မှာ တိရစ္ဆာန်များသည် တဖြည်းဖြည်း မိမိတို့၏ကိုယ်ကို ပတ်ဝန်းကျင်အရာဝတ္ထုများနှင့် လျော်ကန်ကိုက်ညီသွားအောင် ပြုလုပ်ကြသည်ဟူ၍ ဆိုလိုရင်းဖြစ်သည်။ ဆောင်းဥတု၌လည်းကောင်း၊ ဆီးနှင်းများ အများအပြားကျသည့် အအေးပိုင်း တိုင်းပြည်ဒေသတို့၌လည်းကောင်း ကျေးငှက်များနှင့် တိရစ္ဆာန်များသည် ဆီးနှင်းကဲ့သို့ ဖြူဖွေးနေပုံနှင့် စိမ်းလန်းသည့် သစ်ပင်ပန်းမန်များရှိသည့် အပူပိုင်းတိုင်းပြည်ဒေသများ၌ ကျေးငှက်များနှင့် တိရစ္ဆာန်များသည် အစိမ်းရောင်နှင့် အခြားပြောင်လက်သည့် အရောင်များ ဖြစ်နေပုံကို သမီး လန်ဒန်မြို့ ဆောက်ကင်စင်တန်ပြတိုက်ထဲမှာ တွေ့မြင် ခဲ့ရသည်။ ၎င်း၏အဓိပ္ပာယ်မှာ သူတို့သည် မိမိတို့ကိုယ်ကို မိမိတို့၏ပတ်ဝန်းကျင်မှာရှိသည့် အရာဝတ္ထုများနှင့် ကိုက်ညီအောင် ပြုလုပ်ကြသည်ဟူ၍ ဆိုလိုသည်။ သူတို့သည် ရန်သူများ၏ဘေးရန်ကို ရှောင်ကွင်းနိုင်စေရန် အရောင်များကို ပြောင်းလဲထားလေသည်။ အကြောင်းမူကား အကယ်၍ သူတို့၏အရောင်သည် ပတ်ဝန်းကျင်ရှိ အရာဝတ္ထုများနှင့် ရောနှောသွားလျှင် သူတို့ကို အလွယ်တကူနှင့် မမြင်တော့ပေ။ အေးသည့်တိုင်းနိုင်ငံများ၌ သူတို့၏အရေပေါ်၌ အချမ်းလုံစေရန် အမွှေးများ ပေါက်လာလေသည်။ ထိုအကြောင်းကြောင့်ပင် ကျား၏အရောင်သည်လည်း တောထဲက သစ်ပင်များအကြားမှာ ထိုးဝင်လာသည့်နေရောင်လို အဝါရောင် အစင်းအပြောက်ဖြစ်နေခြင်း ဖြစ်လေသည်။ ကျားကို တောထူထူထဲမှာ တွေ့မြင်ရဖို့ မလွယ်ကူပေ။

တိရစ္ဆာန်များသည် မိမိတို့ကိုယ်ကို ပတ်ဝန်းကျင်အရာဝတ္ထုများနှင့် ကိုက်ညီအောင် ပြုလုပ်သည်ဟူသော ဤစိတ်ပါဝင်စားဖွယ်အကြောင်းအရာကို သိရှိဖို့ရန် အရေးကြီးလှလေသည်။ အမှန်စင်စစ်ကတော့ တိရစ္ဆာန်များသည် သူတို့ကိုယ်တိုင် သူတို့ကိုယ်ကို ပြောင်းလဲသွားဖို့ရန် ကြိုးစားကြသည်မဟုတ်ပေ။ သို့ရာတွင် မိမိကိုယ်ကို ပြောင်းလဲပြီး ပတ်ဝန်းကျင်အရာဝတ္ထုများနှင့် လိုက်လျောကိုက်ညီအောင် ပြုလုပ်သူတို့၏ အသက်ရှင်နေရေးမှာ တော်တော်ပဲ လွယ်ကူသွားလေတော့သည်။ သူတို့၏ အရေအတွက်မှာ တိုးပွားများပြားလာပြီး အခြားတိရစ္ဆာန်များ၏ အရေအတွက်က တိုးပွားများပြားလာခြင်း မရှိပေ။ ဤအချက်ကိုထောက်ရှုပြီး များစွာသော အကြောင်းအရာများကို သိရှိနားလည်နိုင်သည်။ ဤအချက်ကိုထောက်ရှုပြီး အောက်တန်းကျသည့် တိရစ္ဆာန်များသည် တဖြည်းဖြည်း အတန်းမြင့်လာသည်။ ထို့နောက် နှစ်ပရိစ္ဆေဒသိန်းသန်းများစွာကြာပြီးသည့်နောက်၌ လူအဖြစ် တိုးတက်ပြောင်းလဲလာခြင်း ဖြစ်မည်ဟူသော အကြောင်းများကို သိရှိရလေသည်။ ဖေဖေတို့၏ ပတ်ဝန်းကျင်မှာ ဖြစ်ပျက်နေသည့် ထိုပြောင်းလဲချက်များကို ဖေဖေတို့မမြင်နိုင်ကြပေ။ အကြောင်း ကတော့

ထိုပြောင်းလဲချက်များသည် အလွန်နှေးကွေးစွာ ဖြစ်နေကြပြီး ဖေဖေတို့၏ ဘဝက တာတိုလှပေသည်။ သို့ရာတွင် သဘာဝသည် မိမိအလုပ်ကို လုပ်မြဲလုပ်နေပြီး အရာဝတ္ထုများကို ပြည့်ဝသထက် ပြည့်ဝအောင် ပြောင်းလဲပြုပြင်၍သာနေသည်။ သဘာဝသည် ဘယ်တော့မှ ရပ်လည်း မရပ်ပေ၊ အနားလည်း မယူပေ။

ကမ္ဘာလောကသည် တဖြည်းဖြည်း အေးသွားပြီး ရေများကလည်း တစ်စ တစ်စနှင့် ခြောက်သွေ့သွားသည်ဆိုသည့်အချက်ကို သမီး မေမသွားဘူးနော်။ ကမ္ဘာ လောက အေးသထက်အေးသွားသည့်အခါ ရာသီဥတုကလည်း ပြောင်းလဲလာလေ သည်။ ထို့ပြင် အခြားသော အရာဝတ္ထုပေါင်းများစွာတို့သည်လည်း ပြောင်းလဲ၍ လာလေသည်။ ကမ္ဘာလောက ပြောင်းလဲသွားသည်နှင့်အမျှ တိရစ္ဆာန်တို့သည် လည်း ပြောင်းလဲလာပြီးလျှင် အသစ်အသစ်ဖြစ်သော တိရစ္ဆာန်မျိုးတို့သည် ပေါ်ပေါက်လာ ကြလေကုန်သည်။ ပထမတွင် အဆင့်အတန်းနိမ့်သည့် ပင်လယ် သတ္တဝါများအလှည့် သို့ ရောက်လာသည်။ ထို့နောက် အဆင့်အတန်းပိုမြင့်သည့် ပင်လယ်သတ္တဝါများ အလှည့်သို့ ရောက်လာသည်။ ထို့နောက် ခြောက်သွေ့သည့် မြေများ တိုးတက်ပေါများ လာသည့် အခါတွင်မူ ကုန်းနှင့်ရေ နှစ်နေရာစလုံး၌နေနိုင် သည့် မိကျောင်း သို့မဟုတ် ဖားကဲ့သို့သော သတ္တဝါများ မွေးဖွားပေါ်ပေါက်လာကြ သည်။ ထို့နောက်တွင်မူ ကုန်းပေါ်၌သာ နေနိုင်သည့် ငှက်တိရစ္ဆာန်များ ပေါ်ပေါက် လာကြ၏။ ၎င်းတို့နောက် တွင်မှ လေထဲတွင် ပျံသန်းနိုင်သည့် ငှက်တိရစ္ဆာန်များ မွေးဖွားပေါ်ပေါက်ကြသည်။

ဖေဖေ ဖားအကြောင်းကို ပြောပြခဲ့သည်။ ထိုဆန်းကြယ်သည့် တိရစ္ဆာန် ၏ဘဝကို ကြည့်ရှုလေ့လာခြင်းအားဖြင့် တကယ်စိတ်ပါဝင်စားဖွယ်ကောင်းသည့် အကြောင်းအရာများကို တွေ့မြင်သိရှိရပေသည်။ ရေသတ္တဝါများသည် တဖြည်းဖြည်း ပြောင်းလဲပြီး မည်သို့မည်ပုံ ကုန်းသတ္တဝါဖြစ်လာသည်ဆိုသည့်အချက်ကို ထင်ရှား ပြတ်သားစွာ သိရှိရလေသည်။ ဖားသည် အစပထမ ငါးဖြစ်လေသည်။ သို့ရာတွင် နောက်ပိုင်းတွင်ကား ဖားသည် ကုန်းသတ္တဝါဖြစ်လာပြီး အခြားသော ကုန်းသတ္တဝါ များကဲ့သို့ပင် အဆုတ်ဖြင့် အသက်ရှူလေ၏။

ကုန်းသတ္တဝါများ မွေးဖွားပေါ်ပေါက်လာစဉ် ဟိုရှေးအထက်ကျော်ကာလ က အလွန်ကြီးမားသည့် တောနက်ကြီးများ ရှိခဲ့လေသည်။ ပထဝီမြေကြီးသည် တစ်ပြင်လုံးနန်းမြေအတိသာ ဖြစ်လိမ့်မည်။ ထိုမြေပြင်ပေါ်၌လည်း ထူထပ်သည့် တောနက်ကြီးများ ရှိခဲ့ပေလိမ့်မည်။ ထို့နောက် ကာလကြာသွားသောအခါ ထိုတော နက်ကြီးများသည် ကျောက်တောင်နှင့် မြေကြီးတို့၏ အလေးဒဏ်ပိပြီး တဖြည်းဖြည်း ကျောက်မီးသွေးအဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲသွားလေ၏။ ကျောက်မီးသွေးကို ကျောက်မီးသွေး တွင်းနက်များမှထုတ်ယူရသည်ဆိုသည်မှာ သမီး အသိပင်ဖြစ်သည်။ အမှန်စင်စစ်

ကတော့ ကျောက်မီးသွေးတွင်းများမှာ ဟိုးရှေးအထက်ကျော်ကာလက တောဟောင်းကြီးများပင် ဖြစ်လေသည်။ အစကနဦးဖြစ်သော ကုန်းသတ္တဝါများထံ၌ ကြီးမားသော မြွေများ၊ ပုတ်သင်ကြီးများ၊ မိကျောင်းများ ပါဝင်ကြလေ၏။ ၎င်းတို့အနက် အချို့မှာ ပေတစ်ရာမျှ ရှည်လျားလေသည်။ ပေပေါင်းတစ်ရာရှည်သည့် မြွေ သို့မဟုတ် ပုတ်သင်ကို ဆင်ခြင်စဉ်းစားကြည့်စမ်းပါ။ ထို တိရစ္ဆာန်တို့၏အရိုးတွေကို လန်ဒန်မြို့ ပြတိုက်ထဲမှာ တွေ့မြင်ခဲ့ရတာ သမီး သတိရရဲ့ မဟုတ်လား။

ထို့နောက်တွင် ယခုခေတ် ဖေဖေတို့ တွေ့မြင်နေကြသည့် တိရစ္ဆာန်တို့နှင့် အသွင်တူသည့်တိရစ္ဆာန်များ မွေးဖွားပေါ်ပေါက်လာလေသည်။ ထိုတိရစ္ဆာန်များသည် သူတို့၏သားသမီးများကို နို့တိုက်ကြသောကြောင့် နို့တိုက်သတ္တဝါများဟူ၍ ခေါ်တွင်လေ၏။ အစပထမတွင် ထိုတိရစ္ဆာန်တို့သည်လည်း ယခုခေတ် တိရစ္ဆာန်များထက် အပုံကြီး ပိုပြီးကြီးလေ၏။ လူနှင့်သဏ္ဍာန်တူသည့် နို့တိုက်သတ္တဝါကတော့ မျောက်သို့မဟုတ် မျောက်လွဲကျော်ဖြစ်လေ၏။ ထို့ကြောင့် လူသည် မျောက်လွဲကျော်ဘဝက ဆင်းသက်လာသည်ဟု လူများ ကြံဆကြခြင်း ဖြစ်လေသည်။ အဓိပ္ပာယ်ဆိုလိုရင်းမှာ အခြားသောသတ္တဝါများသည် မိမိတို့ကိုယ်ကို ပတ်ဝန်းကျင်အရာဝတ္ထုများနှင့် လိုက်လျော့ကိုက်ညီအောင် ပြုလုပ်ပြီး တဖြည်းဖြည်း တိုးတက်လာသကဲ့သို့ လူသည်လည်း အစပထမက တိုးတက်လာသည့် မျောက်လွဲကျော်တစ်မျိုးသာလျှင် ဖြစ်လေ၏။ အမှန်စင်စစ်ကတော့ လူသည် တိုးတက်လာခြင်းဖြစ်လေသည်။ သို့မဟုတ် သဘာဝက ပြုပြင်ပြောင်းလဲ ပေးနေခြင်းဖြစ်လေသည်။ သို့သော်လည်း ယခုအခါ၌မူ လူသည် မိုးမမြင်လေမမြင် ဖြစ်နေတော့သည်။ အခြားသော တိရစ္ဆာန်များနှင့် မနှိုင်းအပ် မယှဉ်သာဟု ဘဝင်မြင့်နေလေသည်။ သို့ရာတွင် ဖေဖေတို့သည် မျောက်နှင့် မျောက်လွဲကျော်တို့၏ဇာတိ အဆက်အနွယ်များဖြစ်ကြောင်းနှင့် ယနေ့လည်း ဖေဖေတို့အထဲက လူပေါင်းများစွာတို့၏ သဘောသည် မျောက်တို့၏ သဘောအတိုင်းပင် ဖြစ်လိမ့်မည်ဆိုသည့်အကြောင်းကို ဖေဖေတို့ သတိချပ်သင့်လေသည်။

5. THE ANIMALS APPEAR

We have seen that the first signs of life on our earth probably were simple little sea animals and water plants. They could only live in the water and if they came out and dried up they must have died as the jelly-fish dies today if it gets stranded on the beach and dries up. But in those days there must have been today. Now those jelly-fishes and other sea animals which had slightly tougher skins could stay a little longer on dry land than the others as they did not dry up so soon. So gradually the soft jelly-fishes and everything else like them became fewer and fewer as they could not face dry land easily, and those with harder coverings became more and more. This is a very interesting thing to notice. It means that animals slowly fit themselves or adapt themselves to their surroundings. You have seen in the South Kensington Museum in London how birds and animals in winter and in cold countries where there is a lot of ice become white like snow; in tropical countries where there is a lot of green vegetation and trees they become green or some other bright colour. That is, they adapt themselves to their surroundings. They change their colour to protect themselves from their enemies as they cannot easily be seen if they are the same

colour as their surroundings. They grow fur in cold countries to keep warm in the cold. So also the tiger is yellow and striped. It is like sunlight coming through the trees in the jungle. It is difficult to see the tiger in the thick jungle.

This very interesting fact that animals try to fit in with their surroundings is a very important thing. Of course animals do not themselves try to change. But those which change and therefore fit in with their surroundings have a better chance of living. So they increase in numbers and the others do not. This explains so many things. It explains the simple animals slowly developing into higher kinds of animals and maybe in millions of years developing into man. We cannot see the changes going on around us as they are slow and our lives are short. But nature goes on working and changing and making more perfect. It never stops or takes rest.

Now you remember that the world was getting cooler and was slowly drying up. As it became cooler the climate changed and many other things changed. As the earth changed so also slowly the animals changed and newer types of animals appeared. At first we have only simple sea animals, the complicated sea animals. Later as dry land increased there came animals which lived both in water and on land, something like the crocodiles today or the frogs. These were followed by animals which lived entirely on land, and then there came birds which could fly in the air.

I have mentioned the frog. This is an interesting study as in its own life in a way it shows us how animals gradually changed from water animals to land animals. A frog at first is fish but later it becomes like a land animal and breathes with its lungs as all land animals do.

There were great forests in those early days when life started on land. The land must have been all swampy with thick jungle on it. These forests later on got covered up and with the pressure of a great deal of rock and earth they slowly changed to coal. You know that we get our coal from mines deep down in the earth. The coal mines are really old forests of those far-off days.

Among the first land animals were enormous snakes and lizards and crocodiles. Some of these were a hundred feet long.

Imagine a snake or a lizard one hundred feet long! Do you remember seeing the fossils of these brutes in the museum in London?

Later came animals which are more like the animals we see today. These are called mammals because they suckle their young. These also were at first much bigger than they are today. The mammal which most resembles man is the monkey or rather the ape. This means that as each animals gradually adapted himself to his surroundings and became better and better, so also man at frist was only a better ape. Of course he went on improving, or nature went on improving him, and now man thinks no end of himself. He imagine himself so utterly different from the animals. But it is monkey, and even now many of us, I am afraid, behave like the monkeys do!

၆။

လူဘယ်တုန်းကပေါ်ပေါက်လာသလဲ

The Coming of Man

လွန်ခဲ့သည်အပတ်က စာထဲမှာ ဖေဖေ သမီးကို ပထမဦးဆုံး ကမ္ဘာလောက
 မှာ အလွန်အဆင့်အတန်းနိမ့်ကျသည့် တိရစ္ဆာန်များ ပေါ်ပေါက်လာသည်ဆိုသည့်
 အကြောင်းနှင့် နှစ်ပရိစ္ဆေဒသိန်းသန်းအတောအတွင်းမှာ တိုးတက်ပြောင်းလဲပြီး ယနေ့
 ဖေဖေတို့တွေ့မြင်နေရသည့် ပုံပန်းသွင်ပြင်မျိုးအထိ ဖြစ်လာသည်ဆိုသည့်အကြောင်း
 ကို ပြောပြပြီးခဲ့လေပြီ။ ထိုသတ္တဝါတို့၏ တစ်စတစ်စ ပြောင်းလဲတိုးတက်လာမှု၌
 ဖေဖေတို့ သတိပြုမိသည့် တကယ် စိတ်ပါဝင်စားစရာကောင်းပြီး အရေးပါအရာ
 ရောက်သည့် နိယာမတစ်ခုမှာလည်း တိရစ္ဆာန်များသည် အစဉ်မပြတ် မိမိတို့ကိုယ်ကို
 ပတ်ဝန်းကျင်၏ အရာဝတ္ထုများနှင့် လိုက်လျော့ကိုက်ညီအောင် ကြိုးစားအားထုတ်
 လာကြခြင်း ဖြစ်လေသည်။ ထိုကဲ့သို့ ကြိုးစားအားထုတ်ကြရင်း ၎င်းတို့သည် အသစ်
 အသစ်ဖြစ်သော အရည်အချင်းများ ပေါ်ပေါက်လာကြပြီးလျှင် ပို၍ အဆင့်အတန်း
 မြင့်သည်။ ပို၍ရှုပ်ထွေးသည့် တိရစ္ဆာန်များ ဖြစ်လာကြလေ၏။ ထိုပြောင်းလဲချက်၊
 ထိုထိုးတက်ချက်များကို ဖေဖေတို့ အမျိုးမျိုးအဖုံဖုံ တွေ့မြင်သိရှိရလေသည်။ ဥပမာ
 အားဖြင့်ပြောရလျှင် အစကနဦး တိရစ္ဆာန်များ၌ အရိုးမရှိပေ။ သို့ရာတွင် အရိုးမရှိ
 သောကြောင့် အသက်ရှည်ရှည် မနေရသောအခါ ၎င်းတို့၌ အရိုးပေါ်ပေါက်လာလေ၏။

ပထမဦးဆုံး ပေါ်ပေါက်လာသည့် အရိုးမှာ ကျောရိုးဖြစ်လေ၏။ ဤသို့လျှင် နှစ်မျိုးနှစ်စားသော တိရစ္ဆာန်များ ဖြစ်ပေါ်လာလေ၏။ တစ်မျိုးက အရိုးရှိသော တိရစ္ဆာန်ဖြစ်၍ အခြားတစ်မျိုးက အရိုးမဲ့သော တိရစ္ဆာန်ဖြစ်လေသည်။ သမီး ပတ်ဝန်းကျင်မှာ တွေ့မြင်နေရသည့် လူများနှင့် တိရစ္ဆာန်များမှာ အရိုးရှိသူများပင် ဖြစ်ကြလေသည်။

နောက်ထပ် ဥပမာတစ်ခုကို ကြည့်ပါဦး။ အဆင့်အတန်းနိမ့်ကျသည့် တိရစ္ဆာန်မျိုးဖြစ်သည့် ငါးများသည် ဥများကို ဥပြီးလျှင် ပစ်ထားလိုက်ကြသည်။ ထိုတိရစ္ဆာန်များသည် တစ်ကြိမ်လျှင် ဥထောင်ပေါင်းများစွာ ဥကြလေ၏။ သို့သော်လည်း ထိုဥများကို လုံးဝဂရုစိုက်ခြင်း မရှိကြပေ။ အမိသည် သူ၏ကလေးအတွက် ကြောင့်ကြပူပန်မှု မရှိပေ။ အမိသည် ဥများကို ပစ်ထားလိုက်ပြီး ထိုဥများရှိရာသို့ ဘယ်တော့မှ ပြန်မလှည့်တော့ပေ။ ကြောင့်ကြဂရုစိုက်မည့်သူ မရှိသဖြင့် ဥပေါင်းများစွာတို့မှာ ပျက်ပြုန်းသွားကြရပြီး အချို့အဝက်မျှသာလျှင် ငါးဘဝသို့ ရောက်ကြရလေသည်။ အသက်ပေါင်းမည်မျှ ဆုံးရှုံးနစ်နာသွားရခြင်း ဖြစ်သနည်း။ သို့ရာတွင် အဆင့်အတန်းမြင့်သည့် တိရစ္ဆာန်များကို ကြည့်လျှင်မူ ၎င်းတို့၏ ဥများ သို့မဟုတ် ကလေးများသည် အရေအတွက် နည်းပါးကြောင်း၊ သို့သော်လည်း ၎င်းတို့သည် ဥများ သို့မဟုတ် ကလေးများကို ကြည့်ရှုစောင့်ရှောက်ကြကြောင်းကို တွေ့မြင်သိရှိပေလိမ့်မည်။

ကြက်မများသည်လည်း ဥ ဥကြလေသည်။ သို့ရာတွင် ကြက်မများသည် ဥများအပေါ်၌ အကောင်ပေါက်အောင် ဝပ်ကြလေသည်။ ကြက်ကလေးများကို အချိန်အတော်ကြာကြာအထိ အစာရှာကျွေးလေသည်။ ကြက်ကလေးများ ကြီးလာသည့်အခါတွင်မူ မိခင်ကြက်မသည် ကြက်ကလေးများကို ပြောလောက်ဆိုလောက်အောင် ဂရုမစိုက်တော့ပေ။

ဖေဖေ လွန်ခဲ့သည့်အပတ်က စာထဲမှာ ရေးပြခဲ့သည့် နို့တိုက်တိရစ္ဆာန်မျိုးကျတော့ ကြီးကျယ်သည့်ပြောင်းလဲမှုကြီး ဖြစ်ပေါ်လာလေသည်။ ထိုတိရစ္ဆာန်များ သည် ဥ မဥကြပေ။ မိခင်သည် ဥကို မိမိ၏ကိုယ်တွင်း၌ လွယ်ထားပြီးနောက် ခွေး၊ ကြောင်၊ ယုန်ကဲ့သို့သော အင်္ဂါစုံသည့် တိရစ္ဆာန်ကလေးငယ်များကို မွေးထုတ်လေ သည်။ ထို့နောက်တွင် မိခင်သည် မိမိ၏ကလေးငယ်များကို နို့တိုက်လေသည်။ ကောင်းစွာမွေးမြူစောင့်ရှောက်လေသည်။ သို့ရာတွင် ထိုတိရစ္ဆာန်များထဲမှာတောင်မှ သားငယ်များသည် အမြောက်အမြား ပျက်စီးဆုံးပါးကုန်ကြရလေသည်။ ယုန်သည် လအနည်းငယ်အတောအတွင်းမှာပင် အရေအတွက်များစွာသော ယုန်သူငယ်များကို မွေးဖွားလေသည်။ သို့သော်လည်း ထိုယုန်ငယ်များအနက် အမြောက်အမြားမှာ သေဆုံး

ကြလေသည်။ သို့ရာတွင် ဆင်ကဲ့သို့သော အဆင့်အတန်းမြင့်သည့် တိရစ္ဆာန်များ ကတော့ ကလေးငယ် တစ်ကောင်ကိုသာလျှင် မွေးဖွားပြီး ထိုကလေးငယ်ကို ကောင်းမွန်စွာ မွေးမြူစောင့်ရှောက်ကြလေ၏။

တိရစ္ဆာန်တို့သည် တိုးတက်လာသည့်အခါ ၉ကို မ၉ဘဲ သေးငယ်ရုံသာ သေးငယ်ပြီး မိမိနှင့် ပုံပန်းသဏ္ဍာန်တူသည့် သားငယ်များကိုသာ မွေးဖွားသည်ဆို သည့်အကြောင်းနှင့် အဆင့်အတန်းမြင့်သည့် တိရစ္ဆာန်များသည် ယေဘုယျအားဖြင့် တစ်ကြိမ်တွင် သားငယ်တစ်ကောင်ကိုသာ မွေးဖွားသည်ဆိုသည့်အကြောင်းကို အခု သမီးသိရပြီ။ အဆင့်အတန်းမြင့်သည့် တိရစ္ဆာန်များသည် မိမိတို့၏သားငယ်များကို အတော်အတန် ချစ်ခင်မှုရှိသည်ဆိုသည့် အချက်ကိုလည်း သမီး နားလည်သွားပြီ။ လူသည် အဆင့်အတန်းအမြင့်ဆုံး တိရစ္ဆာန်ဖြစ်လေသည်။ သို့ဖြစ်၍ အမေနှင့်အဖေ သည် မိမိတို့၏ သားသမီးငယ်များကို အလွန်အမင်း ချစ်ခင်ကြင်နာမှုရှိကြပြီး ကြည့်ရှု စောင့်ရှောက်ကြခြင်း ဖြစ်လေ၏။

၎င်းကို ထောက်ရှုဆင်ခြင်၍ လူသည် အဆင့်အတန်းနိမ့်ကျသည့် တိရစ္ဆာန် တို့ဘဝမှ အမှန်မှချ တိုးတက်ဆင်းသက်လာခြင်း ဖြစ်မည်ဆိုသည့် အကြောင်းကို သိရှိရလေ၏။ အစဦးလူတို့သည် ယခု ဖေဖေတို့ သိနေကြသည့် လူမျိုး မဟုတ်ပေ။ အစဦးလူတို့သည် မျောက်လွဲကျော်တစ်ဝက် လူတစ်ဝက်ဖြစ်ပြီး မျောက်များကဲ့သို့ နေထိုင်ကြပေလိမ့်မည်။ ဂျာမဏီပြည် ဟိုက်ဒလ်ဗာဂ်မှာ သမီး ဖေဖေတို့နှင့်အတူ ပါမောက္ခတစ်ဦးကို တွေ့ဆုံရအောင် သွားခဲ့သည်ကို သမီးမှတ်မိ ရဲ့မဟုတ်လား။ သူက ဖေဖေတို့ကို ပြတိုက်ငယ်တစ်ခု ပြလေသည်။ ထိုပြတိုက်ထဲမှာ ရှေးဟောင်းအရိုးများ ပြည့်လျက်ရှိနေသည်။ အထူးသဖြင့် သေတ္တာတစ်ခုထဲမှာ လုံခြုံစွာထားသည့် ရှေးဟောင်းဦးခေါင်းခွံ တစ်ခုလည်း ရှိလေသည်။ ထိုဦးခေါင်းခွံသည် ကမ္ဘာဦး လူ၏ ဦးခေါင်းခွံဖြစ်လိမ့်မည်ဟု ယူဆကြလေသည်။ ဖေဖေတို့ကတော့ အခု ထိုဦးခေါင်းခွံကို ဟိုက်ဒလ်ဗာဂ်ကလူလို ခေါ်ကြသည်။ အကြောင်းကတော့ တခြားမဟုတ်ဘူး။ ဟိုက်ဒလ်ဗာဂ်အနီးမှာ တူးဖော်တွေ့ရှိသည့် အကြောင်းသက်သက် တစ်ခု ကြောင့်ပင် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုခေတ်အခါက ဟိုက်ဒလ်ဗာဂ်သော်လည်းကောင်း၊ သို့မဟုတ် အခြားမြို့တစ်မြို့သော်လည်းကောင်း မရှိသေးတာကတော့ ကျိန်းသေပါသည်။

လူတို့သည် ခြေသလုံးအိမ်တိုင်ဘဝနှင့် ဟိုဟိုသည်သည် လှည့်လည် နေထိုင်ရစဉ် ထိုခေတ်ထိုကာလ ပြင်းပြင်းထန်ထန် အအေးဘေးကြီးနှင့် ရင်ဆိုင်ကြရ လေသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုခေတ်ကို ရေခဲခေတ်ဟု ခေါ်စမှတ်ပြုကြလေသည်။ ယခုခေတ် မြောက်ပိုင်းစွန်းအနီးမှာရှိသည့် ကြီးမားသော ရေခဲတောင်ကြီးမျိုးသည် အင်္ဂလန်နှင့် ဂျာမဏီ များသို့ အထိ စီးကျလာလေသည်။ လူများနေထိုင်ဖို့ ရန်အတွက်

အကြီးအကျယ် အခက်အခဲတွေ့ကြပေလိမ့်မည်။ ကတ်သီးကတ်သတ် နေကြရပေလိမ့်မည်။ လူတို့သည် ရေခဲတောင်မရှိသည့် နေရာများ၌သာလျှင် နေ၍ရပေမည်။ သိပ္ပံပညာရှင်များက ပြောကြသည်မှာ ထိုခေတ်ကာလက မြေထဲပင်လယ် မရှိသေး။ မြေထဲပင်လယ်နေရာ၌ ရေကန်တစ်ကန်နှစ်ကန်လောက်သာ ရှိလေသည်။ ပင်လယ်နီလည်း မရှိသေးပေ။ တစ်ခုလုံး မြေပြင်သာ ဖြစ်နေလေသည်။ အိန္ဒိယပြည်၏ကြီးမားသော အစိတ်အပိုင်းမှာ ကျွန်းသာလျှင် ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ ပန်ဂျပ်နှင့် ဖေဖေတို့ပြည်နယ်၏ အစိတ်အပိုင်းအချို့မှာမူ ပင်လယ်ပြင်ဖြစ်ခဲ့ပေလိမ့်မည်။ အိန္ဒိယတောင်ပိုင်းတစ်ခုလုံးနှင့် အိန္ဒိယအလယ်ပိုင်း တစ်ခုလုံးသည် ကြီးမားသော ကျွန်းကြီးဖြစ်ပြီး ဟိမဝန္တာတောင်နှင့် ထိုကျွန်းကြီး၏အကြား၌ ပင်လယ်သမုဒ္ဒရာ တည်ရှိနေလိမ့်မည်ဖြစ်ကြောင်းကို ဉာဏ်ဖြင့် ဆင်ခြင်စဉ်းစားကြည့်ပါ။ ထိုစဉ်အခါတုန်းကဆိုလျှင် သမီးသင်္ဘောစီးပြီး မဆူရီကို သွားရပေလိမ့်မည်။

ပထမဦးဆုံးစပြီး မွေးဖွားပေါ်ပေါက်လာစဉ်အခါက လူ၏ ပတ်ဝန်းကျင် တွင် တိရစ္ဆာန်ကြီးများ အမြောက်အမြား ပတ်ရံ၍နေပေလိမ့်မည်။ သို့ဖြစ်၍ လူသည် ထိုတိရစ္ဆာန်ကြီးများ၏ အကြား၌ အစဉ်အပြတ် ကျိုးလန့်စာစား နေရပေလိမ့်မည်။ ယနေ့တွင်ကား လူသည် ကမ္ဘာလောက၏အရှင်သခင်ဖြစ်ပြီး တိရစ္ဆာန်တို့ကို စိတ်ထင်တိုင်း ခိုင်းနေလေ၏။ မြင်း၊ နွား၊ ဆင်၊ ခွေး၊ ကြောင် စသည့် အချို့သော တိရစ္ဆာန်တို့ကို မွေးမြူထားကြသည်။ အချို့ကို စားကြသည်။ ခြင်္သေ့နှင့် ကျားကဲ့သို့သော အချို့သော တိရစ္ဆာန်များကိုမူ စိတ်ပြေလက်ပျောက် အမဲလိုက်ကစားကြသည်။ သို့ရာတွင် ဟိုခေတ်တုန်းကမူ လူသည် အရှင်သခင်မဟုတ်ပေ။ တိရစ္ဆာန်ကြီးများ၏ သနားဖွယ်ရာ သားကောင်မျှသာလျှင် ဖြစ်ခဲ့လေသည်။ ထိုတိရစ္ဆာန်ကြီးများ၏ ရန်ကို ရှောင်တိမ်း၍သာ နေခဲ့ရလေသည်။ သို့ရာတွင် လူသည် တစ်စတစ်စနှင့် တိုးတက်လာပြီး တိရစ္ဆာန်အားလုံးထက် အင်အားကောင်းသည်အထိ စွမ်းရည်သတ္တိ တိုးတက်ကြီးမားလာလေ၏။ ဘယ်သို့ဘယ်ပုံ ထိုကဲ့သို့ ဖြစ်လာသနည်း။ ကိုယ်ကာယအင်အားဖြင့်တော့ မဟုတ်ပေ။ အကြောင်းမူကား ဆင်သည် လူထက် အဆများစွာသာလွန်အင်အား ရှိလေသည်။ ဉာဏ် သို့မဟုတ် ဦးနှောက်အင်အားဖြင့်သာလျှင် လူ၌ ထိုစွမ်းရည်မျိုး ပေါ်ပေါက်လာခြင်း ဖြစ်လေသည်။

ကမ္ဘာဦးကစပြီး ယခုခေတ်အထိ လူ၏အသိဉာဏ် တစ်စတစ်စ တိုးတက်လာပုံကို ဖေဖေတို့ စုံစမ်းသိရှိနိုင်လေသည်။ အမှန်စင်စစ်တော့ လူကို အခြားတိရစ္ဆာန်များနှင့် သီးခြားခွဲထုတ်လိုက်သည့်အရာမှာ အသိဉာဏ်သာလျှင် ဖြစ်ပေ၏။ အသိဉာဏ်မရှိသည့်သူသည် တိရစ္ဆာန်နှင့် ဘာမျှမခြားနားပေ။

လူ၏ကြီးမားသော ရှာဖွေတွေ့ရှိသည့် ပထမဦးဆုံးအရာဝတ္ထုမှာ မီးဖြစ်

လေ၏။ ယခုအခါ ဖေဖေတို့ မီးခြစ်ဖြင့် မီးကို ခြစ်ကြသည်။ သို့သော်လည်း မီးခြစ်မှာ မကြာမီကမှ ပေါ်ပေါက်လာသည့်အရာ ဖြစ်၏။ ရှေးခေတ်ကာလက မီးမွှေးနည်းမှာ မီးခတ်ကျောက်နှစ်ခုကို မီးပွင့်လာသည်အထိ ခတ်ပြီးလျှင် ထိုမီးဖြင့် မြက်ခြောက် သို့မဟုတ် အခြားခြောက်သည့် အရာတစ်ခုခုကို မီးတို့ယူလေသည်။ တောများ၌ ရံဖန်ရံခါ မီးခတ်ကျောက်ချင်း ပွတ်မိသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ သို့မဟုတ် အခြား သော အရာဝတ္ထုများနှင့် ပွတ်မိသောကြောင့်လည်းကောင်း မီး အလိုလို ထလောင် တတ်လေသည်။ မီး အသုံးဝင်ပုံကို ကြံဆနိုင်လောက်သည့်အသိဉာဏ် တိရစ္ဆာန်တို့ တွင် ဘယ်မှာရှိမည်နည်း။ သို့ရာတွင် လူကမူ ပါးနပ်လေသည်။ မီးအသုံးကျပုံကို သိမြင်လေသည်။ မီးသည် ဆောင်းဥတုကာလများ၌ လူကို နွေးအောင်ပြုလုပ်၍ လူ၏ ရန်သူဖြစ်သည့် တိရစ္ဆာန်ကြီးများကို ခြောက်လှန့်ပစ်လေသည်။ သို့ဖြစ်၍ မီးထ တောက်သည့်အခါတိုင်း၌ ယောက်ျားနှင့်မိန်းမများသည် မီးထဲကို သစ်ရွက်ခြောက် များပစ်ထည့်ပြီး မီးကို သေမသွားအောင် ကြိုးစားကြခြင်း ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ တဖြည်းဖြည်းနှင့် သူတို့သည် သူတို့ကိုယ်တိုင် မီးခတ်ကျောက်များကို ပွတ်တိုက်ခြင်း အားဖြင့် မီးပွားများ မီးများကို ထုတ်ယူနိုင်သည်ဆိုသည့်အကြောင်းကို သိရှိနားလည် သွားကြပေလိမ့်မည်။ ဤအချက်သည် သူတို့အတွက် ကြီးကျယ်သော ရှာဖွေတွေ့ရှိ ချက်ကြီး ဖြစ်လေ၏။ အကြောင်းမူကား ထိုရှာဖွေတွေ့ရှိချက်သည် သူတို့အား တိရစ္ဆာန်များထက် စွမ်းအားရှိသူအဖြစ် ဖန်တီးပစ်လိုက်လေ၏။ လူသည် ကမ္ဘာ လောက၏အရှင်သခင် ပြုလုပ်ဖို့ရန် လမ်းစရရှိသွားလေ၏။

6. THE COMING OF MAN

We saw in our last letter how life came to the earth in very simple forms and slowly through millions of years evolved and became what it is today. We also noticed one very interesting and important rule in this evolution of life-animals are always trying to adapt themselves to their surroundings. In trying to do this they have developed many new qualities and have become higher and more complicated animals. We can see this change or progress in many ways. For instance, first of all these were animals without bones, but as these could not survive for long they developed bones. The first bone they developed was the backbone. So we have a division of animals-the boneless ones and those with bones. Man and the animals you see about you have of course bones.

Then again you find the simple animals like fishes laying eggs and leaving them. They lay thousands of eggs at a time but do not look after them. They lay thousands of eggs at a time but do not look after them. The mother does not care for her children at all. She simply leaves the eggs and never comes back to them. As there is no one to look after them most of these eggs die and only a few of them develop into fishes. Is this not terrible waste? As we

go up and examine the higher animals we find that their eggs or children are fewer but they look after the better.

The hen also lays eggs but she sits upon them and so hatches them, and when the little chicks come out she feeds them for some time. When they grow up the mother does not care much for them.

There comes a great change in the higher animals-the mammals-about whom I said something in my last letter. These animals do not lay eggs but the mother keeps the egg inside her and give birth to the fully developed baby animals, like dogs or cats or rabbit. And afterwards the mother suckles, or gives milk, to her young. The mother thus looks after her babies a great deal. Even here, however, you find that there is a great deal of waste. The mother rabbit gives birth to a large number of baby rabbits every few months and many of these die. But a higher animal like the elephant only gives birth to one baby elephant and looks after the baby well.

So you will see that as animals develop they do not lay eggs but bear developed young ones like themselves, only smaller, and the higher animals usually give birth to one baby at a time. You will also notice that the higher animal have some affection for their young ones. Man is the highest animals and so you find that the mother and the father love and take care of their children a great deal.

In this way man must have first develop from the lower animals. Probably the first men were hardly men like we know them today. They must have been half apes, half men, living rather like monkeys. Do you remember going with us to see a professor in Heidelberg in Germany? He showed us a little museum full of fossils and especially an old skull which he kept carefully locked up in a safe. The skull was supposed to belong to one of these earliest men. We now call him the Heidelberg man, simply because the skull was found buried near Heidelberg. Of course there was no Heidelberg or any other city in those days.

In those early days when the first men wandered about it used to be very cold. It is called the Ice Age because there was so much ice. Glaciers such as now exist near the North Pole, came

right down to England and Germany. The men must have found it very difficult to live and they must have had a hard time. They would only live where there were no glaciers. We are told by scientists that at that time the Mediterranean was not a sea at all but one or two lakes. There was no Red Sea either. It was all land. Probably the greater part of India was an island and the sea existed in the Punjab and part of our provinces. Imagine all South India and Central India as one big island cut off from the Himalayas by the sea! You would then have to go to Mussorie partly by a steamer.

Man, when he first came, must have been surrounded by many huge animals, and he must have lived in fear of them. Today man is master of the world and he makes the animals do what he likes. Some he tames like the horse, the cow, the elephant, the dog, the cat and so many others. Some he eats; and some, like the lion and the tiger, he shoots for pleasure. But in those days he was not the master but a poor hunted creature himself, trying to keep away from the great beasts. Gradually, however, man raised himself and became more and more powerful till he became stronger than any animal. How did he do this? Not by physical strength for the elephant is much stronger than he is. It was by intelligence and brain power.

We can trace this growth of intelligence from the earliest days of man to the present day. Indeed it is intelligence that separates man from the other animals. There is practically no difference between a man without any intelligence and an animal.

The first great discovery that man probably made was that of fire. We light a fire now by a match. But of course matches are quite recent things. In olden times fires were made by rubbing two flints against each other till a spark came, and this spark set fire to a piece of dry straw or some other dry thing. Fires sometimes occur by themselves in the forests perhaps by the rubbing together of flints or something else. The animals were not clever enough to learn anything from this. But man was cleverer. He saw the use of fire. It kept him warm in the winter and frightened away his enemies, the big animals. So whenever a fire started the men and women must have tried to keep it up by throwing dry leaves into it. They did

not want it to go out. Slowly they must have found out that they themselves could produce a spark and a fire by rubbing flints together. This was a great discovery for them and it gave them some power over the animals, Man was then well on his way to the lord-ship of the world.

The Early Man

၇။

ကမ္ဘာဦးလူ

The Early Man

လွန်ခဲ့သည့်အပတ်က စာထဲမှာ လူနှင့်တိရစ္ဆာန်တို့၏ ထူးခြားချက်သည် အသိဉာဏ်သာလျှင် ဖြစ်သည်ဆိုသည့်အကြောင်းကို ဖေဖေ ရေးပြပြီးခဲ့လေပြီ။ အသိဉာဏ်ကသာလျှင် လူကို တိရစ္ဆာန်ကြီးများထက် ပါးနပ်သူ၊ အင်အားရှိသူအဖြစ် ပြုလုပ်ဖန်တီးထားခြင်းဖြစ်လေသည်။ အသိဉာဏ်သာ မရှိမူ တိရစ္ဆာန်ကြီးများသည် လူကို ချေမှုန်းပစ်ပေလိမ့်မည်။ လူသည် အသိဉာဏ်တိုးတက်လာသည်နှင့်အမျှ စွမ်းရည်လည်း တိုးတက်ကြီးမားလာလေ၏။ အစပထမ၌ ရန်သူတိရစ္ဆာန်တို့ကို ကျောက်ခဲဖြင့်သာလျှင် ပေါက်နိုင်လေသည်။ ထို့နောက်တွင်ကား လူသည် ကျောက်ပုဆိန်၊ ကျောက်လုံးနှင့် အခြားသောအရာဝတ္ထုမြောက်မြားစွာကို တီထွင်ပြုလုပ်လေ၏။ ထိုအရာဝတ္ထုများထဲ၌ ကျောက်အပ်များလည်း ပါဝင်လေသည်။ ထိုကျောက်ဖြင့် ပြုလုပ်ထားသည့် လက်နက်များကို ဆောက်သံကင်စင်တန်နှင့် ဂျင်နီဗာပြတိုက်များ တွင် ဖေဖေတို့ တွေ့မြင်ခဲ့ကြရလေသည်။

လွန်ခဲ့သည့်အပတ်က ဖေဖေစာထဲမှာ ရေးပြခဲ့သည့် ရေခဲခေတ်ဟာ တစ်စတစ်စနှင့် ကုန်ဆုံးသွားခဲ့လေသည်။ ရေခဲတောင်ကြီးများသည် အလယ်ပိုင်းဥရောပနှင့် အာရှတိုက်များမှ ပျောက်ကွယ်သွားကြသည်။ အပူတိုးတက်လာသည်နှင့်အမျှ

လူများသည်လည်း ပြန်ပွားသွားကြလေ၏။

ထိုခေတ်ကာလက အိမ်ဟူ၍လည်း မရှိသေးပေ။ အခြားအဆောက်အအုံလည်း တစ်ခုမျှမရှိသေးပေ။ လူတို့သည် ဂူများထဲတွင် နေထိုင်ကြ၏။ လယ်ယာလုပ်ကိုင်နည်းကိုလည်း မည်သူမျှ မသိကြသေးပေ။ လူတို့သည် တောသစ်သီး စသည်များကို စားကြသည်။ အမဲလိုက်၍ရသည့် သားငါးများကိုလည်း စားကြသည်။ ပေါင်မုန့်နှင့် ထမင်းတို့ကို ဘယ်မှာရမည်နည်း။ အကြောင်းမူကား သူတို့သည် လယ်ယာစိုက်ပျိုးနည်းကို မသိကြသေးပေ။ သူတို့သည် ချက်နည်းပြုတ်နည်းကိုလည်း မသိကြသေးပေ။ အသားကို မီးပေါ်တွင်တင်ပြီး ပူအောင်တော့ လုပ်ကြဟန် တူသည်။ ချက်ဖို့ ပြုတ်ဖို့ ဒယ်နှင့်အိုးခွက်တို့လည်း သူတို့တွင် မရှိသေးပေ။

အင်မတန် ဆန်းကြယ်သည့် အချက်တစ်ခုရှိသည်။ ထိုတောတွင်း လူရိုင်းများသည် အရပ်ဆွဲနည်းကို တတ်ကြသည်။ အမှန်စင်စစ်တော့ သူတို့ဆီမှာ စက္ကူလည်း မရှိပေ။ ကလောင်လည်း မရှိပေ။ ခဲတံ သို့မဟုတ် စုတ်တံလည်း မရှိပေ။ ကျောက်အပ်နှင့် ချွန်ထက်သည့် ကိရိယာများသာလျှင် သူတို့တွင် ရှိလေသည်။ ထိုအရာဝတ္ထုများဖြင့် သူတို့သည် ဂူ၏နံရံများ၌ တိရစ္ဆာန်ပုံများကို ရေးဆွဲကြလေ သည်။ သူတို့၏ အချို့ပုံများသည် အတော်ပင် ကောင်းမွန်ကြလေ၏။ သို့ရာတွင် ပုံအားလုံးသည် ဘေးတိုက်ပုံများ ချည်းသာလျှင် ဖြစ်ကြ၏။ ဘေးတိုက်ပုံများသည် အဆွဲရလွယ်ကူကြောင်း၊ ကလေးများသည် ထိုကဲ့သို့သော ဘေးတိုက်ပုံ၊ တစောင်းပုံ များကို ရေးဆွဲလေ့ရှိကြကြောင်းကို သမီး သိလေသည်။ ဂူထဲတွင် မှောင်နေမည်ဖြစ်၍ သူတို့သည် ထွေထွေထူးထူး မဟုတ်သည့် မီးခွက်တစ်မျိုးကို အသုံးပြုကြသည်မှာ ဖြစ်နိုင်စရာ ရှိပေသည်။

အခု ဖေဖေပြောပြခဲ့သည့် လူမျိုးကို ကျောက်ခေတ်လူဟု ခေါ်သည်။ ထိုခေတ်ကို ကျောက်ခေတ်ဟု ခေါ်ခြင်းအကြောင်းမှာလည်း လူတို့သည် မိမိတို့၏ ပစ္စည်းကိရိယာအားလုံးကို ကျောက်ဖြင့် ပြုလုပ်သောကြောင့် ဖြစ်လေ၏။ သူတို့သည် ဓာတ်သတ္တုများကို အသုံးချနည်း မသိကြသေးပေ။ ယနေ့တွင်မူ ဖေဖေတို့၏ ပစ္စည်းပစ္စယများသည် များသောအားဖြင့် ဓာတ်သတ္တုများဖြင့် ပြုလုပ်ထားသည့်အရာများသာ ဖြစ်ကြလေ၏။ သို့သော်လည်း ထိုခေတ် ထိုအခါကမူ မည်သူမျှ သံ သို့မဟုတ် ကြေးကို မသိကြပေ။ သို့ဖြစ်၍ အသုံးပြုသည့်နေရာမှာ အခက်အခဲ အင်မတန်မှ တွေ့ရသော်လည်း ကျောက်ကိုသာ အသုံးပြုကြလေ၏။

ကျောက်ခေတ် အဆုံးမသတ်ခင်ပင် ကမ္ဘာလောက၏ ရာသီဥတုသည် ပြောင်းလဲလာပြီးလျှင် အတော်ပင်ပူသည့်အခြေသို့ ရောက်ရှိလာလေ၏။ ထိုအချိန်၌ ရေခဲတောင်များသည် မြောက်သမုဒ္ဒရာအထိသာလျှင်ရှိပြီး အာရှအလယ်ပိုင်းနှင့်

ဥရောပတိုက်များ၌ ကြီးမားပြန့်ကျယ်သည့် တောကြီးများ ဖြစ်ထွန်းပေါ်ပေါက်လာလေသည်။ ထိုတောကြီးများထဲ၌ လူမျိုးအသစ်တစ်မျိုး နေထိုင်သည်ကို တွေ့လာရပေသည်။ ထိုလူမျိုးတို့သည် အစစအရာရာတွင် ကျောက်ခေတ်လူများထက်ပိုပြီး ပါးနပ်လိမ္မာမှုရှိကြလေ၏။ သို့ရာတွင် သူတို့လည်း ပစ္စည်းကိရိယာများကို ကျောက်ဖြင့်သာလျှင် ပြုလုပ်ကြလေသည်။ ထိုသူများသည်လည်း ကျောက်ခေတ်က လူများပင် ဖြစ်ကြသည်။ သို့ရာတွင် ထိုခေတ်သည် ကျောက်ခေတ်နှောင်းဖြစ်လေ၏။ ထို့ကြောင့် ထိုလူတို့ကို ကျောက်ခေတ်သစ်လူများဟု ခေါ်ဆိုကြလေသည်။

သေချာစွာ ကြည့်ရှုလေ့လာသည်အခါ ကျောက်ခေတ်သစ်က လူများသည် အတော်ပင် တိုးတက်နေကြပြီဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရှိရလေသည်။ လူတို့၏အသိဉာဏ်သည် အခြားသော တိရစ္ဆာန်များနှင့် နှိုင်းစာလျှင် တကယ်တမ်း တိုးတက်နေသည့်အဆင့်သို့ လူတို့အား အဟုန်ပြင်းစွာဖြင့် တွန်းပို့လေသည်။ ထို ကျောက်ခေတ်က လူများသည် ကြီးကျယ်သည့်နည်းလမ်းတစ်ခုကို ရှာဖွေတွေ့ရှိကြလေ၏။ ၎င်းကား လယ်ယာစိုက်ပျိုးခြင်းပင် ဖြစ်လေ၏။ သူတို့သည် လယ်ယာထွန်ယက်ပြီးလျှင် စားသောက်ဖွယ်များကို စိုက်ပျိုးစပြုလေတော့သည်။ ထိုအချက်သည် သူတို့အတွက် ကြီးကျယ်သောအရာ ဖြစ်လေသည်။ ထိုအခါ၌ သူတို့သည် လွယ်လင့်တကူ အစားအသောက်များကို ရရှိကြလေတော့သည်။ နေ့ညဉ့်မပြတ် အမဲလိုက်နေဖို့မလိုတော့ပေ။ ထိုအခါ သူတို့သည် အနားယူဖို့ရန်နှင့် ကြံစည်တွေးခေါ်ဖို့ရန် အားလပ်ချိန်များများ ရရှိကြလေတော့၏။ အားလပ်ချိန်ရလေလေ သူတို့သည် ဆန်းသစ်သည့် အရာဝတ္ထုများနှင့် နည်းလမ်းများကို ရှာဖွေထုတ်ဖော်ခြင်း၌ တိုးတက်လာလေလေ ဖြစ်လေသည်။ သူတို့သည် မြေအိုးများကို စတင်ပြုလုပ်ကြပြီးလျှင် ထိုမြေအိုးများ၏ အကူအညီဖြင့် ထမင်း၊ ဟင်းကို ချက်ပြုတ်ကြလေ၏။ ကျောက်ပစ္စည်းကိရိယာများသည်လည်း ယခင်ကထက် ကောင်းမွန်လာပြီးလျှင် သေသေသပ်သပ်နှင့် ချောညက်လာကြ၏။ သူတို့သည် နွား၊ ခွေး၊ သိုး၊ ဆိတ် ကဲ့သို့သော တိရစ္ဆာန်များ မွေးမြူနည်းကိုလည်း သိရှိလာကြ၏။ ထို့ပြင် အထည်ကိုလည်း ရက်လုပ်တတ်လာကြသည်။

သူတို့သည် အိမ်ငယ်ကလေးများ သို့မဟုတ် တဲကလေးများ၌သာ နေလေ့ရှိကြသည်။ ထိုတဲငယ်ကလေးများကို များသောအားဖြင့် အင်းအိုင်ကြီးများ၏အလယ်တွင် ဆောက်လုပ်ထားကြသည်။ အကြောင်းမူကား တိရစ္ဆာန်ရိုင်းများနှင့် အခြားလူများသည် ထိုနေရာသို့လာပြီး အလွယ်တကူ ရန်မမူနိုင်ကြသောကြောင့် ဖြစ်၏။ သို့ဖြစ်၍ ထိုလူများကို အင်းအိုင်သားများဟု ခေါ်ကြလေသည်။

ထိုလူများအကြောင်းကို ဖေဖေတို့ အခုလောက် ဘယ်လိုလုပ်ပြီး သိရသလဲဆိုတာကို သမီး အံ့ဩချင်အံ့ဩနေပေလိမ့်မည်။ အမှန်စင်စစ်ကတော့ သူတို့သည်

ဘယ်လိုစာအုပ်မျိုးကိုမျှ ရေးမထားခဲ့ကြပေ။ သို့ရာတွင် ထိုလူများ၏အကြောင်းကို ဖေဖေတို့ဖတ်ရသည့် စာအုပ်သည် သဘာဝစာအုပ်ဖြစ်သည် ဆိုသည့်အကြောင်းကို ဖေဖေ ပထမကပဲ ပြောပြခဲ့လေသည်။ ထိုစာအုပ်ကို ဖတ်ဖို့ရန်မှာ မလွယ်ကူပေ။ ထိုစာအုပ်ကို ဖတ်ဖို့ရန်အတွက် ဇွဲရှိဖို့ အင်မတန်မှ လိုသည်။ လူပေါင်းများစွာတို့သည် ထိုစာအုပ်ကို ဖတ်ဖို့ ကြိုးစားရင်းနှင့် သူတို့၏ တစ်သက်တာ ကုန်ဆုံးသွားကြသည်။ သူတို့သည် ကျောက်အရိုးပေါင်းများစွာနှင့် ရှေးဟောင်းခေတ်က အမှတ်အသားပေါင်း များစွာကို စုဆောင်းထားခဲ့ကြသည်။ ထိုအရာဝတ္ထုများကို ပြတိုက်ကြီးများတွင် စုပေါင်းသိမ်းဆည်းထားကြသည်။ ထိုပြတိုက်ကြီးများထဲမှာ ကျောက်ခေတ်နှောင်းက လူများပြုလုပ်ထားခဲ့သည့် လှပသေသပ်ပြီး ချောမွတ်နေသည့် ပုဆိန်များ၊ အိုးများ၊ ကျောက်ပြားများ၊ ကျောက်အပ်များနှင့် အခြားသော အရာဝတ္ထုပေါင်းမြောက်မြားစွာ ကို ဖေဖေတို့ တွေ့မြင်နိုင်လေသည်။ သမီးလည်းပဲ ထိုအရာဝတ္ထုများထဲမှ အမြောက် အမြားကို တွေ့ဖူးမြင်ဖူးခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် သမီး မေ့ချင်မေ့နေပေလိမ့်မည်။ အကယ်၍ ထိုပစ္စည်းများကို သမီး နောက်ထပ်တွေ့ရမည်ဆိုလျှင် သမီးပိုပြီး သိရှိနားလည်ဖို့ ရှိပါသည်။

ဂျန်ဗာပြတိုက်ထဲမှာ အင်းအိုင်တဲအိမ်များ၏ နမူနာပုံစံကောင်းတစ်ခုထားရှိ သည်ကို ဖေဖေ သတိရမိသည်။ အိုင်ထဲတွင် သစ်သားမျောတိုင်များကို စိုက်ထားသည်။ ထိုသစ်သားမျောတိုင်များ၏ ထိပ်၌ ပျဉ်ပြားများကို ခင်းထားပြီးလျှင် ထိုပျဉ်ပြားများ၏ အပေါ်၌ တဲအိမ်များကို ဆောက်လုပ်ထားလေသည်။ ထိုတဲအိမ်များနှင့် မြေကြီး၏ အကြား၌ တံတားငယ်လေးတစ်ခု ခင်းထားလေ၏။ ထိုကျောက်ခေတ်နှောင်းက လူများသည် တိရစ္ဆာန်သားရေများကို ဝတ်ကြသည်။ တစ်ခါတစ်ရံတွင် ဂုန်လျှော်ကြမ်း များကိုလည်း ဝတ်ကြလေသည်။ ဂုန်လျှော်သည် သစ်ပင်ငယ်တစ်မျိုး ဖြစ်သည်။ ထို သစ်ပင်ငယ်၏ လျှော်မျှင်များဖြင့် အထည်ရက်လုပ်ရလေသည်။ သုခခေတ်တွင် ပိုက်ဆံ ချည်များကို ဂုန်လျှော်ဖြင့် ပြုလုပ်ကြသည်။ သို့ရာတွင် ထိုခေတ်က ဂုန်လျှော်ထည် များမှာ အလွန်ပင် ကြမ်းတမ်းလိမ့်မည် ဖြစ်ပေ၏။

ထိုလူများသည် ယင်းသို့လျှင် တိုးတက်မြဲ တိုးတက်ကြလေသည်။ ကြေးနီ နှင့် ကြေးဝါ ပစ္စည်းကိရိယာများကို စတင်ပြုလုပ်သည့်အထိ တိုးတက်လာကြသည်။ သမီး သိသည့်အတိုင်း ကြေးဝါသည် ကြေးနီနှင့်ခဲမဖြူ ရောထားသည့်အရာဖြစ်ပြီး ထိုနှစ်ခုလုံးထက် မာသည့်အရာ ဖြစ်လေ၏။ ထိုသူတို့သည် ရွှေကိုလည်း အသုံးပြု တတ်ကြလေသည်။ ရွှေဖြင့် လက်ဝတ်တန်ဆာများကို လုပ်ပြီးဝါကြွားကြလေသည်။

ထိုလူများ နေထိုင်ခဲ့သည်မှာ နှစ်ပေါင်းဘယ်လောက်ကြာပြီဆိုသည်ကို ဖေဖေတို့ အတိအကျ မသိရသော်လည်း နှစ်ပေါင်းတစ်သောင်းထက်တော့ နည်းမည်

မဟုတ်ဟု ခန့်မှန်းရလေ၏။ အခုအထိ ဖေဖေတို့ နှစ်ပရိစ္ဆေဒသိန်းပေါင်းများစွာက အကြောင်းကိုသာပြောကြားနေကြခြင်း ဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း အခု တဖြည်းဖြည်း နှင့် ယခုခေတ် ကာလဘက်ဆီသို့ ဖေဖေတို့ နီးကပ်လာကြလေပြီ။ ကျောက်ခေတ် သစ်လူများမှ ယခုခေတ်လူများအထိ ဘယ်လို ရှောင်တခင် ပြောင်းလဲမှုမျိုးမှ ဖြစ်ပေါ် မလာပေ။ သို့သော်လည်း ဖေဖေတို့သည် သူတို့နှင့် အင်မတန်မှ ကွာခြားလေသည်။ ဖြစ်ပေါ်လာသည့် ပြောင်းလဲမှုများမှာကား နှေးနှေးနှင့် ဖြည်းဖြည်းသာလျှင် ဖြစ်ကြ လေ၏။ သဘာဝ၏ နိယာမအတိုင်း ဖြစ်လေသည်။ လူမျိုးအသီးသီးတို့ ဖြစ်ထွန်း ကြီးပွားလာကြလေ၏။ ထိုလူမျိုးအသီးသီး၏ အနေအထိုင်အချိုးအစားတို့မှာ တစ်မျိုး စီဖြစ်ကြလေ၏။ ကမ္ဘာပေါ်ရှိ နေရာဌာနအသီးသီးတို့၏ ရာသီဥတုသည် တစ်ခုနှင့် တစ်ခု မတူကြပေ။ သို့ဖြစ်၍ လူတို့သည် မိမိတို့နေရာဌာန၏ ရာသီဥတုနှင့် လိုက်လျော့ကိုက်ညီအောင် နေထိုင်ရလေသည်။ ယင်းသို့အားဖြင့် လူတို့၌ပြောင်းလဲ မှုကြီးများ ဖြစ်ပေါ်၍နေလေ၏။ သို့ရာတွင် ထိုအကြောင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍မူ ဖေဖေ နောက်စာကျမှပဲ ပြောပြတော့မည်။

ယနေ့ ဖေဖေ သမီးကို နောက်ထပ်အကြောင်းတစ်ခုကိုပဲ ပြောတော့မည်။ ကျောက်ခေတ်သစ် အဆုံးသတ်သွားသောအခါ၌ လူတို့တွင် အကြီးအကျယ် ကံဆိုး မိုးမှောင်ကျလာလေသည်။ ထိုခေတ်အခါက မြေထဲပင်လယ် မရှိသေးဘူးဆိုသည့် အကြောင်းကို ဖေဖေ သမီးကို ပြောပြပြီးခဲ့လေပြီ။ ထိုနေရာ၌ အင်းအိုင် အနည်းငယ် မျှသာလျှင် ရှိသည်။ ထိုအင်းအိုင်တို့၌ လူအများ နေထိုင်ကြ၏။ ဥရောပနှင့် အာဖရိက အလယ်ရှိ ဂျီဘရောလတာအနီးမှ မြေသည် ရုတ်တရက် ရေစားသွားပြီးလျှင် အတ္တလန္တိတ်သမုဒ္ဒရာမှ ရေသည် ထိုမြေထဲပင်လယ်၏ အနိမ့်ချိုင့်ဝှမ်းထဲတွင် ပြည့်လျှံ သွားလေ၏။ ထိုသို့ ရေလွှမ်းသွားသောအခါ ထိုနေရာတွင် နေထိုင်ကြသည့် ယောက်ျား မိန်းမပေါင်းများစွာတို့သည် မြုပ်နှစ်သေဆုံးကုန်ကြလိမ့်မည်။ ပြေးပေါက် ဘယ်မှာမျှ ရှာရမည်မဟုတ်ပေ။ မိုင်ပေါင်းရာပေါင်းများစွာအထိ ရေအပြင်မှတစ်ပါး တခြား ဘာကိုမျှ မမြင်ရပေ။ အတ္တလန္တိတ်ပင်လယ်မှ ရေသည် အဆက်မပြတ် စီးဝင် နေလေရာ မြေထဲပင်လယ်ဖြစ်ပေါ်လာသည်အထိပင် ဖြစ်လေ၏။

တစ်ခေတ်တုန်းက ရေဘေးကြီးဆိုက်ရောက်ခဲ့ဖူးသည်ဆိုသည့် အကြောင်း ကို သမီးဖတ်ဖူးချင်ဖတ်ဖူးပေလိမ့်မည်။ သို့မဟုတ် ကြားဖူးတော့ ကြားဖူးပေလိမ့် မည်။ သမ္မာကျမ်းစာထဲမှာ ထိုအကြောင်းနှင့်ပတ်သတ်ပြီး ရေးပြထားသည်။ ဖေဖေတို့ ၏ သက္ကတကျမ်းဂန်အချို့တွင်လည်း ထိုအကြောင်းကို ပြဆိုထားသည်။ မြေထဲ ပင်လယ်ကို ရေလွှမ်းသွားခြင်းမှာ ထိုရေဘေးပင် ဖြစ်နိုင်စရာရှိသည်။ ထိုဘေးဒုက္ခမှာ အင်မတန်မှ ထိတ်လန့်ကြောက်ရွံ့ဖွယ် ကောင်းလှသည်။ လူအချို့အဝက်လောက်သာ

လျှင် အသက်ဘေးမှ သိသိကလေး လွတ်ထွက်သွားကြသည်။ ထိုသူတို့က မိမိတို့၏ ကလေးငယ်များအား ထိုအကြောင်းကို ပြောပြပေးလိမ့်မည်။ ထိုကလေးငယ်များသည် ထိုအကြောင်းကို စိတ်ထဲတွင် မှတ်မိနေကြပြီး သူတို့ကတစ်ဆင့် သူတို့၏ကလေးငယ်များကို ပြန်ပြောကြပေးလိမ့်မည်။ ယင်းသို့အားဖြင့် ထိုအကြောင်းအရာသည် ဖေဖေတို့အထိ ခေတ်အဆက်ဆက် ဆင်းသက်လာခဲ့လေသည်။

THE EARLY MEN

We saw in our last paper that the great difference between the other animals was the intelligence of man. This gave him cleverer and stronger than any other animal would otherwise have been. A man's intellect is also given him power to begin with, man had no special to fight his enemies. He could only throw stones at them. It began to make out of stone tools. We saw many in the weapons in the South Kensington Museum and also in the in Africa. The tool which I saw a picture in my last paper and the stone appeared from a and Asia. As it is a very hard material and it was used in those days. There were no houses or any other people lived in caves. They had no civilization, but they had no fire and the animals they killed for food. They did not know cooking, but perhaps they just had no need of it because they did not grow anything. They did not know cooking, but perhaps they just had no need of it because they did not grow anything. They did not know cooking, but perhaps they just had no need of it because they did not grow anything.

7. THE EARLY MEN

We saw in our last letter that the chief difference between man and the other animals was the intelligence of man. This intelligence made him cleverer and stronger than enormous animals who would otherwise have destroyed him. As man's intelligence grew so also grew his power. To begin with, man had no special weapons to fight his enemies. He could only throw stones at them. Then he began to make out of stone needles. We saw many of these stone weapons in the South Kensington Museum and also in the museum in Geneva.

The Ice Age about which I said something in my last letter slowly ended and the glaciers disappeared from Central Europe and Asia. As it became warmer men spread out.

In those days there were no houses or other buildings. People lived in caves. There was no cultivation, that is working in the fields. Men ate fruits and nuts and the animals they killed. They had no bread or rice because they did not grow anything in the fields. They did not know cooking but perhaps they just heated the meat on the big fires they had. They had no cooking vessels or pots and pans.

One thing is very curious. These savage men knew how to draw. Of course they had no paper or pens or pencils or brushes. They simply had their stone needles and pointed instruments. With these they scratched or drew animals on the walls of caves. Some of their drawings are quite good but they are almost all profiles. You know that it is easier to draw profile, and children usually draw in this way. As the caves must have been dark it is probable that they used some kind of simple lamp.

These men that we have described are called Palaeolithic men, to the men of the Stone Age. That period is called the Stone Age because men made all their tools with stone. They did not know how to use the metals. Today most of your things are made of metals, specially iron. But iron or bronze was not known then, and so stone, which is much more difficult to work with, was used.

Before the stone Age came to an end the climate of the world changed greatly and became much warmer. The glaciers had gone far back to the Arctic Ocean, and in Central Asia and Europe great forests arose. Among these forests we find a new race of men living. These people were cleverer in many ways than the Palaeolithic men whom we have just described. But they still made their tools out of stone. These men also belonged to the Stone Age but it was the later Stone Age. They are called Neolithic men or men of the new Stone Age.

We find when examining these Neolithic men that great progress has been made. The intelligence of man is making him go ahead quite fast compared to the other animals. These Neolithic men made the very great discovery of cultivation. They started tilling fields and growing their food there. This was a great thing for them. They could now get their food more easily instead of having to hunt animals all the time. They got more leisure, more time to rest and think. And the more leisure they had the more progress they made in discovering new things and methods. They started making earthen pots, and with the help of these they began to cook their food. The stone tools were much better and were beautifully polished. They also knew how to tame animals like the cow, the sheep, and the goat. They also knew how to weave.

They used to live in houses or huts. These huts were very often made in the middle of lakes as the wild animals or other men could not attack them easily there. These people are therefore called lake-dwellers.

You will wonder how we know so much about these people. They wrote no books of course. But I have already told you that the book where we read the story of these men is the great book of nature. It is not easy to read it. It requires great patience. Many people have spent their lives in trying to read this book and they have collected large numbers of fossils and other remains of old times. These fossils are collected together in the great museums and we can see there the fine polished axes and the pots and stone arrows and needles and many other things which were made by the Neolithic man. You have seen many of these things yourself but perhaps you have forgotten them. If you see them again you will be able to understand them better.

There was, I remember, a very good model of a lakedwelling in the Genoa museum. wooden poles were stuck in the lake and on top of these poles a wooden platform was made. On the platform the wooden huts were put up and the whole thing connected by a little bridge to the land.

These Neolithic men clothed themselves with the skin of animals or sometimes with a rough cloth of flax. Flax is a plant which has a good fibre used for making cloth. Linen is now made out of flax. But in those days cloth of flax must have been very rough.

These men went on making progress. They started making tools of copper and of bronze. Bronze as you know is a mixture of copper and tin and is harder than either of these. They also used gold and were vain enough to make ornaments out of it!

These people must have lived about 10,000 years ago. Of course we do not know the exact dates or periods. All this is largely guess-work. You will notice that so far we have been talking of millions of years. We are now gradually getting nearer and nearer to our present age. From the Neolithic man to the man today there is no break or sudden change. But still we are very different from

him. The changes came slowly, as its nature's way. Different races developed and each race went its own way and lived its own life. The climate being different in different parts of the world. People had to adapt themselves to it and changed greatly. But we shall talk about this latter.

One thing more I want to tell you today. About the end of the Neolithic age a very great disaster happened to man. I have told you already that at that time the Mediterranean was not a sea at all. There were just some lakes there and in these lakes many people lived. Suddenly the land near Gibraltar between Europe and Africa was washed away and the waters of the Atlantic Ocean poured into the filling it up and large numbers of the men and women living near or over the lakes must have been drowned. They could not escape anywhere. There was water all over the place for hundreds of miles. The Atlantic Ocean continued to pour in till it had filled up the valley and the Mediterranean Sea came into existence.

You have heard, of course, and perhaps read, about the great flood. The Bible speak about it and some of our Sanskrit books also refer to it. It may be that mighty flood was the filling up of the Mediterranean. It was such a terrible disaster that the few people who managed to escape must have told all about it to their children, and their children remember it and told the story to their own children and so the story was handed down from generation to generation.

၈၂

လူမျိုးအသီးသီးပေါ်ပေါက်လာပုံ
How Different Races Were Formed

လွန်ခဲ့သည့်အပတ်က စာထဲမှာ များသောအားဖြင့် အင်းအိုင်များအလယ်ရှိ တဲအိမ်များတွင် နေထိုင်ကြသည့် ကျောက်ခေတ်သစ်က လူများအကြောင်းကို ဖေဖေ ပြောပြခဲ့သည်။ ထိုသူတို့သည် အစစအရာရာမှာ အတော်ပင် တိုးတက်လာခဲ့ကြသည်။ သူတို့သည် လယ်ယာစိုက်ပျိုးနည်းကိုလည်း စုံစမ်းတွေ့ရှိကြသည်။ အစားအစာ များကို ချက်ပြုတ်နည်းနှင့် တိရစ္ဆာန်များကိုအသုံးချဖို့ မွေးမြူနည်းကိုလည်း သိရှိလာ ကြသည်။ ထို အကြောင်းအရာသည် နှစ်ပရိစ္ဆေဒ ထောင်ပေါင်းများစွာအလွန် က အကြောင်းအရာဖြစ်သည်။ ထို အကြောင်းအရာများကို ဖေဖေတို့ များများစားစား မသိကြရတော့ပေ။ သို့သော်လည်း ယနေ့ကမ္ဘာတွင် ရှိနေသည့် လူမျိုးဟူသမျှအနက် မြောက်မြားစွာတို့မှာ ထိုကျောက်ခေတ်သစ်လူများမှ ဆင်းသက်လာသည့် အဆက် အနွယ်များသာလျှင် ဖြစ်ပေ၏။ ယခုခေတ် ကမ္ဘာပေါ်မှာ လူဖြူ၊ လူဝါ၊ လူညို၊ လူနက်အားဖြင့် အရောင် အမျိုးမျိုးရှိသည့်လူများ ရှိသည်ဆိုသည်ကိုမူ သမီးလည်း အသိပင်ဖြစ်သည်။ သို့သော် လည်း အမှန်စင်စစ်အားဖြင့် ပြောရလျှင် လူမျိုးများကို ထိုလေးမျိုးလေးစားအားဖြင့် ခွဲခြားကြည့်ဖို့ရန်မှာ မလွယ်ကူလှပေ။ လူမျိုးအသီးသီး တို့သည် ရောနှောပေါင်းစပ်နေကြသဖြင့် ထိုလူမျိုးအနက် များစွာသော လူမျိုးတို့နှင့်

စပ်လျဉ်း၍မူ ဤလူမျိုးသည် ဘယ်အမျိုးအစား ဖြစ်သည်ဟုပင် ပြောပြဖို့ရန် ခက်ခဲ၍နေပေ၏။ သိပ္ပံပညာရှင်များသည် လူတို့၏ဦးခေါင်းကို တိုင်းထွာပြီးလျှင် တစ်ခါတစ်ရံတွင် ထိုလူ၏အမျိုးကို စူးစမ်းကြည့်ကြသည်။ ထိုကဲ့သို့ စူးစမ်းသည့် နည်းလမ်းများမှာ တခြားလည်း အမြောက်အမြားပင် ရှိလေသည်။

ထိုလူမျိုးအသီးသီးတို့သည် ဘယ်သို့ဘယ်ပုံ ဖြစ်ပေါ်လာကြသနည်း။ အကယ်၍ ထိုလူမျိုးအားလုံးသည် လူတစ်မျိုးတည်းမှ ဆင်းသက်ပေါက်ဖွားလာကြ သူများဖြစ်ပါလျှင် ၎င်းတို့သည် ယနေ့တွင် အဘယ့်ကြောင့် တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦးမတူ ကွဲပြားထူးခြား၍ နေကြသနည်း။ ဂျာမန်တစ်ဦးနှင့် နီဂရိုးတစ်ဦးသည် ဘယ်လောက် ကွဲပြားခြားနား၍ နေသနည်း။ တစ်ဦးကဖြူ၍ တစ်ဦးကမည်းလေသည်။ ဂျာမန်၏ ဆံပင်သည် အရောင်ဖျော့ပြီး ရှည်လျားလေသည်။ သို့ရာတွင် နီဂရိုး၏ဆံပင်က မည်းနက်ပြီးတိုသည်။ လိမ်လည်း လိမ်ကောက်၍နေသည်။ တရုတ်ကို ကြည့်လိုက် ပြန်လျှင်လည်း ထိုနစ်ဦးလုံးနှင့်တစ်ဖုံ ခြားနားလျက်ရှိသည်ကို တွေ့ရ၏။ ထိုကွဲပြား ခြားနားချက်များ ဖြစ်ပေါ်လာကြပုံကို ပြောပြရန်မှာမူ မလွယ်ကူလှပေ။ သို့သော်လည်း ထိုကွဲပြားခြားနားခြင်းများ၏ အကြောင်းအချို့ကိုတော့ ဖေဖေတို့ သိရှိရပေသည်။ တိရစ္ဆာန်တို့သည် ပတ်ဝန်းကျင်အရာဝတ္ထုများနှင့် လိုက်လျော့ကိုက်ညီအောင် နေထိုင် ကြရသည့်အခါ တဖြည်းဖြည်း တစ်စတစ်စနှင့် ၎င်းတို့တွင် ပြောင်းလဲ တိုးတက်လာ သည်ဆိုသည့် အကြောင်းကို ဖေဖေ သမီးကို ပြောပြပြီးပြီ။ ဂျာမန်နှင့် နီဂရိုးသည် လူမျိုးတစ်ဦးစီမှ ဆင်းသက်ပေါက်ဖွားလာခြင်းမှာ ဖြစ်နိုင်သည်။ သို့ရာတွင် တစ်ခေတ် တစ်ခါတုန်းကမူ ၎င်းတို့၏ ရှေးဘိုးဘွား အဆက်အနွယ်သည် တစ်ဦးတည်းသာလျှင် ဖြစ်ခဲ့ရပေလိမ့်မည်။ သို့ဖြစ်၍ သူတို့အချင်းချင်း ကွဲပြားခြားနားနေခြင်းများမှာ မိမိတို့၏ပတ်ဝန်းကျင် အရာဝတ္ထုများနှင့် လိုက်လျော့ညီအောင် နေရခြင်းတည်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ သို့မဟုတ် အချို့သော လူမျိုးတို့သည် အချို့သော တိရစ္ဆာန်များကဲ့သို့ အခြားသော လူမျိုးများထက်ပိုမိုပြီး မိမိတို့၏ အနေအထိုင် အချိုး အစားကို အလွယ်တကူနှင့် ပြောင်းလဲပစ်လိုက်ကြသည် ဖြစ်သောကြောင့် လည်း ကောင်း ဖြစ်ပေ၏။

ဖေဖေ သမီးကို ဥပမာထုတ်ပြပါမည်။ တကယ်တမ်းအေးသည့် မြောက်ပိုင်း ရေခဲနိုင်ငံများတွင် နေထိုင်သည့် အအေးကို ခံနိုင်ရည်ရှိသည့် စွမ်းရည်သတ္တိ ပေါ်ပေါက် လာရပေသည်။ အိုက်စကီမိုးလူမျိုးတို့သည် ယခုခေတ်မှာတောင်မှ မြောက်ပိုင်း ရေခဲ ပြင်များ၌ နေထိုင်ကြလေ၏။ သူတို့သည် ထိုနေရာက ထိတ်လန့်ဖွယ် အအေးကို ခံနိုင်ရည် ရှိကြကုန်သည်။ တကယ်လို့ သူတို့သည် ဖေဖေတို့၏ တိုင်းပြည်များလို ပူအိုက်သည့်နိုင်ငံများကို ရောက်လာကြလျှင် အသက်ရှင်နေနိုင်ဖို့ရန် လမ်းရှိမည်

မဟုတ်ချေ။ သူတို့သည် ကမ္ဘာလောက၏ တခြားနေရာဌာနများနှင့် အဆက်ပြတ်နေသည် ဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ အခက်အခဲများကို ရင်ဆိုင်နေကြရသည် ဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း ကမ္ဘာလောကရှိ အခြားနေရာဌာနများ၌ နေထိုင်ကြသည့် လူများ သိရှိသလောက် အကြောင်းအရာများကို မသိရှိကြပေ။ ထူးထူးခြားခြားပူသည့် အာဖရိက၌လည်းကောင်း၊ သို့မဟုတ် အီကွေတာမျဉ်းကြောင်းအနီး၌လည်းကောင်း နေထိုင်ကြသူတို့သည် အပူကို ကျင့်သားရနေကြလေသည်။ ထို ပြင်းထန်စူးရှသည့် အပူကြောင့် သူတို့၏အရောင်သည် မည်း၍နေလေသည်။ အကယ်၍ သမီးလည်း မြစ်ကမ်းပါးမှာ ဖြစ်စေ၊ သို့မဟုတ် အခြားတစ်နေရာမှာဖြစ်စေ နေပူထဲမှာ ခပ်ကြာကြာကလေး နေလိုက်လျှင် သမီးရဲ့မျက်နှာဟာ နဂိုကထက် ပိုပြီးပြာနုနုနုနုနုဖြစ်သွားတာကို သမီး တွေ့ရလိမ့်မည်။ အကယ်၍ ရက်သတ္တပတ်အနည်းငယ်မျှ နေပူစာလှုံလိုက်လျှင် လူသည် အတန်ငယ်မည်းသွားနိုင်ခဲ့သော် ထာဝစဉ်နေပူထဲမှာချည်း နေရသူတစ်ဦးသည် ဘယ်လောက်မည်း၍သွားမည်နည်း။ သို့ဖြစ်လျှင် နှစ်ပရိစ္ဆေဒ ရာပေါင်းများစွာအထိ အပူတိုင်းနိုင်ငံများတွင်နေပြီး ထိုအပူတိုင်းနိုင်ငံများ၌ သူတို့၏ လူ့အဆက်ပေါင်းများစွာ ကုန်ဆုံးကျော်လွန်သွားမည်ဆိုလျှင် ထိုသူတို့ မည်းနက်နေခြင်းမှာ ဘာအံ့ဩစရာ ရှိတော့မည်နည်း။ နေ့လယ်နေ့ခင်း နေပူကျဲကြီးထဲ လယ်ထဲမှာ အလုပ်လုပ်နေသည့် အိန္ဒိယလယ်သမားများကို သမီး တွေ့ဖူးတယ် မဟုတ်လား။ သူတို့တစ်တွေဟာ ဆင်းရဲလွန်းအားကြီးလို့အဝတ်ကို လှုံအောင်မဝတ်နိုင်ကြဘူး။ ဝတ်လည်း မဝတ်ကြဘူး။ သူတို့၏ကိုယ်တစ်ခုလုံးဟာ နေပူထဲမှာ လှုပ်ထားပြီး ထိုနည်းအတိုင်း သူတို့ဟာ တစ်သက်လုံးနေကြရလေသည်။ ထို့ကြောင့် သူတို့ရဲ့အသားဟာ မမည်းဘဲ နေလို့မရတော့ပေ။

၎င်းကို ထောက်ရှုခြင်းအားဖြင့် လူတို့၏အသွေးအရောင်သည် သူတို့ နေထိုင်ရာဖြစ်သည့် ရာသီဥတုကိုလိုက်ပြီး ပြောင်းလဲသည်ဆိုသည့်အချက်ကို ဖေဖေတို့ သိရှိကြရလေသည်။ အသွေးအရောင်ကြောင့် လူ၏အရည်အချင်း၊ စိတ်ကောင်းရှိမှုနှင့် အလှတို့၌ ဘာမျှထိခိုက်စရာမရှိပေ။ အကယ်၍ လူဖြူတစ်ယောက်သည် ပူသည့်တိုင်းပြည်နိုင်ငံတစ်ခုခု၌ နှစ်ရှည်လများ နေထိုင်ပြီး နေပူမမိအောင် အကာအရံများ၏ အထဲ၌ဖြစ်စေ၊ သို့မဟုတ် ပန်ကာအောက်၌ဖြစ်စေ ပုန်းကွယ်မနေလျှင် ထိုလူဖြူသည် ညိုမည်းသွားမှာ အမှန်ဖြစ်သည်။ ဖေဖေတို့ဟာ ကသို့ရသူ ကသို့ရသားများဖြစ်သည် ဆိုသည့်အကြောင်းနှင့် နှစ်ပေါင်းနှစ်ရာ အလွန်လောက်က ဖေဖေတို့၏ဘိုးဘွားဘီဘင်များသည် ကသို့ရ၌နေထိုင်ကြသည် ဆိုသည့်အကြောင်းကို သမီးသိလေသည်။ ကသို့ရ၌ လယ်သမားနှင့် အလုပ်သမားတို့မှစပြီး လူတိုင်းလူတိုင်း အသားဖြူကြ၏။ အကြောင်းမူကား ကသို့ရ၏ ရာသီဥတုသည် အေးသောကြောင့်

ဖြစ်လေသည်။ ထိုသို့ပင် ဖြစ်သော်လည်း ထိုကသို့ရသူ ကသို့ရသားတို့သည်ပင် အိန္ဒိယပြည်၏အပူပိုင်းဖြစ်သည့် အခြားသော နေရာဌာနများသို့ရောက်လာသောအခါ လူ့အဆက်အနည်းငယ် ကျော်လွန်သွားပြီးသည့်နောက်တွင်မူ အသားအရေမည်းသွားလေတော့၏။ ဖေဖေတို့၏ကသို့ရသား မိတ်ဆွေပေါင်းများစွာမှာ အသားအရေဖြူဆွတ်ပြီး တခြားကသို့ရကား မိတ်ဆွေများကတော့ မည်းကြသည်။ ကသို့ရသူ ကသို့ရသားတို့သည် အိန္ဒိယပြည် ဤနေရာဌာန၌ အချိန်ကြာကြာနေလျှင် နေသလောက်ပင် အသားအရေလည်း မည်းလာပေလိမ့်မည်။

က အခု အရောင်အသွေး၏အဓိကအကြောင်းသည် ရာသီဥတုသာလျှင် ဖြစ်သည်ဆိုသည့်အကြောင်းကို သမီးသိသွားပြီ။ အချို့သော သူတို့သည် ပူသည့်နိုင်ငံများတွင် နေကြသော်လည်း နေပူထဲမှာ အလုပ်လုပ်မလုပ်ကြသောကြောင့် လည်းကောင်း၊ ဥစ္စာကြေးငွေအလုံအလောက်ရှိ၍ အိမ်ကြီးရခိုင်များနှင့် နေထိုင်ကြရသည် ဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း မိမိတို့၏အရောင်အသွေးကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်နိုင်ကြလေကုန်၏။ ကြေးရတတ် အိမ်ထောင်စုသည် ဤကဲ့သို့ လူ့အဆက်ပေါင်းများစွာအထိ မိမိတို့၏အရောင်အသွေးကို ရာသီဥတုဒဏ် ပြောလောက်ဆိုလောက် မထိခိုက်ရလေအောင် ရှောင်ကွင်း၍ နေနိုင်ပေသည်။ သို့ရာတွင် မိမိ ကိုယ်တိုင် အလုပ်မလုပ်ဘဲ သူတစ်ပါးအလုပ်လုပ်သည်ကို မှီပြီး စားသောက်နေခြင်းသည် ဂုဏ်ယူထိုက်သည့်အရာ လုံးဝမဟုတ်ပေ။

အိန္ဒိယပြည်တွင် ကသို့ရနှင့်ပန်ဂျပ်၌ နေသူများသည် များသောအားဖြင့် အသားဖြူကြသည်ကို သမီး တွေ့မြင်ရလေသည်။ သို့ရာတွင် သမီး တောင်ဘက်ပိုင်းသို့သွားမည် ဆိုလျှင်တော့ သွားသလောက် မည်းမည်းသွားသည်ကို တွေ့ရလိမ့်မည်။ သမီးမြင်သည့်အတိုင်း မဒရပ်နှင့်သီဟိုဠ်၌ လူတို့သည် တကယ်ပင် မည်းနက်ကြသည်။ ထိုသို့ မည်းနက်ခြင်းသည် ရာသီဥတုကြောင့်ဟု သမီး မုချသိရပေလိမ့်မည်။ အကြောင်းမူကား တောင်ဘက်ပိုင်းသို့ ဖေဖေတို့ ရောက်သွားလေလေ အိက္ခေတာမျဉ်းကြောင်းနှင့် နီးကပ်သွားလေလေဖြစ်ပြီး အပူလည်း တိုးတက်သွားလေလေ ဖြစ်လေသည်။ ဤအချက်သည် အိန္ဒိယပြည် ဌာနအသီးသီး၌ နေထိုင်ကြသူ များ အသွေးအရောင် ကွဲပြားခြားနားနေခြင်း၏ လုံးဝမှန်ကန်၍ အဓိကဖြစ်သည့်အကြောင်း ရင်းဖြစ်ပေ၏။ သို့သော်လည်း ထိုကွဲပြားခြားနားခြင်းများသည် အစကနဦးက အိန္ဒိယသို့လာရောက် နေထိုင်သည့် လူမျိုးများ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး မတူကွဲပြားခြင်းတည်းဟူသော အကြောင်း အချို့အဝက်ကြောင့် ဖြစ်သည်ဟူသည့်အချက်ကိုလည်း နောက်ပိုင်းတွင် ဖေဖေတို့ တွေ့မြင်ရပေလိမ့်မည်။ ရှေးပဝေသဏီခေတ်က အိန္ဒိယပြည်သို့ လူမျိုးအသီးသီးတို့ ရောက်ရှိလာကြလေသည်။ ၎င်းတို့သည် အသီးသီး

8. HOW DIFFERENT RACES WERE FORMED

We discussed in our last letter the Neolithic men who used to live chiefly in lake dwellings. We saw that they had made great progress in many ways. They discovered agriculture and knew how to cook and to tame animals for their use. All this was many thousands of years ago and we do not know much about them. But probably most of the races of men we have in the world today have descended from these Neolithic People. We find now, as you know, white men and yellow men and brown and black. But as a matter of fact it is not easy to divide the races of men into these four divisions. Races have got mixed up and it is difficult to say about many of them to which division they belong. Scietists measure the heads of people and by this measurement they can sometimes find out the race. There are other ways of finding this out also.

How did these different come into existence? If they are all descended from the same people, why do they differ so much from each other now? You know that a German is very different from a Negro. One is fair and the other is black. The hair of the German is light coloured and long, the Negro's hair is black and short curly. The Chinaman again is different from both of these. It

is difficult to say how these difference crept in, but we know some of the causes of these difference. I have already told you how animals gradually changed German and the Negro are descended from different types of men but some time or other they must have had the same ancestor. The difference must therefore have come in by the process of adaptation to their surrounding, or it may have been that some, like some animals, could adapt themselves more easily than others.

Thus a person living in the great cold and ice of the far north would develop the power to bear cold. The Eskimos even now live in the ice field of the north and they can bear great cold. They would probably die if you brought them to warm countries like ours. And as they are cut off from the rest of the world, and have to live a hard life, they have not learnt as many things as people in other parts of the world. The people in Africa or those living near the equator where it is very hot, get used to this heat. And the great heat of the sun makes them dark in complexion. You know that if you spend much time in the sun at the seaside or elsewhere you become tanned, or browner and darker than you otherwise are. If after a few weeks of sunbaths you become darker, how much darker would a man be who always has to live in this sun? And if for hundreds of years people live in very hot countries, fathers and their children and their children's children and so on, they will become darker and darker, till they become almost black. You have seen the Indian peasant working in the fields in the mid-day sun. He is too poor to have many clothes and has little on. His whole body is exposed to the sun and all his life is spent in this way. He is bound to get dark.

So we find that people's complexions are the result of the climate they live in. They have nothing to do with the worthiness or goodness or beauty of a person. A white person. A white person living long in a hot country will get dark unless of course he hides himself from the sun and the heat behind *tattis* and under fans. You know we are Kashmirs and more than 200 years ago our ancestors lived in Kashmir. In Kashmir you find everybody, including the peasants and labourers, very fair of complexion. That is because the

climate of Kashmir is cold. But these very Kashmiris when they come down to parts of India, which are hotter, become darker after some generations. Many of our Kashmiri friends are quite fair, others are quite dark. The longer a Kashmiri family has lived in this part of India, the darker it is likely to be.

Climate is thus the chief cause of colour and complexion. Of course, it may be that some people, even though they may live in a hot country, do not work in the open and are rich enough to live in big houses and take care of themselves and their complexions. A rich family may live like this for generations and may thus not be affected by the climate very much. But not to work oneself and to live on the work of others is nothing to be proud of.

In India you find that in the north, in Kashmir and the Punjab, people are usually fair. But as you go south they become darker. In Madras and Ceylon, as you saw, they are quite dark. Of course you will say that this is due to the climate for as you go south you go nearer to the equator and it becomes hotter. This is quite true and is the principal reason for the difference of colour in various parts of India. We shall see, however, later that this difference is partly also due to some difference in the original races which came to India. Many races have come to India in past ages and although for long they tried to keep apart, they could not help mixing together. It is difficult now to say that a particular India belongs entirely to one original race.

၉။

လူ၏အမျိုးနှင့်ဘာသာစကား

The Races and Languages of Mankind

ကမ္ဘာပေါ်ရှိ မည်သည့်နေရာ၌ပင် ပထမဦးဆုံး လူ စတင် ဖြစ်ပေါ်လာသည်ဟူ၍ ဖေဖေတို့ ပြောမပြနိုင်ပေ။ ပထမဦးဆုံးလူသည် မည်သည့်နေရာ၌ အခြေစိုက်သည် ဆိုသည့်အချက်ကိုလည်း ဖေဖေတို့ မသိရပေ။ လူတို့သည် အချိန်တစ်ချိန်တည်းမှာပင် မရှေးမနှောင်း ကမ္ဘာပေါ်ရှိ နေရာများစွာတို့၌ ဖြစ်ပေါ်လာကြပေလိမ့် မည်။ ရေခဲခေတ်က ရေခဲတောင်ကြီးများ ပျော်ကျသွားပြီး မြောက်ဘက်သို့ ရွေ့လျားသွားသည့်အခါတွင် လူတို့သည် အပူများသည့် နေရာဌာနများသို့ ပြောင်းရွေ့နေထိုင်ကြသည်ဆိုသည့်အချက်မှာမူ သံသယဖြစ်နေစရာ သိပ်မလိုပေ။ ရေခဲများ ပျော်သွားပြီးသည့်နောက်တွင် ယခုခေတ် ဆိုက်ဗေးရီးယား၌ရှိသည့် လွင်ပြင်ကြီးများကဲ့သို့ သောကြီးမားပြန်ကျယ်သည့်လွင်ပြင်ကြီးများ ဖြစ်ပေါ်လာပေလိမ့်မည်။ ထိုမြေပြင် များပေါ်၌ မြက်များပေါက်လာကြပေလိမ့်မည်။ လူတို့သည် မိမိတို့၏ ကျွဲနွားတိရစ္ဆာန် များကို ကျောင်းရန်အတွက် ဟိုဟိုသည်သည် လှည့်လည်သွားလာကြပေလိမ့်မည်။ တစ်နေရာတည်းမှာ စွဲပြီးမနေဘဲ ဟိုဟိုသည်သည် လှည့်လည်သွားလာနေကြသူများကို “ခြေသလုံးအိမ်ပါလူမျိုး” ဟု ခေါ်ကြလေသည်။ ယခုခေတ်တွင်လည်း အိန္ဒိယနှင့် အခြားနိုင်ငံပေါင်းများစွာတို့၌ ဂျစ်ပစီတို့လို ထိုခြေသလုံးအိမ်ပါ လူမျိုးများ ရှိနေကြ

ပေးသေးသည်။

လူတို့သည် မြစ်ကြီးများ၏အနီးအနား၌ အခြေစိုက်ကြပေလိမ့်မည်။ အကြောင်းမူကား မြစ်များ၏အနီးအနားရှိ မြေကြီးသည် မြေဩဇာကောင်းသည်ဖြစ်၍ လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးအတွက် အလွန်သင့်လျော်ကောင်းမြတ်သောကြောင့် ဖြစ်၏။ ရေအတွက်လည်း မပူရပေ။ မြေကြီးတွင် စားသောက်ဖွယ်များကို အလွယ်တကူနှင့် စိုက်ပျိုးနိုင်ကြ၏။ သို့ဖြစ်၍ လူတို့သည် အိန္ဒိယပြည်တွင် ကုန္ဒနှင့် ဂင်္ဂါကဲ့သို့သော မြစ်ကြီးများ၏ အနီး၌လည်းကောင်း၊ မက်ဆိုပိုတေးမီးယားတွင် တိုက်ဂရစ်နှင့် ယူဖရေတီးမြစ်ကြီးများ၏အနီး၌လည်းကောင်း၊ အီဂျစ်တွင် နိုင်းလ်မြစ်၏အနီး၌ လည်းကောင်း၊ တရုတ်ပြည်တွင် အလားတူ ဌာနများ၌လည်းကောင်း နေထိုင်ကြခြင်း ဖြစ်လိမ့်မည်ဟု ဖေဖေတို့ တွေးဆကြည့်ရလေသည်။

အိန္ဒိယပြည်၏ ရှေးအကျဆုံးလူမျိုးကတော့ ဒရဗစ်လူမျိုးဖြစ်လေသည်။ ထိုဒရဗစ်လူမျိုးအကြောင်းကို ဖေဖေတို့ အနည်းအပါးသိရှိကြရသည်။ ထို့နောက် ဖေဖေတို့ တွေ့မြင်ရသလောက်ဆိုလျှင် အရိယ(အာရယန်)လူမျိုးများ ရောက်လာကြ သည်။ အရှေ့တွင်လည်း မွန်ဂိုလီယန်လူမျိုးတို့ ရောက်လာကြသည်။ ယခုခေတ်တွင် လည်း အိန္ဒိယတောင်ပိုင်းရှိ လူများအနက် အမြောက်အမြားမှာ ဒရဗစ်လူမျိုးတို့၏ အဆက်အနွယ်များဖြစ်ကြသည်။ သူတို့သည် မြောက်ပိုင်းမှ လူများထက်ပိုပြီး မည်း ကြသည်။ အကြောင်းမူကား ဒရဗစ်လူမျိုးတို့သည် အိန္ဒိယပြည်၌ အချိန်ကြာကြာ နေထိုင်ကြသောကြောင့် ဖြစ်ဟန်တူပေသည်။ ဒရဗစ်လူမျိုးတို့သည် အင်မတန် တိုးတက်ကြသူများ ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့သည် ၎င်းတို့ပိုင် သီးခြားဘာသာစကားရှိသည်။ တခြားလူမျိုးတို့နှင့် အတူတကွ ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားမှုများကိုလည်း ထူးထူးခြားခြား ပြုလုပ်ကြသည်။ သို့ရာတွင် ဖေဖေတို့ အလွန်လျင်မြန်သည့်အဟုန်နှင့် ရှေ့သို့ တိုးတက်နေကြလေသည်။

ထိုခေတ်ကာလက အာရှလယ်ပိုင်း၊ အနောက်ပိုင်းနှင့် ဥရောပအရှေ့ပိုင်း တို့၌ လူမျိုးသစ်တစ်မျိုး ပေါ်ပေါက်လာသည်။ ထိုလူမျိုးကို အာရယန်(အရိယ)လူမျိုး ဟု ခေါ်လေသည်။ သက္ကဋတဘာသာ၌ အာရယ(အရိယ)ဟူသော စကားလုံးသည် ကောင်းမြတ်သောလူ၊ သို့မဟုတ် အမျိုးမြတ်သောလူဟူ၍ အဓိပ္ပာယ်ရသည်။ သက္ကဋ ဘာသာသည် အာရယန်လူမျိုးတို့၏ ဘာသာစကားဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ထိုစကား လုံးကို သုံးထားခြင်းအားဖြင့် သူတို့သည် မိမိကိုယ်ကို မြင့်မြတ်သောလူ၊ သို့မဟုတ် အမျိုးမြတ်သောလူဟု ထင်မှတ်ကြကြောင်း သိရှိရလေ၏။ သူတို့လည်း ယခုခေတ် လူများကဲ့သို့ သွေးကြီးတတ်ပုံရလေ၏။ သမီး သိတယ်မဟုတ်လား။ အင်္ဂလိပ်လူမျိုး ဟာ သူတို့ကိုယ်ကို ကမ္ဘာပေါ်မှာ အမြင့်ဆုံးဟု ထင်မှတ်ကြသည်။ ပြင်သစ်တို့ကလည်း

ဤနည်းအတိုင်း သူတို့သာလျှင် အကြီးကျယ်ဆုံးဟု ယူဆကြသည်။ ဂျာမန်၊ အမေရိကန်နှင့် အခြားလူမျိုးတို့ကလည်း ဤနည်းအတိုင်း အလျှော့မပေးကြပေ။

ထိုအာရယန်လူမျိုးတို့သည် အာရှမြောက်ပိုင်းနှင့် ဥရောပရှိ စားကျက်မြေ ပြန့်ကျယ်များ၌ လှည့်လည်ကျက်စား၍ နေလေသည်။ သို့ရာတွင် သူတို့၏ လူဦးရေ တိုးပွားများပြားလာပြီး ရေနင့်မြက်က မလုံမလောက်ဖြစ်လာသောအခါ သူတို့အတွက် အစာရေစာကို ဖောဖောသီသီ ရရှိဖို့ရန် မလွယ်ကူတော့ပေ။ သို့ဖြစ်၍ သူတို့သည် အစာရေစာကို ရှာမှီးရန်အလိုငှာ ကမ္ဘာပေါ်ရှိ အခြားနေရာဌာနများသို့ မသွားဘဲ မနေနိုင်သည့်အခြေသို့ ရောက်ရှိလာကြ၏။ တစ်ဖက်တွင် သူတို့သည် ဥရောပတိုက် တစ်ခုလုံးတွင် ပျံ့နှံ့သွားကြပြီး အခြားတစ်ဖက်တွင်မူ အိန္ဒိယ၊ အီရန်၊ မက်ဆိုပိုတေးမီးယားများသို့ ရောက်ရှိလာကြသည်။ ၎င်းကို ထောက်ရှုခြင်းအားဖြင့် ဥရောပ၊ အိန္ဒိယမြောက်ပိုင်း၊ အီရန်၊ မက်ဆိုပိုတေးမီးယားတို့၌နေသော လူမျိုးအားလုံးသည် ယခုခေတ်တွင် တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ကွဲပြားခြားနားမှု ရှိနေကြသော်လည်း အရင်းကို စစ်လိုက်လျှင် အာရယန်လူမျိုးတည်းဟူသော ရှေးဟောင်းဘိုးဘေးတစ်ဦးတည်း၏ အဆက်အနွယ်များဖြစ်ကြသည်ဟု ဖေဖေတို့ သိရှိရလေသည်။ ထိုခေတ်မှာနှစ်ပရိစ္ဆေဒ များစွာ ရှည်ကြာလွန်မြောက်ခဲ့ပြီးပြီဖြစ်၍ ထိုအချိန်မှအစပြု၍ ထူးခြားသည့်ပြောင်းလဲမှုကြီးများ ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့ပြီးလျှင် လူမျိုးအသီးသီးတို့သည်လည်း အချင်းချင်း ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ပေါင်းစပ်ရောယှက်သွားကြလေ၏။ ထို့ကြောင့် အာရယန်တို့ သည် ယခုခေတ် ကမ္ဘာပေါ်ရှိ လူမျိုးပေါင်းများစွာတို့၏ ရှေးဟောင်း ဘိုးဘေးဘီဘင် ဖြစ်သည့် လူမျိုးကြီးဖြစ်လေသည်။

ဒုတိယကြီးကျယ်သည့် လူမျိုးမှာ မွန်ဂိုလီယန်(မောင်းဂွတ်)လူမျိုးဖြစ်သည်။ ထိုလူမျိုးသည် တရုတ်၊ ဂျပန်၊ တိဗက်၊ ယိုးဒယား၊ မြန်မာတည်းဟူသော အရှေ့အာရှ တစ်ခွင်တွင် ပျံ့နှံ့သွားလေသည်။ ၎င်းတို့ကို လူဝါမျိုးဟုလည်း ခေါ်ကြသည်။ ၎င်းတို့သည် ပါးရီးသွယ်ရှည်ပြီး မျက်စိပေါက်ကျဉ်းလေသည်။

အာဖရိကနှင့် အခြားနေရာဌာနရှိ လူများက နီဂရိုးလူမျိုးများ ဖြစ်ကြသည်။ ၎င်းတို့သည် အာရယန်လည်း မဟုတ်ပေ။ မွန်ဂိုလီယန်လည်း မဟုတ်ပေ။ ၎င်းတို့၏ အသွေးအရောင်မှာမူ အလွန်မည်းနက်လေသည်။ အာရပ်နှင့် ပါလက်စတိုင်းမှာ နေကြသည့် အာရပ်နှင့်ရဟူဒီလူမျိုးက အခြားလူမျိုးတစ်မျိုးမှ ဆင်းသက်ပေါက်ဖွား ကြသူများ ဖြစ်ကြသည်။

ထိုလူမျိုးအားလုံးတို့သည် နှစ်ပရိစ္ဆေဒ ထောင်းပေါင်းများစွာသော ကာလ အတွင်းမှာ မြောက်မြားစွာသော လူမျိုးငယ်ကလေးများအဖြစ် ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာသွားပြီး လျှင် အချင်းချင်းလည်း အတန်ငယ် ပေါင်းစပ်ရောနှောသွားလေ၏။ သို့သော်လည်း

ဖေဖေတို့ ထိုအမျိုးဇာတ်တွေကို ဂရုစိုက်နေစရာမလိုဘူး။ လူအသီးသီးတို့ကို ခွဲခြားသိရှိဖို့ရန်အတွက် စိတ်ဝင်စားဖွယ် နည်းကောင်းတစ်ခုကတော့ ၎င်းတို့၏ ဘာသာစကားကို လေ့လာကြည့်ခြင်းပင် ဖြစ်လေသည်။ အစပထမတွင် လူမျိုးတိုင်း လူမျိုးတိုင်းသည် သီးခြားဘာသာစကား ရှိကြသည်။ သို့ရာတွင် နှစ်ရှည်လများ ကြာမြင့်ရင့်ညောင်းလာသည့်အခါတွင် ထိုဘာသာစကားတစ်ခုမှ ဘာသာစကား ပေါင်းများစွာ ပေါက်ပွားလာလေ၏။ သို့သော်လည်း ထိုဘာသာစကားအားလုံးသည် တစ်ဦးတည်းသော မိဘ၏ သားသမီးများ ဖြစ်ကြသည်။ ထိုဘာသာစကားများသည် တစ်ဦးနှင့် တစ်ဦး နက်နဲသည့်ဆက်သွယ်မှု ရှိသည့်အဖြစ်ကို သိရှိရလေသည်။

အာရယန်လူမျိုးတို့ အာရှနှင့်ဥရောပတစ်ခွင်တွင် ပျံ့နှံ့သွားကြသည့်အခါက ၎င်းတို့သည် အချင်းချင်း ရောထွေးယှက်တင်မနေကြသေးပေ။ ထိုခေတ်အခါက မီးရထားလည်း မရှိသေး။ ကြေးနန်းနှင့် စာတိုက်လည်း မရှိသေး။ ရေးထားသည့် စာအုပ်ပင်မရှိသေးပေ။ သို့ဖြစ်၍ အာရယန်လူမျိုးတို့၏ အုပ်စုတိုင်း အုပ်စုတိုင်းသည် ဘာသာစကား တစ်ခုတည်းကိုသာလျှင် ကိုယ့်နည်း ကိုယ့်အမျိုးအစားဖြင့် ပြောဆိုကြသည်။ အချိန်အနည်းငယ်ကြာသွားပြီးသည့်အခါတွင်မူ ထိုဘာသာစကားများသည် မိဘဖြစ်သည့် ဘာသာစကားရင်းမှ သို့မဟုတ် တခြား အာရယန်တိုင်းပြည်ဒေသရှိ မိမိတို့၏ ညီအစ်ကိုမောင်နှမများမှ လုံးဝ ကွဲပြားခြားနားသွားကြလေတော့၏။ ထိုအကြောင်းကြောင့် ဖေဖေတို့ အခု ကမ္ဘာပေါ်မှာ ဘာသာစကားများ ယခုလောက်ပေါများနေတာကို တွေ့မြင်ရခြင်း ဖြစ်လေသည်။

သို့ရာတွင် ထိုဘာသာစကားများကို နှိုက်နှိုက်ချွတ်ချွတ် လေ့လာကြည့်လျှင် ဘာသာစကားများ ယခုလောက် ပေါများနေသော်လည်း မိဘဖြစ်သည့် ဘာသာစကားရင်းမှာမူ အနည်းအကျဉ်းမျှလောက်သာရှိ၏ ဟု ဖေဖေတို့ သိရှိရလေသည်။ ဥပမာအားဖြင့်ပြောရလျှင် အာရယန်လူမျိုးတို့ရောက်သွားသည့် နေရာဟူသမျှ၌ရှိသော ဘာသာစကားသည် အာရယန်အိမ်ထောင်စု၏ ဘာသာစကားသာလျှင် ဖြစ်လေသည်။ သက္ကဋ၊ လက်တင်၊ ဂရိ၊ အင်္ဂလိပ်၊ ပြင်သစ်၊ ဂျာမန်၊ အီတလီနှင့် အခြားသော ဘာသာစကားအချို့သည် အားလုံး ညီအစ်ကိုမောင်နှမများဖြစ်ကြပြီးလျှင် အာရယန်အိမ်ထောင်စုကြီးမှ ပေါက်ပွားလာသည့် ဘာသာစကားများဖြစ်ကြသည်။ ဖေဖေတို့၏ အိန္ဒိယဘာသာစကားများထဲမှာလည်း ဟိန္ဒီ၊ အူရဒူ၊ ဘင်္ဂါလီ၊ မရာထီ၊ ဝူဂျရာတီ ကဲ့သို့သော ဘာသာစကားများသည် အားလုံးပင် သက္ကဋဘာသာ၏ သားသမီးများ ဖြစ်ကြ၍ အာရယန်အိမ်ထောင်စု၏ အဆက်အနွယ်များသာလျှင် ဖြစ်ကြလေ၏။

ဒုတိယဘာသာစကား အိမ်ထောင်စုကြီးတစ်ခုမှာ တရုတ် ဖြစ်လေသည်။

တရုတ်၊ မြန်မာ၊ တိဗက်၊ ယိုးဒယား ဘာသာတို့သည် ထိုဘာသာမှဆင်းသက်ပေါက်
ဖွားလာသော ဘာသာစကားများ ဖြစ်ကြသည်။

တတိယဘာသာစကား အိမ်ထောင်စုကတော့ ရှေ့မ ဖြစ်သည်။ ထိုရှေ့မမှ
အာရဗီနှင့် ဂျူးဘာသာစကားတို့ ပေါက်ဖွားထွက်ပေါ်လာလေသည်။

တူရကီနှင့် ဂျပန်ဘာသာစကားများကဲ့သို့သော အချို့သော ဘာသာစကား
များကတော့ ထိုအုပ်စုသုံးမျိုးအနက် မည်သည့်အုပ်စုတွင်မှ မပါဝင်ပေ။ တာမီလ်၊
တေလဂူ၊ မလယာလမ်၊ ကန့်ရကဲ့သို့သော အိန္ဒိယတောင်ပိုင်းမှ ဘာသာစကားအချို့
တို့သည်လည်း အိမ်ထောင်စုကြီးသုံးစုတွင် မပါဝင်ပေ။ ထိုဘာသာလေးမျိုးတို့သည်
ကား ဒရဗစ်အိမ်ထောင်စုက ဖြစ်ပြီး အလွန်ရှေးကျသည့် ဘာသာစကားများ ဖြစ်ကြ
လေ၏။

9. THE RACES AND LANGUAGES OF MANKIND

We cannot say in what part of the world man first came into existence, nor do we know where the human settlements were. Perhaps men came into existence several parts at more or less the same time. It is likely however that when the great glaciers of the Ice Age were melting away and going back towards the north, men lived in the warmer regions. When the ice went, there must have been vast steppes, something like the tundras which we have in Siberia now. These must have become grasslands and men must have wandered about them as they wanted grass for their cattle. These people who have no fixed place to live in and are always wandering about are called 'nomads'. Even now we have some nomads in many countries, including India, like the gypsies.

People must have settled down near great rivers, for the land near the rivers was very rich and good for agriculture. There was plenty of water and it was easy to grow food on the land. So we suppose that people settled in India near the great rivers like the Indus and Ganges; and in Mesopotamia near the rivers Tigris and Euphrates; and in Egypt near the river Nile; and so also in China.

In India the earliest race about which we know anything

is the Dravidian race. Later, as we shall see, the Aryans came, and the Mongolians in the East. Even now most of the people living in south India are descended from the Dravidians. They are darker in colour than the northern people because perhaps the Dravidians have been much longer in India. The Dravidians were very advanced people and had their own languages and carried on a lot of business with other people. But we are going too fast ahead.

In those early days a new race was developing in Central and Western Asia and in Eastern Europe. This is called the Aryan race. In Sanskrit there is the same word (Arya), meaning a gentleman or a high-born person. As Sanskrit was one of the languages of the Aryan peoples, this means that they considered themselves very gentlemanly and high-born! They were apparently quite as vain as people are now. You know that an Englishman thinks himself quite the first person on earth, and a Frenchman is equally sure that the French are the greatest people, so also the German and the America and others.

These Aryans wandered about Northern Asia and Europe over the wide grasslands. But as their numbers grew and the climate became drier and the land grassless, there was not enough food for all of them to eat. So they were forced to move to other parts of the world in search of food. They spread out all over Europe and came to India and Persia and Mesopotamia. Thus we find that nearly all the people of Europe and Northern India and Mesopotamia, although they differ so much from each other now, are really descended from the same ancestors—the Aryans. Of course this was very long ago and since then much has happened and races have got mixed up to a large extent. The Aryans are therefore one great ancestor race of the peoples of the world today.

Another great race is the Mongolian. This spread out all over Eastern Asia—in China and Japan and Tibet, Siam and Burma. They are sometimes called the yellow race and you will find that they usually have high cheek bones and narrow eyes.

The people of Africa and some other places are the Negroes. They are neither Aryans nor Mongolians, and are very dark in colour.

The peoples of Arabia and Palestine-the Arabs and Hebrews-belong to yet a different race.

All these races have in the course of thousands of years split up into many smaller races and got a little mixed up, but we need not trouble ourselves about these. An important and interesting way of distinguishing between different races is by studying their languages. Each race had originally a separate language, but in course of time many languages developed from this one language. But all these languages were the children of one parent language and belong to the same family. We can easily spot common words in them and see the connexion between different languages.

When the Aryans spread out over Asia and Europe they could not remain in touch with each other. In those days there were no railways, or telegraphs or posts or even written books. So each group of Aryans began to speak the same language each in its own way, and after some time this became quite different from the parent language or from its cousins in other Aryan countries.

For this reason we now find so many language in the world.

We shall find however if we study these languages that although they are so many, the parent languages are few. For instance, wherever the Aryans went the language belonged to the Aryan family. Sanskrit and Latin and Greek and English, French, German, Italian and some other languages like Hindi, Urdu, Bengali, Marathi, and Gujarati are all children of Sanskrit and so they also belong to the Aryan family.

Another big language family is the Chinese. This has Chinese, Burmese, Tibetan and Siamese.

A third group is the Semitic which includes Arabic and Hebrew.

Some languages like Turkish and Japanese do not fall into any of these three groups. Some of the languages of South India, like Tamil and Telugu and Malayalam and Canarese also do not belong to these groups. These four are of the Dravidian family and are very old.

ဘာသာစကားများအချင်းချင်းဆက်သွယ်မှု
The Relationships of Languages

အာရယန်(အရိယ)လူမျိုးတို့သည် တိုင်းပြည်နိုင်ငံ အနှံ့အပြားတွင် ပျံ့နှံ့ သွားကြကြောင်းနှင့် သူတို့၏ဘာသာစကားကို သူတို့နှင့်တစ်ပါတည်း ရောက်ရာကို ဆောင်ယူသွားကြကြောင်းကို ဖေဖေ ပြောပြခဲ့ပြီးပြီ။ သို့သော်လည်း အမျိုးမျိုးသော ရာသီဥတုနှင့် အစားစားသော အခြေအနေတို့က အာရယန်လူမျိုးတို့၏ အုပ်စုကြီး များထဲ၌ ကွဲပြားခြားနားမှုများကို အမြောက်အမြား ဖန်တီးပေးလိုက်လေ၏။ အုပ်စု တိုင်း အုပ်စုတိုင်းသည် ကိုယ်ပိုင်အမျိုးအစား သီးခြားမှုအားဖြင့် ပြောင်းလဲသွားပြီး လျှင် သူတို့၏အလေ့အကျင့်နှင့် ထုံးစံလေ့တို့သည်လည်း တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး မတူညီ ကြတော့ပေ။ သူတို့သည် တိုင်းတစ်ပါးရှိ တခြားအုပ်စုများနှင့် မတွေ့ဆုံနိုင်ကြပေ။ အကြောင်းမူကား ထိုခေတ်အခါက ခရီးသွားဖို့ရာ အင်မတန်မှခက်ခဲလှသောကြောင့် ဖြစ်လေသည်။ အုပ်စုတစ်စုသည် အခြားသောအုပ်စုများနှင့် အဆက်အသွယ်ပြတ်နေရ လေသည်။ အကယ်၍ တိုင်းပြည်တစ်ပြည်မှလူများသည် ဆန်းသစ်သည့်အကြောင်း အရာတစ်ခုခုကို သိရှိရလျှင် သူတို့သည် ထိုအကြောင်းအရာကို အခြားတိုင်းပြည်မှ လူများကို ပြောမပြနိုင်ကြပေ။ ယင်းသို့လျှင် ပြောင်းလဲမှုများ ဖြစ်ပေါ်နေပြီးလျှင် လူ့အဆက်ပေါင်းများစွာ ကျော်လွန်လာခဲ့ပြီးသည့်နောက်တွင်ကား အာရယန်လူမျိုး

တစ်မျိုးတည်းက အစိတ်စိတ်အမွှာမွှာဖြစ်သွားလေ၏။ ငါတို့အားလုံးဟာ အိမ်ထောင်စုကြီးတစ်ခုမှ ဆင်းသက်ပေါက်ဖွားလာသူများ ဖြစ်ကြသည်ဟူသောအချက်ကိုပင် သူတို့မေ့သွားကြဟန် တူပေသည်။ သူတို့၏တစ်ခုတည်းသော ဘာသာစကားမှာ တစ်ခုနှင့်တစ်ခု အင်မတန်ခြားနားသည့် ဘာသာစကားပေါင်းများစွာ ပေါက်ဖွားဖြစ်ပေါ်လာလေ၏။

သို့ရာတွင် ထိုဘာသာစကားများသည် ဤမျှခြားနားသည်ဟု ထင်ရသော်လည်း ထိုဘာသာစကားများ၌ တစ်မျိုးတည်းသော စကားများနှင့် တူညီသည့် စကားလုံးများလည်း အများအပြားပင် ရှိကြလေ၏။ နှစ်ပရိစ္ဆေဒ ထောင်ပေါင်းများစွာ ကုန်ဆုံးကျော်လွန်လာခဲ့ပြီးသည့် ခေတ်၌သော်မှ အမျိုးမျိုးအစားစား ကွဲပြားနေသည့် ဘာသာစကားများထဲမှ ဖေဖေတို့ တူသော၊ တစ်မျိုးတည်းဖြစ်သော စကားလုံးများကို တွေ့ရှိရသေးသည်။ ၎င်းကို ထောက်ရှုခြင်းအားဖြင့် တစ်ခေတ်တစ်ခါတုန်းက ထိုဘာသာစကားများသည် တစ်ခုတည်း တစ်မျိုးတည်းပင် ဖြစ်လိမ့်မည်ဟု သိရှိရပေသည်။ ပြင်သစ်နှင့် အင်္ဂလိပ်ဘာသာတို့တွင် တူညီသည့် စကားလုံးပေါင်း အမြောက်အမြားရှိသည်ဆိုသည့် အချက်ကို သမီး သိပေသည်။

ကဲ ဖေဖေတို့ အိမ်သုံးစကား၊ ရိုးရိုးသုံးစကားဖြစ်သည့် “ဖားသား”နှင့် “မားသား” ဆိုသည့် စကားနှစ်လုံးကို လေ့လာကြည့်ကြစို့။ ဟိန္ဒီနှင့် သက္ကဋဘာသာတို့တွင် ထိုစကားလုံးနှစ်လုံးသည် သမီးသိသည့်အတိုင်း “ပိတာ” နှင့် “မာတာ” ဖြစ်လေသည်။ လက်တင်ဘာသာ၌ “ပေတာ” နှင့် “မေတာ” ဖြစ်လေသည်။ ဂရိစ်ဘာသာ၌ “ပေတာ” နှင့် “မိတာ” ဖြစ်လေသည်။ ဂျာမန်ဘာသာ၌ “ဖာတာ” နှင့် “မုတာ” ဖြစ်လေသည်။ ပြင်သစ်ဘာသာ၌ “ပေရ်” “မေရ်” ဖြစ်လေသည်။ အခြားသော ဘာသာစကားများ၌လည်း ထိုနည်းတူပင် ဖြစ်လေသည်။ ထိုစကားလုံးများသည် တစ်ခုနှင့်တစ်ခု ဘယ်လောက်တူညီမှု ရှိနေကြသနည်း။ သူတို့၏အသွင်အပြင်သည် ညီအစ်ကိုမောင်နှမသဖွယ် ဘယ်လောက်ဆင်တူနေကြသနည်း။ များစွာကုန်သော စကားလုံးတို့သည် တစ်ဘာသာမှတစ်ဘာသာသို့ အမှန်မုချပင် ကူးပြောင်းလာကြခြင်း ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ ဟိန္ဒီသည် စကားလုံးပေါင်းများစွာကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာမှ ယူလေသည်။ အင်္ဂလိပ်ကလည်း အချို့စကားလုံးများကို ဟိန္ဒီဘာသာမှ ယူလေသည်။ သို့ရာတွင် “ဖားသား” နှင့် “မားသား” ဟူသော စကားလုံးများကား ဤကဲ့သို့ ယူ၍ ရသည့် စကားမျိုးမဟုတ်ပေ။ ထိုစကားလုံးများသည် စကားလုံးသစ် မဟုတ်နိုင်ပေ။ ပထမဦးဆုံးစ၍ လူတို့သည် တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး စကားပြော စသင်သောအခါ၌ အဖေနှင့်အမေသည် ရှိသည်သာလျှင်ဖြစ်သောကြောင့် ၎င်းတို့အတွက် စကားလုံးလည်း ပေါ်လာရပေသည်။ သို့ဖြစ်၍ ထိုစကားများသည် တခြားမှရောက်လာခြင်း မဟုတ်ဟု

ဖေဖေတို့ ပြောနိုင်လေသည်။ ထိုစကားလုံးများသည် တစ်ခုတည်းသော ရှေးဟောင်းတိုင်းဘွား သို့မဟုတ် တစ်ခုတည်းသော အိမ်ထောင်စုမှ ဆင်းသက်လာသည့် စကားလုံးများ ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ ဤအချက်ကို ထောက်ရှုဆင်ခြင်၍ ယခုခေတ် အလှမ်းဝေးကွာသည့် တိုင်းပြည်နိုင်ငံများ၌နေထိုင်ပြီး ဘာသာစကားအမျိုးမျိုးကို ပြောဆိုနေကြသည့် လူမျိုးအားလုံးတို့သည် တစ်ခေတ်တစ်ချိန်တုန်းက အိမ်ထောင်စုကြီးတစ်ခုမှ လူများသာလျှင် ဖြစ်ကြ၏ဟု ဖေဖေတို့ သိရှိနိုင်လေသည်။

ဘာသာစကားများကို လေ့လာခြင်းသည် ဘယ်လောက်စိတ်ဝင်စားဖွယ်ကောင်းသည်၊ ထိုသို့ လေ့လာခြင်းအားဖြင့် ဖေဖေတို့ ဘယ်လောက် ဗဟုဟုတရရှိသည်ဆိုသည့်အချက်ကို သမီးတွေ့မြင်ရလိမ့်မည်။ အကယ်၍ ဖေဖေတို့သည် သုံးဘာသာ လေးဘာသာလောက် သိရှိသွားလျှင် နောက်ထပ်ဘာသာများကို သင်ကြားဖို့ရန် မခဲယဉ်းတော့ပေ။

ယခုအခါတွင် အလှမ်းဝေးကွာသည့် တိုင်းပြည်နိုင်ငံများတွင် တစ်ဦးနှင့် တစ်ဦး အဝေးကြီးကွဲကွာပြီး နေထိုင်ကြသူများစွာတို့သည် တစ်ခေတ်တစ်ခါတုန်းက လူမျိုးတစ်ဦးတည်းဖြစ်၏ ဆိုသည့်အကြောင်းကိုလည်း သမီး သိမြင်ရလေပြီ။ ထိုအချိန်မှအစပြုပြီး ဖေဖေတို့သည် အကြီးအကျယ်ပြောင်းလဲလာပြီး ဖေဖေတို့ထဲက လူပေါင်းများစွာသည် ဖေဖေတို့၏ရှေးဟောင်း ဆွေဆက်မျိုးဆက်ကို မေ့သွားခဲ့ကြလေသည်။ တိုင်းပြည်တိုင်း တိုင်းပြည်တိုင်းက လူတို့သည် “သူတို့သည်သာလျှင် အတော်ဆုံး အသာဆုံး ဖြစ်သည်။ တခြားတိုင်းက လူများသည် သူတို့လောက် မတော်ပေ” ဟု ထင်မှတ်ကြလေသည်။ အင်္ဂလိပ်တို့သည် “သူတို့လူမျိုးနှင့် သူတို့တိုင်းပြည်သည် အကောင်းဆုံး” ဟု အထင်ကြီးကြလေသည်။ ပြင်သစ်လူမျိုးတို့သည် သူတို့၏တိုင်းပြည်နှင့် သူတို့၏တိုင်းပြည်က ပစ္စည်းဟူသမျှကို အစွဲပြုပြီး နားထင်သွေးရောက် နေကြသည်။ ဂျာမန်နှင့်အီတာလျံတို့သည် သူတို့တိုင်းပြည်ကို အမြင့်မြတ်ဆုံးဟု စွဲလမ်းနေကြသည်။ ထို့ပြင် အိန္ဒိယတိုင်းသားမြောက်မြားစွာကလည်း အိန္ဒိယသည် အစစအရာရာတွင် တစ်ကမ္ဘာလုံးထက်သာသည်ဟု ယူဆကြလေသည်။

ယင်းအရာအားလုံးသည် ဘဝင်မြင့်နေကြခြင်းသာလျှင် ဖြစ်သည်။ လူတိုင်းလူတိုင်းသည် မိမိနှင့် မိမိတိုင်းပြည်ကို အကောင်းဟု ထင်မှတ်ကြသည်။ သို့ရာတွင် အမှန်စင်စစ်အားဖြင့် အကောင်းနှင့်အဆိုး လုံးဝကင်းသည့်လူဟူ၍ မရှိပေ။ ထိုနည်းအတူပင် ခြောက်ပြစ်ကင်းသဲလဲစင်သည့် တိုင်းပြည်ဟူ၍လည်း မရှိပေ။ ဖေဖေတို့ သည် အကောင်းကိုတွေ့လျှင် တွေ့သည်နေရာက အရယူပြီး အဆိုးရှိလျှင်မူ ထိုအဆိုး ကို ရှိသည့်နေရာက ဖယ်ရှားပစ်သင့်လေသည်။ ဖေဖေတို့ကတော့ ကိုယ့်တိုင်းပြည် ဖြစ်သည့် အိန္ဒိယပြည်နှင့်သာ အများဆုံးသက်ဆိုင် နေလေသည်။ ဖေဖေတို့၏ ကံက

အကြောင်းမလှသည်အတွက် အိန္ဒိယပြည်၏ မျက်မှောက်ခေတ်ဟာဖြင့် ယခုအခါမှာ အင်မတန်မှ ဆိုးဝါးနေသည်။ တိုင်းသူပြည်သားလူများစုသည် အလွန်ပဲ ဆင်းရဲဒုက္ခ ရောက်နေကြသည်။ သူတို့သည် သူတို့၏တစ်သက်တာ၌ နှစ်သက်ပျော်မွေ့စရာ တစ်ကွက်မျှ မရှိကြရှာပေ။ ဖေဖေတို့သည် သူတို့ကို ဘယ်နည်းဘယ်ပုံ ချမ်းသာ သုခနှင့် ပြည့်စုံစွာနေနိုင်အောင် ပြုလုပ်မည်ဆိုသည့်အချက်ကို ရှာဖွေရမည်။ ဖေဖေတို့ ၏ ဝေလေ့ထုံးစံများထဲ၌ ဘယ်ဟာသည် အကောင်းဖြစ်သနည်းဟု ကြည့်ရှုပြီးလျှင် ထိုအကောင်းတို့ကို အရှည်တည်တံ့နေအောင် ကြိုးစားရမည်။ ထို့ပြင် အဆိုးဟူသ၍ ကိုတော့ ဖျောက်ဖျက်ပစ်ရမည်။ အကယ်၍ ဖေဖေတို့သည် တစ်ပြည်ရပ်ခြား၌ အကောင်းတစ်ခုခုကို တွေ့ရှိခဲ့လျှင် ထိုအကောင်းကို မပျက်မကွက် လှသင့်လေသည်။

ဖေဖေတို့သည် အိန္ဒိယတိုင်းသားများ ဖြစ်ကြသည်။ သို့ဖြစ်၍ အိန္ဒိယတွင် နေပြီး အိန္ဒိယ၏ကောင်းကျိုးအတွက် အလုပ်လုပ်ရလိမ့်မည်။ သို့ရာတွင် ကမ္ဘာ၏ အခြားသော အစိတ်အပိုင်းများ၌ နေထိုင်ကြသည့် ဖေဖေတို့၏ ဆွေမျိုးဉာတိများနှင့် အိမ်ထောင်စုသားချင်းများကိုလည်း မေ့မထားသင့်ပေ။ ကမ္ဘာပေါ်ရှိ လူတိုင်းလူတိုင်း ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့စွာ နေရလို့ရှိလျှင် ဘယ်လောက်ကောင်းမည်နည်း။ ထို့ကြောင့် ဖေဖေတို့သည် ကမ္ဘာကြီးတစ်ခုလုံး ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့စရာကြီးဖြစ်သွားအောင် ကြိုးစား အားထုတ်ကြစို့။

10. THE RELATIONSHIPS OF LANGUAGE

We have seen how the Aryans spread out over many countries, and carried their language, whatever it was, wherever they went. But different climates and different conditions produced many differences in various groups of the Aryans. Each group went on changing in its own way with new habits and customs. They could not meet the other groups in other countries as it was exceedingly difficult to travel about in those days. Each group was cut off from the others. If the people of one country learnt something new they could not tell it to the people of another country. So changes came in, and after some generations the one Aryan family became split up into many. Perhaps they even forgot that they all belonged to one large family. Their one language became many languages, which seemed to differ greatly from each other.

But although they seemed so different there were many common words and similarities. Even now, after thousands of years, we can find these common words in different languages and can tell that once upon a time these languages must have been one. You know that there common words in French and English. Let us examine two very homely and ordinary words like 'father' and 'mother'.

In Hindi and Sanskrit the words are, as you know and in Latin they are 'pater' and 'mater' ; in Greek 'pater' and 'mater' ; in German 'vater' (pronounced), and 'mutter' (pronounced) ; in French 'pere' and 'mere' ; and so on in many other languages. Do they not all seem to be very much alike? They have a family resemblance, like cousins. Many words, of course, may be borrowed by one language from another. Hindi has borrowed many words from English in this way, and English has borrowed some words from Hindi. But 'father' and 'mother' could not have been borrowed. They cannot be new words. Right at the beginning when people started talking to each other there were of course fathers and mothers and words must have been found for them. Therefore we can say that these words are not borrowed. They must have come down from the same ancestor or the same family. And from this we can find out that the people living far apart now in different countries and using different language must have belonged once upon a time to the same big family.

You will see how interesting the study of language is and what a lot it teaches us. If we know three or four languages it is not very difficult to learn more languages.

You will also see that most of us now living in different countries far from each other long ago were one people. We have changed greatly since then and many of us have forgotten our old relationships. In every country people imagine that they are the best and the cleverest and the others are not as good as they are. The Englishman thinks that he and his country are the best; the Frenchman is very proud of France and everything French; the Germans and Italians think no end of their countries; and many Indians imagine that India is in many ways the greatest country in the world. This is all conceit. Everybody wants to think well of himself and his country. But really there is no person who has not got some good in him and some bad. And in the same way there is no country which is not partly good and partly bad. We must take the good wherever we find it and try to remove the bad wherever it may be. We are of course most concerned with our own country, India. unhappily it is in a bad way today and most of our people are

very poor and miserable. They have no pleasure in their lives. We have to find out how we can make them happier. We have to see what is good in our ways and customs and try to keep it, and whatever is bad, we have to throw away. If we find anything good in other countries we should certainly take it.

As Indians we have to live in India and work for India. But we must not forget that we belong to the larger family of the world and the people living in other countries are after all our cousins. It would be such an excellent thing if all the people in the world were happy and contented. We have therefore to try to make the whole world a happier place to live in.

ယဉ်ကျေးမှုဆိုသည်မှာ
What is Civilization

ဖေဖေ သမီးကို ရှေးခေတ်ဟောင်း ယဉ်ကျေးမှုအကြောင်းကို အနည်းငယ် ပြောပြမည်။ သို့သော်လည်း ထိုသို့ပြောမပြခင် ယဉ်ကျေးမှုဟူသော စကားလုံး၏ အဓိပ္ပာယ်ဆိုလိုရင်းကို ဖေဖေတို့ ပထမနားလည်ထားသင့်လေသည်။ အဘိဓာန်ထဲမှာ တော့ ထိုစကားလုံး၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ကောင်းစွာပြုလုပ်ခြင်း၊ ယဉ်ကျေးဖွယ်ရာ ပြုလုပ်ခြင်း၊ လူရိုင်းအမူအကျင့်နေရာတွင် ကောင်းမွန်သည့်အမူအကျင့်ကို အစားထိုးခြင်းဟူ၍ ဖွင့်ပြထားလေသည်။ ထိုအချက်သည် အထူးအားဖြင့် လူ့လောက သို့မဟုတ် လူမျိုးစုတစ်ခုကိုသာ ရည်ညွှန်းထားခြင်းဖြစ်သည်။ တိရစ္ဆာန်နှင့်မခြားသည့် လူ၏ တောတွင်းအခြေအနေကို အရိုင်းဟု ခေါ်လေသည်။ ယဉ်ကျေးမှုဟူသောစကားလုံးမှာ ထိုအရိုင်းဟူသော စကားလုံး၏ ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်လေသည်။ ဖေဖေတို့သည် အရိုင်းဘဝမှ ဝေးကွာသွားလေလေ ယဉ်ကျေးသွားလေလေ ဖြစ်သည်။

သို့ရာတွင် လူတစ်ဦးဦးသည် သို့မဟုတ် လူ့လောကတစ်ခုခုသည် ရိုင်းစိုင်းသည် သို့မဟုတ် ယဉ်ကျေးသည်ဟု ဖေဖေတို့ ဘယ်လိုလုပ်ပြီး သိရမည်နည်း။ ဥရောပတိုက်မှာ လူပေါင်းများစွာတို့သည် “ငါတို့သာ ယဉ်ကျေးသည်။ အာရှတိုက် သားများက အရိုင်း” ဟု အထင်ရှိကြလေသည်။ ထိုသို့ ထင်မှတ်ခြင်းမှာ ဥရောပတိုက်

သားများက အာရှနှင့် အာဖရိတိုက်သားများထက်ပိုပြီး အဝတ်ကို ဝတ်ကြသည့် အတွက်ကြောင့်လော။ သို့သော်လည်း အဝတ်မှာမူ ရာသီဥတုပေါ်၌သာလျှင် အခြေတည်သည်။ အအေးနိုင်ငံက လူများသည် အပူနိုင်ငံက လူများထက်ပိုပြီး အဝတ်ကို ဝတ်ကြသည်။ သို့မဟုတ်လျှင် သေနတ်ရှိသူသည် သေနတ်မဲ့သူထက် ပိုပြီးအင်အားရှိသူဖြစ်၍ ပိုပြီးယဉ်ကျေးသူဖြစ်မည်လော။ ပိုပြီး ယဉ်ကျေးသူဖြစ်ခြင်း မဖြစ်ခြင်း၊ အားနည်းသူကမူ သူ့ကို “ခင်ဗျား မယဉ်ကျေး” ဟု မပြောဝံ့ရှာပေ။ အင်အားရှိသူသည် အမျက်ခြောင်းခြောင်းထွက်ပြီး အင်အားနည်းသူကို သေနတ်နှင့်ပစ်လိုက်လျှင် သူ့ခမျာဘာတတ်နိုင်ရှာမည်နည်း။

လွန်ခဲ့သည့်နှစ်များမကြာမီ စစ်ပွဲကြီးဖြစ်ပွားခဲ့သည်မှာ သမီး အသိပင်ဖြစ်သည်။ ကမ္ဘာပေါ်ရှိ တိုင်းနိုင်ငံပေါင်းများစွာတို့သည် ထိုစစ်ပွဲကြီးတွင် ပါဝင်ကြပြီး လူတိုင်းလူတိုင်းသည် တစ်ဖက်က လူများကို အရေအတွက်များနိုင်သလောက် များများသေအောင် ကြိုးစားသတ်ဖြတ်ခဲ့ကြသည်။ အင်္ဂလိပ်တို့သည် ဂျာမန်တို့၏ သွေးကို အစွမ်းကုန်သောက်ခဲ့ကြပြီး ဂျာမန်တို့က အင်္ဂလိပ်တို့၏ သွေးကို အစွမ်းကုန်သောက်ခဲ့ကြလေသည်။ ထိုစစ်ပွဲ၌ သိန်းပေါင်းများစွာသော လူတို့သည် သေကြေပျက်စီးကြပြီးထောင်ပေါင်းများစွာသော လူတို့က ခြေလက်အင်္ဂါ ချွတ်ယွင်းသူ ချွတ်ယွင်း၊ မျက်စိကန်းသူ ကန်း၊ ဆွံ့သူ ဆွံ့သွားကြလေသည်။ ပြင်သစ်နှင့် တခြားနေရာများမှာ ထိုကဲ့သို့စစ်ကြောင့် ဒဏ်ရာရသူ အမြောက်အမြားကို သမီးတွေ့မြင်ဖူးပေလိမ့်မည်။ ထိုသူများအတွက် “မေတရီ” လို့ ခေါ်သည့် ပြင်သစ်ပြည် ဥမင်လိုဏ်ခေါင်းရထားမှာ သီးသန့်နေရာများရှိလေသည်။

ယင်းကဲ့သို့ အချင်းချင်း သတ်ဖြတ်ခြင်းကို ယဉ်ကျေးသည့်အရာ သို့မဟုတ် လိမ္မာပါးနပ်သည့်အရာဟု သမီး မှတ်ထင်မည်လော။ အကယ်၍ လူနှစ်ယောက်လမ်းပေါ်မှာ ရန်ဖြစ်နေလျှင် ပုလိပ်ကကြားဝင်ပြီး ထိုလူနှစ်ယောက်ကို တခြားစီ ခွဲပေးလိုက်ပေလိမ့်မည်။ လူအများကလည်း ထိုသူနှစ်ယောက်ကို ဘယ်လောက်ရှူးတဲ့ အကောင်တွေလဲဟု ထင်မှတ်ကြပေလိမ့်မည်။ ထိုသို့ဖြစ်လျှင် တိုင်းပြည်ကြီးနှစ်ပြည် တစ်ပြည်နှင့်တစ်ပြည် စစ်တိုက်ပြီး ထောင်ပေါင်းများစွာက သိန်းပေါင်းများစွာသော လူတို့ကို သတ်ဖြတ်ပစ်ကြသည်ဆိုလျှင် ဘယ်လောက်မိုက်တွင်းနက်တဲ့အလုပ်၊ ဘယ်လောက် ရှူးတဲ့အလုပ်ဖြစ်မည်နည်း။ တောထဲမှာ တောတွင်းလူရိုင်းနှစ်ယောက် ရန်ဖြစ်သည့်နည်းနှင့် ဘာမမထူးခြားပေ။ အကယ်၍ တောတွင်းသားများကို လူရိုင်းဟုခေါ်လျှင် ဤကဲ့သို့တိုက်ခိုက်ကြသည့် လူမိုက်များသည် ဘယ်လောက်ရိုင်းစိုင်းသည့် လူများ ဖြစ်မည်နည်း။

အကယ်၍ ဤပြဿနာကို ဤအမြင်အားဖြင့် ကြည့်မည်ဆိုလျှင် စစ်ပွဲကြီး

မှာ ဤမျှ သတ်ဖြတ်ခတ်ထစ်ကြသည့် အင်္ဂလန်၊ ဂျာမနီ၊ ပြင်သစ်၊ အီတလီနှင့် အခြားတိုင်းပြည်နိုင်ငံပေါင်း မြောက်မြားစွာတို့သည် နည်းနည်းကလေးမျှ ယဉ်ကျေးသူများ မဟုတ်ဟု သမီးပြောပေလိမ့်မည်။ သို့ပင်ဖြစ်သော်လည်း ထိုတိုင်းပြည်နိုင်ငံများ၌ ကောင်းမွန်သည့် ပစ္စည်းဝတ္ထုများနှင့် ကောင်းမွန်သည့်လူများ အမြောက်အမြားရှိသည် ဆိုသည်ကိုလည်း သမီးသိလေသည်။

ကဲ အခု ယဉ်ကျေးမှုဟူသော စကားလုံး၏ အဓိပ္ပာယ်ကို သိဖို့ရန် မလွယ်ကူဟု သမီးပြောပေတော့မည်။ သမီးပြောသည်မှာ မှန်ပေသည်။ ဤအချက်သည် အင်မတန် ခက်ခဲနက်နဲသည့် ပြဿနာဖြစ်လေသည်။ ကောင်းမွန်သည့် အဆောက်အအုံများ၊ ကောင်းမွန်သည့် ပန်းချီကားများနှင့် စာအုပ်များ၊ လှပသေသပ်သည့်အခြားသော ပစ္စည်းဝတ္ထုများသည် ယဉ်ကျေးမှု၏ အမှတ်အသားဖြစ်သည်မှာ မှန်သည်။ သို့ရာတွင် ကိုယ်ကျိုးမငဲ့ဘဲ အများကောင်းကျိုးအတွက် အခြားပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် ပူးပေါင်းလက်တွဲပြီး အလုပ်လုပ်သူ လူတော်လူဖြောင့်တစ်ဦးက ဆိုခဲ့ပြီးသည့် ယဉ်ကျေးမှု အမှတ်အသားထက် ပိုမိုကြီးကျယ်သည့် ယဉ်ကျေးမှု အမှတ်အသားဖြစ်ပေ၏။ ပူးပေါင်းပြီး အလုပ်လုပ်ခြင်းသည် တစ်ဦးတည်း အလုပ်လုပ်ခြင်းထက် ကောင်းမွန်လေ၏။ အားလုံး၏ ကောင်းကျိုးချမ်းသာအတွက် တစ်ညီတစ်ညွတ်တည်းပူးပေါင်းပြီး အလုပ်လုပ်ခြင်းသည် အကောင်းဆုံးဖြစ်လေ၏။

မှာ ဤမျှ သတ်ဖြတ်ခုတ်ထစ်ကြသည့် အင်္ဂလန်၊ ဂျာမနီ၊ ပြင်သစ်၊ အီတလီနှင့် အခြားတိုင်းပြည်နိုင်ငံပေါင်း မြောက်မြားစွာတို့သည် နည်းနည်းကလေးမျှ ယဉ်ကျေးသူများ မဟုတ်ဟု သမီးပြောပေလိမ့်မည်။ သို့ပင်ဖြစ်သော်လည်း ထိုတိုင်းပြည်နိုင်ငံများ၌ ကောင်းမွန်သည့် ပစ္စည်းဝတ္ထုများနှင့် ကောင်းမွန်သည့်လူများ အမြောက်အမြား ရှိသည် ဆိုသည်ကိုလည်း သမီးသိလေသည်။

ကဲ အခု ယဉ်ကျေးမှုဟူသော စကားလုံး၏အဓိပ္ပာယ်ကို သိဖို့ရန် မလွယ်ကူဟု သမီးပြောပေတော့မည်။ သမီးပြောသည်မှာ မှန်ပေသည်။ ဤအချက်သည် အင်မတန် ခက်ခဲနက်နဲသည့် ပြဿနာဖြစ်လေသည်။ ကောင်းမွန်သည့် အဆောက်အအုံများ၊ ကောင်းမွန်သည့် ပန်းချီကားများနှင့် စာအုပ်များ၊ လှပသေသပ်သည့်အခြားသော ပစ္စည်းဝတ္ထုများသည် ယဉ်ကျေးမှု၏အမှတ်အသားဖြစ်သည်မှာ မှန်သည်။ သို့ရာတွင် ကိုယ်ကျိုးမငဲ့ဘဲ အများကောင်းကျိုးအတွက် အခြားပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် ပူးပေါင်းလက်တွဲပြီး အလုပ်လုပ်သူ လူတော်လူဖြောင့်တစ်ဦးက ဆိုခဲ့ပြီးသည့် ယဉ်ကျေးမှုအမှတ်အသားထက် ပိုမိုကြီးကျယ်သည့် ယဉ်ကျေးမှု အမှတ်အသားဖြစ်ပေ၏။ ပူးပေါင်းပြီး အလုပ်လုပ်ခြင်းသည် တစ်ဦးတည်း အလုပ်လုပ်ခြင်းထက် ကောင်းမွန်လေ၏။ အားလုံး၏ ကောင်းကျိုးချမ်းသာအတွက် တစ်ညီတစ်ညွတ်တည်းပူးပေါင်းပြီး အလုပ်လုပ်ခြင်းသည် အကောင်းဆုံးဖြစ်လေ၏။

11. WHAT IS CIVILIZATION ?

I am going to tell you something about the early civilizations. But before I do so we must try to form some idea of what civilization means. The dictionary will tell you that to civilize means to better, to refine, to replace savage habits by good ones. And it specially refers to society or a group of people. The savage condition of people when men are little better than beasts is called barbarism. Civilization is the reverse of that. The further away we get from barbarism the more civilized we are.

But how can we find out if a person or a society is barbarous or civilized? Many people in Europe think that they are very civilized and the people of Asia are quite barbarous. Is this because the people of Europe put on more clothes than the peoples of Asia and Africa? But clothes depend on the climate. In a cold climate men put on more clothes than in a hot climate. Or is it because a man with a gun is stronger than the man without a weapon and is therefore more civilized than him? Whether he is more civilized or not the man who is weak dare not tell him that he is not or else he might get shot!

You know that only a few years ago there was a great

war. Most of the countries of the world were in it, and every one of them was trying to kill as many people on the other side as possible. The Englishman was trying his best to kill Germans, and the Germans were killing Englishmen. Millions of people were killed in this war and many thousands were maimed for life-some have no eyes left and are blind, other have no arms or legs. You must have seen many of these '*mutil' es de la guerre*', war-wounded people, in France and elsewhere. In the Paris underground railway, the Metro, there are special seats for them. Do you think it was a very civilized or sensible thing for people to kill each other like this? If two men fight in the streets the policeman separates them and everybody thinks how silly they are. But how much sillier and more foolish it is for great countries to fight each other and kill thousands and millions. It is just like two savages fighting in the jungles. And if the savages are called barbarous how much more barbarous are the countries that behave in that way?

So if you look at this question in this way you will say that the countries that fought and killed in the Great War-England, Germany, France, Italy and many others-are not at all civilized. And yet you know that there are many fine things and many fine people in these countries.

You will say that it is not easy to understand what civilized means, and you will be right. It is a very difficult question. Fine buildings, fine pictures and books and everything that is beautiful are certainly signs of civilization. But an even better sign is a fine man who is unselfish and works with others for the good of all. To work together is better than to work singly, and to work together for the common good is the best of all.

၁၂။

လူမျိုးများဖြစ်ပေါ်လာမှု

The Formation of Tribes

လွန်ခဲ့သည့်အပတ်က စာများထဲတွင် ပထမဦးဆုံး ပထဝီမြေကြီးပေါ်၌ လူဟူ၍စတင်ဖြစ်ပေါ်လာသည့်အခါ၌ လူသည် တိရစ္ဆာန်များနှင့် မခြားလှပုံကို ဖေဖေသမီးကို ပြောခဲ့ပြီးပြီ။ နှစ်ပရိစ္ဆေဒထောင်ပေါင်းများစွာသော ကာလအတောအတွင်း မှာပင် တဖြည်းဖြည်းပြောင်းလဲလာပြီးလျှင် လူသည် အစပထမကထက် ပိုမိုတိုးတက်လာလေ၏။ ပထမတွင် လူသည် ယနေ့တောတိရစ္ဆာန်ရိုင်းကဲ့သို့ပင် တစ်ဦးတစ်ယောက်တည်းသာလျှင် သားကောင်များကို လိုက်လံရှာဖွေပေလိမ့်မည်။ ထို့နောက် အတန်ငယ်ကြာသောအခါ အခြားလူများနှင့်အုပ်ဖွဲ့ပြီး နေထိုင်သွားလာ ခြင်းသည် အသိဉာဏ်ရှိသူတို့၏ အလုပ်ဖြစ်မှန်း၊ အသက်ဘေးလုံခြုံစိတ်ချရသည့် အလုပ်ဖြစ်မှန်း သိရှိရိပ်မိလာကြလေ၏။ အတူတကွ စုပေါင်းပြီး နေထိုင်ကြသောအခါ သူတို့သည် ပိုမိုအင်အားကြီးမားလာပြီးလျှင် တိရစ္ဆာန်များနှင့် အခြားလူများ၏ တိုက်ခိုက်ရန်ပြုမှုများကို နိုင်နိုင်နင်းနင်း ခုခံကာကွယ်လာနိုင် ကြပေ၏။

တိရစ္ဆာန်များတောင်မှ သူတို့၏ လုံခြုံရေးအတွက် အုပ်ဖွဲ့၍နေထိုင်သွားလာ လေ့ရှိကြပေသည်။ သိုး၊ ဆိတ်၊ သမင်အပြင် ဆင်တောင်မှ အုပ်နှင့်သာလျှင် နေထိုင်သွားလာကြသည်။ တစ်အုပ်လုံး အိပ်ပျော်နေသည့်အခါ ၎င်းတို့အနက် တစ်ဦးက မအိပ်ဘဲ ကင်းစောင့်၍ နေတတ်သည်။ ဝံပုလွေအုပ်များအကြောင်း ရေးထားသည့် စာကို သမီးဖတ်ဖူးလိမ့်မည်ထင်သည်။ ရုရှားပြည်၌ ဆောင်းဥတုအခါများတွင်

ဝံပုလွေများသည် အုပ်ဖွဲ့ပြီး သွားလာကြသည်။ ဝံပုလွေများသည် ဆောင်းဥတုတွင် ပိုပြီး ဆာလောင်မွတ်သိပ်တတ်သဖြင့် ဆာလောင်မွတ်သိပ်လာသည့်အခါများတွင် သူတို့သည် လူများကိုဝင်၍ အုပ်ကြသည်။ ဝံပုလွေတစ်ကောင်သည် လူကို မည်သည့် အခါမျှ ရန်မပြုရဲပေ။ သို့ရာတွင် အုပ်ဖွဲ့မိသွားသောအခါ ဘယ်လောက် အားရှိသွား သနည်းဆိုလျှင် လူပေါင်းများစွာကိုပင် ရန်ပြုရဲသည်အထိ ဖြစ်လာလေ၏။ ထိုအခါ တွင်မူ လူတို့သည်အသက်ကို ဖက်နှင့်ထုပ်ပြီး ပြေးရလေတော့သည်။ တစ်ခါတစ်ရံ တွင် ရေခဲလှည်းများပေါ်တွင် စီးကြသည့် လူများသည် ဝံပုလွေများနှင့် အပြေးပြိုင်ရ တတ်လေသည်။

ဤသို့အားဖြင့် ကမ္ဘာဦးလူများ ယဉ်ကျေးမှု၌ ပထမဦးဆုံးစ၍ တိုးတက် ပြောင်းလဲလိုက်သည့်အရာမှာ အတူတကွအုပ်စုဖွဲ့ပြီး နေထိုင်ခြင်းဖြစ်လေ၏။ ထို အုပ်စုများကို လူမျိုးစု သို့မဟုတ် လူမျိုးဟူ၍ ခေါ်ခြင်းဖြစ်လေသည်။ သူတို့သည် အလုပ်အကိုင်များကို အတူတကွလုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ကြသည်။ လူတိုင်းလူတိုင်းသည် ပထမ မိမိ၏လူမျိုးစုအတွက် ကြည့်လေသည်။ ထိုနောက်မှ မိမိအတွက် ကြည့်လေ သည်။ အကယ်၍ လူတစ်ဦးတစ်ယောက်သည် မိမိလူမျိုးအတွက် ဆောင်ရွက်မှုမရှိခဲ့ လျှင် ထိုလူသည် ဝိုင်းပယ်ခြင်း ခံရလေသည်။

ယခုအခါ၌ လူတို့သည် အကယ်၍ အတူစုပေါင်းပြီး အလုပ်လုပ်မည်ဆို လျှင် စနစ်တကျ လုပ်ရမည်ဖြစ်လေသည်။ အကယ်၍ လူတိုင်းလူတိုင်းသည် ကိုယ်ထင်ရာ ကိုယ်လုပ်ကြမည်ဆိုလျှင် ထိုအမျိုးသည် နှစ်ရှည်လများ ခံမည်မဟုတ် ပေ။ သို့ဖြစ်၍ တစ်ဦးတစ်ယောက်က အမျိုး သို့မဟုတ် လူမျိုးစု၏ခေါင်းဆောင် လုပ်ရလေသည်။ တိရစ္ဆာန်တို့၏ အုပ်များ၌ပင် ခေါင်းဆောင်ရှိလေသည်။ လူမျိုးစု တို့၌ အင်အားအကြီးမားဆုံးသော လူသည် ခေါင်းဆောင်အဖြစ် ရွေးကောက်တင် မြှောက်ခြင်း ခံရလေသည်။ အကြောင်းမူကား ထိုခေတ်အခါက မကြာခဏ စစ်တိုက် ခိုက်ရသောကြောင့် ဖြစ်လေသည်။

အကယ်၍ လူမျိုးတစ်မျိုးမှ လူများသည် အချင်းချင်း တိုက်ခိုက်ရန်ဖြစ်နေ ကြမည်ဆိုလျှင် ထိုလူမျိုးသည် ခဏချင်း ပျက်စီးပျောက်ကွယ်သွားဖို့ရာသာ ရှိလေ သည်။ သို့ဖြစ်၍ ခေါင်းဆောင်လုပ်သူက လူမျိုးအတွင်းမှ လူအချင်းချင်း ခိုက်ရန် ဒေါသ မဖြစ်ရအောင် ကြပ်မတ်ဂရုစိုက်ရလေသည်။ လူမျိုးတစ်မျိုးသည် အခြားသော လူမျိုးတစ်မျိုးနှင့်တော့ တိုက်ခိုက်နိုင်လေသည်။ တိုက်လည်း တိုက်ခိုက်ကြလေသည်။ ဤနည်းသည် လူတိုင်းလူတိုင်း တစ်ဦးတစ်ယောက်တည်း တိုက်ခိုက်ခဲ့သည့် ယခင် နည်းထက် တိုးတက်ကောင်းမွန်လာခြင်း ဖြစ်လေသည်။

ပထမဦးဆုံး လူမျိုးစုများသည် အိမ်ထောင်စုကြီးများသဖွယ် နေထိုင်ခဲ့ကြ

ပေလိမ့်မည်။ ထိုလူမျိုးအတွင်းရှိ လူအားလုံးသည် အချင်းချင်း သွေးသားတော်စပ်ကြလေသည်။ သို့ရာတွင် အိမ်ထောင်စုများက တဖြည်းဖြည်း တိုးပွားများပြားလာရာ လူမျိုးတို့သည်လည်း ကြီးကျယ်များပြားလာသည်အထိ ဖြစ်သွားလေ၏။

ဟိုရှေးခေတ်အခါက အထူးအားဖြင့် လူမျိုးစုများ မဖြစ်ပေါ်သေးခင်ကာလက လူတို့၏ဘဝသည် မလွယ်ကူပေ။ သူတို့ထံ၌ အိမ်လည်းမရှိပေ။ တိရစ္ဆာန်သားရေများမှတစ်ပါး အခြားအဝတ်အစားလည်း မရှိပေ။ သူတို့သည် အဆက်မပြတ် တိုက်ခိုက်၍သာလျှင် နေကြရပေလိမ့်မည်။ မိမိတို့၏ နေ့စဉ်အစားအသောက်အတွက် သူတို့သည် သားကောင်များကိုသော်လည်း ရှာဖွေသတ်ဖြတ်ရလေသည်။ သို့မဟုတ် တောသစ်သီးဝလံများကိုသော်လည်း စုဆောင်းရလေသည်။ သူတို့၏ ဘေးပတ်ဝန်းကျင်၌ဆိုလျှင် ရန်သူချည်းသာလျှင် ပြည့်နှက်၍ နေပေလိမ့်မည်။ သဘာဝကိုပင် သူတို့သည် ရန်သူဟု မှတ်ထင်ကြပေလိမ့်မည်။ အကြောင်းမူကား မိုးသီးမိုးပေါက်များ၊ နှင်းများ၊ မြေငလျင်လှုပ်ခြင်းများကို သဘာဝကသာလျှင် ယူဆောင်လာသောကြောင့် ဖြစ်လေသည်။ သနားစရာ သူ့ခမျာများသည် ဘယ်လောက်အားငယ်၍ နေရရှာသနည်း။ မြေကြီးပေါ်၌ တွားသွားကြရသည်။ မည်သည့်အကြောင်းအရာကိုမျှ မသိနားမလည်ကြလေသောကြောင့် သူတို့သည် အရာဝတ္ထုဟူသမျှကို ထိတ်လန့်ကြောက်ရွံ့ကြသည်။ အကယ်၍ မိုးသီးမိုးပေါက်များ ကျလာလိုရှိလျှင် မိုးတိမ်ပေါ်မှာ ရှိနေသည့် နတ်ဒေဝတာတစ်ဦးဦးက သူတို့ကို ချိန်ပြီးပစ်နေသည်ဟု ထင်မှတ်ကြသည်။ ထိုအခါ သူတို့သည် ထိတ်လန့်ကြောက်ရွံ့ကြပြီးလျှင် သူတို့၏အပေါ်သို့ မိုးသီးမိုးပေါက်များ၊ နှင်းများပစ်ချသည့် မိုးတိမ်ပေါ်မှာ ရှိနေသူအား ကျေနပ်မှုရှိအောင် တစ်ခုခုကို ပြုလုပ်လိုလာကြသည်။ သို့ရာတွင် ထိုသူကို ဘယ်လိုလုပ်ပြီး ကျေနပ်မှုရှိအောင် ပြုလုပ်မည်နည်း။ သူတို့သည် ဦးနှောက်ရှိသူများလည်း မဟုတ်ပေ။ လိမ္မာပါးနပ်သူများလည်း မဟုတ်ပေ။ “မိုးတိမ်ပေါ်မှာရှိသည့် နတ်သည် သူတို့လိုပင် ဖြစ်မည်။ စားစရာသောက်စရာကို ကြိုက်လိမ့်မည်”ဟု သူတို့ တွေးတောကြပေလိမ့်မည်။ သို့အတွက် သူတို့သည် နတ်လာစားအောင် သားငါးများကို တင်ထားကြသည်။ သို့မဟုတ် တိရစ္ဆာန်တစ်ကောင်ကောင်ကို သတ်ဖြတ်ပြီး ယဇ်ပူဇော်ကြသည်။ ယင်းသို့ ပြုလုပ်ခြင်းအားဖြင့် မိုးသီးမိုးပေါက်များ ရပ်တန့်သွားလိမ့်မည်ဟု သူတို့ ထင်မှတ်ကြသည်။ ဖေဖေတို့ကတော့ မိုးသီးမိုးပေါက်များ၊ နှင်းများ ကျရခြင်း အကြောင်းကို သိထားကြသည်ဖြစ်၍ သူတို့၏ ထိုအပြုအမူများကို အရူးလို့ပဲ အောက်မေ့ကြသည်။ တိရစ္ဆာန်တို့ကို သတ်ဖြတ်ခြင်းသည် မိုးသီးမိုးပေါက်များ နှင်းများ ကျရခြင်း အကြောင်းနှင့် ဘာမျှမသက်ဆိုင်ပေ။ သို့သော်လည်း ယနေ့ ယခုခေတ်မှာ တောင်မှ ထိုကဲ့သို့သော အလုပ်များကို ပြုလုပ်နေကြသည့် လူအ၊ လူရူးများ ရှိနေကြပေသေး သည်။

12. THE FORMATION OF TRIBES

I have told you in my previous letters how man was very much like an animal when he first appeared on the earth. Slowly, in thousands of years, he developed and become some thing better. At first he must have hunted all by himself like some of the wild beasts today. Then he found that it was wiser and safer to go about in herds with other men. If many men kept together, they were stronger and could defend themselves better against the attacks of beasts and may be of other men. Even the animals go about in herds in this way for their own safety. Sheep and goats and deer and even elephants move about in herds. When the herds sleep some of them remain awake and watch over them. You must have read stories of packs of wolves also. In Russia in winter these wolves go about in packs and when they are hungry, as they often are in winter, they attack men. One wolf would seldom attack a man, but a crowd of them feel strong enough to attack a party of men. And the men have to fly for their lives, and often there is a race between the wolves and the man on sledges on the ice.

So also the first advance in civilization that early men made was to combine together in packs, or as these are called tribes.

They began to work together. There was what is called co-operation. Each man had to think of the tribe first and then about himself. If the tribe was in danger every member of it had to fight for it and defend it. And if any person in the tribe did not work for the tribe he was kicked out.

Now if people work together they must act in an orderly way. If everyone were to do just what he pleased there would not be much of the tribe left. So someone has to become the leader. Even the herds of animals have leaders. The tribes of men also chose the strongest man amongst them as their leader. As there was a great deal of fighting to be done the strongest man was chosen.

If the member of the tribe fought amongst themselves the tribe would soon break up. So the leader saw to it that fighting within the tribe was not allowed. Of course one tribe could and did fight another. This was an improvement on the old method of each person fighting everybody else for himself.

The first tribes must really have been large families. All the members of them were related to each other. But the families grew and grew till the tribe became quite big.

It must have been a hard life to live for man in the early days, specially before tribes were formed. He had no house, no clothes except perhaps some skins, and he must have been continually fighting. To get his daily food he had to hunt and kill animals or gather nuts and fruits. He must have felt that he had enemies everywhere. Even nature must have seemed to him an enemy, sending hail and snow and earthquakes. Poor little slave he was, creeping about the earth, afraid of everything because he could understand nothing. If the hail came he thought that some god in the clouds was trying to hit him. And he became frightened and wanted to do something to please this person in the clouds who sent the hail and the rain and the snow. How could he please him? He was not very clear or brainy. He must have thought that the god in the clouds was like himself and liked food. So he would take some meat or kill an animal, sacrifice it as they say, and leave it somewhere for the god to eat! He imagined that he could stop the rain or

the hail like this!

This seems very silly to us as we know why rain comes or hail or snow. The killing of an animal has nothing to do with it. But silly as it is there are many people even now today who are ignorant enough to do such things.

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

ဘာသာတရား၏အစနှင့်အလုပ်ခွဲဝေမှု

How Religion Began and Division of Labour

လွန်ခဲ့သည်အပတ်က စာထဲမှာ ကမ္ဘာဦးလူများသည် အရာဝတ္ထုဟူသမျှကို ထိတ်လန့်ကြောက်ရွံ့ကြကြောင်း၊ သူတို့ထံသို့ ဘေးဒုက္ခများကို ယူဆောင်လာသူမှာ ဒေါသနှင့်ဣဿာမစ္ဆရိယကြီးမားသူ နတ်ဒေဝတာများဖြစ်သည်ဟု စွဲမှတ်ယူဆကြောင်းများကို ဖေဖေ သမီးကို ပြောပြပြီးခဲ့ပြီ။ ထိုစိတ်ကူးထဲက နတ်ဒေဝတာများကို သူတို့သည် တော၊ တောင်၊ မြစ်၊ တိမ်မှစ၍ နေရာအနှံ့အပြားမှာ တွေ့မြင်ကြသည်။ သူတို့သည် နတ်ကို သနားကရုဏာရှိသူ၊ သဘောကောင်းသူဟု မထင်မှတ်ကြပေ။ သူတို့၏အမြင်၌ နတ်သည် ဒေါသကြီးသူ၊ စိတ်တိုသူ ဖြစ်လေသည်။ နတ်စိတ်ဆိုးမှာ ကြောက်ကြသောကြောင့် သူတို့သည် နတ်အား တစ်ခုခုကို အထူးသဖြင့် အစားအသောက်ကိုပေးပြီး လက်ဆောင်ပဏ္ဏာ ပသတင်ဆက်ကြသည်။ မြေလျင်ဘေး၊ ရေဘေး၊ ရောဂါဘယဘေး ကဲ့သို့သော ဘေးဥပါဒ်များ ဆိုက်ရောက်လာပြီး လူပေါင်းအမြောက်အမြား သေကြေဆုံးပါးသွားသည့်အခါမျိုး၌မူ သူတို့သည် အလွန်အမင်း ကြောက်ရွံ့သွားတတ်ကြပြီးလျှင် နတ်ဒေဝတာများ စိတ်ဆိုးသွားပြီးကြဟု ထင်မှတ်ယူဆကြသည်။ နတ်များကို ကျေနပ်မှုရသွားစေရန်အတွက် သူတို့သည် ယောက်ျားနှင့်မိန်းမများသတ်ပြီး ယဇ်ပူဇော်ကြသည်။ မိမိတို့၏ ကလေးသူငယ်ကို

သတ်၍ပင် နတ်များကို ပူဇော်ပသကြလေသည်။ ထိုအလုပ်များသည် အလွန် ထိတ်လန့် တုန်လှုပ်ဖွယ်အလုပ်များဟု ထင်မှတ်ရလေသည်။ သို့ရာတွင် ထိတ်လန့် ကြောက်ရွံ့ နေသူတစ်ဦးသည် လုပ်မိလုပ်ရာ လုပ်တော့မည်သာ ဖြစ်လေ၏။

၎င်းသည်ပင် ဘာသာတရား၏အစ ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ သို့ဖြစ်၍ ဘာသာ တရားသည် ပထမဦးဆုံး ကြောက်ရွံ့ခြင်းအသွင်ဖြင့် ပေါ်လာလေသည်။ ကြောက်ရွံ့ သောကြောင့် ပြုလုပ်သောအပြုအမူသည် အကောင်းမဖြစ်နိုင်ပေ။ ဘာသာတရားသည် ဖေဖေတို့က ကောင်းမွန်သည့် အရာပေါင်းများစွာ သင်ကြားပေးသည်ဆိုသည်ကို သမီး သိလေသည်။ သမီးကြီးပြင်းလာလို့ ကမ္ဘာပေါ်မှာရှိသည့် ဘာသာတရားများ အကြောင်းကိုဖတ်ကြည့်လျှင် ဘာသာတရားကို အကြောင်းပြုပြီး ဘယ်လိုအကောင်း များကို ပြုလုပ်ကြသည်၊ ဘယ်လိုအဆိုးများကို ပြုလုပ်ကြသည်ဆိုသည့်အချက်များ ကို သိရှိရပေလိမ့်မည်။ ဘာသာတရား ကြံစည်ယူဆပုံအစကို တွေးကြည့်ရသည်မှာ စိတ်ဝင်စားစရာပင် ဖြစ်သည်။ ထို့နောက် အချိန်ကြာလာသည့်အခါကျတော့ ဘာသာ တရား၏တိုးတက်ပုံကို ဖေဖေတို့ တွေ့ရှိရလေသည်။ သို့သော်လည်း ဘယ်လောက် ပင် တိုးတက်စေကာမူ ယနေ့တွင်လည်း လူတို့သည် ဘာသာတရားကို အကြောင်းပြု ပြီး တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး တိုက်ကြခိုက်ကြ သတ်ကြဖြတ်ကြ လုပ်နေကြသည်ကို ဖေဖေတို့ တွေ့နေရတုန်းပင် ရှိသေးသည်။ လူပေါင်းများစွာတို့အတွက်မူ ဘာသာတရားသည် ယနေ့လည်း ယခင်ကအတိုင်းပင် ကြောက်စရာ လန့်စရာ ဖြစ်နေလေသည်။ သူတို့သည် စိတ်ကူးထဲက နတ်များကို ကျေနပ်မှုရှိစေရန်အတွက် ဘုရားဝတ်ကျောင်းများ၌ ပသ ပူဇော်ခြင်း၊ တိရစ္ဆာန်များကိုသတ်ပြီး ယဇ်ပူဇော်ခြင်းများကို ပြုလုပ်ရင်းနှင့် အချိန်ကုန် နေကြလေသည်။

၎င်းကိုထောက်ရှုပြီး အစဦးလူများသည် အခက်အခဲများကို ဘယ်လောက် ရင်ဆိုင်ခဲ့ကြရသနည်းဆိုသည်ကို သိရှိရပေသည်။ သူတို့သည် အစားအစာများကို နေ့စဉ် ရှာဖွေရလေသည်။ သို့မဟုတ်လျှင် ငတ်သေသွားလိမ့်မည် ဖြစ်ပေသည်။ ထိုခေတ်အခါက ပျင်းရိသောသူသည် အသက်ရှင်နေနိုင်ဖို့ရန် မလွယ်ကူပေ။ မည်သူ မျှလည်း တစ်နေ့တည်းနှင့် အစားအသောက်များကို အများကြီး ရှာဖွေစုဆောင်းထား ပြီး ရက်ပေါင်းများစွာ ဘာမျှလုပ်ဘဲ မိမိခံနေ၍မရပေ။

လူမျိုးစုများ ဖြစ်ပွားလာသည့်အခါတွင်ကား လူတို့သည် အတန်ငယ် ချောင်ချိသက်သာမှု ရှိလာလေ၏။ လူမျိုးတစ်မျိုးမှ လူအားလုံးသည် စုပေါင်းပြီးလျှင် တစ်ယောက်စီ တစ်ယောက်စီ ရှာဖွေစုဆောင်းသည်ထက် ပိုမိုပြီး အစားအစာများကို ရအောင် ရှာဖွေစုဆောင်းနိုင်ကြလေ၏။ စုပေါင်း၍လုပ်ခြင်း သို့မဟုတ် သမဝါယမ သဘောသည် ဖေဖေတို့တစ်ဦးတစ်ယောက်တည်း လုပ်၍မရသည့် အလုပ်ပေါင်းများ

စွာကို ပြုလုပ်ရာ၌ အကူအညီအထောက်အပံ့များစွာပြုသည် ဆိုသည့်အချက်ကို သမီး သိပြီးဖြစ်သည်။ လူတစ်ယောက် သို့မဟုတ် နှစ်ယောက်သည် လေးလံသည့် ဝန်စည် စလယ် တစ်စုံတစ်ရာကို သယ်ယူနိုင်မည် မဟုတ်သော်လည်း လူပေါင်းများစွာ စုပေါင်းလိုက်လျှင်ကား အလွယ်တကူဖြင့်ပင် သယ်ယူနိုင်လေ၏။ ထိုခေတ်ကာလက ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သော နောက်ထပ် တိုးတက်ပြောင်းလဲမှုကြီးတစ်ခုမှာ လယ်ယာစိုက်ပျိုးခြင်း ပင် ဖြစ်လေ၏။ လယ်ယာစိုက်ပျိုးခြင်းအလုပ်ကို ပုရွက်ဆိတ်အနည်းငယ်ကစပြီး လုပ်သည်ဟု သိရလျှင် သမီး စိတ်ဝင်စားလိမ့်မည် ထင်သည်။ ပုရွက်ဆိတ်များသည် စပါးစိုက်ပျိုးကြသည်။ လယ်ထွန်ကြသည်။ ကောက်ရိတ်ကြသည်ဟု ဖေဖေ မဆိုလို။ သို့သော်လည်း ပုရွက်ဆိတ်များသည် ထိုအလုပ်ဆန်ဆန် အလုပ်များကို ပြုလုပ်ကြ လေသည်။ ပုရွက်ဆိတ်များသည် အကယ်၍ အစေ့ကိုစားရသည့်အပင်များကို တွေ့ရ လျှင် ထိုသစ်ပင်များ၏ အနီးအနားတစ်ဝိုက်ရှိ မြက်ပင်များကို ဖယ်ရှားပစ်ကြလေ သည်။ ထိုသို့ ပြုလုပ်လိုက်ခြင်းအားဖြင့် ထိုသစ်ပင်သည် ပထမထက် ပူးပွင့်ပြီးလျှင် ပို၍ စည်ပင်လာ နိုင်လေသည်။

တစ်ခေတ်တစ်ခါတုန်းက လူတို့သည်လည်း ပုရွက်ဆိတ်များ လုပ်ကြသည့် နည်းအတိုင်းပင် ပြုလုပ်ခဲ့ကြခြင်း ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ ထိုအခါတုန်းက သူတို့သည် လယ်ယာစိုက်ပျိုးခြင်းဟူသည်မှာ ဘယ်လိုအရာဖြစ်သည်ဟု မသိကြသေးပေ။ ထိုအရာကို သိဖို့ရန်မှာ သူတို့အတွက် ခေတ်ပေါင်းများစွာ စောင့်ရပေလိမ့်မည်။ ထို့နောက်မှ သူတို့သည် အစေ့ကို စ၍ စိုက်ပျိုးကြခြင်း ဖြစ်လေသည်။

လယ်ယာစိုက်ပျိုးခြင်းကို အစပြုလိုက်သည့်အခါတွင်မူ အစားအသောက် ကိုရရှိဖို့ရန်မှာ မခဲယဉ်းတော့ပေ။ လူတို့သည် ယခင်အခါကထက် သက်သာချောင် ချိစွာ နေနိုင်လာခဲ့ကြပေ၏။ ထိုခေတ်အခါ၌ ကြီးမားသော တိုးတတ်ပြောင်းလဲမှုကြီး တစ်ခု နောက်ထပ်ဖြစ်ပေါ်လာလေ၏။ လယ်ယာစိုက်ပျိုးခြင်း မစမီက လူတိုင်း လူတိုင်းသည် တောလိုက်မှဆိုး ဖြစ်ခဲ့ကြလေသည်။ သားကောင်ကို လိုက်လံသတ် ဖြတ်ခြင်းသည်သာလျှင် လူတို့၏တစ်ခုတည်းသောအလုပ် ဖြစ်ခဲ့လေသည်။ မိန်းမ များသည်ကား သားသမီးငယ်များကို ထိန်းခြင်း၊ အသီးအနှံများကို စုဆောင်းခြင်း အလုပ်များကို လုပ်ခဲ့ကြပေလိမ့်မည်။ သို့ရာတွင် လယ်ယာစိုက်ပျိုးမှုအလုပ် စလာ သည့်အခါတွင်ကား အလုပ်အမျိုးမျိုး ပေါ်ပေါက်လာလေ၏။ လယ်ယာများထဲ၌လည်း အလုပ်လုပ်ကြသည်။ အမဲလိုက်ခြင်း အလုပ်၊ ကျွဲ၊ နွားများကို ထိန်းကျောင်းကြည့်ရှု သည့် အလုပ်များကိုလည်း လုပ်ဖို့လိုလေသည်။ မိန်းမများသည် ကျွဲ၊ နွားများကို ထိန်းကျောင်းသည့်အလုပ်နှင့် နို့ညှစ်သည့်အလုပ်များကို လုပ်ကြပေလိမ့်မည်။ အချို့ လူများက အလုပ်တစ်မျိုးကို လုပ်ကြ၍ အခြားလူများက နောက်အလုပ်တစ်မျိုးကို

လုပ်ကြလေသည်။

ယနေ့ကမ္ဘာပေါ်မှာ လူတိုင်းလူတိုင်း သီးခြားအလုပ်တစ်မျိုးစီ လုပ်နေကြသည်ကို သမီး တွေ့မြင်ရပေလိမ့်မည်။ တစ်ဦးမှာ ဆရာဝန်ဖြစ်ပြီး အခြား တစ်ဦးက လမ်းများနှင့် တံတားများကို ပြုလုပ်သည့် အင်ဂျင်နီယာဖြစ်လေသည်။ သို့မဟုတ် လက်သမား၊ ပန်းပဲသမား၊ အိမ်ဆောက်လုပ်သည့် ပန်းရန်သမား၊ ဖိနပ်ချုပ်သမား၊ အပ်ချုပ်သမား စသည်ဖြစ်ကြလေသည်။ လူတိုင်းလူတိုင်းသည် ကိုယ်စီကိုယ်စီ သီးခြားလုပ်ငန်းရှိကြပြီး ထိုလူတို့သည် အခြားလုပ်ငန်းများအကြောင်းကို ပြောလောက် ဆိုလောက် သို့မဟုတ် အနည်းငယ်မျှ မသိကြပေ။ ၎င်းကို အလုပ်ခွဲဝေခြင်းဟု ခေါ်လေသည်။ အကယ်၍ လူတစ်ယောက်သည် အလုပ်တစ်မျိုးကို လုပ်ရမည်ဆိုလျှင် သေသပ်ကောင်းမွန်စွာ ပြုလုပ်ပေလိမ့်မည်။ အလုပ်တွေ ပတ်ချာဝိုင်းနေမည်ဆိုလျှင်မူ ထိုအလုပ်များကို သေသေသပ်သပ် လုပ်နိုင်လိမ့်မည် မဟုတ်ပေ။ ယခုခေတ် ကမ္ဘာပေါ်တွင် ဤကဲ့သို့လျှင် အလုပ်ခွဲဝေမှုများ ဖြစ်နေပေ၏။

လယ်ယာစိုက်ပျိုးခြင်း လုပ်ငန်းစလားသည့်အခါတွင်မူ ရှေးဟောင်း လူမျိုးများ၌ ယင်းကဲ့သို့ပင် တဖြည်းဖြည်း တစ်စတစ်စနှင့် အလုပ်ခွဲဝေမှုများလည်း စတင်ဖြစ်ပေါ်လာလေတော့၏။

13. HOW RELIGION BEGAN AND DIVISION OF LABOUR

In the last letter I told you how the early men were afraid of everything and imagined that every misfortune was caused by angry and jealous gods. They saw these imaginary gods everywhere-in the jungle, in the mountain, in the river, in the clouds. Their idea of god was not of a kind and good person but of a very irritable person who was always losing his temper. And as they were afraid of his anger they were always trying to bribe him by giving him something, chiefly food. Sometimes if a disaster came, like an earthquake or a flood or a disease which killed large numbers of people, they would become very frightened and think that the gods were angry. And to please them they would even go so far as to sacrifice men and women, even kill their own children, and offer them to the gods. This seems horrible but a man who is afraid will do anything.

This must have been the beginning of religion. So religion first came as fear, and anything that is done because of fear is bad. Religion, as you know, tells us many beautiful things. When you grow up you will read about the religions of the world and of the good things and the bad things that have been done in their name. It

is interesting to notice here, however, how the idea of religion began. Later we shall see how it grew. But however much it may have grown, we see even today that people fight and break each other's head in the name of religion. And for many people it is still something to be afraid of. They spend their time in trying to please some imaginary beings by making presents in temples and even sacrifices of animals.

So early man had a hard life. He had to get his food almost daily or else he starved. No idle man could live in those days. It was not possible for anyone even to get together a lot of food and then do nothing for a long time.

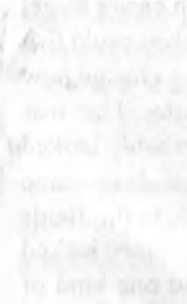
When the tribe was formed it became a little easier for man. All the members of the tribe working together could get more food than each one singly could have done. You know that working together or co-operation helps us to do many things which we cannot do singly. One man or two may not be able to carry a heavy load, but several men helping each other can easily do so. Another great advance came in those days about which I have already told you. This was agriculture. You will be interested to know that there are the beginnings of agriculture among some ants. Of course I do not mean to say that ants sow seeds and plough and then reap the harvest. But what these ants do is something like this. If they find a shrub the seeds of which they eat, they take out the grass carefully from round the herb. This gives the herb a greater chance to live.

Perhaps men also did at one time what these ants do. They did not then understand what agriculture was. It must have taken them long ages to understand it and to begin to sow seeds.

With the coming of agriculture it was much easier to get food. Men did not have to hunt all the time for it. So they could live a less hard life than they used to. Another interesting change now took place. Before agriculture every man was a hunter. That was the only work to be done by the men. The women probably looked after the children and gathered fruit. But when agriculture came there were different kinds of work. There was work in the fields and hunting and looking after the cattle. Probably the women looked after the cattle and milked the cows. Some men did one kind of

work, others another kind of work.

You find today in the world each person doing one particular kind of work. A man is a doctor, or an engineer, building bridges and roads, or a carpenter, or a blacksmith, or a mason who builds houses, or a shoe-maker or a tailor, and so on. Each man has got his special trade and does not know much or anything of other trades. This is called division of work or division of labour. If a man tries to do one thing well he will do it much better than if he tried to do many things. There is a great deal of division of labour slowly beginning in the old tribes when agriculture came in.

လယ်ယာစိုက်ပျိုးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည့် တိုးတက်ပြောင်းလဲမှုများ
The Changes Brought About by Agriculture

လွန်ခဲ့သည့်အပတ်က စာထဲမှာ အလုပ်များကို တစ်ကန့်စီခွဲဝေမှုအကြောင်းကို ဖေဖေ သမီးကို ပြောပြပြီးခဲ့ပြီ။ လူများ အမဲကိုသာလိုက်ပြီး အသက်မွေးနေစဉ် အစကနဦးအခါကဆိုလျှင် အလုပ်ခွဲဝေမှုဟူ၍ မရှိခဲ့သေးပေ။ လူတိုင်းလူတိုင်းသည် အမဲလိုက်ကြသည်။ တစ်ဝမ်းစာအတွက်ကို ခဲခဲယဉ်းယဉ်းရှာဖွေယူရသည်။ အစပထမတွင်ယောက်ျားနှင့် မိန်းမတို့၌ အလုပ်ခွဲဝေခြင်းကို စတင်ပြုလုပ်ခြင်း ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ ယောက်ျားများက အမဲလိုက်၍ မိန်းမများက အိမ်မှာနေပြီး ကလေးငယ်များနှင့် အိမ်မှာမွေးထားသည့် တိရစ္ဆာန်များကို ကြည့်ရှုစောင့်ရှောက်ရပေလိမ့်မည်။

လယ်ယာစိုက်ပျိုးခြင်းအလုပ်ကို လူတို့သိနားလည်လာကြသည့်အခါတွင် ကား အသစ်အသစ် ပြောင်းလဲတိုးတက်မှုများ ဖြစ်ပေါ်လာပေ၏။ ပထမဆုံး ဖြစ်ပေါ်လာသည့်အရာမှာ အလုပ်အမျိုးမျိုးခွဲဝေမှုပင် ဖြစ်လေသည်။ အချို့သောလူများက အမဲလိုက်ခြင်းအလုပ်ကို လုပ်ကြ၍ အချို့သောလူများက လယ်ထွန်လယ်လုပ်အလုပ်များကို လုပ်ကြလေသည်။ နေ့ရက်ကာလ ကြာမြင့်လာသည်နှင့်အမျှ လူတို့သည် အလုပ်သစ် အကိုင်သစ်များကို တတ်မြောက်ကျွမ်းကျင်လာခဲ့ကြလေသည်။

လယ်ယာစိုက်ပျိုးခြင်းအလုပ်ကို ပြုလုပ်ခြင်း၏ နောက်ထပ်အကျိုးထူး

တစ်ခုမှာ လူများသည် ရွာများ၊ ဇနပုဒ်များ၌ အခြေစိုက်လာကြရလေ၏။ လယ်ယာ စိုက်ပျိုးခြင်းအလုပ် မစမီက လူတို့သည် ဟိုဟိုသည်သည် လှည့်လည်သွားလာနေကြပြီး အမဲသားငါးများကို ရှာဖွေသတ်ဖြတ်လေ့ရှိကြပေသည်။ သူတို့အတွက် တစ်နေရာတည်း၌ စွဲမြဲပြီးနေဖို့ရာမလိုပေ။ နေရာတကာတွင် အမဲလိုက်၍ ရသည်။ ထိုမှတစ်ပါး သူတို့သည် မွေးမြူထားသည့် နွားများ၊ သိုးများနှင့်အခြားသော တိရစ္ဆာန်တို့ကြောင့်လည်း တစ်နေရာမှ တစ်နေရာသို့ လှည့်လည်သွားလာနေကြရခြင်း ဖြစ်လေသည်။ ထို တိရစ္ဆာန်များကို ကျောင်းဖို့ရန်အတွက် စားကျက်မြေများ လိုလေသည်။ နေရာတစ်ခုတွင် အတန်ကြာစွာ တိရစ္ဆာန်များကို ကျောင်းပြီးသည့် နောက်တွင် ထိုနေရာမှာ မြက်လုံလုံလောက်လောက် မရှိတော့ပေ။ သို့ဖြစ်၍ လူမျိုးစုတစ်ခုလုံးသည် နောက်တစ်နေရာသို့ ရွှေ့ပြောင်းသွားရလေတော့သည်။

လယ်ယာစိုက်ပျိုးခြင်းအလုပ်ကို တတ်သိနားလည်လာကြသောအခါ လူတို့သည် လယ်မြေ၏အနီး၌ ကပ်ပြီးနေဖို့ လိုလာလေ၏။ သူတို့ စိုက်ပျိုးလုပ်ကိုင်ကြသည့် လယ်မြေကိုစွန့်ပြီး သွားလို့မဖြစ်တော့ပေ။ သူတို့သည် တစ်နှစ်ပတ်လုံးဆက်ပြီး လယ်ယာအလုပ်ကို လုပ်နေကြရတော့သည်။ သို့ဖြစ်၍ ရွာနှင့်မြို့များ တည်ထောင်ဖြစ်ပေါ်လာခြင်း ဖြစ်လေ၏။

လယ်ယာစိုက်ပျိုးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည့် နောက်ထပ်တိုးတက်ပြောင်းလဲလာမှုကြီးတစ်ခုမှာကား လူတို့သည် ကိုယ့်ဘဝတွင် သက်သာချောင်ချိစွာ နေထိုင်သွားနိုင်ခြင်း ဖြစ်လေ၏။ လယ်ယာစိုက်ပျိုးခြင်းအလုပ်ဖြင့် မြေကြီးအပေါ်၌ အစားအစာများကို စိုက်ပျိုးယူခြင်းမှာ အချိန်မပြတ် အမဲလိုက်ရခြင်းအလုပ်ထက် အဆများစွာ ပိုမိုလွယ်ကူလာလေ၏။ လယ်ယာများ၌လည်း အစားအစာများသည် ၎င်းတို့ တစ်ကြိမ်တည်း စားမကုန်နိုင်အောင် ဖြစ်ထွန်းလာလေသည်။ သို့ဖြစ်၍ ထိုအစားအစာများကို ဂရုတစိုက် သိုမှီးသိမ်းဆည်းထားကြလေသည်။

နောက်ထပ် စိတ်ဝင်စားဖွယ်တိုးတက်လာမှုတစ်ခုကို နားထောင်ပါဦး။ တောလိုက်မုဆိုးဘဝဖြင့် ရိုးရိုးသားသားနေထိုင်စဉ်ကာလက လူသည် ဘာကိုမျှ မစုဆောင်း မသိုမှီးတတ်ပေ။ စုဆောင်းသိုမှီးသည်ထားဦးတော့ မပြောပလောက်ပေ။ ဖြစ်သလိုပင် နေထိုင်စားသောက်သွားကြလေသည်။ သူတို့၏အထံ၌ ငွေကိုလည်းကောင်း၊ အခြားသော ပစ္စည်းဝတ္ထုတစ်စုံတစ်ခုကိုသော်လည်းကောင်း စုဆောင်းသိုမှီးထားနိုင်သည့် ဘဏ်ဟူ၍မရှိပေ။ မိမိတို့၏ တစ်ဝမ်းတစ်ခါးအတွက် နေ့စဉ် အမဲလိုက်ကြရသည်။ လယ်ယာစိုက်ပျိုးခြင်း အလုပ်ကို ပြုလုပ်ကြသောအခါတွင်ကား သူတို့သည် တစ်ကြိမ်လုပ်လိုက်လျှင် လိုသည်ထက် ပိုမိုရရှိကြလေ၏။ သူတို့သည် ထိုပိုလျှံနေသည့် အစားအစာများကို သိုမှီးသိမ်းဆည်းထားကြသည်။ ယင်းသို့အားဖြင့် သူတို့

သည် အပိုအစားအစာများကို သိုမှီးသိမ်းဆည်းကြခြင်း ဖြစ်လေ၏။ လူတို့၏ အထံ၌ အပိုအလျှံ အစားအစာများ ရှိနေခြင်းမှာ ဝမ်းဝရံထက်ပိုပြီး ကြိုးစားပမ်းစား အလုပ်လုပ်ကြသောကြောင့် ဖြစ်လေ၏။

ယခုခေတ်အခါမှာ ဘဏ်များရှိနေ၍ ထိုဘဏ်များ၌ ငွေကို စုဆောင်းအပ်နှံထားပြီး ချက်လက်မှတ်နှင့် ထုတ်ယူနိုင်သည်ဆိုသည့်အကြောင်းကို သမီးသိလေ သည်။ ထိုငွေသည် ဘယ်ကရောက်လာသည့် ငွေဖြစ်သနည်း။ သမီး ဆင်ခြင်စဉ်းစား

ကြည့်လျှင် ထိုငွေသည် ငွေပိုငွေလျှံဖြစ်သည်။ လူအများ တစ်ကြိမ်တည်း သုံးစွဲပစ်လိုက်ဖို့ မလိုသည့်ငွေ ဖြစ်သည့်အကြောင်းကို သိရပေလိမ့်မည်။ သို့ဖြစ်၍ ထိုငွေကို ဘဏ်မှာအပ်နှံထားခြင်း ဖြစ်လေ၏။ ယခုခေတ်အခါမှာ ထိုကဲ့သို့ ငွေပိုငွေလျှံ များများ

ရှိသူများကို သူဌေးဟုခေါ်၍ ငွေပိုငွေလျှံ လုံးဝမရှိသူများကို ဆင်းရဲသားဟု ခေါ်လေသည်။ ရှေးကျရင် ထိုငွေပိုငွေလျှံများ ဘယ်ကရောက်လာသည်ဆိုသည်ကို သမီး သိရပေလိမ့်မည်။ ထိုငွေပိုငွေလျှံများ ပေါ်ပေါက်လာခြင်းအကြောင်းမှာ လူတစ်ဦး

တစ်ယောက်သည် အခြားလူထက် အလုပ်ပိုလုပ်သည့်အတွက်ကြောင့်၊ ငွေပိုရှာသည့်အတွက်ကြောင့် မဟုတ်လှပေ။ အမှန်စင်စစ်ကတော့ ယခုခေတ်မှာ အလုပ် လုံးဝ မလုပ်သူ၏အထံမှာ ငွေများ ပိုလျှံနေပြီး နဖူးကချွေး ခြေမကျအောင် အလုပ် လုပ်ရသူ၏

လက်ထဲမှာတော့ ငွေစ တစ်ပြားတစ်ချပ်မျှ အပိုအလျှံ မရှိပေ။ ဘယ်လောက် ဆိုးဝါးသည့် အစီအစဉ် ဖြစ်သနည်း။ ဤဆိုးဝါးသည့်စနစ်ကြောင့် ကမ္ဘာပေါ်မှာ ကျောမွဲဆင်းရဲသားများ ယခုလောက် ပေါများနေခြင်းဖြစ်၏ဟု လူအများက ယူဆကြ

လေ၏။ သမီးအတွက် ထိုအချက်ကို အခုနားလည်ဖို့ရာ အနည်းငယ် ခက်ချင်ခက်နေပေလိမ့်မည်။ သို့အတွက် ဦးနှောက်ရှုပ်မခံပါနှင့်။ မကြာခင် သမီး သိလာပါလိမ့်မည်။ အခုအချိန်မှာတော့ လယ်ယာစိုက်ပျိုးခြင်းအလုပ်မှ လူသည် တစ်ကြိမ်တည်း

စားသောက်သုံးစွဲနိုင်သလောက်ထက်ပိုပြီး အစားအစာများကို ရရှိသည်ဆိုသည့်အချက်ကိုပဲသိလျှင် သမီးအတွက် တော်လောက်ပါပြီ။ ထိုအပိုအလျှံအစားအစာများကို သိုမှီးသိမ်းဆည်းထားကြလေ၏။ ထိုခေတ်က ကြေးငွေလည်း မရှိသေးပေ။

ဘဏ်ဟူ၍လည်း မရှိသေးပေ။ နွားမများ၊ သိုးများ၊ ကုလားအုတ်များနှင့် ကောက်ပဲသီးနှံများ အများအပြား ရှိသူများကိုပဲ သူဌေးသူကြွယ်ဟု ခေါ်လေသည်။

14. THE CHANGES BROUGHT ABOUT BY AGRICULTURE

In my last letter I told you something about the division of labour. Right at the beginning when men used to live by hunting only there was very little division of work. Everybody hunted and he could with difficulty get enough to eat. The division of work or labour must have begun between men and women-the men hunting and the women staying at home and looking after the children and domestic animals.

When people learnt about agriculture many new developments took place. There was firstly a greater division of labour. Some people hunted, others looked after the fields and ploughed. Then again as the time went on people learnt new trades and specialized in them.

Another interesting result of tilling land was men began to settle down in villages and towns. Before agriculture came people used to wander about and hunt. It was not necessary for them to live in one place. They could hunt wherever they went. And often they had to move about from place to place because of the cows

and sheep and other animals they had. These animals required pasture lands where they could graze. After grazing in one place for some time, the land did not produce enough for the cattle and so the whole tribe had to move to another place.

When agriculture came people had to stay near the land. They could not leave the land they had ploughed and sowed. And so they worked there from harvest to harvest and villages and towns grew up.

Another great change that agriculture brought about was to make life easier. It was far simpler to grow food on the land by agriculture than to hunt all the time. This also gave more food than could be eaten up at once. This was kept carefully.

Now let us note an interesting development. When man was a hunter pure and simple he could not hoard anything or at any rate very little. He had to live as they say from hand to mouth. He had no banks where he could keep his money or other goods. He had to earn his food every day by hunting. With the coming of agriculture he got more from the land at one time than could be used. He hoarded up this surplus or extra food. Here we find the beginnings of surplus food. People got this surplus food because they worked a little more than was quite necessary for them to produce just sufficient food.

You know that now we have bank and people deposit money there and draw it out by cheques. Where does this money come from? If you think about it you will see that this money is all Surplus, that is people do not want to spend it all at one time and so they keep it in banks. The rich people today are those who have plenty of this surplus, the poor have none at all. Later you will see how this surplus comes. It is not so much because one person works more than another, but nowadays a person who does not work at all gets the surplus, while the hard worker often gets no part of it! This seems a very silly arrangement. Many people think that it is because of this stupid arrangement that there are so many poor people in the world. This may seem a little difficult for you to understand now. If so, do not trouble yourself about it. You will understand it soon enough.

At present I should only like you to note that agriculture resulted in producing much more than could be eaten up at once. This was hoarded up. In those days there were no banks or money. People were called rich who had many cows or sheep or camels.

Another great change that agriculture brought about was to make life easier. It was far simpler to grow food on the land by agriculture than to hunt all the time. This also gave more food than could be eaten up at once. This was kept carefully.

Now let us make an interesting development. When man was a hunter and simple he could not hoard anything or at any rate very little. He had to live as they say from hand to mouth. He had no bank where he could keep his money or other goods. He had to earn his food every day by hunting. With the coming of agriculture he got more from the land at one time than could be eaten. He hoarded up the surplus for extra food. Here we find the beginnings of surplus food. People got this surplus food because they worked a little more than was quite necessary for them to produce their official food.

You know that now we have banks and people deposit money there and draw it out as they please. Where does this money come from? If you think about it you will see that it is money in all sorts of ways that is people do not want to spend it all at the time and so they keep it in banks. The rich people today are those who have plenty of it. Besides the money that is in all sorts of ways how this surplus of food it is not so much as it was in the beginning of agriculture. In the beginning of agriculture a person who does not work at all for the surplus food while the other man who does work at all for the surplus food. Many people think that it is not so simple as that. This is a mistake. It is not so simple as that. This is a mistake. It is not so simple as that. This is a mistake.

how it will be for you. You will find that it is not so simple as that. This is a mistake. It is not so simple as that. This is a mistake. It is not so simple as that. This is a mistake. It is not so simple as that. This is a mistake.

how it will be for you. You will find that it is not so simple as that. This is a mistake. It is not so simple as that. This is a mistake. It is not so simple as that. This is a mistake. It is not so simple as that. This is a mistake.

how it will be for you. You will find that it is not so simple as that. This is a mistake. It is not so simple as that. This is a mistake. It is not so simple as that. This is a mistake. It is not so simple as that. This is a mistake.

how it will be for you. You will find that it is not so simple as that. This is a mistake. It is not so simple as that. This is a mistake. It is not so simple as that. This is a mistake. It is not so simple as that. This is a mistake.

how it will be for you. You will find that it is not so simple as that. This is a mistake. It is not so simple as that. This is a mistake. It is not so simple as that. This is a mistake. It is not so simple as that. This is a mistake.

၁၅။

လူမျိုးစုခေါင်းဆောင်ဖြစ်ပေါ်လာပုံ
The Patriarch - How He Began

ဖေဖေ၏စာများ တဖြည်းဖြည်း ရှုပ်ရှုပ်ထွေးထွေးဖြစ်လာမှာကို ဖေဖေ စိုးရိမ်မိသည်။ သို့သော်လည်း ဖေဖေတို့ပတ်ဝန်းကျင်မှာ တွေ့မြင်သိရှိနေရသည့် ဘဝကိုယ်တိုင်က အလွန်ရှုပ်ထွေးပွေလိမ်နေသည့်အရာ ဖြစ်လေသည်။ ရှေးခေတ် ကာလက လူတို့၏ နေထိုင်မှုဘဝသည် အင်မကန်မှ ရိုးသားခဲ့လေသည်။ အခုအခါမှာ တော့ ဖေဖေတို့သည် နေထိုင်မှု လူ့ဘဝရှုပ်ထွေးစပြုလာသည့် အချိန်ဘက်သို့ ရောက် လာကြပြီ။ အကယ်၍ ဖေဖေတို့သည် ရှေးခေတ်က အကြောင်းများကို ဂရုတစိုက် စုံစမ်းလေ့လာပြီး လူ၏ဘဝနှင့် လူ့လောကမှာဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည့် အပြောင်းအလဲများကို သိရှိနားလည်အောင် ကြိုးစားမည်ဆိုလျှင် အချက်အလက်ပေါင်းများစွာကို ဖေဖေတို့ လွယ်လင့်တကူ သိရှိလာပါလိမ့်မည်။ ထိုကဲ့သို့ မဟုတ်လျှင်ဟော့ ယနေ့ ကမ္ဘာပေါ်မှာ ဖြစ်ပျက်နေသည့် အကြောင်းများကို ဖေဖေတို့ ဘယ်တော့မျှ သိရှိနားလည်မှာ မဟုတ်ပေ။ ဖေဖေတို့သည် တောကြီးမျက်မည်းထဲမှာ မျက်စိလည်လမ်းမှားနေသည့် ကလေးသူငယ်အတိုင်း ဖြစ်နေလိမ့်မည်။ ထိုအကြောင်းကြောင့်ပဲ ဖေဖေ သမီးကို တောစပ်သို့ ခေါ်ထုတ်ဆောင်ယူလာခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ သို့မှသာ ဖေဖေတို့ ထိုနေရာက ကိုယ့်လမ်းကို ရှာဖွေနိုင်ပေလိမ့်မည်။

မဆူရီမှာ သမီး ဖေဖေကို ဘုရင်ဆိုတာ ဘယ်သူနည်း။ ဘယ်သို့ဘယ်သို့ ဘုရင်ဖြစ်လာသနည်းဟူ၍ ရှင်ဘုရင်နှင့်စပ်လျဉ်းသည့်မေးခွန်းများ မေးခဲ့သည်ကို သမီး မှတ်မိပါလိမ့်မည်။ ဖေဖေတို့သည် ဘုရင်များ စတင်ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့သည့် ဟို ရှေးခေတ်ဟောင်းကို တစေ့တစောင်း ကြည့်လိုက်ကြဦးစို့။ ပထမဦးဆုံးက သူတို့ကို ဘုရင်ဟူ၍ မခေါ်ပေ။ သို့သော်လည်း သူတို့အကြောင်းကို စုံစမ်းလေ့လာမည်ဆိုလျှင် တော့ ဖေဖေတို့သည် သူတို့၏ အစကနဦးကို သိမှတ်ဖြစ်ပေမည်။

လူမျိုးစုများ စတင်ဖြစ်ပွားလာခဲ့ပုံအကြောင်းကို ဖေဖေ သမီးအား ပြောပြ ခဲ့ပြီးပြီ။ လယ်ယာစိုက်ပျိုးခြင်းအလုပ်စပြီး လူတို့၏အလုပ် တစ်သီးတခြားစီ ဖြစ်လာ သောအခါ အလုပ်ကို ဦးဆောင်ခွဲဝေပေးမည့် လူမျိုး၏အကြီးအကဲဟူ၍ လိုလာလေ ၏။ ထိုအခါ မတိုင်မီကလည်း လူမျိုးစုအတွက် အခြားသော လူမျိုးစုတို့နှင့် ယှဉ်ပြိုင် တိုက်ခိုက်ရာ၌ ဦးဆောင်ဦးရွက်ပြုလုပ်မည့် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးဦးလိုခဲ့လေသည်။ ယေဘုယျ အားဖြင့်မူ လူမျိုးစုထဲက အကြီးဆုံးလူသည် ခေါင်းဆောင်အကြီးအကဲ ဖြစ်လေသည်။ သူ့ကို လူမျိုးစု အဘဟူ၍ ခေါ်လေသည်။ အသက်အရွယ်အကြီးဆုံးဖြစ်၍ သူ့ကို အတွေ့အကြုံ အရှိဆုံး၊ အသိဉာဏ် ဗဟုသုတ အများဆုံးဟု အသိအမှတ်ပြုထားကြ၏။ ထိုလူမျိုး၏ အဘသည် လူမျိုးစုထဲမှ အခြားသောပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် ဘာမျှ ပြောလောက် ဆိုလောက် ထူးခြားမှုမရှိပေ။ သူသည် အခြားသောပုဂ္ဂိုလ်များနှင့်အတူ အလုပ်လုပ် လေသည်။ အလုပ်လုပ်လို့ ထွက်လာသည့် အစားအစာအားလုံးကို လူမျိုးစုထဲက လူတိုင်းလူတိုင်းအား ဝေခြမ်းပေးလေသည်။ ပစ္စည်းဝတ္ထုဟူသမျှ လူမျိုးစုပိုင်ချည်း ဖြစ်လေသည်။ ယခုခေတ်အခါကဲ့သို့ လူတိုင်းလူတိုင်းသည် အသီးသီး ကိုယ်ပိုင်အိမ်၊ ကိုယ်ပိုင်ကြေးငွေနှင့်အခြား ကိုယ်ပိုင်ပစ္စည်းဟူ၍ မရှိပေ။ လူတို့ရှာဖွေလိုရသည့် အရာဝတ္ထုဟူသမျှကို အချင်းချင်း မျှတခွဲဝေယူကြသည်။ အကြောင်းမူကား ထိုအရာ ဝတ္ထုဟူသမျှသည် လူမျိုးစုပိုင်သာလျှင် ဖြစ်လေ၏။ လူမျိုး၏အဘ သို့မဟုတ် ခေါင်း ဆောင်သည် ထိုခွဲဝေမှုကို စီစဉ်ပြုလုပ်လေသည်။

သို့ရာတွင် ပြောင်းလဲမှုများသည် တဖြည်းဖြည်း တစ်စတစ်စ ဖြစ်ပေါ်လာ လေသည်။ လယ်ယာစိုက်ပျိုးခြင်းဖြစ်ပေါ်လာမှုကြောင့် အလုပ်အကိုင်သစ်များ ဖြစ်ပေါ် လာလေ၏။ လူမျိုးစု၏ခေါင်းဆောင်သည် မိမိ၏အချိန်များစွာကို စီမံခန့်ခွဲခြင်း၊ လူအားလုံး ကိုယ့်အလုပ်ကိုယ် ကောင်းမွန်စွာ လုပ်မလုပ်ကို ကြည့်ရှုစစ်ဆေးခြင်းတို့၌ ကုန်လွန်စေလေသည်။ တဖြည်းဖြည်း တစ်စတစ်စနှင့် လူမျိုးစု၏ခေါင်းဆောင်သည် လူမျိုးစုထဲက အခြားသာမန်လူများကဲ့သို့ အလုပ်လုပ်ခြင်းကို စွန့်လွှတ်လိုက်လေတော့ ၏။ ယင်းသို့အားဖြင့် သူသည် လူမျိုးစုထဲက အခြားလူများနှင့် လုံးဝကွဲပြားခြားနား သွားလေတော့သည်။ ထိုအခါ၌ အလုပ်ခွဲဝေမှုသည် တစ်နည်းတစ်ဖုံ ဖြစ်လာလေ သည်။

ခေါင်းဆောင်သည် စီမံခန့်ခွဲခြင်း၊ လူတို့အား အမိန့်၊ သြဇာပေးခြင်းများကို ပြုလုပ်၍ အခြားသော လူများက လယ်ယာအလုပ် လုပ်ခြင်း၊ အမဲလိုက်ခြင်း၊ စစ်တိုက် ထွက်ခြင်း၊ မိမိတို့၏ ခေါင်းဆောင်၏ အမိန့်၊ သြဇာကို နာခံခြင်းများကို ပြုလုပ်ကြလေ သည်။ အကယ်၍ လူမျိုးစုနှစ်စု၏ အကြား၌ စစ်မက်တိုက်ခိုက်မှုများ ဖြစ်ပွားခဲ့လျှင် ခေါင်းဆောင်သည် ပို၍ပင် သြဇာတန်ခိုးရှိသွားလေ၏။ အကြောင်းမူကား စစ်မက် တိုက်ခိုက်မှုများ ဖြစ်ပွားသည့်အချိန်၌ ခေါင်းဆောင်တစ်ဦးဦးမပါဘဲ စည်းစနစ်တကျ တိုက်ခိုက်ဖို့ရန်မှာ မဖြစ်နိုင်ပေ။ ယင်းသို့လျှင် လူမျိုးစုခေါင်းဆောင်၏ အာဏာတန်ခိုး သည် တိုးသထက် တိုးလာခြင်း ဖြစ်လေသည်။

စီမံခန့်ခွဲဖို့အလုပ် အဆမတန် များပြားလာသောအခါ ခေါင်းဆောင်လုပ်သူ သည် သူတစ်ယောက်တည်း ထိုအလုပ်များကိုလုပ်ဖို့ရန် မလွယ်ကူတော့ပေ။ သူသည် မိမိကို အကူအညီပေးရန်အတွက် အခြားသူများကို ရွေးကောက်ထားလေသည်။ ဤသို့အားဖြင့် စီမံခန့်ခွဲသူများ အများအပြား ပေါ်ပေါက်လာလေ၏။ သို့သော်လည်း ၎င်းတို့၏ အချုပ်မှာ ခေါင်းဆောင်လုပ်သူပင် ဖြစ်လေ၏။ ယင်းသို့လျှင် စီမံခန့်ခွဲ သူများနှင့် သာမန်အလုပ်သမားများဟူ၍ လူမျိုးစုအတွင်း၌ နှစ်ခြမ်းကွဲသွားလေ၏။ ထိုအခါ၌ သူတို့သည် တူညီမျှတမှု မရှိတော့ပေ။ စီမံခန့်ခွဲသူများသည် သာမန်အလုပ် သမားများ၏ အပေါ် သြဇာတန်ခိုးလွှမ်းမိုးစ ပြုလာလေတော့သည်။

နောက်တစ်ဖန် စာထဲမှာ လူမျိုး၏ ခေါင်းဆောင်များ မည်သို့မည်ပုံ တန်ခိုး ကြီးမားလာသည် ဆိုသည့်အကြောင်းကို ဖေဖေ ပြောပြပါမည်။

15. THE PATRIARCH-HOW HE BEGAN

I am afraid my letters are getting a little complicated! But the life we see around us is itself very complicated. In the old days it was much simpler, but we are now considering the time when complications first began. If we follow up our enquiry slowly, and try to understand the changes in life and society as they came in, we shall find it easier to understand many things today. And if we do not try to do so we shall never be able to understand all that is happening around us. We shall be like children lost in a dark forest. It is for this reason that I am trying to take you right back to the edge of the forest so that we may be able to find a way through it.

You will remember that you asked me in Mussoorie about kings, and what they were, and why they became kings. We are now going to have a little peep in those far off days when kings began. They were not called kings to begin with. But if we try to find out something about them we shall know the origin of kings.

I have told you already about the formation of tribes. When agriculture came and there was some division of work or labour, it became necessary for some person in the tribe to organize the work. Even before this the tribes wanted someone to lead them to battle

against another tribe. The leader was usually the oldest man in the group. He was called, or rather we call him now, the patriarch. As the oldest he was supposed to be most experienced and to have most knowledge. This patriarch was not very different from the other members of the tribe. He worked with the others and all the food that was produced was divided between all the member of the tribe. Everything belonged to the tribe. It was not like we have now, each person having his separate house and money and many other things. Whatever a man earned was divided up as it all belonged to the tribe. The patriarch or the organizer of the tribe did this dividing.

But changes came in slowly. There were new kinds of work, specially on account of agriculture and the partriarch had to spend most of his time in organizing, and seeing that work was properly done by all the members of the tribe. Little by little the patriarch gave up doing the ordinary work or labour of the people. He thus became quite different from the rest of the people. We see now another kind of division of work or labour. The patriarch doing the organizing and ordering people about, and the other people working in the fields and hunting and going to battle, and obeying the orders of their leader, the patriarch. If there was a war or a fight between two tribes the patriarch became even more powerful, for in wartime it was not possible to fight well without a leader. So the partriarch became very powerful.

As the work of organizing increased, the partriarch could not do it all by himself. He chose other people to help him. So we have many organizers, but of course the patriarch was the chief. The tribe was then divided up into organizers and ordinary workers. Men were no longer more or less equal. Some men, who were the organizers, had power over the other men, who were the ordinary workers. We shall see how the patriarch developed in our next letter.

ခေါင်းဆောင်၏အာဏာတန်ခိုး

The Patriarch - How He Developed

ရှေးဟောင်း လူမျိုးစုတို့၏အကြောင်းနှင့် ထိုလူမျိုးစုတို့၏ ခေါင်းဆောင်များအကြောင်းသည် သမီးအတွက် ပျင်းရိငြီးငွေ့ဖွယ် ဖြစ်နေလိမ့်မည်မဟုတ်ဟူ၍ ဖေဖေမျှော်လင့်ပါသည်။ ဖေဖေ နောက်ဆုံးစာထဲမှာ ထိုခေတ်အခါက ပစ္စည်းဝတ္ထု ဟူသမျှကို လူမျိုးစုတစ်ခုလုံးက ပိုင်ဆိုင်ကြောင်း၊ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးက ပိုင်ဆိုင်မှုမရှိကြောင်းကို ဖေဖေ သမီးကို ပြောပြခဲ့ပြီးလေပြီ။ လူမျိုးစုခေါင်းဆောင်၏အထံ၌သော်မှ သူပိုင်ပစ္စည်းဟူ၍ ထူးထူးခြားခြား မရှိပေ။ လူမျိုးစုထဲက ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးတစ်ယောက် အနေဖြင့် သူလည်းလူမျိုးစုထဲက အခြား ပုဂ္ဂိုလ်များကဲ့သို့ပင် သူ့ဝေစုကိုသာလျှင် သူပိုင်ဆိုင်လေသည်။ သို့သော်လည်း သူသည် စီမံခန့်ခွဲသူဖြစ်သောကြောင့် လူမျိုးစုပိုင်ပစ္စည်းပစ္စယများနှင့် ဥစ္စာများကို ကြည့်ရှုစောင့်ရှောက်ဖို့ရန် အလုပ်သည် သူ့အလုပ်ဖြစ်၏ဟု ထင်မှတ်ယူဆ ထားကြလေသည်။ သူ၏ဩဇာတန်ခိုး တိုးတက်ကြီးမားလာသောအခါ ခေါင်းဆောင် လုပ်သူသည် ထိုပစ္စည်းကိရိယာများနှင့် ဥစ္စာများသည် လူမျိုးစုပိုင်မဟုတ်ဘဲ ငါပိုင်ဖြစ်၏ဟူသော အတွေးပေါ်ပေါက်လာလေ၏။ သို့မဟုတ် သူသည် လူမျိုးစု၏ ခေါင်းဆောင် ဖြစ်ခြင်းကြောင့် လူမျိုးစု၏ ကိုယ်စားလှယ်လည်း ဖြစ်၏ဟူသော အတွေးမျိုးလည်း ပေါ်ပေါက်လာဟန် တူလေသည်။

ယင်းသို့အားဖြင့် ပစ္စည်းဝတ္ထုတစ်ခုခုကို ကိုယ်ပိုင်ဟူသော အတွေးမျိုး စတင်ပေါက်ဖွားလာခဲ့ခြင်း ဖြစ်လေ၏။ ယခုခေတ်အခါမှာတော့ ပစ္စည်းဝတ္ထုဟူသမျှကို “ငါ့ဟာ၊ သင့်ဟာ” ဟူသော အပြောမျိုး၊ အတွေးမျိုးသည် အရိုးခံဖြစ်နေလေပြီ။ သို့သော်လည်း ဖေဖေ သမီးကို ပြောပြခဲ့သည့်အတိုင်း ထိုပထမဦးဆုံး လူမျိုးစုများ၏ ယောက်ျားမိန်းမများကတော့ ထိုကဲ့သို့ တွေးတောခြင်း မပြုခဲ့ကြပေ။ သို့ဖြစ်၍ ပစ္စည်းဝတ္ထုဟူသမျှသည် လူမျိုးစုပိုင်ချည်းသာလျှင် ဖြစ်ခဲ့လေ၏။ သို့သော်လည်း ခေါင်းဆောင်အဘိုးကြီးသည် သူပင်လျှင် လူမျိုးစုဖြစ်၏ဟု အထင်ရှိပြီး လူမျိုးစုပိုင်းပစ္စည်းအတော်များများကို သူပိုင်ဟူ၍ ထင်မြင်လာလေသည်။

ခေါင်းဆောင်လုပ်သူ သေဆုံးသွားသည့်အခါ၌ လူမျိုးစုထဲက လူအားလုံးသည် စုဝေးကြပြီးလျှင် အခြားပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးဦးကို မိမိတို့၏ခေါင်းဆောင်အဖြစ် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ကြသည်။ သို့ရာတွင် များသောအားဖြင့် ခေါင်းဆောင်လုပ်သူ၏ အိမ်ထောင်စုထဲက လူများသည် အခြားသော ပုဂ္ဂိုလ်များထက် စီမံခန့်ခွဲသည့် လုပ်ငန်းကို ပိုမိုနားလည်ကြလေ၏။ ခေါင်းဆောင်နှင့် အမြဲတစေ နေထိုင်ရခြင်း၊ ခေါင်းဆောင်၏အလုပ်ကို ကူညီလုပ်ကိုင်ပေးခြင်းတည်းဟူသော အကြောင်းတို့ကြောင့် ၎င်းတို့သည် ထိုလုပ်ငန်းများကို ကျွမ်းကျင်နေကြခြင်း ဖြစ်လေသည်။ သို့ဖြစ်၍ အသက်အရွယ် အိုမင်းကြီးရင့်သည့် ခေါင်းဆောင် ကွယ်လွန်သေဆုံးသွားသည့် အခါ၌ လူမျိုးစုထဲက လူများသည် ထိုခေါင်းဆောင်အိမ်ထောင်စုထဲက ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးဦးကိုသာလျှင် ခေါင်းဆောင်အဖြစ် ရွေးကောက် တင်မြှောက်ကြလေ၏။

ယင်းသို့အားဖြင့် ခေါင်းဆောင်လုပ်သူ၏ အိမ်ထောင်မိသားစုသည် အခြားအိမ်ထောင်မိသားစုများနှင့် တသီးတခြားဖြစ်သွားပြီးလျှင် လူမျိုးစုထဲက လူများသည် ထိုအိမ်ထောင်စုမှသာလျှင် မိမိတို့၏ခေါင်းဆောင်ကို ရွေးကောက်တင်မြှောက်ကြလေ၏။ ထိုအခါ၌ ခေါင်းဆောင်လုပ်သူ၏ အာဏာတန်ခိုးသည်လည်း အလွန်ပင် တိုးတက်ကြီးမားလာလေသည်။ သူ၏သား သို့မဟုတ် ညီကိုသာလျှင် ခေါင်းဆောင်အဖြစ်နှင့် သူ၏ နေရာကိုဆက်ခံဖို့ရာ လိုလားသည်မှာ ဓမ္မတာဖြစ်လေသည်။ ဆက်ခံနိုင်ရန်အတွက်လည်း အစွမ်းကုန်ကြိုးစားအားထုတ်လေသည်။ သို့ဖြစ်၍ သူသည် မိမိ၏သား သို့မဟုတ် ညီ သို့မဟုတ် အခြား နီးစပ်ရာဆွေမျိုးသားချင်းအား သူ့နေရာကို ဆက်ခံနိုင်ရန်အတွက် လုပ်ငန်းအကြောင်းကို သင်ကြားပြသပေးလေ၏။ ထိုခေါင်းဆောင်လုပ်သူသည် လူမျိုးစုထဲက လူများအား သူရွေးကောက်ပြီး လက်ထပ်သင်ကြားပြသပေးထားသည့် ပုဂ္ဂိုလ်ကို သူမျက်နှာလွှဲသည့်နောက်တွင် ခေါင်းဆောင်အဖြစ် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ရမည်ဟူ၍ပင် ပြောဆိုမှာထားတတ်လေသည်။ အစပထမတွင်မူ လူမျိုးစုထဲက လူများသည် ထိုအပြောမျိုးကို နှစ်သက်သဘောကျဟန်

မတူပေ။ သို့ရာတွင် အချိန်အနည်းငယ်ကြာသွားသောအခါ၌ ရိုးသွားပြီးလျှင် ၎င်းတို့သည် ခေါင်းဆောင်သစ်ကို ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခြင်းသည်လည်း အလုပ်သဘောမျိုးအားဖြင့် မရှိတော့ပေ။ ခေါင်းဆောင်အဘိုးကြီးက သူကွယ်လွန်လျှင် မည်သူက သူ့နေရာကို ဆက်ခံရမည်ဟု ဆုံးဖြတ်သတ်မှတ်ထားပြီး ထိုဆုံးဖြတ်သတ်မှတ်ထားအပ် သူသာလျှင် ခေါင်းဆောင်သစ် ဖြစ်လာရလေတော့သည်။

ဤသို့အားဖြင့် ခေါင်းဆောင်ကုလားထိုင် (ဝါ) အလုပ်သည် ရိုးရာဆက်ခံခြင်း သဘောမျိုးဖြစ်လာခဲ့လေ၏။ ထိုအိမ်ထောင်မိသားစု၌ ဖခင်ကွယ်လွန်လျှင် သားသို့မဟုတ် အခြား ဆွေမျိုးသားချင်းတစ်ဦးဦးက ခေါင်းဆောင်မှုအမှုကို ဆက်ခံရသည်ဟု ဆိုလိုသည်။ ထိုအခါ၌ ခေါင်းဆောင်လုပ်သူသည် လူမျိုးစုပိုင်သည်ပစ္စည်းဥစ္စာသည် သူပိုင်ပစ္စည်းဥစ္စာသာလျှင်ဖြစ်၏ဟူ၍ ယုံကြည်စိတ်ချလာခဲ့လေ၏။ သူကွယ်လွန် အနိစ္စရောက်ပြီးသည့်နောက်ပင် ထိုပစ္စည်းဥစ္စာသည် သူ၏ အိမ်ထောင်စုပိုင် အဖြစ်ကျန်ရစ်ခဲ့လေသည်။ ကံ “ငါ့ဟာ၊ သင့်ဟာ” ဟူသောအစွဲ မည်ကဲ့သို့ စတင်ပေါ်ပေါက်လာပုံကို ဖေဖေတို့ သိမြင်ရပြီ။ အစပထမတုန်းကဆိုလျှင် မည်သူ၏စိတ်နှလုံးထဲမှာမှ ထိုအစွဲမျိုး မရှိပေ။ လူအားလုံးစုပေါင်းပြီး လူမျိုးစုအတွက် အလုပ်လုပ်ကိုင်ကြသည်။ ကိုယ်ကျိုးကိုယ့်အတွက်ဟူ၍ အလုပ်လုပ်ကိုင်ခြင်း မရှိကြပေ။ အကယ်၍ စားသောက်ဖွယ် အစားအစာများနှင့် အခြားသောအရာများ အများအပြားထွက်လျှင် လူမျိုးစု အတွင်းရှိ လူတိုင်းလူတိုင်းသည် ကိုယ့်အတွက် ဝေစုရရှိကြလေသည်။ လူမျိုးစုထဲ၌ ချမ်းသာသူဟူ၍လည်း မရှိပေ။ ဆင်းရဲသူဟူ၍လည်း မရှိပေ။ အားလုံးသည် လူမျိုးစုပိုင် ပစ္စည်းဥစ္စာများ၏ ဝေစုရှင်များ ဖြစ်ကြလေသည်။

သို့ရာတွင် လူမျိုးစု၏ခေါင်းဆောင်က လူမျိုးစုပိုင် ပစ္စည်းဥစ္စာများကို အပိုင်စီးပြီး သူ့ပစ္စည်း သူ့ဥစ္စာဟု ခေါ်သည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် လူတို့၌ လူဆင်းရဲနှင့် လူချမ်းသာဟု ကွဲပြားခြားနားမှု ပေါ်ပေါက်လာလေတော့၏။ နောက်တစ်ပတ်စာထဲမှာ ဖေဖေ သည်အကြောင်းနှင့်ပတ်သက်ပြီး နောက်ထပ်အနည်းငယ် ရေးပြပါဦးမည်။

16. THE PATRIARCH - HOW HE DEVELOPED

I hope you do not find my account of the tribes and their patriarchs very dull. I told you in my last letter that everything in those days belonged to the whole tribe and not to each member separately. Even the patriarch had nothing special to himself. As a member of the tribe he could only have a share like any other member. But he was the organizer and he was supposed to look after the goods and property of the tribe. As his power increased he began to think that these goods and property were really his own and not the tribe, represented the tribe. So we see how the idea of owning things for oneself began. Today we are always thinking and talking of this thing being 'mine' or 'yours'. But as I have told you, the men and women of the first tribes did not think in this way. Everything then belonged to the tribe.

The old patriarch, however, began to think that he was the tribe. and so he looked upon most of the thing belonging to the tribe as his own.

When the patriarch died all the members of the tribe gathered together and chose another person to be their leader or patriarch. But usually the family of the patriarch's knew more about the work of organization than the others. As they were always with the patri

-arch they used to help him in his work and so they got to know about it. It so happened therefore that when an old patriarch died, the members of the tribe chose someone else from the same family. So we find that the patriarch family became different from the others and the tribe always chose its leaders from this family. Now the patriarch had a great deal of power. Naturally he wanted his own son or brother to succeed him as patriarch and he tried his best to bring this about. So he trained his son or brother or some other near relative so that he might succeed him. He even told the tribe that a certain person whom he had selected and trained must become patriarch after him. Perhaps to begin with the members of the tribe did not like being told so, but they soon got used to it and always did what the patriarch wanted them to do. There was practically no election or choosing of a new patriarch. The old man had already decided who was to be his successor and this man succeeded.

So we see that the office of the patriarch became hereditary, that is, it remained in the same family and went from father to son or some other relative. The patriarch now was quite sure that the property and things belonging to the tribe were really his own. Even when he died they remained in his family. We see how the idea of anything belonging to 'me' or 'you' started. There was no such idea to begin with. People all worked together for the tribe and not for themselves. If they produced a lot of food or other things everybody in the tribe got his share. There were no rich or poor in the tribe. They were all sharers in the property of the tribe.

But as soon as the patriarch started grabbing at the things belonging to the tribe and calling them his own we begin to get rich people and poor people.

I shall have something more to say about this in my next letter.

၁၇။

ခေါင်းဆောင်သည်ဘုရင်ဖြစ်လာ၏

The Patriarch Becomes the King

ခေါင်းဆောင်အဘိုးကြီးက ဖေဖေတို့၏ အချိန်ကို တော်တော်ပဲ ယူလိုက်သည်။ သို့သော်လည်း ဖေဖေတို့ သူ့အကြောင်းကို မကြာခင်ပဲ အဆုံးသတ်ရတော့မည်။ သူ့နာမည် တစ်မျိုးတစ်မည် ပြောင်းလဲသွားတော့မည်ဟုလည်း ဆိုနိုင်ပါသည်။ ဘုရင်များ မည်သို့မည်ပုံ ဖြစ်ပေါ်လာသည်၊ ဘုရင်ဆိုတာ မည်သူမည်ဝါ ဖြစ်သည်ဆိုသည့် အကြောင်းကိုပြောပြဖို့ ဖေဖေ သမီးကို ကတိပေးထားခဲ့သည်။ ဘုရင်များ၏ အကြောင်းကို သိရှိနားလည်ဖို့ရန်အတွက် ရှေးခေတ်က လူမျိုးစုခေါင်းဆောင်တို့၏ အကြောင်းကို မဆွေးနွေး မပြောကြားဘဲ နေ၍မဖြစ်ပေ။ ထိုလူမျိုးစုခေါင်းဆောင်များသည် ကာလကြာသောအခါ ရာဇာ(ဘုရင်)များ၊ မဟာရာဇာများ ဖြစ်လာကြသည်ဟု သမီး မှန်းဆကြည့်လိမ့်မည်ထင်သည်။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် “ပတ်တရီယာက်”ဟု ခေါ်လေသည်။ “ပတ်တရီယာက်” သည် လက်တင်ဘာသာ “ပေတာ”မှ ဆင်းသက်လာသော စကားလုံးဖြစ်သည်။ အဓိပ္ပာယ်မှာ ပီတာ(ဖခင်)ဖြစ်လေသည်။ သူသည် မိမိလူမျိုးစု၏ ခေါင်းဆောင် သို့မဟုတ် ဖခင်ဖြစ်လေသည်။ “ပေတရီယာ”ဟူသော စကားလုံးသည်လည်း ဤလက်တင်စကားလုံးမှ ဆင်းသက်လာခြင်း ဖြစ်လေသည်။ အဖတိုင်းပြည်ဟု အဓိပ္ပာယ်ရလေသည်။ ပြင်သစ်ဘာသာနှင့်တော့ ၎င်းကို “ပါတရီ”

ဟု ခေါ်လေသည်။ သက္ကဋ္ဌနှင့် ဟိန္ဒူဘာသာဖြင့် ဖေဖေကို ကိုယ့်တိုင်းပြည်ကို “မာတရိ ဘူမိ” (အမိတိုင်းပြည်) ဟု ခေါ်လေသည်။ သမီး ဘယ်ဟာနှစ်သက်သနည်း။

ခေါင်းဆောင်လုပ်သူ၏ ကုလားထိုင်(ဝါ)အလုပ်သည် ရိုးရာဆက်ခံခြင်း သဘောမျိုး ဖြစ်လာသည့်အခါတွင်၊ သို့မဟုတ် သားက အဖေ၏အရိုက်အရာကို ဆက်ခံသည့်သဘောမျိုး ဖြစ်လာသည့်အခါတွင် ၎င်းတို့နှင့် ဘုရင်သည် မည်သို့မျှ ထူးခြားချက် မရှိတော့ပေ။ သူသည်ပင် တဖြည်းဖြည်း ဘုရင်ဖြစ်လာပြီးလျှင် ဘုရင် ၏ ဦးနှောက်တွင် တိုင်းပြည်နိုင်ငံများအတွင်းရှိ ပစ္စည်းဥစ္စာဟူသမျှ ငါပိုင်ချည်းသာ ဖြစ်၏ဟူသော အတွေးထူး အတွေးဆန်းမျိုး ပေါ်ပေါက်လာလေတော့၏။ သူသည် သူ့ကိုယ်ကို တိုင်းပြည်နိုင်ငံတစ်ခုလုံးဖြစ်၏ဟု ထင်မှတ်ယူဆလာလေ၏။ နာမည် ကျော်ပြင်သစ်ဘုရင်တစ်ဦးက တစ်ခါတုန်းက “ငါသည်သာလျှင် တိုင်းနိုင်ငံဖြစ်၏” ဟု ပြောဖူးလေသည်။ ဘုရင်တို့သည် လူတို့က သူတို့အား စီမံခန့်ခွဲရန်အတွက်နှင့် တိုင်းပြည်နိုင်ငံအတွင်းရှိ စားသောက်ဖွယ် အစားအစာများနှင့် အခြားသော ပစ္စည်း ဝတ္ထုများကို လူအပေါင်းတို့အား ခွဲဝေပေးရန်အတွက်သာလျှင် ရွေးကောက်တင် မြှောက်ထားသည်ဟူသောအချက်ကို မေ့လျော့သွားကြလေသည်။ ထိုလူမျိုးစု သို့မဟုတ် တိုင်းနိုင်ငံတွင် အသိဉာဏ်ဗဟုသုတ အရှိဆုံး၊ အတွေ့အကြုံအများဆုံး ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်၏ဟု ထင်မှတ်ယူဆပြီး သူတို့ကို ရွေးကောက် တင်မြှောက်ထားခြင်း ဖြစ်သည်ဟူသော အချက်ကိုလည်း သူတို့ မေ့ပျောက်သွားကြလေသည်။ သူတို့သည် “ငါတို့က အရှင်သခင်ဖြစ်ပြီး တိုင်းပြည်နိုင်ငံအတွင်းရှိ လူအားလုံးက အစေခံ ကျွန်ဖြစ်သည်” ဟု ထင်မှတ်လာခဲ့ ကြသည်။ အမှန်စင်စစ်ကတော့ သူတို့ကသာလျှင် တိုင်း ပြည်နိုင်ငံ၏ ကျွန်အစေခံ ဖြစ်လေသည်။

နောက် သမီး ရာဇဝင်ကိုဖတ်သည့်အခါတွင် တိုင်းသူပြည်သားတို့က သူတို့ ကိုရွေးကောက်တင်မြှောက်ဖို့ ဘာမျှမလိုဟု တွေးတောယူဆသည်အထိ ဘုရင်များ မာနသွေးတတ်ကြွလာသည့်အကြောင်းကို သမီး သိရှိရလိမ့်မည်။ သူတို့ကို ဘုရင် အဖြစ်ပြုလုပ်ဖန်တီးသူမှာ ထာဝရဘုရားသခင်ဖြစ်၏ဟု ပြောဆိုလာကြသည်။ ၎င်း ကို ထာဝရဘုရားသခင်ပေးသည့် အခွင့်ထူးဟု သူတို့ ပြောဆိုသမုတ်ကြသည်။ နှစ် ပရိစ္ဆေဒ ကြာမြင့်စွာကာလအထိ သူတို့သည် ဤကဲ့သို့ မဖွယ်မရာ ပြုမူကျင့်ကြံကြ ပြီးလျှင် သူတို့၏တိုင်းသူပြည်သားများ ထမင်းငတ်နေသည့်အထဲက သူတို့ကတော့ စည်းစိမ်တော် ယစ်မူးနေကြသည်။ သို့ရာတွင် နောက်ဆုံးကျတော့ တိုင်းသူပြည်သား တို့သည် ကြာရှည်လေးမြင့်စွာ သည်းမခံနိုင်ကြတော့ဘဲ အချို့တိုင်းပြည်နိုင်ငံများ၌ တိုင်းသူပြည်သားတို့သည် ဘုရင်များကို မောင်းထုတ်ပစ်ကြတော့၏။ အင်္ဂလန် ပြည်သူပြည်သားများ သူတို့၏ဘုရင် ချားလ်စ်ပထမကို ပုန်ကန်ထကြွပြီးလျှင် ဘုရင်

ကိုအနိုင်တိုက်ပြီး အဆုံးစီရင်ပစ်လိုက်ကြပုံကိုလည်းကောင်း၊ ပြင်သစ်တိုင်းသူ ပြည်သားများ တော်လှန်ခြားနားကြပြီး တစ်ဦးတစ်ယောက်ကို ဘုရင်အဖြစ် မထား တော့ဟု ဆုံးဖြတ်ချက်ချပုံကိုလည်းကောင်း၊ သမီး နောက်ကျလျှင် ဖတ်ရပါလိမ့်မည်။ ဖေဖေတို့ ပဲရစ်မြို့က ကွန်စီယာဂျေရီ အကျဉ်းထောင်ကို အလည်သွားရောက် ခဲ့ကြသည်ကို သမီး မှတ်မိပါလိမ့်မည်။ ထိုစဉ်အခါတုန်းက သမီး ဖေဖေတို့နှင့်အတူ ပါရဲ့မဟုတ်လား။ ထိုအကျဉ်းထောင်ထဲမှာပဲ ပြင်သစ်ဘုရင်နှင့် သူ့မိဖုရား မေရီအန် တိုးနက်အပြင် အခြား ဆွေတော်မျိုးတော်များကို ထောင်သွင်းအကျဉ်းချထားခဲ့လေ သည်။ သမီး ရုရှားတော်လှန်ရေးအကြောင်းကိုလည်း ဖတ်ရပေလိမ့်မည်။ နစ်ပေါင်း ဘာမျှမကြာသေးသည့် ထိုစဉ်အခါတုန်းက ရုရှားတိုင်းသူပြည်သားတို့သည် “ဇာ” လို့ခေါ်သည့် သူတို့၏ ဘုရင်ကို နှင်ထုတ်လိုက်ကြလေသည်။

ငင်းကိုထောက်ရှု၍ ရှင်ဘုရင်တို့၏ ကံဆိုးမိုးမှောင်ကျသည့်နေ့များသို့ ရောက်လာပြီဖြစ်ကြောင်းကို သိရှိရပေသည်။ ယခုအခါတွင်မူ တိုင်းပြည်နိုင်ငံပေါင်း များစွာတို့၌ ရှင်ဘုရင်ဟူ၍ပင် မရှိတော့ပေ။ ပြင်သစ်၊ ဂျာမနီ၊ ရုရှား၊ ဆွစ်ဇာလန်၊ အမေရိကန်၊ တရုတ်နှင့် အခြားသော တိုင်းပြည်များတွင် ဘုရင်ဟူ၍ မည်သူမျှမရှိ တော့ပေ။ ထိုတိုင်းနိုင်ငံများသည် သမ္မတနိုင်ငံများ ဖြစ်ကြသည်။ တိုင်းသူပြည်သား တို့က သူတို့၏အုပ်ချုပ်သူနှင့်ခေါင်းဆောင်များကို မကြာခဏ ရွေးကောက် တင်မြှောက်ကြသည်ဟု ဆိုလိုသည်။ ထိုအုပ်ချုပ်သူများနှင့်ခေါင်းဆောင်များသည် အရိုက်အရာကိုဆက်ဆံသူများ မဟုတ်ကြပေ။

အင်္ဂလန်မှာ အခုအထိ ဘုရင်ရှိသေးသည်ဆိုတာ သမီး အသိပင်ဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း သူ့မှာ ဘာအာဏာမျှ မရှိတော့ပေ။ ဘာမျှလည်း သူမလုပ်နိုင်တော့ ပေ။ အာဏာအားလုံးကို ပါလီမန်က သိမ်းပိုက်ထားသည်။ ထိုပါလီမန်၌ ပြည်သူ ပြည်သားတို့က ရွေးကောက်တင်မြှောက်သည့် ခေါင်းဆောင်များ ထိုင်ကြသည်။ လန်ဒန်မြို့မှာတုန်းက ပါလီမန်ကို သွားကြည့်ခဲ့တာ သမီး သတိရပါလိမ့်မည်။

အိန္ဒိယမှာတော့ အခုအထိ ရာဇာတွေ၊ မဟာရာဇာတွေ၊ စော်ဘွားတွေ ရှိနေ သေးတုန်းပဲ။ သူတို့သည် လှပကောင်းမွန်သည့်အဝတ်အစားသစ်များ ဝတ်ဆင်ပြီး အဖိုးထိုက်တန်သည့် မော်တော်ကားများနှင့် သွားလာကြသည်ကိုလည်းကောင်း၊ ပိုက်ဆံကြေးငွေများကို အရမ်းကာရော သုံးဖြုန်းပစ်နေကြကိုလည်းကောင်း၊ သမီး တွေ့မြင်ရပေလိမ့်မည်။ ထိုပိုက်ဆံကြေးငွေများကို သူတို့ ဘယ်က ရရှိကြသနည်း။ ထိုပိုက်ဆံကြေးငွေများကို သူတို့သည် တိုင်းသူပြည်သားတို့ထံမှ အခွန်အတုတ် စည်း ကြပ်ကောက်ယူပြီး ရရှိနေကြခြင်းဖြစ်သည်။ အခွန်အတုတ်ကိုပေးခြင်းမှာ ထိုအခွန် အတုတ်ဖြင့် စာသင်ကျောင်း၊ ဆေးရုံ၊ စာကြည့်တိုက်၊ ပြတိုက်၊ လမ်းပန်းနှင့် အခြား

တိုင်းသူပြည်သားအတွက် အကျိုးဖြစ်ထွန်းမည့်လုပ်ငန်းများကို ပြုလုပ်ပြီးလျှင် တိုင်းသူပြည်သားတို့အား ကူညီစောင့်ရှောက်ရန်အတွက်သာလျှင် ဖြစ်လေ၏။ သို့ရာတွင် ဖေဖေတို့၏ ရာဇာတွေ၊ မဟာရာဇာတွေဟာ ဟိုပြင်သစ်ဘုရင်လို ယခုလည်း “ငါသည်သာလျှင် တိုင်းပြည်ဖြစ်၏” ဟူသောအတွေးမျိုးကို တွေးနေကြတုန်း ဖြစ်သည်။ သူတို့သည် တိုင်းသူပြည်သားများ၏ပိုက်ဆံကြေးငွေများကို မိမိတို့၏ စည်းစိမ်တော် ယစ်မူးဖို့အတွက် သုံးဖြုန်းပစ်နေကြသည်။ သူတို့က ထိုမျှလောက် စည်းစိမ်ယစ်မူးနေကြသည့်အခါမှာ နဖူးကချွေး ခြေမကျအောင် အလုပ်လုပ်ပြီး သူတို့ကို ကြေးငွေဆက်နေကြရသည့် တိုင်းသူပြည်သားတွေကတော့ အငတ်ငတ် အပြတ်ပြတ် ဖြစ်နေကြရသည်။ မိမိတို့၏ ကလေး သူငယ်များအတွက် ကျောင်းထားစရာလည်း ကျောင်းမရှိ ဖြစ်နေကြရသည်။

and other things of the country among the people. They forgot that they were chosen because they were supposed to be the cleverest and the most experienced persons in the tribe or country. They imagined that they were the masters and all the other people in the country their servants. As a matter of fact they were the servants of the country.

Later on you will see when you read history that kings became so conceited that they thought that the people had nothing to do with choosing them. It was God himself, they said, that had made them kings. They called this the 'divine right of kings'. For long years they misbehaved like this and lived in great pomp and luxury while their people starved. But at last the common people could not bear it any longer and in some countries they drove out their kings. You will read all about this later, how the people of England rose against their King Charles (1) and defeated him and even put him to death; how the people of France had a great revolution and decided to have no more kings. You will remember that we visited the Conciergerie prison in Paris. Were you with us then? In this prison were kept the members of the king's family, his wife Marie Antoinette and others. You will also read about the great Russian revolution when the people of Russia, only a few years ago, drove out their king, who was called the Tsar.

So kings have had their day and most countries have no kings. France and Germany and Russia and Switzerland and the countries of America and China and many other countries have no kings. They are republics, that is, the common people choose their governors and leaders from time to time. These governors and leaders are not hereditary.

In England as you know, there is still a king, but he has no power. He can do very little. All the power belongs to the Parliament, where the chosen leaders of the people sit. You will remember seeing Parliament in London.

In India we have still many Rajas and Maharajas and Nawabs. You see them going about with fine clothes, in expensive motor cars and spending a lot of money on themselves. Where do they get all this money from? They get it in taxes from the people. The taxes are given so that the money may be used to help all the

people in the country-by making schools and hospitals and libraries and museums and good roads and many other things for the good of the people. But our Rajas and Maharajas still think as the French King did of old : *L'eat c'est moi-* 'The state, it is I'. And they spend the money of the people on their own pleasures. While they live in luxury, their people, who work hard and give them the money, starve and their children have no schools to go to.

ယဉ်ကျေးမှုအစ
The Early Civilizations

လူမျိုးခေါင်းဆောင်နှင့် ဘုရင်တို့၏ အကြောင်းကို ဖေဖေတို့ တော်တော်ပဲ ဆွေးနွေးပြောဆိုလိုက်ကြသည်။ ကဲ အခု ဖေဖေတို့ ထိုခေတ်အခါက ယဉ်ကျေးမှုနှင့် သူတို့၏အကြောင်းကို အနည်းငယ်ရေးကြဦးစို့။

ထို ရှေးခေတ်လူများ၏အကြောင်းကို ဖေဖေတို့ များများစားစားတော့ မသိကြဘူး။ သို့သော်လည်း ကျောက်ခေတ်နှင့် ကျောက်ခေတ်သစ်က လူများ၏ အကြောင်းနှင့် စာလျှင်တော့ ပိုပြီးသိကြသည်။ ရှေးနှစ်ပရိစ္ဆေဒ ထောင်ပေါင်းများစွာ အလွန်က တည်ဆောက်ထားခဲ့သည့် ကြီးမားသောအဆောက်အအုံပျက်ကြီးများမှာ ယခုခေတ်အထိပင် အထင်အရှားရှိနေကြသည်။ ထိုရှေးဟောင်း အဆောက်အအုံကြီးများ၊ ဘုရားဝတ်ကျောင်းများ၊ နန်းတော်များကိုကြည့်ပြီး ထိုရှေးခေတ်လူများသည် မည်သို့မည်ပုံဖြစ်သည်၊ မည်သည့်အလုပ်များကို လုပ်ကိုင်ကြသည် ဆိုသည့်အချက်ကို ဖေဖေတို့ တွေးဆသိရှိနိုင်သည်။ ထိုရှေးဟောင်း အဆောက်အအုံများ၌ရှိသော ကျောက်ဆစ်နှင့် ပန်းပုအတတ်လက်ရာများမှာ ဖေဖေတို့ ထူးထူးခြားခြား အကူအညီ ရရှိကြသည်။ ထိုကျောက်ဆစ်လက်ရာများမှ ဖေဖေတို့ မကြာခဏ သူတို့ ဘယ်လို အဝတ်အစားမျိုးကို ဝတ်ရုံကြသည်ဆိုသည်ကို သိရှိကြသည်။ ထိုမှတစ်ပါး များစွာ

သော အကြောင်းအရာတို့ကိုလည်း သိရှိရသည်။

လူတို့သည် ပထမဦးဆုံး ဘယ်နေရာတွင် အခြေစိုက်ကြပြီး နေနည်းထိုင်နည်း ယဉ်ကျေးမှုများ ထွန်းကားတိုးတက်လာသည်ဆိုသည့်အချက်ကိုမူ ဖေဖေတို့ အတိအကျမပြောဆိုနိုင်ပေ။ အချို့သော လူများက အတ္တလန္တိတ်ပင်လယ်ရှိသည့်နေရာ၌ အတ္တလန္တိတ်လို့ခေါ်သည့် တိုင်းပြည်တစ်ခုရှိခဲ့သည်ဟု အယူရှိကြသည်။ ထိုတိုင်းပြည်၌ နေထိုင်ကြသူများ၏ ယဉ်ကျေးမှုသည် အတော်ပင် အဆင့်အတန်းမြင့်သည်ဟု ပြောဆိုကြသည်။ သို့ရာတွင် တစ်စုံတစ်ခုသောအကြောင်းကြောင့် ထိုဒေသတစ်ခုလုံးကို အတ္တလန္တိတ်ပင်လယ်က လွှမ်းသွားပြီး ယခုအခါတွင်မူ ထိုဒေသ၏အစအနမျှပင် မကျန်ရစ်ခဲ့တော့ပေ။ ပုံပြင်ဝတ္ထုကြောင်းမှလွဲပြီး ထိုတိုင်းပြည်ဒေသ၏ အထောက်အထား သက်သေသဘာဝဆိုင်ရာ ဖေဖေတို့ဆီမှာ ဘာမျှမရှိပေ။ သို့ဖြစ်၍ ထိုဒေသအကြောင်းကို ဆွေးနွေးပြောကြားနေဖို့ မလိုပေ။

ထို့ပြင် ရှေးခေတ်အခါက အမေရိကတွင် အဆင့်အတန်းမြင့်သည့် ယဉ်ကျေးမှုများ ထွန်းကားပြန့်ပွားခဲ့သည်ဟူ၍လည်း အချို့သောလူများက ပြောဆိုကြသည်။ ကိုလန်ဘတ်စ်အား အမေရိကကို ရှာဖွေတွေ့ရှိသူအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုကြကြောင်းကို သမီး သိလေသည်။ သို့သော်လည်း ကိုလန်ဘတ်စ် မရောက်မီအချိန်က အမေရိကမရှိဟူသော အဓိပ္ပာယ်မဟုတ်ပေ။ ဥရောပတိုက်သားများသည် ကိုလန်ဘတ်စ် ရှာဖွေမတွေ့ခင်က အမေရိကရှိကြောင်း မသိရှိကြဟူသော အဓိပ္ပာယ်မျှသာလျှင် ဖြစ်ပေ၏။

ကိုလန်ဘတ်စ် မရောက်ခင် ရှေးပဝေသဏီခေတ်ကပင် ထိုနေရာ၌ လူများ နေထိုင်ကြပြီး ယဉ်ကျေးမှုလည်း ရှိခဲ့လေသည်။ မြောက်အမေရိက၊ မက္ကဆီကိုရှိ ယုကေတန်နှင့် တောင်အမေရိကန်ရှိ ပီရူးတိုင်းပြည်၌ အလွန်ရှေးကျသည့် အဆောက်အအုံများ၏ အပျက်အစီးများ ဖေဖေတို့ တွေ့ရှိရသည်။ ၎င်းကို ထောက်ရှုခြင်းအားဖြင့် ရှေးအလွန်ကျသည့် ခေတ်ကတည်းကပင် ပီရူးနှင့်ယုကေတန်၌ ယဉ်ကျေးသည့် လူများ နေထိုင်ကြသည်ဆိုသည့်အချက်ကို ဖေဖေတို့ အခုအချိန်မှာ စုံစုံစေ့စေ့ မသိရှိရသေးသောကြောင့် အခုထက်ပိုမိုပြီး ဘာမျှမပြောနိုင်သေးသည့် အခြေအနေပင် ရှိသေးသည်။ နောင်အခါကျလျှင် သူတို့အကြောင်းကို အခုထက်ပိုမိုပြီး ဖေဖေတို့ သိရှိနိုင်ကောင်း သိရှိရပါလိမ့်မည်။

ဥရောပနှင့် အာရှကိုပေါင်းပြီး ယူရေးရှားဟု ခေါ်လေသည်။ ယူရေးရှား၌ မက်ဆိုပိုတေးမီးယား၊ အီဂျစ်၊ အိန္ဒိယ၊ တရုတ်ပြည်တို့တွင် ပထမဦးဆုံးစ၍ ယဉ်ကျေးမှု ထွန်းကားခဲ့လေသည်။ အီဂျစ်သည် ယခုခေတ်အခါတွင် အာဖရိက၌ရှိသော်လည်း ယူရေးရှားထဲက ဖြစ်၏ဟု ဖေဖေတို့ ယူဆနိုင်သည်။ အကြောင်းမူကား အီဂျစ်သည်

ယူရေးရှားနှင့် အင်မတန်မှ နီးစပ်သောကြောင့် ဖြစ်လေသည်။

နေရာအနံ့အပြား လှည့်လည်လျှောက်သွားနေကြသော ရှေးဟောင်းလူမျိုးစု တို့သည် တစ်နေရာတွင် အခြေစိုက်ဖို့ရာ လိုလားလာကြသည့်အခါ၌ မည်ကဲ့သို့သော နေရာမျိုးကို သူတို့ ရွေးချယ်ကြမည်နည်း။ သူတို့အတွက် အစားအသောက်ကို အလွယ်တကူရရှိနိုင်မည့်နေရာမျိုးသာ ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ သူတို့၏အစားအစာအချို့ မှာ လယ်ယာစိုက်ပျိုးခြင်းအားဖြင့် လယ်မြေများတွင် ဖြစ်ထွန်း ပေါက်ဖွားလာလေသည်။ လယ်ယာစိုက်ပျိုးခြင်းအတွက်မူ ရေသည် မရှိမဖြစ်သည့်အရာ ဖြစ်သည်။ ရေမရလျှင် လယ်ယာများ ခြောက်သွေ့သွားပြီး ထိုလယ်မြေများပေါ်၌ ဘာမျှ စိုက်ပျိုး၍ ရမည် မဟုတ်ပေ။ အိန္ဒိယပြည်တွင် မိုးဥတုကာလ၌ မိုးလုံလုံလောက်လောက် ရွာသွန်းခြင်း မရှိသည့်အခါမျိုးတွင် ကောက်ပဲသီးနှံများ အဖြစ်နည်းပြီး အငတ်တေး ကြီး ဆိုက်ရောက် တတ်သည်မှာ သမီး အသိပင် ဖြစ်သည်။ ဆင်းရဲသားများမှာ စားရမဲ့ သောက်ရမဲ့ဖြစ်ပြီး ငတ်ပြတ်သေကြေကြရသည်။ ရေသည် မရှိလျှင်မဖြစ်သည့် အရာ တစ်ခုဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်၍ ရှေးခေတ်ဟောင်းက လူများသည် ရေ ဖောဖောသီသီ ရရှိမည့်နေရာကိုသာလျှင် အခြေစိုက်ဖို့ ရွေးချယ်ရမည် ဖြစ်လေ၏။ ထိုကဲ့သို့ ရွေးချယ် ကြကြောင်းကိုလည်း ဖေဖေတို့ သိရှိရလေသည်။

မက်ဆိုပိုတေးမီးယား၌ သူတို့သည် တိုက်ဂရစ်နှင့် ယူဖရေးတီးမြစ်ကြီးနှစ် စင်း၏အကြား၌ အခြေစိုက်ကြလေ၏။ အီဂျစ်၌ နိုင်းလ်မြစ်ကမ်းပါးတွင် အခြေစိုက် ကြသည်။ အိန္ဒိယပြည်၌ များသောအားဖြင့် သူတို့၏မြို့ပြများသည် ဣန္ဒု ဂင်္ဂါ၊ ယမိုနာစသော မြစ်ကြီးများ၏အနီးအနားကမ်းပါးများတွင် အခြေတည်ကြသည်။ သူတို့အတွက် ရေသည် ဘယ်လောက်လိုအပ်သည့်အရာ ဖြစ်သနည်းဆိုလျှင် သူတို့အား အစားအစာများနှင့် ပြည့်စုံကြွယ်ဝမှုများကိုပေးသည့် ထိုမြစ်များကို အမြတ် တနီး ကိုးကွယ်ကြသည်။

အီဂျစ်ပြည်၌ ဤသူတို့သည် နိုင်းလ်ကို “ဖခင်နိုင်းလ်” ဟု ခေါ်ပြီး ပူဇော် ပသကြသည်။ အိန္ဒိယပြည်တွင်လည်း ဂင်္ဂါမြစ်ကို ကိုးကွယ်ကြသည်။ ယခုအထိပင် ဂင်္ဂါမြစ်ကို မြင့်မြတ်သည်ဟု ထင်မှတ်ယူဆထားကြသည်။ ဂင်္ဂါမြစ်ကို လူတွေက “မိခင်ဂင်္ဂါ” ဟု ခေါ်ကြသည်။ ခရီးသွား ခရီးလာများ “မိခင်ဂင်္ဂါ အောင်ပါစေ” ဟု ဟစ်အော်ကြွေးကြော်ကြသည်ကို သမီးကြားရဖူးလိမ့်မည်။ သူတို့ မြစ်များကို ဘာကြောင့်ပူဇော်ကြသနည်း ဆိုသည့်အချက်ကို သိရှိနားလည်ဖို့ရန် မခဲယဉ်းပေ။ အကြောင်းမူကား မြစ်များ၏အကူအညီဖြင့် သူတို့၏လုပ်ငန်းဟူသမျှ ထမြောက် အောင်မြင်သောကြောင့် ဖြစ်လေသည်။ မြစ်များမှ ရေများသာမကဘဲ မြေကောင်းနှင့် သဲသောင်များကိုလည်း ရရှိလေသည်။ ထိုမြေနှင့်သဲများကြောင့် သူတို့၏လယ်ယာ

18. THE EARLY CIVILIZATIONS

We have said enough about patriarchs and kings for the time being. Let us now go back a little and consider the early civilizations and the kind of people that lived in those days.

We do not know very much about these early people, but we know much more about them than about the Palaeolithic and Neolithic man. We have got even now huge buildings in ruins which were built thousands of years ago. And looking at these buildings and temples and palaces, we can form some idea of what the early people were like and what they did. Specially helpful to us are the sculptures and carvings in these old buildings. From these sculptures we can find out sometimes what kind of dress they used to wear and many other things.

We cannot say definitely where men first settled down and developed a civilization. Some people say that there was a great country, which they now call Atlantis, in the Atlantic ocean. In this country, it is said, people lived and were highly civilized, but the whole country somehow or other was swallowed up by the Atlantic ocean and no part of it remains. We have no proof of this, only stories. So we can leave this out and need not consider it.

Then again we are told by some people that there were great civilizations in olden times in America. You know that Columbus is supposed to have discovered America. But this does not mean that America was not there before Columbus came. It simply means that the people of Europe did not know of it till Columbus found it out for them. Long before Columbus went there, people lived there and had some kind of civilization. We find ruins of very old buildings in Yukatan, which is in Mexico in North America, and in Peru in South America. We can certainly say therefore that in Peru and Yukatan civilized people lived in very early times. But we cannot say much more about them, as we do not know much at present. Perhaps we may find out many more facts about them later.

In Eurasia, as Europe and Asia together are called, the earliest civilizations were probably in Mesopotamia, Egypt, Crete, India and China. Egypt is now considered to be in Africa, but we may consider it with Eurasia as it is very near.

When the old tribes which used to wander about wanted to settle down, what kind of place would they choose? It must be a place where they could get their food easily ; and their food was partly grown in the fields by agriculture. For agriculture water is very necessary. Without water the fields dry up and nothing can be grown in them. You know that when is not enough rain during the monsoon in India, little food is grown and there is a famine. The poor get nothing to eat and starve. So water is essential. The early settlers must therefore have chosen places to live in where there was plenty of water. We find that this was so.

In Mesopotamia they settled down between the two great rivers, the Tigris and the Euphrates. In Egypt they had the great Nile. In India most of their cities were near the big river-the Indus, the Ganges, the Jumna. Water was so necessary for them that they looked upon those rivers as sacred and holy which gave them food and abundance. In Egypt they called the Nile 'Father Nile', and worshipped it. In India you know the Ganges was worshipped and is still considered holy. It is called 'Mother Ganges' (Ganga mai) and you hear pilgrims shout out 'Ganga mai ki-jai'. It is quite easy to

understand this worship as these rivers meant so much to them. They gave them not only water but fine mud and sand which made the fields rich and fertile. Because of the river water and mud the land gave plenty of food. So the rivers might well be called 'father' and 'mother'. But people have a habit of forgetting why they do things. Unthinkingly they go on copying others. We must remember that the Nile and the Ganges are considered holy because they gave water and food.

(Faint, mostly illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page)

ကမ္ဘာဦးမြို့ကြီးများ

The Great Cities of the Ancient World

လူတို့သည် ပထမဦးဆုံး အစားအစာများနှင့် ရေလုံလုံလောက်လောက် ရရှိသည့် မြစ်ကြီးများ၏ အနီးအနားတစ်ဝိုက် မြေဩဇာကောင်းမွန်သည့် မြစ်ဝှမ်းများ ၌အခြေစိုက်ကြသည် ဆိုသည့်အကြောင်းကို ဖေဖေ ပြောပြခဲ့ပြီပြီ။ သူတို့၏ မြို့ကြီး ပြကြီးများသည် မြစ်ကမ်းပါးများ၌ တည်ရှိခဲ့ကြလေသည်။ ထိုမြို့ကြီးပြကြီးများ အနက်က အချို့နာမည်ကျော် ရှေးဟောင်းမြို့ကြီးများ၏ အမည်နာမများကို သမီး ကြားဖူးပေလိမ့်မည်။ မက်ဆိုပိုတေးမီးယား၌ ဘေဘီလုံ၊ နေနူဗာ၊ အဆုရ် အမည်ရှိသည့် မြို့ကြီးများရှိခဲ့လေသည်။ သို့ရာတွင် ထိုမြို့များအနက်က တစ်မြို့မှ အခု မတွေ့ရ တော့။ အကယ်၍ သဲနှင့်မြေကြီးထဲကို ခပ်နက်နက် တူးကြည့်လျှင်တော့ တစ်ခါတစ်ရံ ပျက်စီးယိုယွင်းနေသည့် မြို့ပျက်ကြီးများကို တွေ့ရတတ်လေသည်။ နှစ်ပရိစ္ဆေဒ ထောင်ပေါင်းများစွာ အတောအတွင်းမှာ ထိုမြို့ကြီးများသည် သဲများ၊ မြေကြီးများ လုံးဝဖုံးအုပ်သွားပြီး ထိုမြို့ကြီးများ၏ အစအနကိုတောင်မှ မတွေ့မြင်ရတော့ပေ။

အချို့နေရာများ၌မူ ထိုမြုပ်နေသည့် မြို့ကြီးများ၏ ထိပ်အပေါ်တည့်တည့် မှာ မြို့သစ်များကိုပင် တည်ဆောက်ထားကြသည်။ ထိုရှေးဟောင်းမြို့ပြများ၏ အကြောင်းကို ရှာဖွေစူးစမ်းနေကြသူများသည် မြေကြီးထဲကို နက်နက်တူးဖော်ကြည့်

ကြရလေသည်။ ရံဖန်ရံခါတွင် သူတို့သည် တစ်မြို့ပေါ်တစ်မြို့ ထပ်နေသည့်မြို့များကို အမြောက်အမြား တွေ့ရတတ်လေသည်။ အမှန်မှာတော့ ထိုမြို့များသည် တစ်ချိန်တည်း တစ်ခါတည်းမှာ ထိုကဲ့သို့ အတူတကွ တည်ရှိနေကြခြင်း မဟုတ်ပေ။ မြို့တစ်မြို့သည် နှစ်ပရိစ္ဆေဒရာပေါင်းများစွာအထိ တည်ရှိနေပေလိမ့်မည်။ ထိုမြို့၌ လူတို့သည် နေကြ၊ သေကြပြီး ထိုလူများ၏ သားသမီးမြေးမြစ် အဆက်ပေါင်းများစွာအထိ ထိုနည်းအတိုင်း နေကြ၊ သေကြပေလိမ့်မည်။ တဖြည်းဖြည်း တစ်စတစ်စနှင့် မြို့သည် လူဦးရေနည်းပါး ဆုတ်ယုတ်သွားပြီး မြို့ပျက်ကြီး ဖြစ်သွားခြင်း ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ နောက်ဆုံးတွင်ကား လူတစ်ဦးတစ်ယောက်မျှ မရှိတော့ဘဲ မြို့တစ်ခုလုံး သည် အပျက်အစီးများ၏ အစုအပုံတစ်ခု ဖြစ်သွားလေသည်။ ထိုနောက် သဲများ၊ မြေကြီးများသည် မြို့များ၏ အပေါ်တွင်ရောက်လာပြီး မြို့များသည် ထိုသဲများ၊ မြေကြီးများကို ရှင်းလင်းဖယ်ရှားပစ်မည့်သူ တစ်ဦးတစ်ယောက်မျှ မရှိတော့ပေ။ နှစ်ပေါင်းများစွာ ကြာလွန်သွားပြီးသည့်အခါကျတော့ မြို့တစ်ခုလုံး သဲများနှင့် မြေကြီးများ အုပ်ဖုံးသွားပြီး ဤနေရာဌာန၌ မြို့တစ်မြို့ တည်ရှိခဲ့ဖူးသည်ဟူသော အမှတ် သညာသည်ပင် လူတို့တွင် ကွယ်ပျောက်သွားလေတော့၏။

နှစ်ပရိစ္ဆေဒပေါင်းများစွာ ကုန်ဆုံးကျော်လွန်သွားပြီးသည့်အခါ လူသစ်များ ထိုနေရာသို့ ရောက်ရှိလာပြီးလျှင် မြို့သစ်တည်ကြလေသည်။ ထိုမြို့သစ်သည်လည်း သူ့အလှည့်သို့ ရောက်လာသောအခါ ဟောင်းသွားရပြန်ပြီးလျှင် လူအများ စွန့်ခွာသွားပြီး မြို့ပျက်ကြီး ဖြစ်သွားရပြန်လေ၏။ အချိန်ကာလကျော်လွန်သွားသောအခါ ထိုမြို့သည်လည်း သဲနှင့်မြေကြီးများအောက်တွင် ပျောက်ကွယ်သွားလေ၏။ ထိုအကြောင်းကြောင့်ပင် ရံဖန်ရံခါ ဖေဖေတို့ ပျက်စီးယိုယွင်းနေသည့် မြို့ပျက်ပေါင်းများစွာကို တစ်ခုပေါ်တစ်ခု ထပ်နေသည်ကို တွေ့ရရှိခြင်းဖြစ်ပေသည်။ ထိုအဖြစ်အပျက်မျိုးမှာ သဲမြေထူထပ်သည့်နေရာများ၌ အဖြစ်များလေ၏။ အကြောင်းမူကား သဲသည် မည်သည့်အရာမျိုးကိုမဆို အလျင်အမြန် ဖုံးလွှမ်းသွားတတ်သောကြောင့် ဖြစ်လေသည်။

မြို့ကြီးများသည် တစ်ခုပြီးတစ်ခု ဖြစ်ပေါ်လာကြသည်။ ထိုမြို့ကြီးများ၌ မိန်းမ၊ ယောက်ျား၊ ကလေး လူစုလူဝေးများသည် မှီခိုနေထိုင်ကြပြီး တဖြည်းဖြည်း တစ်စတစ်စ သေကြေပျက်စီးသွားကုန်ကြသည်။ ထိုနောက် မြို့ဟောင်းများ တည်ရှိသည့်နေရာများ၌ မြို့သစ်များ ပေါ်ပေါက်လာပြီး လူသစ်များက လာရောက်နေထိုင်ကြပြန်လေသည်။ ထိုနောက် ၎င်းတို့လည်း ဇာတ်သိမ်းသွားကြရပြန်ပြီး မြို့ပြများ၏ အရိပ်အယောင်ဟူ၍ ကျန်ပင်မကျန်ရစ်ခဲ့တော့ပေ။

ဘယ်လောက် ဆန်းကြယ်သည့် အရာဖြစ်သနည်း။ ထိုမြို့ပြများ၏

အကြောင်းကို ဖေဖေကတော့ ဝါကျအနည်းငယ်မျှလောက်နှင့်ပဲ ရေးပြခဲ့သည်။ သို့သော်လည်း ထိုမြို့များဖြစ်ပေါ်ခြင်း၊ ပျက်စီးခြင်း၊ မြို့ဟောင်း၏နေရာ၌ မြို့သစ် တည်ထောင်ခြင်းများ၌ နှစ်ပေါင်း၊ ခေတ်ပေါင်း မည်၍မည်မျှ ကျော်လွန်ကုန်ဆုံးမည် ဆိုသည့်အချက်ကို သမီး စဉ်းစားကြည့်နိုင်ပါသည်။ လူတစ်ဦးတစ်ယောက်သည် အသက် ခုနစ်ဆယ်၊ ရှစ်ဆယ်အရွယ်သို့ ရောက်လာလျှင် ထိုသူကို ဖေဖေတို့ အဘိုး ကြီးဟု ခေါ်ကြသည်။ သို့ရာတွင် ထိုနှစ်ပရိစ္ဆေဒ ထောင်ပေါင်းများစွာနှင့် နှိုင်းစာ လိုက်လျှင်တော့ ခုနစ်ဆယ်၊ ရှစ်ဆယ်ဆိုသည့် နှစ်ကာလအပိုင်းအခြားဟာ ဘာမျှ မပြောပလောက်ပေဘူး။ ထိုမြို့ပြများ တည်ရှိစဉ်အခါက ထိုမြို့ပြများ၌ ကလေးများ သည် အရေအတွက် ဘယ်လောက်ငယ်ရာက ကြီးပြီး သေဆုံးသွားကြမည်နည်း။ ခေတ်အဆက်ဆက် ဘယ်လောက်ကျော်လွန်ကုန်ဆုံးသွားမည်နည်း။ ယခုအခါမှာ တော့ ဘေဘီလုံတို့၊ နေနူဗာတို့ဟာ အမည်နာမမျှလောက်ပဲ ကျန်ရှိတော့သည်။

နောက်ထပ် မြို့ဟောင်းတစ်ခုရှိသေးသည်။ ၎င်းကား ဆီးရီးယားမှာရှိသည့် ဒမာစကပ်ဖြစ်လေသည်။ သို့သော်လည်း ဒမာစကပ်သည် ပျက်စီးယိုယွင်းမသွားပေ။ ထိုမြို့သည် ယခုထက်တိုင် တည်ရှိနေသည့် မြို့ကြီးတစ်မြို့ဖြစ်သည်။ ဒမာစကပ် သည် ယခုခေတ်တွင် ကမ္ဘာပေါ်၌ ရှေးအကျဆုံးမြို့ဖြစ်သည်ဟု အချို့သောသူများက ပြောကြလေသည်။

အိန္ဒိယပြည်၌လည်း ဖေဖေတို့၏ မြို့ကြီးပြကြီးများသည် မြစ်ကမ်းဘေး များမှာသာ တည်ရှိကြသည်။ ရှေးအကျဆုံးမြို့ကြီးများအနက် မြို့ကြီးတစ်မြို့မှာ ဣန္ဒရပရတ်ဆထ(ဣန္ဒပတ္တ)မြို့ဖြစ်သည်။ ထို ဣန္ဒရပရတ်ဆထမြို့သည် ဒေလီမြို့အနီးအနား ပတ်ဝန်းကျင်တစ်နေရာရာ တွင် ရှိခဲ့လေသည်။ သို့သော်လည်း ယခုအခါမှာတော့ ဣန္ဒရပရတ်ဆထမြို့၏အရိပ်အယောင်မျှပင် မကျန်ရှိတော့။ ဗာရာဏသီ သို့မဟုတ် ကာသီသည်လည်း ရှေးအလွန်ကျသည့် မြို့တစ်မြို့ဖြစ်လေ သည်။ ယခုခေတ် တည်ရှိနေသည့် ကမ္ဘာ၏ရှေးအကျဆုံး မြို့ကြီးများအနက် မြို့တစ်မြို့ပင် ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ သမီးကိုယ်တိုင်သိရှိနေသည့် အေလဟာဘတ်၊ ကာနပူ၊ ပတ္တနားနှင့် အခြား မြို့ပေါင်း များစွာသည်လည်း မြစ်ကမ်းဘေးမှာပင် တည်ရှိကြ လေသည်။ သို့ရာတွင် ထိုမြို့များ ကတော့ ရှေးသိပ်မကျသေးပေ။ ပရယာဂ သို့မဟုတ် အေလဟာဘတ်နှင့် ရှေးဟောင်း အမည် ပါဇူလီပုတ်ဟု တွင်နေသည့် ပတ္တနာမြို့ ကတော့ အတော်အတန် ရှေးကျပါသည်။

ဤနည်းအတူ တရုတ်ပြည်မှာလည်း ရှေးဟောင်းမြို့ကြီးများ ရှိလေသည်။

19. THE GREATER CITIES OF THE ANCIENT WORLD

We have seen that people first settled down near big rivers and in fertile valleys where food and water were abundant. Their big cities were on the banks of the rivers. You may have heard the names of some of these famous old cities. In Mesopotamia there were Babylon and Nineveh and Assur. But all of these have long ceased to exist and people sometimes find remains of the cities if they dig deep enough in the sand or earth. In thousands of years they were covered up completely by sand and earth and no trace of them could be seen. In some places new cities were built right on top of the old ones which were covered up. People who have been trying to find out about these old cities have had to dig deep, and sometimes they have found several cities one on top of the other. Of course they did not exist like this at the same time. One city probably existed for hundreds of years and people lived in it and died and their children and children's children lived and died. Gradually the city became deserted and fewer people lived in it. At last nobody lived there and the whole place became a heap of ruins. The sand and the dust came and covered up these cities and there was no one to remove it. After many years the whole city became cov-

ered up with this sand and dust and people even forgot that the city existed. Hundreds of years must have passed, and then fresh people came there and built a new city. And this new city in its turn became old and deserted and fell into ruins. And that too disappeared in course of time under sand and dust. So we find sometimes the ruins of many cities one over the other. This happened specially in sandy place for the sand covers everything quickly.

Strange, is it not, that city after city should grow up and shelter crowds of men and women and children, and then gradually die away. And new cities grow where the old used to be and fresh crowds of people come and live in them. And they too die and leave no sign or trace behind. I write about these cities in a few sentences, but think of the thousands and thousands of years that must have passed for these cities to grow and die, and other cities to take their place. We call a man old when he is seventy or eighty years of age. But what is seventy or eighty when we think of these thousands of years? How many little children must have become old and died again and again in these cities when they existed. And now Babylon and Nineveh are but names for us.

Another very old city was Damascus in Syria. But Damascus did not die. It is still there and is a great city. It is said by some that Damascus is probably the oldest city in the world today.

In India our great cities are also on the banks of rivers. One of the oldest was Indraprastha, which was somewhere near Delhi. But Indraprastha is no more. Banaras or Kashi is also very old, perhaps one of the oldest existing cities of the world. Allahabad, Kanpur and Patna, and many others which you can probably yourself think of, are also on the banks of rivers. But these are not very old, though Prayag or Allahabad and Patna or Pataliputra, as it used to be called, are pretty old.

So also there are ancient cities in China.

၂၀။

အီဂျစ်နှင့်ကရိ(တ်)

Egypt and Crete

ရှေးခေတ်ဟောင်းက မြို့များနှင့် ရွာများ၌ ဘယ်လိုသူများ နေထိုင်ခဲ့ကြ သနည်း။ ထိုလူများ၏ အကြောင်းကို သူတို့ဆောက်လုပ်သွားခဲ့သည့် အိမ်ကြီးများ၊ အဆောက်အအုံကြီးများမှ ဖေဖေတို့ အနည်းအကျဉ်းသိရှိရလေသည်။ သူတို့ထားပစ် ခဲ့သည့် ကျောက်စာအရေးအသားများမှလည်း သူတို့အကြောင်းကို အတော်အတန် သိရှိရလေသည်။ ထို့ပြင် အလွန်ရှေးကျသည့် စာအုပ်များလည်းရှိသည်။ ထိုစာအုပ် များမှလည်း ရှေးခေတ်ဟောင်းကအကြောင်းကို အသင့်အတင့် သိခွင့်ရကြသည်။

အီဂျစ်ပြည်၌ ယခုထက်တိုင်ပင် ပိရာမိဒ်ကြီးများ၊ စဖင်နစ်များရှိနေသေး သည်။ လပ်ကဆာနှင့် အခြားသောနေရာဌာနများ၌ အလွန်တရာကြီးမားသည့် ဘုရား ဝတ်ကျောင်းများ၏ အပျက်အစီးများကို တွေ့ရှိရလေသည်။ ဖေဖေတို့ စူးအက် တူးမြောင်းကို ဖြတ်ကူးစဉ်တုန်းက ထိုအဆောက်အအုံများနှင့် ဖေဖေတို့ဟာ ခရီးသိပ် မဝေးတော့ပေ။ သို့သော်လည်း သမီး ထိုအဆောက်အအုံများကို မတွေ့ရပေ။ ထို အဆောက်အအုံများ၏ ဓာတ်ပုံကိုတော့ သမီးတွေ့မြင်ဖူးသည်။ သမီးဆီမှာ ထို အဆောက်အအုံများ၏ ပုံများပါသည့် ပုံစံကတ်လည်း ရှိချင်ရှိပေလိမ့်မည်။ စဖင်နစ်ဆို သည်မှာ မိန်းမဦးခေါင်းရှိသည့် ခြင်္သေ့ရုပ်ကို ခေါ်လေသည်။ ၎င်း၏ပုံပန်းသဏ္ဍာန်မှာ

အင်မတန်ကြီးမားပေသည်။ ထိုအရပ်ကို ဘာကြောင့်ပြုလုပ်သည်။ ထိုအရပ်သည် ဘယ်လိုအဓိပ္ပာယ်ရှိသည်ဆိုသည့် အချက်ကို မည်သူမျှနားမလည်ပေ။ ထိုမိန်းမ၏ မျက်နှာပေါ်၌ ထူးခြားဆန်းကြယ်သည့် မချိပြုံး ပြုံးရယ်ခြင်းတစ်မျိုးကို တွေ့ရလေသည်။ ဘာကြောင့် ထိုကဲ့သို့ ပြုံးရယ်နေသည်ကိုမူ မည်သူမျှ အဓိပ္ပာယ်နားမလည်ပေ။ တစ်စုံတစ်ယောက်သောသူအား စဖင်နိန်နှင့် တူသည်ဟုဆိုခြင်းမှာ သင် သူ့ကို လုံးဝမသိနားမလည်ဘူးဟူသော အဓိပ္ပာယ်ပင်ဖြစ်လေ၏။

ပိရာမိဒ်ကြီးများမှာလည်း အလွန်ကြီးမားပြန့်ကျယ်သည့် အဆောက်အအုံကြီးများ ဖြစ်ကြလေ၏။ ထိုအဆောက် အအုံကြီးများမှာ အမှန်အားဖြင့် ဖာရောက်ဟု ခေါ်သည့် အီဂျစ် ရှေးဟောင်း ဘုရင်ကြီးများ၏ သင်္ချိုင်းဂူများပင် ဖြစ်လေသည်။ လန်ဒန်မြို့ရှိပြတိုက်ထဲမှာ အီဂျစ်အလောင်း ခြောက်များကို သမီး တွေ့ခဲ့ရသည်ကို မှတ်မိသေးရဲ့မဟုတ်လား။ အလောင်းခြောက် ဆိုသည်မှာ ပုပ်မသွားအောင် ဆီများ၊ အမွှေးများဖြင့် လိမ်းကျစ်စဉ်ထားသည့် လူသေ ကောင် သို့မဟုတ် တိရစ္ဆာန်အသေ ကောင်ကို ခေါ်လေသည်။ ဖာရောက်ဘုရင်များ၏ အလောင်းများကို ထိုကဲ့သို့ စီရင်ထားပြီးလျှင် ထိုကြီးကျယ်သည့် ပိရာမိဒ်ကြီးများ၌ ထားရှိလေသည်။ ထိုအလောင်းခြောက်များ၏ အနီး၌ ရွှေငွေအဆင်တန်ဆာများ၊ အသုံးအဆောင်များနှင့် အစားအစာများကို ထားကြလေသည်။ အကြောင်းမူကား သေဆုံးသွားပြီးသည့် နောက်၌လည်း ထိုအရာဝတ္ထုများသည် ထိုသူတို့အတွက် လိုချင် လိုအပ်ပေလိမ့်မည်ဟု လူများ အထင်ရှိနေကြသောကြောင့် ဖြစ်လေသည်။ နှစ်နှစ်၊ သုံးနှစ် အလွန်လောက် တုန်းက ထိုပိရာမိဒ်များအနက် ပိရာမိဒ်တစ်ခုထဲက တုတန်ပါမင်လို ခေါ်သည့် ဖာရောက်ဘုရင်တစ်ဦး၏ အလောင်းကိုလူများ တွေ့ရှိကြလေသည်။ ထိုအလောင်း၏ အနီး၌ လှလည်း အလွန်လှပ၊ အဖိုးလည်း အင်မတန်ထိုက်တန်သည့် ပစ္စည်းများ ထားရှိသည်ကိုလည်း တွေ့ကြလေသည်။

ထိုခေတ်အခါတုန်းက အီဂျစ်ပြည်တွင်လည်း လယ်ယာများထဲသို့ ရေသွင်းပေးရန် ကောင်းမွန်သေသပ်သည့် တူးမြောင်းကြီးများနှင့် ရေကန်ကြီးများကို ဖောက်လုပ်ကြလေသည်။ မေရီဒူအမည်ရှိသည့် ရေကန်ကြီးသည် အထူးအားဖြင့် ထင်ရှားကျော်ကြားသည့် ရေကန်ဖြစ်လေသည်။ ထိုရေကန်ကြီးကို ကြည့်ခြင်းအားဖြင့် ရှေးဟောင်း အီဂျစ်လူမျိုးများသည် မည်မျှ လိမ္မာကျွမ်းကျင်မှုရှိကြသည်၊ မည်မျှ တိုးတက်မှုရှိကြသည်ဆိုသည်ကို သိရှိနိုင်လေသည်။ ထိုတူးမြောင်းများ၊ ရေကန်များနှင့် ပိရာမိဒ်ကြီးများကို ထိပ်တန်းအင်ဂျင်နီယာများကသာလျှင် တည်ဆောက်ပြုလုပ်ခြင်း ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။

ကင်ဒီယာ သို့မဟုတ် ကရီ(တ်)သည် မြေထဲပင်လယ်ထဲမှာရှိသည့် ကျွန်း

ငယ်တစ်ခု ဖြစ်လေသည်။ ပို့ဆောင်ဆိပ်ကမ်းက ဗင်းနစ်ကို သွားစဉ်အခါတုန်းက ဖေဖေတို့ ထိုကျွန်းအနီးမှ ဖြတ်သွားခဲ့ကြလေသည်။ ထိုကျွန်းငယ်ကလေး၌ ရှေးဟောင်းခေတ်သမယတုန်းက တိုးတက်ကောင်းမွန်သည့် ယဉ်ကျေးမှုပြန့်ပွားခဲ့လေသည်။ ကရိ(တ်)ကျွန်းရှိ နို့ဆီစိမ့် အင်မတန်ကြီးမားသည့် နန်းတော်ကြီးတစ်ခု ရှိခဲ့လေသည်။ ထိုနန်းတော်ကြီး၌ ရေချိုးခန်းများ၊ ရေပိုက်ရေပြန်များ ရှိလေသည်။ ထိုအရာများကို မသိနားမလည်သည့်လူများက ခေတ်ပေါ်အရာဝတ္ထုများဟု ထင်မှတ်နေကြသည်။ ထိုမှတစ်ပါး ထိုနေရာ၌ လှပသေသပ်သည့် မြေအိုးမြေခွက်များ၊ ကျောက်လက်နက်များ၊ ပန်းချီကားများနှင့် သတ္တုလက်ရာများ၊ ဆင်စွယ်လက်ရာများလည်း ရှိလေသည်။ ထို ကရိ(တ်) ကျွန်းငယ်ကလေး၌ လူတို့သည် အလွန်ငြိမ်းချမ်းစွာ နေထိုင်ကြပြီးလျှင် တကယ့်တကယ် တိုးတက်မှုကိုလည်း ပြုလုပ်ကြလေသည်။

သမီး မိဒါ့ဆ်ဘုရင်၏ အကြောင်းကို ဖတ်ဖူးပေလိမ့်မည်။ ထိုဘုရင်သည် သူထိလိုက်သည့်အရာဟူသမျှ ရွှေချည်း ဖြစ်ဖြစ်သွားသောကြောင့် အလွန်တရာ အခက်အခဲ တွေ့နေရလေ၏။ သူသည် အစားအစာကို မစားနိုင်ပေ။ အကြောင်းမူကား သူ၏အစားအစာသည် ရွှေဖြစ်ဖြစ်သွားသောကြောင့်ဖြစ်လေသည်။ ရွှေသည် အစားအစာအဖြစ်နှင့် ဘယ်မှာ အသုံးကျသနည်း။ ထိုဘုရင်သည် လောဘကြီးလွန်းသောကြောင့် ထိုကဲ့သို့ အပြစ်ဒဏ်ပေးခြင်း ခံရခြင်း ဖြစ်လေသည်။ အမှန်စင်စစ်ကတော့ ဤအကြောင်းအရာသည် စိတ်ဝင်စားရာ ဒဏ္ဍာရီ ပုံဝတ္ထုမျှသာဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း ဤပုံဝတ္ထုကိုထောက်ပြီး ရွှေသည် လူတို့ထင်သလောက် ကောင်းမွန်သည့် အသုံးဝင်သည့်ပစ္စည်းမဟုတ်ဘူး ဆိုသည့်အကြောင်းကို ဖေဖေတို့ သိရှိရလေသည်။ ကရိ(တ်)ဘုရင်အားလုံးကို မိဒါ့ဆ်ဘုရင် ခေါ်လေသည်။ ဤပုံပြင်သည် ထိုဘုရင်များ အနက်က ဘုရင်တစ်ဦး၏ အကြောင်း ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။

နောက်ထပ် ကရိ(တ်)ပုံပြင်တစ်ခုလည်း ရှိသေးသည်။ ထိုပုံပြင်ကို သမီးကြားဖူးချင် ကြားဖူးပေလိမ့်မည်။ လူတစ်ပိုင်းနွားတစ်ပိုင်းဖြစ်သော မိုင်နိုတာအမည်ရှိ နတ်တစ်ဦးရှိခဲ့လေသည်။ လူပျိုနှင့်အပျိုများကို ထိုနတ်စားသောက်ရန် တင်ဆက်ရသည်ဟု ပြောစမှတ်ပြုကြသည်။ ဘာသာတရားဟူသော ယုံကြည်ယူဆမှုသည် အစပထမတွင် မသိသည့်အရာဝတ္ထုကို ကြောက်လန့်သည့်စိတ်မှ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်း ဖြစ်သည်ဟူသောအချက်ကို ဖေဖေ သမီးကို အစကတည်းက ပြောခဲ့လေသည်။ လူတို့သည် သဘာဝအကြောင်းကို ဘာမျှနားမလည်ကြ။ ကမ္ဘာလောက၌ အစဉ်တစိုက် ဖြစ်ပျက်နေသည့် အကြောင်းအရာများကိုလည်း သူတို့ မသိပေ။ သို့ဖြစ်၍ အကြောက်လွန်ပြီး သူတို့သည် ရူးကြောင်ကြောင် အလုပ်များကို အများအပြား

လုပ်လေ့ရှိကြလေ၏။ မိန်းမပျိုနှင့် ယောက်ျားပျိုများ တကယ်အစစ်အမှန် နတ်တစ်ဦးဦး အား ယဇ်ပူဇော်ခြင်း မဟုတ်ဘဲ စိတ်ကူးထဲက နတ်ကို ယဇ်ပူဇော်ခြင်းမျှသာ ဖြစ်နိုင် ပေ၏။ အကြောင်းမူကား ဤကဲ့သို့သော နတ်များ ဘယ်တော့မှမရှိဟု ဖေဖေ ယုဆ လေသည်။

ထိုရှေးဟောင်းခေတ်သမယတုန်းက တစ်ကမ္ဘာလုံးမှာ မိန်းမနှင့်ယောက်ျား များကို စိတ်ကူးထဲကနတ်အတွက် သတ်ပြီး ယဇ်ပူဇော်ပသသည့် အလေ့အထရှိခဲ့ လေသည်။ ဤသည်ပင်လျှင် သူတို့၏ ပူဇော်ပသနည်း ဖြစ်လေသည်။ အီဂျစ်ပြည်၌ မိန်းမများကို နိုင်းလ်မြစ်ထဲ၌ နှစ်မြှုပ်ပစ်ကြလေသည်။ အကြောင်းမူကား ထိုသို့ ပြုလုပ်ခြင်းအားဖြင့် ဖခင်နိုင်းလ်အတွက် ကျေနပ်နှစ်သက်ခြင်း ဖြစ်လိမ့်မည်ဟု လူများ အယူရှိကြလေသည်။

ကံကောင်းထောက်မ၊ သည့်အားလျော်စွာ ယခုအခါတွင် လူကိုသတ်ပြီး ယဇ်ပူဇော်သည့် အလေ့အထမရှိတော့ပေ။ ကမ္ဘာပေါ်ရှိ တချို့ ချောင်ကြီး ချောင်ကြား မှာတော့ မဆိုစလောက် ရှိချင်ရှိနေပေဦးမည်။ သို့ရာတွင် ယခုအခါမှာ ထာဝရဘုရား ကို ကျေနပ်မှုရှိစေရန်အတွက် တိရစ္ဆာန်များကို သတ်ဖြတ်ယဇ်ပူဇော်ကြတုန်းပင် ရှိသေးသည်။ တစ်စုံတစ်ဦးကိုပူဇော်ခြင်း၏ ဘယ်လောက်ဆန်းကြယ်သည့် နည်းလမ်း ဖြစ်သနည်း။

20. EGYPT AND CRETE

What kind of people lived in these cities and villages of early times? We can find something about them from the great buildings and structures that they made. Also from the writing on stone tablets which they left. Then we have a few very old books which tell us a great deal of those times.

In Egypt we still have the great Pyramids and the Sphinx and ruins of enormous temples at Luxor and other places. You have not seen the Suez Canal. But you have seen pictures of them and probably you have got picture postcards of them. The Sphinx is a lion with a woman's head. It is an enormous thing. Nobody knows why it was made and what it represents. The woman's head had got a strange faint smile and people wonder what this smile is about. To say that a person is like the Sphinx means that you do not understand him.

The pyramids are also enormous structures. They are really the tombs of the kings of Egypt who were called the Pharaohs. Do you remember seeing the Egyptian mummies in the British Museum in London? A mummy is the dead body of a human being or animal to which oils and spices have been applied to prevent it from

decaying. The bodies of the Pharaohs were made into mummies when they died and were then placed inside these great pyramids. Near them were placed gold and silver ornaments and furniture and food, because it was thought that they might require them after death. Two or Three years ago some people found the body of a Pharaoh, whose name was Tutankhamen, in one of these pyramids. There were many beautiful and valuable things near him.

In Egypt also, in those days, they made fine canals and lakes to take the water for irrigation and agriculture. There was specially the famous lake Meridu. This shows how clever and advanced the ancient Egyptians were. They must have had fine engineers to build these canals and lakes and the great pyramids.

The little island of Crete or Candia is in the Mediterranean Sea. We passed near it when going from Port Said to Venice. On this little island there was a fine civilization in the olden days. At Knossos in Crete there was an enormous palace and we have the remains of this palace still. In this palace there were bath-rooms and water-pipes, which some ignorant people think are modern inventions. There were also beautiful pottery and sculpture and paintings, and fine metal and ivory work. In this little island of Crete the people lived peacefully and made great progress.

You must have read of king Midas who got into great difficulties because everything he touched became gold! He could not eat because his food became gold, and what is the use of gold as food? He was punished for his greed in this way. This is of course a fanciful story. It is meant to show us that gold is not such a fine or useful thing as people imagine.

There is another story of Crete which you may have heard. It is about the Minotaur which is supposed to have been a monster, half man and half bull. It is said that young men and young girls were given to this monster as his food! I have told you before that the idea of religion first came through the fear of the unknown. And because of this fear, not understanding nature and much that happens around us, people used to do many foolish things. It is quite possible that boys and girls were sacrificed in this way not to a real monster, because I do not think such a monster ever existed, but to

an imaginary monster!

All over the world, in those ancient days, there was what is called human sacrifice, that is, men and women were sacrificed to imaginary beings whom people worshipped. In Egypt girls used to be thrown into the river Nile because it was thought that this would please Father Nile.

Fortunately human sacrifices do not take place now, except perhaps very seldom in some far corner of the world. But even now some people kill animals and sacrifice them to please God! It is a curious way of worshipping anybody.

၂၁။

တရုတ်နှင့်အိန္ဒိယ

China and India

မက်ဆိုပိုတေးမီးယား၊ အီဂျစ်နှင့် မြေထဲပင်လယ်ရီ ကရိ(တ်)ကျွန်းငယ်၌ အစဦးယဉ်ကျေးမှုများသည် စတင်ထွန်းကား ပြန့်ပွားခဲ့သည်ဆိုသည့်အကြောင်းကို ဖေဖေ ရေးပြပြီးခဲ့ပြီ။ ထိုခေတ်အခါကာလတုန်းက တရုတ်နှင့်အိန္ဒိယတွင်လည်း အဆင့် အတန်း မနိမ့်သည့် ယဉ်ကျေးမှုသည် စတင်ခဲ့ပြီးလျှင် သူ့နည်းနှင့်သူ ထွန်းကားပြန့်ပွား ခဲ့လေသည်။

အခြားသော နေရာများမှာကဲ့သို့ တရုတ်ပြည်တွင်လည်း လူများသည် ကြီးမားသော မြစ်ဝှမ်းမြေများတွင် အခြေတည်စိုက်ခဲ့ကြသည်။ ထိုလူမျိုးတို့သည်ကား မဂိုလီယန်ဟုခေါ်သည့် လူမျိုးများပြုလုပ်ကြသည်။ ထိုသူတို့သည် အလွန်လှပသေသပ် သည့် ကြေးဝါအိုးခွက်များ ဖြစ်ကြလေ၏။ ထိုနောက် အချိန် အနည်းငယ်ကြာသော အခါ သံထည်အိုးခွက်များကိုလည်း ပြုလုပ်ကြ၏။ သူတို့သည် တူးမြောင်းများနှင့် ကောင်းမွန် သေသပ်သည့် အဆောက်အအုံများကို တည်ဆောက်ကြ၏။ ထို့ပြင် စာရေးသားနည်းကိုလည်း အသစ်တီထွင်ခဲ့ကြ၏။ ထိုအရေးအသားသည် ဖေဖေ တို့၏ ဟိန္ဒူအရေးအသား၊ အူရဒူအရေးအသား သို့မဟုတ် အင်္ဂလိပ် အရေးအသားနှင့် လုံးဝ ကွဲပြားခြားနားလေသည်။ ထို အရေးအသားမှာ ရုပ်ပုံအရေးအသားမျိုးဖြစ် လေ၏။

စကားလုံး တစ်ခုခုသည်လည်းကောင်း၊ တစ်ခါတစ်ရံ ဝါကျတိုကလေး တစ်ခုခု သည်လည်းကောင်း ရုပ်ပုံ တစ်ခုဖြစ်လေ၏။

ရှေးခေတ်အခါကာလက အီဂျစ်၊ ကရိ(တ်)၊ ဘောဘီလုံတို့၌လည်း ရုပ်ပုံ အရေးအသားကို အသုံးပြုခဲ့ကြသည်။ ထိုအရေးအသားမျိုးကို ယခုအခါတွင် အရုပ် အကွရာဟု ခေါ်လေသည်။ ထိုအရေးအသားမျိုးကို သမီး ပြတိုက်ထဲရှိသည့် အချို့ စာအုပ်ထဲမှာ တွေ့မြင်ဖူးပေလိမ့်မည်။ အီဂျစ်ပြည်နှင့် အနောက်နိုင်ငံတို့၌ ထိုအရေး အသားမျိုးကို ရှေးအင်မတန်ကျသည့် အဆောက်အအုံများ၌ သာလျှင် တွေ့ရှိရ လေသည်။ ထိုတိုင်းနိုင်ငံများ၌ ထိုအရေးအသားမျိုးကို အချိန်ကြာမြင့်စွာ သုံးစွဲခြင်းမပြု လုပ်ကြပေ။ သို့ရာတွင် တရုတ်ပြည်မှာတော့ ရုပ်ပုံအရေးအသားမျိုးသည် ယခုထက် တိုင်ပင် ထင်ရှားရှိနေသေးသည်။ ထိုအရေးအသားမျိုးသည် အပေါ်ကနေပြီး ၊အောက်ဘက်ကို ရေးသား ရလေ၏။ ဟိန္ဒူ သို့မဟုတ် အင်္ဂလိပ်တို့လို လက်ဝဲဘက်က နေပြီး လက်ျာဘက်ကိုလည်းကောင်း၊ သို့မဟုတ် အူရဒူလို လက်ျာဘက်က နေပြီး လက်ဝဲဘက်ကိုလည်းကောင်း မရေးသားရပေ။

အိန္ဒိယပြည်၌ မြောက်မြားစွာသော ရှေးဟောင်းအဆောက်အအုံများ၏ အပျက်အစီးများမှာ ယခုထက်တိုင်ပင် မြေကြီးနှင့်သဲအောက်တွင် မြုပ်နေကြသည်။ တစ်စုံတစ်ဦးက မတူးဖော်သမျှကာလုံး ထိုအဆောက်အအုံပျက်များကို ဖေဖေတို့ မသိကြရပေ။ သို့သော်လည်း မြောက်ပိုင်း၌မူ ရှေးအလွန်ကျသည့် အပျက်အစီးအချို့ ကို တူးဖော်တွေ့ရှိပြီးလေပြီ။ အရိယ(အာရယန်)လူမျိုးတို့ အိန္ဒိယသို့ရောက်မလာခင် ရှေးရှေးအထက်ကျော် ကာလကပင်စတင်ပြီး အိန္ဒိယ၌ ဒရဗီဒီ(ဒရစ်ဒီယန်) လူမျိုးများ နေထိုင်ကြကြောင်းနှင့် သူတို့၏ယဉ်ကျေးမှုမှာ အဆင့်အတန်း မသေးလှ ကြောင်းကို ဖေဖေတို့သိပြီး ဖြစ်ကြလေ၏။ ထိုလူမျိုးများသည် အခြားတိုင်းပြည်က လူများနှင့်အတူ ကုန်စည်ကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုများကို ပြုလုပ်ကြလေ၏။ သူတို့သည် သူတို့ပြုလုပ်သည့် ကုန်ပစ္စည်းများကို မက်ဆိုပိုတေးမီးယားနှင့်အီဂျစ်သို့ ပို့ကြလေ၏။ အထူးအားဖြင့် ရေလမ်းမှ သူတို့သည် ဆန်၊ ငရုတ်ကောင်းကဲ့သို့သော ဟင်းခေတ် အမွှေးအကြိုင်နှင့် အိမ်ဆောက်ရန် ကျွန်းသစ်များကိုလည်း ပို့လေ့ရှိကြသည်။ မက်ဆို ပိုတေးမီးယားရှိ 'ဥရ်'အမည်ရှိသောမြို့မှ ရှေးဟောင်းနန်းတော်များစွာမှာ အိန္ဒိယ တောင်ပိုင်းမှလာသည့် ကျွန်းသစ်များဖြင့် ဆောက်လုပ်သည်ဟု ဆိုကြသည်။ ရွှေ၊ ပုလဲ၊ ဆင်စွယ်၊ ဥဒေါင်း၊ မျောက်များကို အနောက်တိုင်းနိုင်ငံများသို့ အိန္ဒိယပြည်မှ တင်ပို့သည်ဟုလည်း ပြောဆို ကြသည်။ ၎င်းတို့ကို ထောက်ခြင်းအားဖြင့် ထိုခေတ် အခါက အိန္ဒိယနှင့် အခြားတိုင်း နိုင်ငံများသည် ကုန်စည်ကူးသန်းရောင်းဝယ်မှု ပြုလုပ်ကြသည် ဆိုသည့်အကြောင်းမှာ သိသာထင်ရှားလှပေသည်။ ကုန်စည်ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးသည် လူများ ယဉ်ကျေး

ပါမှ ဖြစ်နိုင်လေသည်။

ထိုခေတ်အခါက အိန္ဒိယနှင့် တရုတ်ပြည်တွင် ပြည်နယ်ငယ်များ သို့မဟုတ် တိုင်းပြည်ငယ်များ ရှိကြလေ၏။ ထိုပြည်နယ်များအနက် မည်သည့် ပြည်နယ်မှာမှ တစ်ခုတည်းသာ အစိုးရဟူ၍ မရှိပေ။ ကျေးရွာအချို့နှင့် လယ်ယာအချို့ရှိသည့် မြို့ငယ်တစ်ခုတွင် သီးခြားအစိုးရတစ်ခု ရှိလေသည်။ ၎င်းတို့ကို မြို့ပြည်နယ်များဟု ခေါ်လေသည်။ ထိုခေတ်အခါတုန်းကလည်း ထိုပြည်နယ်များအနက် များစွာသော ပြည်နယ်တို့၌ ပြည်သူ့အစိုးရအဖွဲ့မျိုး ရှိခဲ့လေသည်။ သို့သော်လည်း အချို့သော ပြည်နယ်များမှာတော့ ဘုရင်က အုပ်ချုပ်လေသည်။ ထိုမြို့ပြည်နယ်များ၏ အစိုးရများသည် တစ်သီးတခြားဖြစ်သော်လည်း ရံဖန်ရံခါတွင် တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး အကူအညီပေးကြလေသည်။ ထို့ပြင် ရံဖန်ရံခါ ပြည်နယ်ကြီးတစ်ခုခုက ပြည်နယ်ငယ်အများအပြား၏ ရှေ့သွားခေါင်းဆောင်လည်း ပြုလုပ်တတ်လေသည်။

တရုတ်ပြည်၌ အချိန်အနည်းငယ်ကြာသွားသောအခါ ထိုသေးငယ်သည့် ပြည်နယ်များ၏ နေရာ၌ အင်ပါယာဟုခေါ်သည့် ကြီးကျယ်သည့်ပြည်နယ်ကြီးတစ်ခု ဖြစ်လာလေ၏။ ထိုပြည်နယ်ကြီးခေတ်၌ပင် တရုတ်ပြည်၏ တံတိုင်းကြီးကို တည်ဆောက်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်လေသည်။ သမီး ထိုတံတိုင်းကြီးအကြောင်းကို ဖတ်ဖူးလေသည်။ ဘယ်လောက် ကြီးကျယ်သည့် တံတိုင်းကြီး ဖြစ်သနည်း။ ထိုတံတိုင်းကြီး မှာ မွန်ဂိုလီယန်လူမျိုးများ တရုတ်ပြည်ထဲသို့ ကျူးကျော်ဝင်ရောက်မလာနိုင်ရန် မြစ်ကမ်းပါးမှ မြောက်ပိုင်း မြင့်မားသောတောင်ကြီးများသို့အထိ တည်ဆောက်ထားခြင်း ဖြစ်လေသည်။ ထိုတံတိုင်းကြီးသည် မိုင်ပေါင်း တစ်ထောင်လေးရာအထိ အလျား ရှိလေသည်။ ပေနှစ်ဆယ်မှ သုံးဆယ်အထိ အမြင့်ရှိလေသည်။ နှစ်ဆယ့်ငါးပေ အကျယ် ရှိလေသည်။ စပ်ကြားစပ်ကြားနေရာများ၌ ရဲတိုက်များနှင့်မျှော်စင်များ ရှိလေသည်။ အကယ်၍ ထိုတံတိုင်းကြီးမျိုး အိန္ဒိယမှာ တည်ဆောက်မည်ဆိုလျှင် လားဟိုးကနေပြီး တောင်ဘက် မဒရပ်အထိ ရှည်လျားသွားပေလိမ့်မည်။ ထိုတံတိုင်းကြီးသည် အခုလည်း တည်ရှိနေတုန်းပင် ဖြစ်သည်။ သမီး တရုတ်ပြည်ကိုသွားလျှင် တွေ့မြင်နိုင်ပါသည်။

21. CHINA AND INDIA

We have seen that the early civilizations began and developed in Mesopotamia and Egypt and the little island of Crete in the Mediterranean Sea. About the same time in China and in India also great civilizations began and developed in their own way.

In China, as elsewhere, people settled down in the valleys of great rivers. These people were what are called the Mongolians. They made beautiful vessels out of bronze and later of iron. Canals and fine buildings were made, and a new way of writing was evolved. This writing was quite different from our writing in Hindi or English or Urdu. It was a kind of picture writing. Each word and sometimes even a short sentence was a picture. In ancient Egypt and in Crete and Babylon also there used to be picture writing. This is now called hieroglyphic writing. You must have seen this writing in the museums and in some books. In Egypt and in the west this writing is only found in very old buildings. Nobody has used this writing there for a very long time. But in China even now the writing is a kind of picture writing and it is written from top to bottom ; not from left to right as in Hindi or English or right to left as in Urdu.

In India many of the remains of buildings are perhaps still

buried in the earth and the sand. They are hidden from us till someone digs them up. But some very old ruins have already been found in the north. We know however that long ago, even before the Aryans came to India, there were Dravidians here, and they had a fine civilization. They used to trade with people in other countries. They sent many of their goods to Mesopotamia and Egypt. Specially they sent across the seas rice and spices, like pepper, and teak wood to build houses. It is said that some of the ancient palaces of the city of Ur in Mesopotamia were made of teak wood which was sent from south India. It is also said that gold and pearls and ivory and peacocks and apes were sent from India to western countries. We thus see that there must have been a great deal of trade between India in those days and other countries. Trade can only exist when people are civilized.

Both in India and China there were then little states or kingdoms. Neither of these countries was all under one government. Each little city with some villages and fields had a separate government. These are called city states. Many of these were republics even in those early days. There were no kings, only a kind of elected panchayat to govern the state. Some of them, however, were little kingdoms. But although the city states had separate governments, they sometimes cooperated with each other, that is, helped each other. Sometimes one big state became a kind of leader of several smaller states.

In China, these small states soon gave place to a great big state, an empire. It was in the days of this empire that the Great Wall of China was built. You have read about this Great Wall and what an enormous thing it is. It was built from the sea to the high mountains in the north to keep off other Mongolian tribes from breaking into China. This wall is 1,400 miles long and is 20 to 30 feet high and 25 feet broad. At interval there are forts and towers in it. If such a wall was built in India it would extend from Lahore in the north to Madras in the south. The Great Wall stands even now and if you go to China you can see it.

၂၂။

ပင်လယ်ခရီးနှင့် ကုန်ကူးသန်းရောင်းဝယ်မှု

Sea Voyages and Trade

စိတ်ပါဝင်စားစရာကောင်းသည့် လူမျိုးတစ်မျိုး ရှိသေးသည်။ ၎င်းတို့ကား ဖင်နစ်ဂျီယန် လူမျိုးဖြစ်၏။ ဖင်နစ်ဂျီယန်လူမျိုးသည် ရဟူဒီနှင့်အာရပ်တို့၏ အိမ်ထောင်စု မျိုးနွယ်ထဲက လူမျိုးဖြစ်လေသည်။ သူတို့သည် အထူးအားဖြင့် ယခုခေတ် တူရကီလို ခေါ်သည့် အာရှမိုင်းနား၏အနောက်ဘက်ကမ်းတွင် နေထိုင်ကြလေသည်။ သူတို့၏ အရေးပါသည့်မြို့ကြီးများမှာ မြေထဲပင်လယ်ရှိ ဧကာ၊ တိုင်ယာ၊ ဆစ်ဒန်မြို့များ ဖြစ်ကြလေ၏။ သူတို့သည် ကုန်စည်ကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုအတွက် ရှည်ဝေးလှသည့် ရေလမ်းခရီးကိုသွားရာ၌ နာမည်ရသည့်သူများ ဖြစ်ကြသည်။ သူတို့သည် မြေထဲ ပင်လယ်မှဖြတ်ပြီး အင်္ဂလန်သို့အထိ တန်းသွားကြသည်။ အိန္ဒိယသို့လည်း သူတို့ လာရောက်ကြလိမ့်မည်ဖြစ်သည်။

ဖေဖေတို့ အခု ကြီးကျယ်သည့် အရာနှစ်ခု၏ မူလအစကို သိရလေပြီ။ ၎င်း အရာနှစ်ခုကား ပင်လယ်ခရီးသွားခြင်းနှင့် ကုန်ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခြင်း ဖြစ်လေ၏။ ၎င်းနှစ်ခုအနက် တစ်ခုသည် အခြားတစ်ခုကို အကူအညီပြုလေ၏။ ထိုခေတ် ထိုအခါ တုန်းက သမီး အခုခေတ် တွေ့ရသလို ကောင်းမွန်သည့် သင်္ဘောများ မရှိသေးပေ။ ပထမဦးဆုံးလှေမှာ သစ်ပင်လုံးကိုထွင်းပြီး လုပ်ထားသည့်လှေ ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ ထိုလှေ

များကို လှော်ရန်အတွက် တက်ကို အသုံးပြုရလေသည်။ တစ်ခါတစ်ရံတွင် လေ အဟုန်ရရန်အတွက် ရွက်များကိုလည်း တပ်ဆင်ကြလေသည်။ ထိုခေတ်အခါတုန်းက ပင်လယ်ခရီးသည် အင်မတန် စိတ်ဝင်စားစရာကောင်းပြီး အင်မတန်မှလည်း စိုးရွံ့ ဖွယ်ကောင်းပေလိမ့်မည်။ အာရေဗီယန်ပင်လယ်ထဲမှာ တက်နှင့်ရွက်သာပါသည့် လှေငယ်ကလေးနှင့် ဖြတ်ကူးသွားပုံကို စဉ်းစားစိတ်ကူးကြည့်စမ်းပါ။ ထိုလှေငယ် ကလေးထဲ၌ ရှိသောနေရာမှာ မလှုပ်သာ မလှည့်သာပင်ဖြစ်၍ လေပြည်ကလေးတစ်ချက် ဝှေ့လိုက်ရုံနှင့် တိမ်းမှောက်သွားစေနိုင်သည်။ တစ်ခါတစ်ရံတွင် နစ်မြုပ်လည်းသွား တတ်လေသည်။

သမုဒ္ဒရာပြင်ကျယ်ကြီးထဲ လှေငယ်ကလေးတစ်စင်းတည်းနှင့် သွားလာ ခြင်းမှာ ရဲစွမ်းသတ္တိရှိသူတို့သာလျှင် ပြုလုပ်နိုင်သည့်အလုပ် ဖြစ်လေ၏။ ထိုသို့ သွားခြင်းလာခြင်းသည် ဘေးအန္တရာယ် အင်မတန်နီးကပ်ပြီး ထိုကဲ့သို့ သွားလာသူ များသည် တစ်ခါတစ်ရံတွင် လပေါင်းများစွာ မြေကြီးကို မမြင်မတွေ့ကြရ။ အကယ် ၍ စားနပ်ရိက္ခာ ပြတ်သွားမည်ဆိုလျှင် ပင်လယ်သမုဒ္ဒရာပြင်အလယ်မှာ ငါးနှင့်ငှက် ကို မဖမ်းနိုင်သရွေ့ သူတို့အတွက် ဘယ်လိုအစားအစာမျိုးကိုမျှ ရဖို့မဖြစ်နိုင်ပေ။ ပင်လယ်သမုဒ္ဒရာသည် ဘေးရန်အန္တရာယ်အသွယ်သွယ်တို့ဖြင့် ပြည့်နှက်၍နေသည်။ ရှေးခေတ် ပင်လယ်ခရီးထွက်ကြသည့် ခရီးသည်များ၏ဆန်းကြယ်သော အဖြစ် အပျက်များအကြောင်းကို စာအုပ်များထဲတွင် အများအပြားပင် ရေးပြထားလေသည်။

ဤမျှ ဘေးရန်အန္တရာယ် ထူထပ်ပေါများသော်လည်း လူတို့သည် ပင်လယ် သမုဒ္ဒရာကိုဖြတ်ပြီး ခရီးထွက်ကြလေ၏။ အချို့သော လူများမှာ စွန့်စားမှုကို ဝါသနာ ပါသောကြောင့် ယင်းသို့ ပင်လယ်ခရီးထွက်ကြခြင်း ဖြစ်ဟန်တူလေသည်။ သို့သော် လည်း ၎င်းတို့အနက် လူများစုကမူ ရွှေနှင့်ငွေကိုတပ်မက်သည့် လောဘကြောင့် ပင်လယ်ခရီးထွက်ကြခြင်း ဖြစ်လေ၏။ အကြောင်းမူကား သူတို့သည် ကုန်ကူးသန်း ရောင်းဝယ်ရန် သွားကြခြင်းဖြစ်လေသည်။ ကုန်ပစ္စည်းကို ဝယ်ကြသည်။ ရောင်းကြ သည်။ စီးပွားရှာကြသည်။

ကုန်ကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုဆိုတာ ဘယ်လိုဟာမျိုးနည်း။ ဘယ်လို အစပြုခဲ့ သနည်း။ ယခုအခါမှာဆိုရင် ဆိုင်ကြီး ကနားကြီးများကို သမီးမြင်တွေ့နေရသည်။ ထိုဆိုင်ကြီး ကနားကြီးများကိုသွားပြီး ကိုယ်လိုချင်သည့်အရာဝတ္ထုများကို ဝယ်ဖို့ရာက လည်း အင်မတန်မှ လွယ်ကူလှသည်။ သို့သော်လည်း သမီး ဝယ်ယူသည့်ပစ္စည်းများ ဘယ်က ရောက်လာသနည်းဆိုသည့်အချက်ကို သမီး စဉ်းစားကြည့်ဖူးသလား။ သမီး အလဟာဘတ်မြို့က ဆိုင်တစ်ဆိုင်မှာ သိုးမွေးရှောစောင်တစ်ခုကို ဝယ်နိုင်သည်။ ထိုသိုးမွေးရှောစောင်သည် ကသ္မီရက သည်နေရာအထိ လမ်းဟူသမျှကို ဖြတ်ကျော်

ပြီးလာရတာ ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ သိုးမွေးသည် ကသို့ရနှင့် လဒါကံတောင်ကုန်းများ ပေါ်မှာရှိသည့် သိုးများ၏အရေပြားပေါ်၌ ပေါက်လာခဲ့တာ ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ သမီး ဝယ်သွားသည့် သွားတိုက်ဆေးသည် အမေရိကမှ သင်္ဘောတစ်တန်၊ ရထားတစ်တန် နှင့် လမ်းဟူသမျှကို ဖြတ်ကျော်ပြီး လာခဲ့ရတာ ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ ထိုနည်းအတူ တရုတ်၊ ဂျပန်၊ ပဲရစ်၊ လန်ဒန်တို့၌ ပြုလုပ်သည့် ပစ္စည်းဝတ္ထုများကိုလည်း သမီး ဝယ်နိုင် လေသည်။

သည်မှာ ဈေးထဲ၌ရောင်းသည့် နိုင်ငံခြားဖြစ် အထည်စကလေးတစ်ခု အကြောင်းကို စဉ်းစားကြည့်စမ်းပါ။ ဝါဂွမ်းသည် ပထမဦးစွာ အိန္ဒိယ၌ ပေါက်လေ သည်။ ထို့နောက် အင်္ဂလန်သို့ ပို့လေသည်။ စက်ရုံတစ်ခုက ထိုဝါဂွမ်းကို ဝယ်ယူ လေသည်။ သန့်အောင် လုပ်ယူသည်။ ချည်ထုတ်ယူသည်။ ထို့နောက် အထည်ရက် လုပ်ယူလေသည်။ ထိုအထည်သည် အိန္ဒိယသို့ တစ်ဖန်ပြန်ရောက်လာပြီး အထည်ကို ဈေးထဲတွင် ရောင်းလေသည်။ ဈေးထဲ၌ အရောင်းအဝယ်မလုပ်ရခင် ထိုအထည်သည် မိုင်ထောင်ပေါင်း ဘယ်လောက် အသွားအပြန် ခရီးဖြန့်လိုက်ရသည်ဖြစ်သနည်း။ အိန္ဒိယမှာပေါက်သည့် ဝါဂွမ်းကို အင်္ဂလန်သို့ ပို့ရခြင်း၊ အင်္ဂလန်မှာ ထိုဝါဂွမ်းများကို အထည်ရက်လုပ်ပြီး ခရီးအတန်တန်ဖြတ်ကျော်၍ အိန္ဒိယသို့ တစ်ဖန် ပြန်ယူလာရ ခြင်းမှာ တော်တော်ကလေး အဆင်မပြေသည့်အကြောင်းပဲဟု ထင်မှတ်ရလေသည်။ ထိုသို့ ပြုလုပ်ခြင်း၌ အချိန်တွေ၊ ငွေတွေ၊ လုပ်အားတွေဟာ အများအားဖြင့် ပြုန်းတီး သွားရလေသည်။ အကယ်၍ ထိုဝါဂွမ်းထည်များကို အိန္ဒိယမှာပဲ ရက်လုပ်မည်ဆိုလျှင် ထိုဝါဂွမ်းထည်များသည် အမှန်တကယ်ပဲ ဈေးလည်းပေါ၊ ကောင်းလည်းကောင်းဖို့ ရှိလေသည်။ ဖေဖေတို့ နိုင်ငံခြားဖြစ်အထည်များကို မဝယ်တာ၊ မဝတ်တာ သမီး အသိပင်ဖြစ်သည်။ ဖေဖေတို့ဟာ ကိုယ့်တိုင်းပြည်ဖြစ် ဖျင်ထည်များကိုပဲ ဝတ်ကြသည်။ အကြောင်းမူကား တတ်နိုင်သမျှ ကိုယ့်တိုင်းပြည်မှာဖြစ်သည့် ပစ္စည်းများကို ဝယ်ယူ ခြင်းသည် အသိဉာဏ်နှင့် ယှဉ်သည့်အလုပ်သာ ဖြစ်လေသည်။ ဖေဖေတို့ ကိုယ့်တိုင်း ပြည်ဖြစ် ဖျင်ထည်များကို ဝယ်ယူပြီး ဝတ်ခြင်း၏အကြောင်းတစ်ခုမှာလည်း ထိုကဲ့သို့ ပြုလုပ်ခြင်းအားဖြင့် ဖေဖေတို့ ဗိုင်းငင်ကြ၊ ရက်လုပ်ကြသည့် ဆင်းရဲသားများကို ကူညီရာရောက်ပေသည်။

ယခုခေတ်တွင် ကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုသည် ဘယ်လောက်ရှုပ်ထွေးပွေလီ နေသည့်အရာဖြစ်သည်ကို သမီး အခုသိရပြီ။ သင်္ဘောကြီးများသည် တိုင်းပြည်တစ် ပြည်က ကုန်ပစ္စည်းများကို အခြားတိုင်းပြည်တစ်ပြည်သို့ သယ်ယူတင်ပို့နေကြလေ သည်။ သို့ရာတွင် ရှေးခေတ်က ထိုကဲ့သို့ မဟုတ်ပေ။

လူတို့ နေရာတစ်ခုခုမှာစပြီး အခြေစိုက်သည့် ရှေးခေတ်ကာလက ကူးသန်း
 ရောင်းဝယ်မှုဆိုတာ လုံးဝမရှိသေးပေ။ လူတို့သည် ကိုယ်အသုံးလိုသည့် ပစ္စည်းဝတ္ထု
 များကို ကိုယ်ကိုယ်တိုင်ပင် ပြုလုပ်ကြရလေသည်။ အမှန်မှာတော့ ထိုခေတ်ကာလက
 လူတို့သည် ပစ္စည်းဝတ္ထုများကို များများစားစားလည်း မလိုကြပေ။ ပထမက ဖေဖေ
 သမီးကို ပြောပြခဲ့သည့်အတိုင်း ထိုခေတ်လွန်လာသည့်အခါတော့ လူမျိုးထဲ၌ အလုပ်ခွဲ
 ဝေမှု ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့လေသည်။

သူတို့သည် အလုပ်အမျိုးမျိုးနှင့် ပစ္စည်းဝတ္ထုအမျိုးမျိုးကို လုပ်ကိုင်လာခဲ့ကြ
 လေသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ ဖြစ်တတ်သည်မှာ လူမျိုးတစ်မျိုး၏အထံ၌ ပစ္စည်းတစ်မျိုး
 ပုံနေပြီး အခြားလူမျိုးတစ်မျိုး၏အထံ၌ အခြားမျိုးကွဲပစ္စည်းဝတ္ထုတစ်မျိုးက ပုံနေတတ်
 လေသည်။ သို့ဖြစ်၍ မိမိတို့၏ပစ္စည်းများကို တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး အလဲအလှယ်ပြုလုပ်
 ခြင်းမှာ ဓမ္မတာသဘောပင် ဖြစ်လေ၏။ ဥပမာအားဖြင့် လူမျိုးတစ်မျိုးသည် ကောက်ပဲ
 သီးနှံ တစ်အိတ်အတွက် နွားမတစ်ကောင်ကို ပေးချင်ပေးရပေလိမ့်မည်။ ထိုခေတ်
 သမယတုန်းက ငွေကြေးဟူ၍ မရှိပေ။ ပစ္စည်းဝတ္ထုချင်းကိုသာလျှင် အလဲအလှယ်
 ပြုလုပ်နိုင်လေသည်။ ယင်းသို့လျှင် ဖလှယ်မှုသဘော စတင်ဖြစ်ပေါ် ခဲ့လေ၏။ ယင်းသို့
 အလဲအလှယ်ပြုလုပ်ရာ၌ တစ်ခါတစ်ရံ အခက်အခဲလည်း တွေ့ရပေလိမ့်မည်။
 ကောက်ပဲသီးနှံ တစ်အိတ် သို့မဟုတ် အလားတူပစ္စည်းကို ရဖို့ရန်အတွက် လူ
 တစ်ယောက်သည် နွားတစ်ကောင် ဆိတ်နှစ်ကောင်ကို ဆွဲသွားရပေလိမ့်မည်။ သို့သော်
 လည်း ကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုသည် ပြောင်းလဲတိုးတက်၍သာ နေလေသည်။

ရွှေနှင့်ငွေကို တူးဖော်တွေ့ရှိကြသောအခါ လူတို့သည် ထိုရွှေနှင့်ငွေကို
 ကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုအတွက် အသုံးပြုကြလေ၏။ ထိုရွှေငွေတို့ကို ယူဆောင်သွားဖို့
 ရာမှာ လွယ်လွယ်ကူကူ ရှိလှပေ၏။ ထို့နောက် တဖြည်းဖြည်း တစ်စတစ်စနှင့်
 ကုန်ပစ္စည်းများကိုဖလှယ်ရာ၌ ရွှေငွေများကိုပေးသည့် ထုံးစံစနစ်ကြီး ပေါ်ပေါက်လာခဲ့
 လေ၏။ ထိုနည်းစနစ်ကို ပထမဆုံးစ၍ ကြံစည်စိတ်ကူးသူမှာ အင်မတန်တော်သည့်
 သူ ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ ရွှေနှင့်ငွေကို ယင်းကဲ့သို့ အသုံးပြုလိုက်ခြင်းအားဖြင့် ကူးသန်း
 ရောင်းဝယ်ရာ၌ အတော်ပဲ လွယ်ကူလာလေသည်။ သို့ရာတွင် ထိုအချိန်ကာလ၌ လည်း
 ယခုခေတ်သမယကဲ့သို့ ငွေစဟူ၍ မရှိသေးပေ။ ရွှေကို ချိန်ခွင်နှင့်ချိန်ပြီး တခြားသူများ
 အား ပေးလေ့ရှိကြလေ၏။ ထို့နောက် အချိန်အတော်ကြာမြင့်ကုန်ဆုံး လာပြီးသည့်
 အခါတွင်ကား ငွေများပေါ်ပေါက်လာပြီးလျှင် ထိုငွေစ ထုံးစံစနစ်ကြောင့် ကူးသန်း
 ရောင်းဝယ်မှု၊ ကုန်ပစ္စည်းဖလှယ်မှု၌ ပိုမို၍လွယ်ကူလာခဲ့လေ၏။ ထိုအခါကျတော့
 ချိန်ခွင်နှင့် ချိန်နေဖို့မလိုတော့ပေ။ အကြောင်းမူကား လူတိုင်းက ငွေ၏တန်ဖိုးကို
 သိနေကြသောကြောင့် ဖြစ်လေသည်။ ယခုခေတ်အခါတွင်မူ ငွေကို နေရာအနှံ့ အပြားမှာ

သုံးစွဲနေကြသည်။ သို့ရာတွင် ငွေချည်းသက်သက်ဆိုလျှင် ဖေဖေတို့အတွက် ဘာမျှ အသုံးဝင်သည့် အရာမဟုတ်ဟူသောအချက်ကို ဖေဖေတို့ သတိပြု ထားသင့်လေသည်။ ထိုကြေးငွေသည် ဖေဖေတို့အား ကိုယ်လိုသည့်ပစ္စည်းကို ဝယ်ယူရာ၌ အကူအညီ ပေးရုံသာလျှင် ပေးလေသည်။ ထိုကြေးငွေကြောင့် ပစ္စည်းများကို ဖလှယ်ရာ၌ လွယ်ကူမှု ရှိလေသည်။ မိဒါဆ်ဘုရင်၏အကြောင်းကို သမီးသတိရလိမ့်မည်။ ထိုမိဒါဆ်ဘုရင်၏ အထံမှာ ရွှေအမြောက်အမြား ရှိသော်လည်း စားစရာဆိုလို့ ဘာမျှမရှိပေ။ ထိုကြောင့် ငွေဟာ ဖေဖေတို့ ထိုငွေနှင့် ကိုယ်လိုသည့်ပစ္စည်းများကို ဝယ်ယူမရလျှင် အလကားပင် ဖြစ်သည်။

သို့ရာတွင် ယခုခေတ်ကာလ၌သော်မှ ကျေးရွာများမှာ ပစ္စည်းများကို တကယ်ပဲ အလဲအလှယ်ပြုလုပ်ပြီး အဖိုးစားနားကို မပေးကြသည့်လူများကို သမီး တွေ့ရပေလိမ့်မည်။ သို့သော်လည်း ယေဘုယျအားဖြင့်တော့ ကြေးငွေကို လွယ်ကူမှု ရှိသည့်အတွက် အသုံးပြုကြသည်သာလျှင်ဖြစ်၏။ ရူးမိုက်နံ့အသည့် လူအချို့ကတော့ ငွေသက်သက်ကိုပဲ အလွန်ကောင်းမွန်သည့်အရာဟု မှတ်ထင်ပြီး ထိုငွေကို အသုံးပြု ပစ်မည့်အစားမူစုဆောင်းသိုမှီးထားခြင်း၊ မြှုပ်နှံထားခြင်းများကို ပြုလုပ်ကြသည်။ ထို အပြုအမူများကိုထောက်၍ ၎င်းတို့သည် ငွေကြေးထုံးစံနစ် ဘယ်လိုဖြစ်ပေါ်လာသည် ဆိုသည့်အချက်နှင့် ငွေကြေးဆိုတာ အစစ်အမှန်အားဖြင့် ဘယ်လိုဟာမျိုးဖြစ် သည်ဆို သည့် အချက်ကို နားမလည်ကြဟူ၍ သိရှိရပေသည်။

22. SEA VOYAGES AND TRADE

Another interesting people of ancient times were the Phoenicians. They belonged to the same race as the Jews and Arabs. They lived specially on the western coast of Asia Minor-the Turkey of today. Their chief towns were Acre, Tyre and Sidon on the Mediterranean Sea coast. They were famous for their long journeys by sea for trading purpose. They went all over the Mediterranean Sea and right up to England by Sea. They may have come to India also.

We see now two interesting beginnings of great things-sea travel and trade. Each helped the other. There were not of course in those days fine steamers and ships like you see today. The first boats must have been simple tree trunks hollowed out. Oars were used with them and sometimes sails to catch the wind. Sea voyages must have been interesting in those days and very exciting. Imagine crossing the Arabian Sea on a little boat with oars and sails! There must have been very little room to move about in it, and the least bit of wind must have made it roll and pitch, and very often it sank. Only brave people would venture out in a boat in the open sea. It was full of risks and for months sometimes they could not

see land. If food ran short they could not get it in the middle of the sea unless they fished or caught a bird. The sea was full of adventure and romance. There are so many stories of sailors and strange happenings in the sea in olden times.

But, in spite of the danger, people went for voyages across the sea. Some may have done it because they loved adventures, but most of them because of their love of gold and money. For they went for trade-to buy things and sell them. So they made money.

What is trade and how did it begin? Today you see large shops and it is so easy to go inside them and buy what you want. But do you ever think where the things you buy come from? You may buy a woolen shawl in a shop in Allahabad. It may have come all the way from Kashmir and the wool may have grown on the backs of sheep in the mountains of Kashmir or Ladakh. A tooth-paste that you buy may have come in ships and railway trains all the way from America. So also you may buy things made in China or Japan or Paris or London. Consider a piece of foreign cloth that is sold in the bazaar here. The cotton grew in India and it was sent to England. A great factory took it and cleaned it and made it into yarn or cotton thread and then into cloth. This cloth then came back again to India and was sold in the bazaar. How many thousands of miles it travelled backwards and forwards before it was offered for sale! It seems rather silly that the cotton that is grown in India had to go all the way to England to be made into cloth and then come back again. This seems such a waste of time and money and energy. It ought to be far cheaper and better to make the cotton into cloth in India. You know that we do not buy or wear foreign cloth. We wear khaddar because it is more sensible to buy things, as far as we can, made in our own country. We also buy and wear khaddar because we help in this way the poor who spin and weave.

So you see that trade is a very complicated thing now. Great ships are always carrying the goods of one country to another. But it was not always so.

Right in the early days when man settle down there was very little trade. Everything that a man wanted he had to get him-

self or make himself. He did not want much them of course. Then, as I have already told you, there came a division of labour in the tribe. People did different kinds of work and made different things. Sometimes it must have happened that one tribe had a great deal of one thing and another tribe a great deal of something else. It was natural for them to exchange goods. There was no money in those days. Things could only be exchanged. So exchange began. It must have been rather inconvenient. To get a bag of grain, or something like it, one had to carry a cow or maybe a couple of sheep! But still trade developed.

When gold and silver were found people started using them for trade. It was easier to carry them. And gradually the custom arose of paying for things in gold and silver. The first person who thought of this must have been a very clever person. This use of gold and silver made trade very much easier. Even then there were no coins as we have them. Gold used to be weighed in a balance and then given to another person. Much later came coins and these made trade and exchange still simpler. No weighing was required then as everybody knew the value of a coin. Now money is used everywhere. But we must remember that money is no good by itself. It only helps us to get other things that we want. It helps us to exchange goods. You will remember the story of King Midas who had plenty of gold but nothing to eat! So money is worthless unless it is used to get something that we need.

Even now, however, you will find sometimes in villages that people actually exchange goods, and do not pay money. But generally money is used as it is much more convenient. Some foolish people imagine that money itself is good and they collect and hoard it, instead of using it. This shows that do not know how money came to be used and what it really is.

၂၃။

ဘာသာစကား။ အရေးအသား။ ဂဏန်းသင်္ချာ
Language, Writing and Numerals

ဘာသာစကားအမျိုးမျိုးတို့၏ အကြောင်းကိုလည်းကောင်း၊ ထိုဘာသာစကားအမျိုးမျိုးတို့ တစ်စုနှင့်တစ်စု မည်ကဲ့သို့ ဆက်သွယ်မှုရှိသည်ဆိုသည့် အကြောင်းကိုလည်းကောင်း ဖေဖေတို့ ရေးပြောဆိုခဲ့ပြီးလေပြီ။ ဘာသာစကား မည်ကဲ့သို့ စတင်ပေါ်ပေါက်လာသည် ဆိုသည့် အကြောင်းကို အခု ဖေဖေတို့ စဉ်းစားကြည့်ကြစို့။

တိရစ္ဆာန်များထဲကလည်း အချို့မှာ စကားကို သုံးစွဲပြောဆိုကြသည်ကို ဖေဖေတို့ တွေ့မြင်သိရှိရသည်။ မျောက်တိရစ္ဆာန်တို့၌ သာမန်အရာဝတ္ထုအချို့အတွက် အသံ သို့မဟုတ် စကားလုံးရှိသည်ဟု ပြောဆိုကြသည်။ ကြောက်ရွံ့တုန်လှုပ်သည့် အခါ၌သော်လည်းကောင်း၊ အခြားမျိုးတူ တိရစ္ဆာန်အချင်းချင်းအား ဘေးရန်အကြောင်းကို သတိပေးလိုသည့် အခါ၌လည်းကောင်း တိရစ္ဆာန်အချို့ အော်မြည်ကြသည့် ထူးခြားသောအသံများကို သမီး ကြားဖူးပေလိမ့်မည်။ လူတို့တွင် ဘာသာစကား စတင်ပေါ်ပေါက်လာခြင်းမှာလည်း ထိုနည်းအတိုင်းပင် ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ တစ်ခု တစ်ခုကို တွေ့မြင်ရ၍ ထိတ်လန့်ကြောက်ရွံ့သောအခါ၌ဖြစ်စေ၊ ထို ထိတ်လန့်ဖွယ် သတင်းကို အခြားသူများအား ပေးလိုသည့်အခါ၌ဖြစ်စေ၊ သူတို့သည် ထူးခြားသည့် အသံ တစ်မျိုးကို အော်မြည်ကြပေလိမ့်မည်။ ထို့နောက် အလုပ်သမားတို့၏ စကားသံ စတင် လာခဲ့ခြင်း ဖြစ်တန်ရာသည်။ လူအများအပြားစုပေါင်းပြီး အလုပ်လုပ်ကြသည့် အခါ၌ သူတို့သည် သံပြိုင်အသံတစ်မျိုးကို အော်ဟစ်လေ့ရှိကြလေ၏။ လူအများ ပစ္စည်း

တစ်ခုခုကို ဆွဲသည်ကိုလည်းကောင်း၊ သို့မဟုတ် လေးလံသည့်ဝန်တစ်ခုခုကို မ၊သည်ကို လည်းကောင်း သမီး တွေ့ဖူးသည်မဟုတ်လား။ အတူပေါင်းပြီး သံပြိုင်အော်လိုက်ခြင်းအားဖြင့် သူတို့ အားအနည်းငယ် ရှိသွားသည်။ အကူအညီ အတန်ငယ်ရသွားသည်ဟု ထင်မှတ်ရလေသည်။ ဤအလုပ်သမားစကားသံများ သည်ပင် ပထမဆုံးလူ၏ပါးစပ်မှ ထွက်ပေါ်လာခြင်း ဖြစ်တန်ရာသည်။

တဖြည်းဖြည်း တစ်စတစ်စနှင့် ရေ၊ မီး၊ မြင်း၊ ဝက်ဝံကဲ့သို့သော အခြားစကားလုံးရိုးရိုးများ ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့ပေလိမ့်မည်။ အစပထမတွင် နာမ်ချည်းသာလျှင် ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ ကြိယာ ရှိမည်မဟုတ်ပေ။ အကယ်၍ လူတစ်ယောက်သည် “ကျွန်ုပ် ဝက်ဝံကို မြင်ခဲ့ရသည်” ဟူသောစကားကို ပြောဆိုလျှင် “ဝက်ဝံ” ဟူသောစကား တစ်လုံးသာလျှင် နှုတ်မှထွက်ပြီး ကလေးငယ်ကဲ့သို့ ဝက်ဝံကို လက်ညှိုးထိုးပြပေလိမ့်မည်။ ထိုခေတ်အခါက လူတို့တွင် စကားအပြောအဆို အင်မတန်မှ နည်းပေလိမ့်မည်။

တဖြည်းဖြည်း ဘာသာစကားသည် ပြောင်းလဲတိုးတက်လာလေ၏။ အစပထမ၌ ဝါကျတိုကလေးများဖြစ်ပေါ်လာပြီး၊ ထို့နောက် ဝါကျရှည်များဖြစ်ပေါ်လာလေ၏။ ဘယ်ခေတ်ဘယ်အချိန်မှာမှ လူမျိုးအားလုံးအတွက် စကားတစ်မျိုးတည်း ရှိခဲ့သည်ဟူ၍ ရှိမည်မဟုတ်ပေ။ သို့သော်လည်း တစ်ခေတ်တုန်းက မျိုးကွဲ ဘာသာစကားများ အများအပြားမရှိခဲ့သည်မှာ အမှန်ပင်ဖြစ်လေသည်။ ထိုခေတ်အခါတုန်းက ဘာသာစကားအနည်းအကျဉ်းလောက်သာ ရှိခဲ့သည်ဆိုသည့်အကြောင်းကို ဖေဖေသမီးကို ပြောပြပြီးခဲ့လေပြီ။ သို့သော်လည်း နောက်ပိုင်းကျတော့ ထိုဘာသာစကား အသီးသီးမှ လက်တက်များ အများအပြား ပေါက်ပွားလာခဲ့လေ၏။

ဖေဖေတို့ပြောပြနေသည့် ယဉ်ကျေးမှုအစကာလ အတောအတွင်းမှာ ဘာသာစကားသည် အတော်ပဲ ပြောင်းလဲတိုးတက်လာခဲ့လေသည်။ သီချင်းဂီတများ အများအပြားပေါ်ပေါက်လာပြီးလျှင် ဂီတဆရာနှင့် သီချင်းသည်များသည် ထိုသီချင်းများကို သီဆိုကြလေသည်။ ထိုခေတ်အခါ၌ စာရေးသားသည့် ဓလေ့ထုံးစံလည်း ယခုလောက် မရှိသေးပေ။ စာအုပ်လည်း များများစားစား မရှိသေးပေ။ သို့ဖြစ်၍ လူတို့သည် ယခုခေတ်အခါထက် အကြောင်းအရာများကို သတိတရ မှတ်သားထားရသည်။ ကဗျာလင်္ကာများသည် လွယ်လွယ်နှင့် မှတ်မိလေသည်။ ထို့ကြောင့် ရှေးခေတ်ကာလက ယဉ်ကျေးမှုပြန့်ပွားခဲ့သည့် တိုင်းနိုင်ငံတို့၌ ကဗျာလင်္ကာနှင့် စစ်သီချင်းဂီတများ ခေတ်စားခဲ့သည်ကို ဖေဖေတို့ တွေ့ရှိရခြင်း ဖြစ်လေ၏။

ကဗျာဂီတဆရာနှင့် သီချင်းများသည် သေဆုံးကွယ်လွန်သွားကြသည့် သူရဲကောင်းဘွဲ့ သီချင်းဂီတများ သီဆိုရသည်ကို အထူးအားဖြင့် နှစ်သက်သဘောကျကြသည်။ ထိုခေတ်အခါက လူတို့၏ ထူးခြား၍ စိတ်ဝင်စားသောအလုပ်မှာ စစ်တိုက်

ခြင်းဖြစ်၍ ၎င်းတို့၏သီချင်းဂီတမှာလည်း စစ်သီချင်းများသာလျှင် ဖြစ်လေ၏။ အိန္ဒိယမှာသာလျှင် မဟုတ်ပဲ အခြားတိုင်းပြည်နိုင်ငံများ၌လည်း ဤနည်းအတိုင်းပင် ဖြစ်လေ၏။

စာရေးသားမှုအစသည်လည်း အင်မတန်မှ စိတ်ဝင်စားစရာ ကောင်းလေ၏။ ဖေဖေ တရုတ်စာအရေးသားအကြောင်းကို ပြောပြခဲ့ပြီးလေပြီ။ တိုင်းပြည်နိုင်ငံတို့၌ အရေးအသားသည် အရပ်များမှ အစပြုခဲ့ခြင်းဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ ဥဒေါင်း၏ အကြောင်းကို ပြောလိုသောသူသည် ဥဒေါင်း၏အရပ် သို့မဟုတ် ပန်းချီကားကို ပြုလုပ်ဖန်တီးရမည် ဖြစ်လေသည်။ အမှန်စင်စစ်မှာ ဤကဲ့သို့ မည်သူမျှ များများစားစား ရေးနိုင်လိမ့်မည် မဟုတ်ပေ။ အရပ်များသည် တဖြည်းဖြည်းတစ်စတစ်စနှင့် အမှတ်သင်္ကေတလောက်သာ ကျန်ရှိတော့ပြီးလျှင် အချိန်ကာလများစွာ ကျော်လွန် ကုန်ဆုံးလာပြီးသည့် နောက်တွင်ကား အကွရာစာလုံးဖြစ်ပေါ်လာပြီး ပြန့်ပွား ခေတ်စားလာခဲ့ခြင်း ဖြစ်တန်ရာ၏။ ထိုသို့ အကွရာစာလုံးဖြစ်ပေါ်လာခြင်းကြောင့် ရေးသားသည့်နေရာမှာ လွယ်ကူလာပြီးလျှင် ခပ်မြန်မြန်ပင် ပြောင်းလဲတိုးတက်လာ လေ၏။

ဂဏန်းသင်္ချာ တီထွင်ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းမှာလည်း ထူးခြားသည့်အကြောင်း အရာတစ်ခုဖြစ်လေ၏။ ဂဏန်းသင်္ချာမပါဘဲ လုပ်ငန်းတစ်ခုခုကိုလုပ်ဖို့ရန် စိတ်ကူးထဲ မှာတောင် ထည့်ကြည့်၍မရပေ။ ဂဏန်းသင်္ချာကို စ၍တီထွင်သူမှာ ဦးနောက် အင်မတန်ကောင်းသူ ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ ဥရောပတိုက်မှ အစပထမ ဂဏန်းများသည် အင်မတန်မှ ပုံပန်းမကျသည့်ဂဏန်းများ ဖြစ်လေသည်။ I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII, IX, X စသော ရောမဂဏန်းများကို သမီးသိလေသည်။ ထိုဂဏန်းများ သည် အင်မတန်မှ အချိုးအစားမကျသည့် ဂဏန်းများဖြစ်ကြသည်။ ၎င်းတို့ကို အသုံးမပြု ဖို့ရာ မလွယ်ကူလှပေ။ အခုခေတ် ဘာသာတိုင်းမှာ ဖေဖေတို့သုံးစွဲနေကြသည့် ဂဏန်း များကတော့ တော်တော်ပဲ ကောင်းမွန်လှပေသည်။ ဖေဖေ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 စသည့်ဂဏန်းများကို ပြောပြခြင်းဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့ကို အာရဗီဂဏန်းဟု ခေါ်လေသည်။ အကြောင်းမူကား ဥရောပတိုက်သူတိုက်သားများသည် ထိုဂဏန်း များကို အာရဗီလူမျိုးများဆီကတစ်ဆင့် သင်ကြားသိရှိရလေသည်။ သို့သော်လည်း ထိုဂဏန်းများကို အာရဗီလူမျိုးများက အိန္ဒိယလူမျိုးများဆီက သင်ယူခဲ့ခြင်းဖြစ်လေ ၏။ သို့ဖြစ်၍ ထိုဂဏန်းများကို အိန္ဒိယဂဏန်းဟုခေါ်လျှင် ပိုမို၍ ဆီလျော်လိမ့်မည် ဖြစ်ပေ၏။

သို့ရာတွင် ဖေဖေ ရှေ့လောကြီးနေသည်။ အခု ဖေဖေတို့ အာရဗီလူမျိုး အထိ မရောက်ရှိသေးပေ။

23. LANGUAGE, WRITING AND NUMERALS

We have already considered the various languages and how they are related to each other. Let us think for a while how language must have begun. We find among some animals that there are some words for simple things. You can also notice the peculiar cries that some animals make when they are frightened and want to warn others of their kind of danger.

Perhaps language started in the same way in man. There must have been very simple cries to begin with—cries of fear and warning. Then, it may be, came what are called labour cries. When a number of people work together they usually make a noise together. Have you not noticed people pulling together at something? Or lifting a great weight together? It seems that all crying together helps them a little. These labour cries might have been the first words that man used.

Gradually other words must have come in—simple words like water, fire, horse, and bear. Probably there were only nouns and no verbs. If a man wanted to say that he had seen a bear he would only say one word 'bear' and point, just like a child. There could hardly be much conversation then!

Language developed. Short sentences came and then longer ones. Probably there was not one language for all the different

people at any time. But at some time there could not have been very many different languages. As I have already told you, there were a few languages then, each of which developed a large family of languages.

During the time of the early civilizations, which we have been considering, language had already greatly developed. There were many songs and bards and singers used to sing them. There was not much writing or books in those days and so people had to remember much more. It is easier to remember rhymes and poetry. Therefore we find that rhymes and ballads were very popular in all these countries where the early civilizations existed.

The singers or bards were specially fond of singing of the glories of dead heroes. People in those days were most interested in fighting and so the songs are about bravery in battle. We find this in India as well as in other countries.

Writing also has had an interesting beginning. I have referred to Chinese writing. All writing must have begun with picture. A man who wanted to say something about a peacock would try to make a picture or drawing of a peacock. Of course no one could write much this way. Gradually the picture would have become simpler and simpler. Much later an alphabet was thought of and evolved. This immediately made writing far easier and progress became more rapid.

Numerals and counting must have been a great discovery. Without numerals it is difficult to imagine how any kind of business could be done. The person who invented numerals must have been a genius or a very clever person. At first in Europe numerals were rather clumsy. You know what are called the Roman numerals-I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII, IX, X and so on. These are clumsy and difficult to manage. The numerals we use now, in all languages, are very much better. I refer to 1,2,3,4,5,6,7,8,9,10. These are called Arabic numerals because people in Europe got to know them through the Arabs. But the Arabs themselves learnt them from the Indians, so it would be more correct to call them India numeral.

But I am going too fast. We have not come to the Arabs yet.

လူတန်းစားအမျိုးမျိုး

Different Classes of People

သူငယ်သူငယ်များနှင့် အရွယ်ရောက်ပြီးသူများအား မကြာခဏ ရာဇဝင် သမိုင်းကို ဆန်းဆန်းကြယ်ကြယ် သင်ကြားပြသလေသည်။ ၎င်းတို့သည် ဘုရင် ဧကရာဇ်များ၊ အခြားသော ပုဂ္ဂိုလ်များ၏ အမည်နာမများနှင့် စစ်ပွဲများ၏ နေ့စွဲများကို ကျက်မှတ်ထားကြရလေသည်။ သို့ရာတွင် အမှန်စင်စစ်မှာမူ ရာဇဝင်သမိုင်းသည် စစ်ပွဲများ၏ အမည် သို့မဟုတ် လက်တစ်ဆုပ်စာမျှသော ဘုရင်များ၊ စစ်သေနာပတိ များ၏ အမည်နာမများ မဟုတ်ပေ။ ရာဇဝင်သမိုင်း၏ အလုပ်မှာ ဖေဖေတို့အား တိုင်းပြည် တစ်ပြည်ပြည်ရှိ လူများနှင့်စပ်လျဉ်းပြီး ထိုလူများသည် မည်ကဲ့သို့ နေထိုင် ကြသည်၊ မည်သည့်အလုပ်အကိုင်ကို လုပ်ကြသည်၊ မည်ကဲ့သို့ ကြံစည်စိတ်ကူးကြသည်၊ မည်သည့်အကြောင်းအရာဖြင့် သူတို့ ချွင်းလန်း ဝမ်းမြောက်ကြသည်၊ မည်သည့် အကြောင်းအရာဖြင့် သူတို့ဝမ်းနည်းစိတ်ညစ်ကြသည်၊ သူတို့၏ရှေ့မှောက်၌ မည်ကဲ့သို့ အခက်အခဲများ ပေါ်ပေါက်လာသည်၊ ထိုအခက်အခဲများကို သူတို့ မည်ကဲ့သို့ ဖြတ်ကျော်အောင်မြင်လာခဲ့သည်ဟူသော အကြောင်းအရာများကို ပြောပြရန်ဖြစ်လေ ၏။ အကယ်၍ ရာဇဝင်သမိုင်းကို ဤနည်းလမ်းသဘောမျိုးဖြင့် ဖတ်ရှုလေ့လာ မည်ဆို

လျှင် ဖေဖေတို့သည် ထိုရာဇဝင်သမိုင်းမှ အသိဉာဏ်ဗဟုသုတ အမြောက်အမြားရရှိ သိမြင်နိုင်ပေလိမ့်မည်။ အကယ်၍ ဖေဖေတို့၏ရှေ့မှောက်၌ ထိုကဲ့သို့ အလားတူ အခက်အခဲများ၊ သို့မဟုတ် ဘေးဒုက္ခများ ပေါ်ပေါက်လာမည်ဆိုလျှင် ဖေဖေတို့သည် ရာဇဝင်သမိုင်းကို သိရှိနားလည်ထားခြင်းအားဖြင့် ထိုအခက်အခဲ၊ သို့မဟုတ် ဘေးဒုက္ခ တို့ကို အောင်မြင်ကျော်လွှားသွားနိုင်လေသည်။ အထူးအားဖြင့် ရှေးခေတ်က အကြောင်း အရာကို ဖတ်ရှုလေ့လာခြင်းအားဖြင့် လူတို့၏အခြေအနေသည် ယခင်ကထက် ကောင်းလာသည်၊ ဆိုးလာသည်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ လူတို့၏အခြေအနေသည် ယခင် ကထက် တိုးတက်ပြောင်းလဲ လာ၊ မလာဟူသည်ကိုလည်းကောင်း ဖေဖေ တို့ သိရှိရလေ၏။

ဖေဖေတို့သည် ရှေးခေတ်အခါက ထူးခြားသည့် ယောက်ျားမိန်းမများ၏ ဘဝဖြစ်စဉ်မှ သင်ခန်းစာတစ်ခုကို အမှန်မှချ ရယူသင့်လေသည်။ သို့ရာတွင် ရှေးခေတ် အခါ၌ လူမျိုးအသီးသီးမှ လူများ၏အခြေအနေ မည်ကဲ့သို့ရှိခဲ့သည် ဆိုသည့်အချက် ကိုလည်း ဖေဖေတို့ သိထားသင့်လေသည်။

ဖေဖေ သမီးကို စာတွေတော်တော်ပဲ ရေးပြီးပြီ။ ယခုစာသည် နှစ်ဆယ့်လေး စောင်မြောက်စာဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း ယခုအထိ ဖေဖေတို့သည် ဖေဖေတို့ စုံစုံ လင်လင် မသိရသည့် ရှေးခေတ်ဟောင်းအကြောင်းချည်းကိုပဲ ဆွေးနွေးပြောကြား လာခဲ့လေသည်။ ၎င်းကို ဖေဖေတို့ ရာဇဝင်သမိုင်းဟု မခေါ်နိုင်ပေ။ ရာဇဝင်သမိုင်း၏ အစ၊ သို့မဟုတ် ရာဇဝင်သမိုင်း၏အရုဏ်ဦးဟု ခေါ်လိုကခေါ်နိုင်သည်။ အခု မကြာခင်ပဲ ဖေဖေတို့ နှောင်းခေတ်အကြောင်းကို ဆွေးနွေးကြမည်။ ထိုနှောင်းခေတ် အကြောင်းကိုတော့ ဖေဖေတို့ အတော်စုံစုံလင်လင်ပဲ သိရှိကြသည်။ ထိုနှောင်းခေတ်ကို ရာဇဝင်သမိုင်းခေတ်ဟုလည်း ခေါ်ဆိုနိုင်လေသည်။ သို့ရာတွင် ရှေးဟောင်း ယဉ်ကျေးမှုအကြောင်းကို ဖေဖေတို့ အပြီးမသတ်ခင် ထိုရှေးဟောင်းယဉ်ကျေးမှုကို တစ်ချက်စောင်းငဲ့ကြည့်ပြီး ထိုခေတ်အခါတုန်းက လူဘယ်နှစ်မျိုးလောက် နေထိုင်ခဲ့ ကြသည်ဆိုသည့်အကြောင်းကို စဉ်းစားကြည့်ကြဦးစို့။

ရှေးဟောင်းလူမျိုးစုတို့မှ လူများသည် မည်ကဲ့သို့ အလုပ်အမျိုးမျိုးကို စတင် လုပ်ကိုင်ခဲ့ကြသည် ဆိုသည့်အကြောင်းကို ဖေဖေတို့ သိမြင်ခဲ့ကြရပြီလေပြီ။ အလုပ် ခွဲဝေမှုဟူ၍ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့လေသည်။ လူမျိုးစု၏အမျိုး သို့မဟုတ် ခေါင်းဆောင်သည် သူ၏ အိမ်ထောင်မိသားစုကို တခြားအိမ်ထောင်မိသားစုများမှ ခွဲထုတ်လိုက်ပြီး လုပ်ငန်းကိစ္စ များကို စီမံခန့်ခွဲရုံသာလျှင် စီမံခန့်ခွဲသည်ဆိုသည့် အကြောင်းကိုလည်း ဖေဖေတို့ သိမြင်လာခဲ့ရပြီလေပြီ။ ထိုခေါင်းဆောင်လုပ်သူသည် အဆင့်အတန်းမြင့်သူပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်လာလေသည်။ သို့မဟုတ် တစ်နည်းအားဖြင့် ထိုသူ၏အိမ်ထောင်မိသားစုသည်

အခြားသော အိမ်ထောင်မိသားစုထက် အဆင့်အတန်း မြင့်လာသည်ဟုလည်း ဖေဖေ တို့ ဆိုနိုင်ပါသည်။ ယင်းသို့အားဖြင့် လူတို့၏အတန်းအစား နှစ်မျိုးကွဲလာသည်ကို တွေ့ရလေ၏။ တစ်မျိုးမှာ စီမံခန့်ခွဲခြင်း၊ အမိန့်ဩဇာပေးခြင်းကို ပြုလုပ်သူဖြစ်ပြီး နောက်တစ်မျိုးက တကယ်အလုပ်ကို လုပ်သူဖြစ်လေ၏။ ထို့ပြင် စီမံခန့်ခွဲသူမှာ အာဏာများများ ရှိလာပြီး ထိုစီမံခန့်ခွဲသူတို့သည် လက်လှမ်းမီသမျှ ပစ္စည်းဝတ္ထုများကို အပိုင်းစီးဖို့ရန်အတွက် ထိုအာဏာကို အသုံးပြုလာကြသည့်အကြောင်းမှာမူ ထင်ရှားပေါ်လွင်၍နေပေ၏။ အလုပ်လုပ်သူများ၏ ချွေးနည်းစာကို နေ့စဉ်နှင့်အမျှ လှူယူသိမ်းပိုက်ကြသောကြောင့် ၎င်းတို့သည် ကြေးရတတ်ဖြစ်လာကြလေ၏။

ယင်းသို့လျှင် အလုပ်ခွဲခြမ်းမှု ဖြစ်ပေါ်လာသည်နှင့်အမျှ လူတန်းစားများလည်း အမျိုးမျိုးဖြစ်ပေါ်ပေါက်လာလေ၏။ ဘုရင်နှင့်ဘုရင်ဆွေတော်မျိုးတော်အပြင် နန်းတော်သူ နန်းတော်သားဟူ၍လည်း ပေါ်ပေါက်လာလေ၏။ ၎င်းတို့သည် တိုင်းပြည်နိုင်ငံကို စီမံခန့်ခွဲပြီး တိုင်းပြည်နိုင်ငံကို ရန်သူဘေးရန်မှ ကာကွယ်တိုက်ခိုက်ခြင်းအလုပ်ကို လုပ်ကြလေ၏။ သူတို့သည် များသောအားဖြင့် အခြားသော လုပ်ငန်းဆောင်တာများကို မလုပ်ကြတော့ပေ။

ထို့နောက် ဘုရားကျောင်းများမှ ဘုန်းကြီးများနှင့် ကျောင်းကပွဲယတည်းဟူသော ဒုတိယလူတန်းစားပေါ်လာလေ၏။ သူတို့သည် ထိုခေတ်အခါက အင်မတန် အရေးပါအရာရောက်သူများ ဖြစ်ခဲ့ကြလေသည်။ ဖေဖေ သူတို့၏ အလုပ်အကြောင်းကို နောက်ထပ်ပြောပြမည်။

တတိယလူတန်းစားကတော့ ကုန်သည်လူတန်းစား ဖြစ်လေသည်။ ၎င်းတို့ကား တစ်တိုင်းတစ်နိုင်ငံက ကုန်ပစ္စည်းများကို အခြားတစ်တိုင်းတစ်နိုင်ငံသို့ သယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်း၊ ကုန်ပစ္စည်းများကို ဝယ်ယူခြင်း၊ ရောင်းချခြင်း၊ ဆိုင်ကနူးများကို ဖွင့်ခြင်းတည်းဟူသော အလုပ်များကို လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်သည့် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးသမားများ ဖြစ်ကြလေသည်။

စတုတ္ထလူတန်းစားမှာ လက်မှုပညာသည်လူတန်းစား ဖြစ်လေ၏။ ၎င်းတို့သည် ပစ္စည်းဝတ္ထုဟူသမျှကို လုပ်ကိုင်ကြသည်။ ဗိုင်းငင်ကြသည်။ အထည်ရက်လုပ်ကြသည်။ မြေအိုးမြေခွက် လုပ်ကြသည်။ ကြေးအိုး၊ ကြေးခွက်များကို လုပ်ကြသည်။ ရွှေထည်ပစ္စည်းများနှင့် ဆင်စွယ်ဖြင့် ပြုလုပ်သည့် ပစ္စည်းဝတ္ထုများကို ပြုလုပ်ကြသည်။ ထို့ပြင် အခြားပစ္စည်းဝတ္ထုပေါင်းများစွာကိုလည်း ပြုလုပ်ကြလေသည်။ ၎င်း အနက် အများအပြားမှာ မြို့တွင်း၌လည်းကောင်း၊ သို့မဟုတ် မြို့၏အနီးအနား၌ သော်လည်းကောင်း နေထိုင်ကြပြီး ကျေးရွာများတွင်လည်း အမြောက်အမြားပင် နေထိုင်ကြလေ၏။

24. DIFFERENT CLASSES OF PEOPLE

Boys and girls, and even grown-ups, are often taught history in a peculiar way. They learn the names of kings and others, and dates of battles and the like. But surely history does not consist of battles and a few persons who became kings and generals. History should tell us of the people of a country ; how they lived, what they did, and what they thought. It should tell us of their joys and sorrows ; of their difficulties and how they overcame them. And if we study history in this way we can learn a lot from it. If we have to face the same kind of difficulty or trouble, our reading of history may help us to get over it. Specially our study of past times will help us in finding out if people have been getting better and better or worse ; if there has been progress or not.

Of course, one must try to learn something from the lives of great men and women of past times. But we must also try to learn what the condition of various kinds of people in olden days was.

I have written to you many letters. This is the 24th of the series. But so far we have only discussed very old times about which we do not know much. We can hardly call this history. We

may if we like call it the beginning of history, or the dawn of history. Soon we shall consider the later periods about which we know more and which may be called the historical times. But before we leave the early civilizations let us have another peep into them and see what different kinds of people lived in those days.

We have already seen how in the early tribes people started doing different kinds of work. There was division of work of labour. We have also seen how the leader of the tribe, the patriarch, separated his family from the others, and only did the managing part of the work. He became a higher kind of person, or we may say that his family belonged to a different class from the other people. Thus we find two classes of people—one doing the managing and ordering, and the other doing the actual work. And of course the class doing the managing part had much more power and they used this to take as many things as possible. They became richer as they took more from the others who worked.

And so, as division of work went on, several classes arose. There was the King and his family and people of his court. They did the work of managing the country and fighting for it. They usually did no other work.

Then there were the priests in temples and all other people attached to the temples. They were very important persons in those days and we will consider their work again.

Thirdly, there were the merchants. These were the traders who carried the goods of one country to another, who bought and sold, and opened shops.

Fourthly, there were the artisans, that is the people who made all kinds of things, who spun yarn and wove cloth ; who made pottery ; and brass goods ; and articles of gold and ivory ; and many other things. Most of these people lived in or near towns, but there were many in the villages also.

Lastly, there were the peasants and labourers who worked in the fields and in the cities. This was of course the largest class. All the other classes tried to get something out of them.

၂၅။

ဘုရင်၊ ဘုရင့်ဝတ်ကျောင်း၊ ဘုန်းကြီး
Kings and Temples and Priests

လွန်ခဲ့သည့်အပတ်က စာထဲ၌ လူတန်းစားငါးမျိုး ကွဲပြားဖြစ်ပေါ်လာခဲ့သည်ဆိုသည့်အကြောင်းကို ဖေဖေ ပြောပြပြီးခဲ့လေပြီ။ အကြီးမားဆုံးသော လူတန်းစားမှာ အလုပ်သမားနှင့်လယ်သမားလူတန်းစားဖြစ်လေ၏။ လယ်သမားများသည် လယ်ယာများကို ထွန်ယက်ပြီးလျှင် အစားအစာများကို စိုက်ပျိုးလုပ်ကိုင်ကြလေသည်။ အကယ်၍သာ လယ်သမားတို့သည်လည်းကောင်း၊ သို့မဟုတ် အခြားသူများသည်လည်းကောင်း လယ်ယာထွန်ယက်စိုက်ပျိုးခြင်း မလုပ်ကြဘူးဆိုလျှင် အစားအစာဆန်ရေစပါး ပေါ်ပေါက်လာမည်မဟုတ်ပေ။ ပေါ်ပေါက်လာဦးတော့ အနည်းအကျဉ်းလောက်သာလျှင် ပေါ်ပေါက်လာဖွယ်ရာ ရှိလေ၏။ သို့ဖြစ်၍ လယ်သမားလူတန်းစားသည် အလွန်အရေးကြီးသည့် လူတန်းစားဖြစ်လေသည်။ သူတို့သာမရှိလျှင် လူတိုင်း ထမင်းငတ်သေဖို့သာ ရှိလေသည်။ အလုပ်သမားတို့သည်လည်း လယ်ယာများနှင့် မြို့ပြများ၌ တကယ်အကျိုးသက်ရောက်သည့် အလုပ်အကိုင်များကို လုပ်ကိုင်ကြလေ၏။ ထိုကံဆိုးသူခမျာများသည် ထိုမျှလောက် အရေးပါအရာရောက်သည့်အလုပ်ကို လုပ်ကြရပြီး လူတိုင်းလူတိုင်းအတွက် မရှိမဖြစ်သူ ဖြစ်နေကြသော်လည်း အသက်မသေရုံလောက်ဘဲ လုပ်ခသဘောမျိုး ရရှိကြလေ၏။ သူတို့၏ ချွေးနည်းစာ

ထဲမှ အစိတ်အပိုင်းများစွာမှာမူ တစ်ပါးသူ၏လက်ထဲသို့ အထူးအားဖြင့် ရှင်ဘုရင်နှင့် ရှင်ဘုရင် လူတန်းစားများအပြင် သူကြွယ်တို့၏လက်ထဲသို့သာ ရောက်သွားကြလေသည်။

ရှင်ဘုရင်နှင့် နန်းတော်သူ နန်းတော်သား လူတန်းစားတို့၏ တန်ခိုးအာဏာသည် အင်မတန်မှကြီးမားသည်ဟု ဖေဖေ ပထမက ပြောပြခဲ့ပြီးလေပြီ။ လူမျိုးစုစတင်ဖြစ်ပေါ်လာသည့်အချိန်အတွင်းက လယ်ယာသည် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးတစ်ယောက်ပိုင် မဟုတ်ဘဲ လူမျိုးစုတစ်စုလုံးပိုင် ဖြစ်လေသည်။ သို့ရာတွင် ဘုရင်နှင့် ဘုရင်လူတန်းစားတို့၏ တန်ခိုးအာဏာ တိုးတက်ကြီးမားလာသောအခါ ၎င်းတို့က လယ်ယာသည် သူတို့ပိုင်ဖြစ်၏ဟု ပြောဆိုကြလေသည်။ သူတို့သည် မြေပိုင်ရှင်ကြီးများ ဖြစ်လာကြလေသည်။ လယ်ယာတို့၌ နဖူးကချွေး ခြေမကျအောင် တကယ်တမ်း အလုပ်လုပ်ကြရသည့် လယ်သမားတို့မှာမူကား တစ်နည်းတစ်လမ်းအားဖြင့် သူတို့၏ အစေခံမျှလောက်သာ ဖြစ်လာကြလေ၏။ လယ်သမားများ လယ်ယာလုပ်ကိုင်၍ရရှိသည့် ပစ္စည်းဟူသမျှမှာ ခွဲဝေယူငင်ခြင်း ခံရပြီးလျှင် ဝေစုအများအပြားမှာ မြေရှင်ကြီးများ၏လက်ထဲသို့သာ ရောက်ရှိသွားလေ၏။

ဘုရားဝတ်ကျောင်း အချို့ပိုင် လယ်မြေများလည်း ရှိလေသည်။ သို့ဖြစ်၍ ဘုန်းကြီးများသည်လည်း မြေရှင်များဖြစ်လာကြလေ၏။ ထိုဘုရားဝတ်ကျောင်းနှင့် ဘုရားဝတ်ကျောင်းရှိ ဘုန်းကြီးများသည် ဘယ်လိုဟာမျိုးနည်း။ ဖေဖေ ပေးစာတစ်ခုထဲမှ “အစဦး တောတွင်းသား လူရိုင်းတို့သည် ကမ္ဘာပေါ်ရှိ များစွာသော အရာဝတ္ထုများကို မသိနားမလည်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ မသိနားမလည်သည့် အရာဝတ္ထုတို့ကို ထိတ်လန့်ကြောက်ရွံ့သောကြောင့်လည်းကောင်း ထာဝရဘုရားနှင့် ဘာသာတရားကိုစ၍ ယုံကြည်ယူဆကြသည်” ဟူသောအကြောင်းကို ဖေဖေ ရေးပြခဲ့ဖူးလေသည်။ သူတို့သည် မြစ်၊ တောင်၊ နေ၊ သစ်ပင်၊ တိရစ္ဆာန်မှစ၍ အစစအရာရာကို နတ်နှင့်နတ်သမီးဟူ၍ လုပ်ပစ်လိုက်ကြလေသည်။ တစ္ဆေသရဲကဲ့သို့သော အရာများကိုလည်း မျက်စိနှင့်မတွေ့ ရစေကာမူ စိတ်ထဲက ကြံဆထားလိုက်ကြလေသည်။ သူတို့သည် ထိုနတ်များကို ထိတ်လန့်နေသောကြောင့် ထိုနတ်များက သူတို့အား အပြစ်ဒဏ်ပေးချင်နေကြသည်ဟူ၍ သူတို့ အမြဲတမ်း တွေးတောစိုးရိမ်နေကြသည်။ သူတို့သည် သူတို့၏နတ်ကိုလည်း သူတို့ကဲ့သို့ပင် ခက်ထန်ကြမ်းကြုတ်သူများဟု ထင်မှတ်ယူဆထားကြသည်ဖြစ်၍ ထိုနတ်များ၏ ဒေါသကို ငြိမ်းအေးသွားစေရန် သို့မဟုတ် ထိုနတ်များအား ကျေနပ်နှစ်သိမ့်စေရန်အတွက် ယဇ်ပူဇော်မှုများကို ပြုလုပ်ကြလေသည်။

ထိုနတ်များအတွက် ဘုရားဝတ်ကျောင်းများလည်း ပေါက်ပွားလာခဲ့ကြလေ၏။ ဘုရားဝတ်ကျောင်း၏အတွင်း၌ ဝတ်ပြုကိုးကွယ်သည့် နေရာအခန်းတစ်ခု

ရှိလေသည်။ ထိုနေရာ၌ သူတို့ကိုးကွယ်သည့်နတ်ရုပ် ရှိလေသည်။ သူတို့သည် မမြင်ရသည့် အရာတစ်ခုခုကိုရမ်းဆပြီး ကိုးကွယ်ဖို့ရန် မလွယ်ကူပေ။ အခက်အခဲတစ်ခု ဖြစ်နေလေသည်။ ကလေးငယ်သည် သူမြင်ဖူး တွေ့ဖူးသည့် အရာဝတ္ထုများကိုသာ လျှင် တွေးဆတတ်သည်ဆိုသည့်အကြောင်းကို သမီးသိလေသည်။ ကမ္ဘာဦးလူများမှာ ကလေးဆန်လေသည်။ ရုပ်ထုမပါဘဲ ကိုးကွယ်ပူဇော်ခြင်းကို မပြုလုပ်တတ်ကြသည် ဖြစ်၍ သူတို့သည် သူတို့၏ ဘုရားဝတ်ကျောင်းများ၌ ရုပ်ထုများကို တည်ထားကြလေ၏။ ဆန်းကြယ်သည့်အချက်မှာ ထိုရုပ်ထုများသည် အစဉ်အလာအားဖြင့် ထိတ်လန့်ကြောက်ရွံ့ဖွယ် တိရစ္ဆာန်အရုပ်ဆိုးဆိုးတို့၏ ပုံများ ဖြစ်နေခြင်း ဖြစ်လေ၏။ တစ်ခါတစ်ရံတွင်လည်း လူတစ်ပိုင်း တိရစ္ဆာန်တစ်ပိုင်းပုံများ ဖြစ်နေတတ်လေသည်။ အိဂျစ်ပြည်၌ တစ်ခေတ်တုန်းက ကြောင်ကို ကိုးကွယ်ကြလေသည်။ နောက်တစ်ခေတ် ကြပြန်တော့ မျောက်ကိုကိုးကွယ်ပူဇော်သည်ကို ဖေဖေ သတိထားမိလေသည်။ ထိုကဲ့သို့ ကြောက်ရွံ့ထိတ်လန့်ဖွယ် တိရစ္ဆာန်တို့၏ ရုပ်ထုကို လူများ ဘာကြောင့် ကိုးကွယ် ဆည်းကပ်ကြသည်ဆိုသည့်အချက်ကို နားလည်ဖို့ရန် မလွယ်ကူပေ။ အကယ်၍ ရုပ်ထုကို ကိုးကွယ်ပူဇော်လျှင် ထိုရုပ်ထုကို ဘာကြောင့် လှလှပပဖြစ်နေ အောင် မလုပ် သနည်း။ သို့သော်လည်း သူတို့အကြံမှာ နတ်တို့သည် ထိတ်လန့် ကြောက်ရွံ့ဖွယ် ဖြစ်သောကြောင့် နတ်ရုပ်ထုကိုလည်း ထိုကဲ့သို့ ကြောက်ရွံ့ထိတ်လန့်ဖွယ် ထုလုပ် ကြခြင်း ဖြစ်ဟန်တူပေသည်။

ထိုခေတ်အခါတုန်းက လူများသည် ယခုခေတ်လူများ ကြံစည်တွေးဆကြ သကဲ့သို့ ထာဝရဘုရားသည် တစ်ဦးတည်းဖြစ်၏ ဟူ၍လည်းကောင်း၊ သို့မဟုတ် ကြီးကျယ်သည့် တန်ခိုးတစ်ခုဖြစ်၏ ဟူ၍လည်းကောင်း ကြံစည်တွေးဆကြဟန် မတူပေ။ နတ်နှင့် နတ်သမီးတို့သည် အများအပြားရှိသည်ဟူ၍ လည်းကောင်း တစ်ခါ တစ်ရံတွင် ထိုနတ်များအချင်းချင်း ရန်ပွဲ၊ တိုက်ပွဲများပင် ဖြစ်ပွားကြသည်ဟူ၍ လည်းကောင်း သူတို့သည် ကြံစည်တွေးဆကြခြင်း ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ မြို့အသီးသီးတို့ သည်လည်း တစ်ဦးနှင့် တစ်ဦးမတူသည့် နတ်တို့ကို ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်ကြလေသည်။

ဘုရားဝတ်ကျောင်းတို့၌ ဘုန်းကြီးများ၊ မယ်သီလရင်များဖြင့် ပြည့်၍နေ လေသည်။ ဘုန်းကြီးများသည် များသောအားဖြင့် စာရေးစာဖတ်ပညာကို တတ်ကျွမ်း နားလည်သူများ ဖြစ်ကြပြီး အခြားသောပုဂ္ဂိုလ်များထက် ပညာတတ်မြောက်သူများ ဖြစ်ကြ၏။ သို့ဖြစ်၍ သူတို့သည် ဘုရင်များ၏အတိုင်ပင်ခံများ ဖြစ်လာကြ၏။ ထိုခေတ်အခါက စာအုပ်များကို ရေးပြုခြင်း၊ ရေးကူးခြင်းအလုပ်မှာ ဘုန်းကြီးများ၏ အလုပ်ဖြစ်လေသည်။ သူတို့သည် အသိဉာဏ်ရှိသလောက် ရှိကြလေ၏။ သို့ဖြစ်၍ သူတို့ကို ရှေးခေတ်ပညာရှင်များဟု ယူဆထင်မှတ်ကြသည်။ သူတို့သည် ဆေးဆရာ

များလည်း ဖြစ်ကြသည်။ တစ်ခါတစ်ရံတွင် သူတို့ မည်မျှအစွမ်းထက်သည်ဆိုသည့် အကြောင်းကို ပြရန်အတွက် လူတို့အား ပဉ္စလက်နည်းများကိုလည်း ပြသကြသည်။ လူတို့သည် အလွန်ရိုးသား၊ အလွန်နံ့အကြသည်။ သူတို့သည် ဘုန်းကြီးများကို ပဉ္စလက်ဆရာများဟု ထင်မှတ်ကြပြီး အလွန်ကြောက်ရွံ့ကြသည်။

ဘုန်းကြီးများသည် နေရာတကာတိုင်းမှာ လူတို့ဘဝ၏ လုပ်ငန်းဆောင်တာ များနှင့် ရောနှောစပ်ယှက်၍ နေကြသည်။ ဘုန်းကြီးများသည်ပင် ထိုခေတ်က ပညာရှိ များဖြစ်ကြ၍ လူတိုင်းလူတိုင်းသည် ဒုက္ခနှင့်ရင်ဆိုင်နေရသည့် အခါ၌သော်လည်း ကောင်း၊ မကျန်းမမာဖြစ်သည့်အခါ၌လည်းကောင်း၊ ထိုဘုန်းကြီးများ၏အထံသို့ သွားရောက်ကြလေ၏။ ဘုန်းကြီးများသည် လူများအတွက် ပွဲနေ့ကြီးများကို စီစဉ် ပြုလုပ်ပေးလေသည်။ ထိုခေတ်အခါက ပြက္ခဒိန်ဟူ၍ မရှိပေ။ သူတို့သည် ပွဲနေ့များ အားဖြင့်သာလျှင် နေ့ရက်ကို ရေတွက်ကြလေသည်။

ဘုန်းကြီးများသည် လူများကို မကြာခဏ လမ်းမှားသို့ ပို့တတ်ကြသည်။ သို့ရာတွင် သူတို့သည် လူများကို အနည်းနည်းအလမ်းလမ်းအားဖြင့် အကူအညီပေး ကြသည့်အပြင် တိုးတတ်အောင်လည်း ပြုလုပ်ကြသည်။

လူများ ပထမဦးဆုံးစပြီး မြို့ပြများ၌ အခြေစိုက်စဉ်ကာလက အချို့သော နေရာများတွင် လူတို့ကို အုပ်ချုပ်သူများမှာ ဘုရင်မဟုတ်ဘဲ ဘုန်းကြီးများဖြစ်ဖို့ရာ ရှိလေသည်။ ထို့နောက် ဘုရင်များပေါ်ပေါက်လာမှ ဘုရင်တို့သည် အတိုက်အခိုက် ပိုပြီး ကျွမ်းကျင်ကြသောကြောင့် ဘုန်းကြီးများကို နှင်ထုတ်ပစ်လိုက်ကြခြင်း ဖြစ်ပေ လိမ့်မည်။ အချို့သော နေရာများ၌ကား အီဂျစ်မှ ဖားရောက်ဘုရင်တို့ကဲ့သို့ လူတစ်ဦး တည်းက ဘုရင်ရော ဘုန်းကြီးရော နှစ်မျိုးဖြစ်နေလေ၏။ ဖားရောက်ကို အသက်နှင့် ကိုယ် ထင်ရှားရှိစဉ်ကပင် နတ်တစ်ပိုင်းဟု ထင်မှတ်ယူဆကြသည်။ အသက်သေဆုံး ပြီးသည့် နောက်တွင်ကား နတ်အဖြစ်နှင့် လုံးလုံးကိုးကွယ်ပူဇော်ခြင်း ခံရလေတော့၏။

25. KINGS AND TEMPLES AND PRIESTS

We saw in our last letter that five different classes were formed. The biggest class was that of the peasants and labourers. The peasants ploughed the land and tilled the soil and grew the food. If the peasantry had not done so and no one else had worked on the land, there would have been no food, or at any rate very little food. So the peasants were very important. Without them everybody would have starved. The labourers also did useful work on the land and in the towns. But although these people did such important work, and were so necessary to everybody, they got very little out of it. Most of what they produced went to others, especially to the king and his class of people, including the nobles.

The king and his class, as we have seen, had a great deal of power. During the days of the early tribes the land belonged to the whole tribe, and not to any one person. But as the king's class grew in power, they said that the land belonged to them. They became the landlords, and the peasants, who really did all the hard work on the land, became merely their servants in a way. Whatever the peasants produced from the land was divided—a big share going to the land-lord.

Some of the temples also had land and were thus landlords.

Let us see what these temples and their priests were, In one of my letters to you I said that the early savage men started thinking of god and religion because they did not understand many things and were afraid of what they did not understand. They made a god or goddess of everything—a river, a mountain, the sun, trees, animals and things which they could not see but only imagined, like spirits. Because they were afraid, they always thought that their gods wanted to punish them. Their gods were, like themselves, harsh and cruel, and the people were always trying to appease them or please them by sacrifices.

Temples grew up for these gods. Inside the temple there was a special room called a shrine or holy place, where there was an image of the god they worshipped. They could not worship something they could not see. This is a little difficult. You know that a little child can usually think of things it sees. The early people were like children somewhat. And as they could not worship without images, they put images in their temples. It is curious that these images were usually horribly ugly—animals or sometimes half animal and half man. In Egypt they worshipped at one time a cat and at another period, I think, a monkey. Why people should worship these awful images of animals it is very difficult to understand, If an image is to be worshipped why not make it beautiful? But perhaps the idea was that the gods were something to be afraid of and so they were made into these terrible images.

At that time probably people did not think of one god or one great power, as most people think now. They imagined that there were a large number of gods and goddesses, sometimes even quarrelling with each other. Different cities and different countries often had different gods to worship.

The temples were full of priests and priestesses. Usually the priests knew reading and writing and were more learned than the others. They became therefore the advisers of the kings. The books in those days were written or copied by the priests. Because they had some knowledge, they were the wise men of old. They

were the doctors also. And often just to show people how clever they were, they showed them some tricks to impose upon them. The people were very simple and ignorant and considered the priests as magicians and were frightened of them.

The priests mixed with the life of the people in every way. They were the wise men and everyone went to them when he was in trouble or was ill. They arranged big festivals for the people. There were no calendars in those days, specially for the common people. They counted by festivals.

The priests often deluded and misled the people. But they helped them also in ways and made them progress.

It is possible that in some places when the people first settled down in towns the people who governed them were priests and not kings. Later the king came and displaced the priest as he could fight better. In some places the same person was king and priest, like the Pharaohs in Egypt. Pharaohs indeed were considered half divine or half god even when alive. When they died they were worshiped as gods.

၂၆။

နောက်သို့တစ်လှည့်ပြန်ကြည့်ခြင်း

A Look Back

သမီး ဖေဖေစာတွေ ငြီးငွေ့လာပြီလား။ အနားယူချင်နေပြီ ထင်သည်။
 ကောင်းပြီ။ ဖေဖေ သမီးကို အချိန်အတန်ကြာမျှ အကြောင်းအရာအသစ်ကို ရေးမပြ
 တော့ပါဘူး။ ဖေဖေတို့ သိမြင်ခဲ့ပြီးဖြစ်သည့် အကြောင်းအရာများကိုပဲ သမီး ထပ်ပြီး
 နည်းနည်းစဉ်းစားစေချင်သည်။ ဖေဖေတို့သည် ပေးစာအနည်းငယ်နှင့် နှစ်ပရိစ္ဆေဒ
 သိန်းသန်းများစွာကို ဖြတ်ကျော်ပြေးလွှားခဲ့ကြသည်။ ပထဝီမြေကြီးသည် နေ၏
 အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုသာလျှင် ရှိသေးသည့်ခေတ်ကစပြီး ဖေဖေတို့ ပြေးလွှားလာခဲ့ကြ
 သည်။ ထို့နောက်တွင်မူ ပထဝီမြေကြီးသည် နေနှင့်တစ်ကွဲတစ်ပြားစီဖြစ်သွားပြီး
 တဖြည်းဖြည်း အေးသွားခဲ့လေ၏။ ထို့နောက် လက ပထဝီမြေကြီးထဲက ခုန်ထွက်
 သွားလေသည်။ ခေတ်အဆက်ပေါင်းများစွာအထိ သက်ရှိသတ္တဝါဟူ၍ မရှိခဲ့ပေ။
 ထို့နောက် နှစ်ပရိစ္ဆေဒသိန်းသန်းများစွာ ကုဋေပေါင်းများစွာ ကာလအတွင်း၌ သက်ရှိ
 သတ္တဝါတို့သည် တဖြည်းဖြည်း တစ်စတစ်စ ပေါက်ပွားလာကြလေ၏။ ထိုမျှ
 ရှည်ကြာသည့် အချိန်ကာလကို မှန်းဆကြည့်ဖို့ရန် မလွယ်ကူပေ။

သမီး အခု ဆယ်နှစ်သမီးအရွယ်ပဲ ရှိသေးသည်။ ဘယ်လောက် ထွားလာ
 ပြီလဲ။ ဘယ်လောက် အပျိုကြီးဖားဖား ဖြစ်လာပြီလဲ။ သမီးအတွက်ဆိုလျှင် နှစ်တစ်ရာ

ဟာလွန်လွန်းနေပြီ။ ထိုသို့ဖြစ်လျှင် နှစ်တစ်ထောင် နှစ်တစ်ထောင်ပေါင်း အကြိမ် တစ်ထောင်ရှိသည့် နှစ်တစ်သန်းကို ဘယ်လိုလုပ်ပြီး မှန်းမည်နည်း။ ဖေဖေတို့၏ ခေါင်းသေးသေးကလေးနှင့် ထိုနှစ်ပရိစ္ဆေဒများစွာကို အတိအကျ မှန်းဆရေတွက်၍ ရမည်မဟုတ်ပေ။ ဖေဖေတို့သည် ဘယ်လောက် ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် အထင်ကြီးနေကြ သနည်း။ မပြောပလောက်သည့် အကြောင်းအရာငယ်ကလေးနှင့် ဒေါသဖြစ်ကြသည်၊ သောကဖြစ်ကြသည်။ သို့သော်လည်း ကမ္ဘာလောက၏ ဤဟောင်းနွမ်းရှည်ကြာလှ သည့် ရာဇဝင် သမိုင်းထဲ၌မူ ထိုအကြောင်းအရာငယ်ကလေးများသည် ဘယ်လိုဟာ မျိုး ဖြစ်နေသနည်း။ ရာဇဝင်သမိုင်းပါ ဤခေတ်အဆက်ဆက်က အကြောင်းအရာ များကို ဖတ်ခြင်း၊ စဉ်းစားဆင်ခြင်ခြင်း ပြုလုပ်လျှင် ဖေဖေတို့အတွက် အကျိုးဖြစ် ထွန်းနိုင်ပေသည်။ အကြောင်းသော်ကား ထိုသို့ ဖတ်ရှုလေ့လာကြည့်သည်အခါ မပြောပလောက်သည့်အကြောင်းအရာကလေးလောက်နှင့် ဖေဖေတို့ စိတ်ထိခိုက်သွား ဖို့ ရှိမည်မဟုတ်တော့ပေ။

သက်ရှိသတ္တဝါဆို၍ လုံးဝမပေါ်ပေါက်သေးသည် မရေမတွက်နိုင်လောက် အောင် ရှည်ကြာလှသော ခေတ်သမယကို ပြန်ပြောင်းစဉ်းစားကြည့်စမ်းပါ။ ထို့နောက် ပင်လယ်ရေသတ္တဝါသာလျှင် ပေါ်ပေါက်သေးသည့် ခေတ်တစ်မှော်တစ်ခေါ်ကို တွေး ကြည့်စမ်းပါ။ ကမ္ဘာပေါ်၌ မည်သည့်နေရာမှာမျှ လူဟူ၍ မရှိသေးပေ။ တိရစ္ဆာန်များ ပေါ်ပေါက်လာပြီးလျှင် နှစ်ပရိစ္ဆေဒသိန်းပေါင်းများစွာအထိ ဘေးရန်ကင်းရှင်းစွာနှင့် ဟိုဟိုသည်သည် လှည့်လည်ကျက်စားနေခဲ့ကြသည်။ သူတို့ကို အမဲလိုက်မည့်လူ လည်း တစ်ယောက်မျှ မရှိသေးပေ။ ထို့နောက် နောက်ဆုံးလူဟူ၍ ပေါ်ပေါက်လာ သည့်အခါ၌မူလည်း လက်တစ်ဆုပ်သာသာလောက်သာရှိပြီး တိရစ္ဆာန်ဟူသမျှထက် သေးသွယ်အားငယ်၍နေလေ၏။ ထို့နောက် နှစ်ပရိစ္ဆေဒထောင်ပေါင်းများစွာ အတော အတွင်းမှာ လူသည်တဖြည်းဖြည်းနှင့် အားရှိသထက် ရှိလာလေ၏။ လိမ္မာပါးနပ် သထက် လိမ္မာပါးနပ်လာလေ၏။ ကမ္ဘာပေါ်ရှိ တိရစ္ဆာန်ဟူသမျှတို့၏ အရှင်သခင် ဖြစ်လာသည့်အထိ အင်အားရှိလာခဲ့လေသည်။ လိမ္မာပါးနပ်လာခဲ့လေသည်။ တခြား တိရစ္ဆာန်များသည် လူ၏အစေခံကျေးကျွန်ဖြစ်လာရပြီး လူခိုင်းသမျှ လုပ်ကြရလေ သည်။

ထို့နောက် ယဉ်ကျေးမှုပြန့်ပွားသည့် ခေတ်ကာလသို့ ရောက်ရှိလာခဲ့လေ သည်။ ဖေဖေတို့ ယဉ်ကျေးမှုခေတ်၏ ရှေးဦးအစကို မြင်ခဲ့ကြရလေပြီ။ ထိုယဉ်ကျေးမှု ခေတ်ကာလသည် အချိန်ကြာလာသောအခါ မည်ကဲ့သို့ အခြေအနေဖြစ်လာသည် ဆိုသည့်အကြောင်းကို အခု ဖေဖေတို့ ကြိုးစားပြီး ကြည့်ကြစို့။ အခု ဖေဖေတို့

နှစ်ပရိစ္ဆေဒသိန်းသန်းများစွာအကြောင်းကို ဆွေးနွေးပြောကြား မနေတော့ပါဘူး။
 ဖေဖေပေးခဲ့သည့်စာများတွင် ဖေဖေတို့သည် နှစ်ပေါင်း သုံးထောင်၊ လေးထောင် အလွန်
 က ခေတ်သမယသို့အထိ ရောက်ရှိလာကြလေပြီ။ သို့ရာတွင် သည်ဘက် နှစ်ပေါင်း
 သုံးထောင်က အကြောင်းအရာကို ဟိုဘက် နှစ်ပေါင်းသိန်းများစွာက အကြောင်းအရာ
 ထက်ပိုပြီး ဖေဖေတို့ အသိများလေသည်။ လူ့သမိုင်း၏ တိုးတက် ပြောင်းလဲချက်မှာ
 အမှန်အားဖြင့် ဤနှစ်ပေါင်း လေးထောင်အတွင်းမှာသာ ဖြစ်ပေါ် ခဲ့လေ၏။ သမီး
 အရွယ်ရောက်လာသည့် အခါကျတော့ ထိုရာဇဝင်သမိုင်းအကြောင်း များကို
 အများအပြား ဖတ်ရပါလိမ့်မည်။ ဖေဖေကတော့ ဤသေးငယ်သည့် ကမ္ဘာ ကလေးထဲ၌
 လူတို့တွင် ဘယ်လိုအဖြစ်အပျက်များ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည်ဟူသော သာမန် အကြောင်း
 အရာကို သိရုံလောက်ပဲ ထိုရာဇဝင်သမိုင်းအကြောင်းကို အနည်းအကျဉ်းမျှ
 ရေးပြတော့မည်။

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

26. A LOOK BACK

Are you not quite tired of my letter! I think you deserve a rest. Well, I shall not write to you anything new for some time. I want you just to think over what we have already done. We have rushed through millions of years in a few letters. Starting from the time when the earth was a bit of the sun we saw how it separated and slowly cooled down. The moon then shot off. For long ages there was no life. Then during millions and millions of years-have you any idea how long a time a million years is? - life grew very slowly. It is enormously difficult to be able to form an idea of millions of years. You are only ten years old and how grown-up and old you are! You are a *jeune fille, n' est-ce pas?* A young lady! A hundred years to you is a terribly long time. And then a thousand! I am afraid we cannot get this in our little heads properly. We imagine that we are so important and little things annoy us and worry us. But what are these little happenings in the long history of the world? It does us good to read and learn something of these vast periods of history because we will not then worry about little things much.

Let us remember the tremendously long time during which there was no life at all ; and then of the long time when there were

only animals in this sea. There is no man anywhere on earth. The animals come and roam about for millions of years with no man to shoot and kill them. And when at last man comes, he is a puny, tiny, little things, the weakest of animals. Slowly in thousands of years he becomes stronger and clever till he becomes the master animal on earth. All the other animals become his servants and slaves to do as he tells them.

Then we come of the growth of civilization. we have seen the early beginningss of it. We shall try to follow it in later times. We have not got millions of years to go through now. In our letters we have arrived at a period which was only about four or five thousand years ago. But we know more about these four thousand years than about the millions of years that went before. The history and growth of man really took place during these four thousand years. You will read about this history a great deal when you grow up. I shall only write a little about it, just to give you some idea of what has happened to man in this world of ours.

၂၇"

**ဖိုးဆစ်လ်နှင့်ရှေးဟောင်းအပျက်အစီးများ
FOSSILS and RUINS**

ဖေဖေ သမီးကို စာမပေးတာ အချိန်အတော်ကြာသွားပြီ။ ဖေဖေတို့ စာများနှင့် ဆွေးနွေးပြောကြားလာသည့် ရှေးဟောင်းခေတ်ကာလဆီသို့ လွန်ခဲ့သည့် အပတ်က စာထဲမှာ ဖေဖေတို့ ပြန်ပြောင်းပြီး တစေ့တစောင်း ကြည့်ရှုခဲ့ကြလေသည်။ ဖေဖေ သမီးဆီကို ရှေးဟောင်းငါးသတ္တဝါများ၏ အရိုးပုံပါရှိသည့် ပို့စကတ်များကို “ဖိုးဆစ်လ်” (ကျောက်အရိုး) ဆိုတာ ဘယ်လိုဟာမျိုးနည်းဟု မှန်းဆနိုင်ရန်အတွက် ပေးပို့ခဲ့သည်။ မစ်ဆူရီမှာ သမီးနှင့် ဖေဖေ တွေ့စဉ်အခါတုန်းက သမီးကို ဖေဖေ အခြား “ဖိုးဆစ်လ်” ပုံများကို ပြခဲ့သည်။

တွားသွားသည့်ရှေးဟောင်း သတ္တဝါများ၏ ကျောက်ဖြစ်နေသည့် အရိုးများကို သမီး သတိရပါလိမ့်မည်။ တွားသွားသတ္တဝါများသည်ကား ယခုခေတ်လည်း တွေ့မြင်နေရသည့် မြွေ၊ ပုတ်သင်၊ မိကျောင်း၊ လိပ် စသည့် သတ္တဝါမျိုးဖြစ်လေ၏။ ရှေးခေတ်ကာလက တွားသွားသည့် သတ္တဝါများသည်လည်း ဤအမျိုးဇာတ်ထဲကပင် ဖြစ်လေသည်။ သို့ရာတွင် အရပ်အမောင်းနှင့် အမျိုးအစားကတော့ အလွန်ပဲ ကွဲပြားခြားနားလှပေသည်။ အလွန်ပဲ ကြီးမားကြပေသည်။ ဖေဖေတို့ ဆောက်သံကင်ဆင်တန် ပြတိုက်ထဲမှာ တွေ့မြင်ခဲ့ရသည့် သတ္တဝါကြီးများကို သမီး အမှတ်ရလိမ့်မည်ထင်

ပါသည်။ ထိုသတ္တဝါကြီးများအနက် တစ်ကောင်ဟာ ပေသုံးဆယ် သို့မဟုတ် ပေလေးဆယ်အထိ ရှည်လျားလေသည်။ လူထက်ကြီးသည့် ဖားကြီးတစ်ကောင်လည်း ရှိလေသည်။ ၎င်းလောက်ပင် ကြီးမားသည့် လိပ်ကြီး တစ်ကောင်လည်း ရှိလေသည်။ ထိုခေတ်သမယတုန်းက အင်မတန်ကြီးမားသည့် လင်းနို့ကြီးများသည် ပျံသန်းလေ့ရှိကြသည်။ အိဂ္ဂအာနိဒန်လိုခေါ်သည့် တိရစ္ဆာန် တစ်ကောင်မှာ ရပ်နေလိုရှိလျှင် သစ်ပင်ခပ်ငယ်ငယ်လောက်ပင် ရှည်လျားကြီးမားလေ၏။

သမီး သတ္တုတွင်းများမှ ထွက်ပေါ်လာသည့် ကျောက်ဖြစ်နေသော ရှေးဟောင်းသစ်ပင်များကိုလည်း တွေ့ခဲ့ရလေသည်။ ကျောက်တောင်များ၌ အင်မတန်လှပသည့် “ဖာန်” (ရေညှိပင်)၊ သစ်ရွက်၊ ထန်းပင်တို့၏ အမှတ်လက္ခဏာများ ရှိလေသည်။

တွားသွားသတ္တဝါများ ဖြစ်ပေါ်လာပြီးနောက် ကာလများစွာ ကုန်ဆုံးကျော်လွန်လာပြီးသည့်အခါ မိမိ၏ သားငယ်များကို နို့တိုက်ကျွေးသည့် သတ္တဝါများ မွေးဖွားပေါ်ပေါက်လာလေ၏။ ဖေဖေတို့အပါအဝင် ဖေဖေတို့ပတ်ဝန်းကျင်မှာ တွေ့မြင်နေရသည့် တိရစ္ဆာန်များစွာတို့မှာ ထိုအမျိုးဇာတ်ထဲကပင် ဖြစ်ကြလေ၏။ ရှေးခေတ်ကာလက နို့တိုက်သတ္တဝါများသည် ဖေဖေတို့ ယခုခေတ် သတ္တဝါအချို့နှင့် သိပ်မခြားနားလှပေ။ သူတို့၏ ကိုယ်လုံးကိုယ်ထည်မှာ များသောအားဖြင့် ကြီးမားကြလေ၏။ သို့ရာတွင် တွားသွားသတ္တဝါများလောက်တော့ မကြီးမားကြပေ။ အစွယ်ကြီးများရှိသည့် ဆင်ကြီးများနှင့် အင်မတန်တုတ်ခိုင်ကြီးမားသည့် ဝက်ဝံကြီးများ ရှိလေသည်။

သမီး လူတို့၏ ကျောက်ဖြစ်နေသည့် အရိုးများကိုလည်း တွေ့ခဲ့ရလေသည်။ ၎င်းတို့မှာ သာမန်အရိုးများနှင့် ခေါင်းခွံများသာဖြစ်၍ ၎င်းတို့ကို ကြည့်ရှုခြင်းသည် ထိုမျှလောက် စိတ်ပါဝင်စားစရာ မကောင်းပေ။ ၎င်းတို့ထက် စိတ်ပါဝင်စားစရာကောင်းသည့်အရာကတော့ ကမ္ဘာဦးလူများ ပြုလုပ်သုံးစွဲခဲ့ကြသော မီးခတ်ကျောက်ပစ္စည်းကိရိယာများ ဖြစ်လေ၏။

ဖေဖေ သမီးကို အီဂျစ်သင်္ချိုင်းဂူများနှင့် အလောင်းခြောက်များ ဓာတ်ပုံကိုလည်း ပြုပြီးခဲ့လေပြီ။ ၎င်းတို့အနက် အချို့မှာ အင်မတန်မှလှပသည်ကို သမီး သတိထားမိပါလိမ့်မည်။ သစ်သားခေါင်းများပေါ်တွင် လူတို့၏ ရှည်လျားလှသော အကြောင်းအရာအတ္ထုပ္ပတ္တိကို ရေးသားထားလေသည်။ သီဘီဆ်မှာရှိသည့် အီဂျစ်သင်္ချိုင်းဂူနံရံပေါ်မှာရေးခြယ်ထားသော ရုပ်ပုံကားများမှာ အင်မတန်စိတ်ပါဝင်စားစရာကောင်းလေသည်။

အီဂျစ်ပြည် သီဘီဆ်မြို့မှာရှိသည့် နန်းတော်များနှင့် ဘုရားဝတ်ကျောင်း

များ၏ အပျက်အစီး ရုပ်ပုံများကိုလည်း သမီးတွေ့မြင်ရလေသည်။ ဘယ်လောက် ကြီးမားသည့် အဆောက်အအုံများ ဖြစ်သနည်း။ ဘယ်လောက်ခမ်းနားသည့် တိုင်ကြီး များ ဖြစ်သနည်း။ သီဘီဆီအနီးမှာပင် အလွန်ကြီးမားသည့် မိမန်ရုပ်ထုကြီးရှိလေသည်။

အီဂျစ်အထက်ပိုင်း ကာရ်နက်၌လည်း ရှေးဟောင်းဘုရားဝတ်ကျောင်းများ နှင့် အဆောက်အအုံအပျက်အစီးများ၏ ရုပ်ပုံများ ရှိလေသည်။ ထိုအပျက်အစီးများကို ကြည့်ရှု၍လည်း အီဂျစ်ရှေးဟောင်းလူများသည် မည်မျှ ဗိသုကာအတတ်ကို ကျွမ်းကျင် တတ်မြောက်သည်ဆိုသည့်အချက်ကို သမီး တွေးဆသိရှိနိုင်သည်။ အကယ်၍ လူတို့ သည် အင်ဂျင်နီယာဗိသုကာအတတ်ပညာ၌ ပြောင်မြောက်မှုမရှိကြဘူးဆိုရင် ထို ကြီးကျယ်ခမ်းနားသည့် ဘုရားဝတ်ကျောင်းများနှင့် နန်းတော်ကြီးများကို ဆောက်လုပ် နိုင်ကြမည် မဟုတ်ပေ။

ယခင်က ရေးသားလာခဲ့သည့် အကြောင်းအရာများဆီသို့ ဖေဖေတို့ တစေ့ တစောင်း ပြန်ပြောင်းလှည့်ကြည့်ပြီးကြလေပြီ။ နောက်စာကျရင်တော့ ဖေဖေတို့ ရှေ့ သို့ဆက်သွားကြမည်။

27. FOSSILS AND RUINS

I have not written to you for a long time. In my last two letters we were looking back on the ancient periods which we have been considering in our letters. I sent you some picture postcards of fossil fishes to give you some idea of what these fossils were like. In Mussoorie, when we met, I showed you pictures of other fossils.

You may remember specially the fossil reptiles. Reptiles are usually animals which crawl, like the snakes, lizards, in old days belonged to the same family but were very different and were very big. You will remember the enormous brutes we saw in the South Kensington Museum. One of them was 30 or 40 feet long. There was also a kind of frog bigger than a man, and a tortoise almost as big. Enormous bats used to fly about, and one animal, the Iguanodon, when it stood up on its feet was as big as a small tree.

You also saw fossils of old plants. There were beautiful fern markings in the rock, and leaves and palms.

Long after the reptiles came the mammals or the animals which suckle or give milk to their young. Most of the animals we see around us, and we ourselves, are also mammals. The mammals of old times were not very different from some of our animals to-

day. They were often bigger, but not so big as the reptiles used to be. There were elephants with enormous tusks and huge bears.

You also saw remains of fossil man. These were not very interesting as they were usually bones and skulls. More interesting were the flint instruments which early men used to make.

I also showed you some fine pictures of Egyptian tombs and mummies. Some of these, you will remember, were very beautiful. On the wooden coffins were painted long stories of people. Very interesting were the wall paintings from the Egyptian tombs at Thebes.

You also saw pictures of the ruins of palaces and temples at Thebes in Egypt. Huge buildings they were with enormous pillars. Near Thebes is the colossus of Memnon, an enormous statue.

There were also pictures of the ruined temples and buildings at Karnak in Upper Egypt. Even from these ruins you can form some idea of how mighty the old Egyptians were as builders. They could not have built these great temples and palaces unless they knew a great deal of engineering.

We have now finished our brief look back. In our next letter we shall go ahead.

အာရယန်လူမျိုးအိန္ဒိယသို့လာခြင်း
The Aryans Come to India

အခုအထိ ဖေဖေတို့ကား ရှေးတကယ်ကျသည့် ခေတ်ကာလက အကြောင်း
အရာကိုပဲ ဆွေးနွေးရေးသားလာခဲ့သည်။ ယခုလူများ ဘယ်လို တိုးတက်ပြောင်းလဲ
လာသည်။ ဘယ်လိုအလုပ်များကို လုပ်ကြသည်ဆိုသည့်အချက်ကို ဖေဖေတို့
ကြည့်ကြရမည်။ ထိုရှေးဟောင်းခေတ်ကာလကို ရာဇဝင်သမိုင်းအကြိုခေတ်ဟု
ခေါ်ကြသည်။ အကြောင်းမူကား ထိုခေတ်ကာလနှင့်စပ်လျဉ်းပြီး ဖေဖေတို့ဆီမှာ
ရာဇဝင်သမိုင်းအစစ်အမှန်ဟူ၍ မရှိပေ။ ဖေဖေတို့အများအပြားပဲ တွေးခေါ်မှန်းဆ
ကြည့်ရလေသည်။ ယခု ဖေဖေတို့ ရာဇဝင်သမိုင်း၏အစွန်အဖျားသို့ ရောက်လာကြ
လေပြီ။

အိန္ဒိယပြည်၌ ဘယ်လိုအရာများ ဖြစ်ပျက်ခဲ့သည်ဆိုသည့်အချက်ကို
ဖေဖေတို့ ပထမဦးစွာ ကြည့်ရှုကြစို့။ ရှေးလွန်လေပြီးသော ခေတ်အခါက အီဂျစ်ပြည်
မှာကဲ့သို့ အိန္ဒိယပြည်၌လည်း ယဉ်ကျေးမှုပြန့်ပွားထွန်းကားခဲ့လေသည်။ ကုန်ကူး
သန်းရောင်ဝယ်မှု ရှိခဲ့လေသည်။ အိန္ဒိယမှသင်္ဘောများ အိန္ဒိယဖြစ် ကုန်ပစ္စည်းများကို
အီဂျစ်၊ မက်ဆိုပိုတေးမီးယားနှင့် အခြားတိုင်းနိုင်ငံများသို့ တင်ပို့ယူဆောင်သွားကြ
လေသည်။ ထိုခေတ်သမယက အိန္ဒိယပြည်တွင် နေထိုင်ကြသော လူတို့ကို ဒရဗီဒီ

လူမျိုးဟု ခေါ်လေသည်။ ၎င်းတို့၏အဆက်အနွယ်သည် ယခုခေတ်တွင် အိန္ဒိယ တောင်ပိုင်း မဒရပ်အနီးအနားတစ်ဝိုက်၌ နေထိုင်လျက် ရှိကြလေသည်။

ထိုဒရမိဒ်(ဒရဗာဒိယန်)လူမျိုးတို့ကို အရိယ(အာရယန်)လူမျိုးတို့က မြောက်ပိုင်းမှလာပြီး တိုက်ခိုက်ကြလေ၏။ ထိုအချိန်၌ အာရုအလယ်ပိုင်းတွင် အရိယ လူမျိုးများအမြောက်အမြားနေထိုင်ကြပေလိမ့်မည်။ သို့ရာတွင် ထိုနေရာ၌ ပရိယေသန ဝမ်းစာရာဇဗွေရေးအတွက် အခက်အခဲ တွေ့ကြရသည်ဖြစ်၍ အရိယလူမျိုးတို့သည် တခြားသော နယ်ပယ်ဒေသသို့ ပျံ့နှံ့သွားကြလေ၏။ သူတို့သည် ပါးရှားသို့ အမြောက်အမြား ရောက်သွားကြလေ၏။ ထို့ပြင် ဂရိစ်သို့လည်းကောင်း၊ ဂရိစ်ထက် ပင် ဝေးကွာသည့် အနောက်ဘက်သို့လည်းကောင်း ပျံ့နှံ့ရောက်သွားကြလေသည်။ အိန္ဒိယပြည်သို့လည်း ၎င်းတို့၏အုပ်စုများသည် ကသ္မီရတောင်များကို ဖြတ်ကျော်ပြီး ရောက်လာကြလေသည်။

အရိယလူမျိုးတို့သည် အတိုက်အခိုက်၌ ထက်မြက်ကျွမ်းကျင်ကြသူများ ဖြစ်ကြ၏။ သို့ဖြစ်၍ သူတို့သည် ဒရမိဒ်လူမျိုးတို့ကို မောင်းနှင်တိုက်ထုတ်ပစ်ကြလေ သည်။ အရိယလူမျိုးတို့သည် အိန္ဒိယပြည်သို့ အနောက်မြောက်ထောင့်မှ ဝင်လာမစဲ တသံသံ ရောက်လာကြသည်။ ပထမအကြိမ်တွင်မူ ဒရမိဒ်လူမျိုးတို့သည် အရိယ လူမျိုးတို့ကို ခုခံတွန်းလှန်ကြပေလိမ့်မည်။ သို့ရာတွင် အရိယလူမျိုးတို့၏ထုထည်က တဖြည်းဖြည်း ကြီးမားများပြားလာသည့်အခါတွင်ကား ခုခံတွန်းလှန်ခြင်းငှာ မစွမ်း နိုင်တော့ပေ။ အချိန်ကြာမြင့်စွာကာလအထိ အရိယလူမျိုးတို့သည် မြောက်ပိုင်း အာဖဂန်နစ္စတန်နှင့် ပန်ဂျပ်တို့၌သာလျှင် နေထိုင်ကြလေသည်။ ထို့နောက် သူတို့ သည် ရှေးသို့တိုးလာကြပြီးလျှင် ဖေဖေတို့ နေထိုင်ရာဖြစ်သော အခုခေတ် ယူနိုက် တက်ပရောဗင့်လိုခေါ်သည့် နေရာသို့အထိ ရောက်ရှိလာကြလေ၏။

ဤနည်းအတိုင်း သူတို့သည် ရှေ့သို့တိုးတိုးသွားကြလေရာ အိန္ဒိယအလယ် ပိုင်း ဝိန်ဓယာတောင်သို့အထိ ရောက်ရှိသွားကြလေ၏။ ထိုခေတ်အခါသမယက ထိုတောင်များကိုကျော်ဖြတ်ဖို့ရန်မှာ မလွယ်ကူပေ။ အကြောင်းမူကား ထိုတောင်များ၌ တောနက်ကြီးများ ပိတ်ဆီးကာရံ၍ နေလေသည်။ သို့ဖြစ်၍ အရိယလူမျိုးတို့သည် ကြာမြင့်စွာ အချိန်ကာလအထိ ဝိန်ဓယာတောင်၏မြောက်ဘက်၌သာလျှင် နေထိုင်ကြ လေသည်။ ၎င်းတို့အနက် အမြောက်အမြားသည် ထိုတောင်များကို ဖြတ်ကျော်ပြီး တောင်ဘက်သို့ ရောက်ရှိသွားကြလေ၏။ သို့ရာတွင် ၎င်းတို့သည် အစုလိုက်အပြုံ လိုက် ထုထည်နှင့် မသွားရောက်နိုင်ကြသောကြောင့် တောင်ဘက်ပိုင်းသည် ဒရမိဒ် လူမျိုးတို့အတွက် လုံခြုံစိတ်ချရသည့် ဒေသသာလျှင် ဖြစ်မြဲဖြစ်နေခဲ့လေ၏။

အရိယလူမျိုးတို့ အိန္ဒိယပြည်သို့ ရောက်လာသည့်အကြောင်းကို လေ့လာရ

တာအင်မတန်မှ စိတ်ပါဝင်စားစရာ ကောင်းလှပေသည်။ ရှေးဟောင်း သက္ကဋကျမ်းဂန်များ ထဲ၌ အရိယလူမျိုးတို့၏ အကြောင်းကို သမီး အမြောက်အမြား တွေ့ရှိရပေလိမ့်မည်။ ထိုကျမ်းဂန်များအနက် ဝေဒကဲ့သို့သော ကျမ်းဂန်အချို့မှာ ထိုခေတ်ကာလက ရှေးသားပြုစုခဲ့သည့် ကျမ်းဂန်များ ဖြစ်တန်ရာသည်။ ရှေးအကျဆုံး ဝေဒကျမ်းဂန်မှာ “ရိဂ်ဝေဒ” ကျမ်းဂန်ဖြစ်လေသည်။ ထို “ရိဒ်ဝေဒ” ကျမ်းကိုကြည့်ပြီး ထိုခေတ်အခါက အရိယလူမျိုးတို့ အိန္ဒိယပြည် မည်သည့်အပိုင်းများတွင် အခြေစိုက်ကြသည်ဆိုသည့်အချက်ကို သမီး အသင့်အတင့် မှန်းဆနိုင်လေသည်။ အခြားသော ဝေဒကျမ်းဂန်များနှင့် “ပုရာဏ” ကဲ့သို့သော သက္ကဋရှေးဟောင်းကျမ်းဂန်များကို ထောက်၍လည်း အရိယလူမျိုးတို့ ပျံ့နှံ့လာပုံကို ဖေဖေတို့ သိရှိရလေသည်။ ထိုရှေးခေတ်ဟောင်းကျမ်းဂန်များအကြောင်းကို သမီး အသိနည်းချင်နည်းပေလိမ့်မည်။ သမီးကြီးပြင်းလာသည့်အခါကျတော့ ပိုပြီးသိလာပါလိမ့်မည်။ သို့သော် အခုလည်း “ပုရာဏ” များမှ ထုတ်နုတ်ထားသည့် ပုံပြင်ဝတ္ထုပေါင်းများစွာကို သမီး သိရှိလေသည်။ ထိုခေတ်ကျော်လွန်ပြီး အချိန်များစွာ ကြာမြင့်သည့်အခါကျမှ “ရာမာယဏ” ကျမ်းကို ရေးပြုလေသည်။ ရာမာယဏ၏ နောက်မှ “မဟာဘာရတ” ပေါ်လာလေသည်။

ထိုကျမ်းဂန်များကိုထောက်၍ အရိယလူမျိုးတို့ ပန်ဂျပ်နှင့် အာဖဂန်နစ္စတန်မှာသာလျှင် နေထိုင်ကြစဉ်ကာလက သူတို့သည် ထိုအပိုင်းကို “ဗြဟ္မာဝတ” ဟု ခေါ်ကြောင်း သိရှိရပေ၏။ ထိုအချိန်တုန်းက အာဖဂန်နစ္စတန်ကို “ဂန္ဒာရ” ဟု ခေါ်လေသည်။ “မဟာဘာရတ” ၌ပါသည့် ဂန္ဒာရီကို သမီး မှတ်မိရဲ့မဟုတ်လား။ ထိုအမျိုးသမီး ထိုနာမည်တွင်ခြင်းမှာ ဂန္ဒာရ သို့မဟုတ် အာဖဂန်နစ္စတန်၌နေသောကြောင့် ဖြစ်လေသည်။ အာဖဂန်နစ္စတန်သည် ယခုအခါတွင် အိန္ဒိယပြည်နှင့် တသီးတခြား နိုင်ငံဖြစ်နေသည်။ သို့ရာတွင် ဟိုခေတ်တုန်းကတော့ ထိုနိုင်ငံနှစ်ခုမှာ တစ်ခုတည်းပင် ဖြစ်ခဲ့လေ၏။

အရိယလူမျိုးတို့ အောက်ဘက်ပိုင်းပိုကျသည့် ဂင်္ဂါနှင့်ယမုနာမြစ်ဝှမ်းဒေသများသို့ ရောက်ရှိလာကြသည့်အခါများတွင်မူ သူတို့သည် အိန္ဒိယပြည်မြောက်ပိုင်းကို “အရိယဝတ” ဟု မှည့်ခေါ်ကြလေ၏။

ရှေးခေတ်ဟောင်းက တခြားသော လူမျိုးများကဲ့သို့ သူတို့သည်လည်း မြစ်ကမ်းခြေရှိ မြို့များ၌သာလျှင် အခြေစိုက်ကြ၏။ ကာသီ သို့မဟုတ် ဗာရာဏသီ မြို့သည်လည်းကောင်း၊ ပယာဂ(အလဟာဘတ်)နှင့် အခြား မြို့ပေါင်းများစွာတို့သည်လည်းကောင်း မြစ်ကမ်းပါးရှိ မြို့များသာလျှင် ဖြစ်ကြလေ၏။

28. THE ARYANS COME TO INDIA

So far we have discussed very, very old times. We shall now see how man developed and what he did. All these old times are called pre-historic, that is before history, as we have no real history of that period. We have to guess a lot. We are now on the verge or edge of history.

Let us see what happened in India first. We have already seen that in the very old times India, like Egypt, had a civilization. There was trade, and ships carried India goods to Egypt and Mesopotamia and other countries. In those days the people who lived in India were called Dravidians. They are the people whose descendants live in South India now, round about Madras.

The Dravidians were invaded by the Aryans from the north. There must have been enormous numbers of these Aryan people in Central Asia And not finding there enough food for all, they spread out to other countries. They went in large numbers to Persia and even to Greece further west. They also came to India in crowds over the mountains near Kashmir.

The Aryans were a strong fighting people and they drove the Dravidians before them. Wave after wave of the Aryans must

have come to India from the north-west. Perhaps at first the Dravidians stopped them but when more and more came they could not be stopped. For long, the Aryans remained in the north, only in Afghanistan and the Punjab. Then they came further down to what are now called the United Provinces, where we live. They went on spreading till they came to the Vindhya mountains in Central India. It was difficult to cross these as there were thick forests. So for a long time the Aryans remained on the northern side of the Vindhya a mountains. Many of them managed to cross them and went to the south, but crowds could not go, and so the south remained chiefly Dravidian.

It is very interesting to study the coming of the Aryans to India. You can find out a lot about them from our old Sanskrit books. Some of these, like the *Vedas*, must have been written about that time. The oldest *Vedas* is the *Rig Veda* and you can form some idea from it of the part of India which the Aryans occupied then. From the other *Vedas* and other old Sanskrit books like the *Puranas* we find how the Aryans went on spreading. Perhaps you do not know much about these ancient books. When you grow up you will know more. But even now you know many stories which have come out of the *Puranas*. Much later came the great book, the *Ramayana*, and later the *Mahabharata*.

From these books we find that when the Aryans lived only in the Punjab and in Afghaistan they called this part 'Brahmavarta'. Afghanistan was then called 'Gandhara'. Do you remember Gandhari in the Mahabharata? She was called so because she came from Gandhara or Afghanistan. Afghanistan now is a separate country from India, but in those days both were one country.

When the Aryans came further down to the plains of the Ganga and Jumna they named all northern India 'Aryavarta'.

Like the other people of olden times they settled down in cities on the banks of rivers, Kashi or Banaras, Prayag and so many other cities are situated on river banks.

၂၉။

**အိန္ဒိယရှိအာရိယန်လူမျိုးများ
The Aryans in India like?**

အရိယ(အာရိယန်)လူမျိုးတို့ အိန္ဒိယသို့ရောက်လာခြင်းမှာ နှစ်ပရိစ္ဆေဒ
ငါးထောင် သို့မဟုတ် ထို့ထက်ပင် ရှည်ကြာခဲ့ပြီ ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ အမှန်အားဖြင့်မူ
သူတို့သည် တစ်ခါတည်း အားလုံးပြုပြီး ရောက်လာခြင်း မဟုတ်ပေ။ သူတို့သည်
တစ်တပ်ပြီး တစ်တပ်၊ လူမျိုးစု တစ်စုပြီးတစ်စု၊ အိမ်ထောင်စု တစ်ခုပြီးတစ်ခုနှင့်
နှစ်ပရိစ္ဆေဒရာပေါင်းများစွာအထိ တလာတည်းလာ၊ တရောက်တည်း ရောက်နေခြင်း
ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ အိမ်ထောင်ပစ္စည်းဟူသမျှကို လှည်းနှင့်တိရစ္ဆာန်များ၏ ကျောပေါ်
တွင်တင်ပြီး ခရီးသည်များ တစ်မျှော်တစ်ခေါ်ကြီး ရှည်လျားစွာတန်းပြီး ထွက်ခွာလာ
ကြပုံကို စဉ်းစားကြည့်ပါ။ သူတို့သည် ယခုခေတ် ခရီးသည်များကဲ့သို့ လာကြခြင်း
မဟုတ်ပေ။ ထို့ပြင် သူတို့အတွက် ပြန်လမ်းမရှိပေ။ သူတို့သည် ဤဒေသသို့ နေဖို့ရန်၊
စစ်တိုက်ဖို့ရန်၊ သေဖို့ရန် လာရောက်ကြခြင်း ဖြစ်လေသည်။ ၎င်းတို့အနက်
မြောက်မြားစွာမှာမူ ဖေဖေ ပြောပြခဲ့သည့်အတိုင်း အနောက်မြောက်ဘက်ရှိ တောင်များ
ကို ကျော်လွှားဖြတ်သန်းပြီး လာခဲ့ကြခြင်းဖြစ်လေသည်။ သို့ရာတွင် အချို့ကတော့
ရေလမ်းခရီးမှ ပါးရှားပင်လယ်ကွေ့ကိုဖြတ်ပြီး သူတို့၏သင်္ဘောငယ်ကလေးများနှင့်
အိန္ဒိယမြစ်အထိ ရောက်လာကြခြင်းဖြစ်လေသည်။

ထိုအရိယတို့သည် ဘယ်လိုလူမျိုးများနည်း။ ဖေဖေတို့ သူတို့အကြောင်းကို သူတို့ရေးသားပြုစုထားခဲ့သည့် ကျမ်းဂန်စာအုပ်များမှ အမြောက်အမြား သိရှိရလေသည်။ ထိုစာအုပ်များအနက် ဝေဒကျမ်းကဲ့သို့သော ကျမ်းစာအုပ်အချို့သည် ကမ္ဘာပေါ်၌ရေးအကျဆုံးစာအုပ်များပင် ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ အစပထမက ထိုကျမ်းစာများ သည် ရေးသားထားသည့်ကျမ်းစာများ မဟုတ်တန်ရာ။ ထိုကျမ်းစာများကို နှုတ်တိုက်ရအောင်ကျက်မှတ်ပြီး တခြားပုဂ္ဂိုလ်များအား ရွတ်ဆိုပြောပြလာခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေလိမ့် မည်။ ထိုကျမ်းဂန်များမှာ လှပပြေပြစ်သော သက္ကဋဘာသာစကားလုံးများဖြင့် ရေးသားထားသဖြင့် ရွတ်ဆိုရာ၌ သာယာနာပျော်ဖွယ် ရှိလှလေသည်။ သက္ကဋဘာသာတတ်ကျွမ်းသော အသံကောင်းသူ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးဦး၏ နှုတ်မှ ဝေဒကျမ်းစာများ ရွတ်ဆိုသည်ကို နားထောင်ရတာ အခုလည်း အရသာရှိလှလေသည်။ ဟိန္ဒူလူမျိုးတို့သည် ဝေဒကျမ်းစာများကို အလွန်တရာ မြင့်မြတ်သည့် ကျမ်းစာများဟု အယူရှိကြလေသည်။ “ဝေဒ” ဟူသောစကားလုံးသည် ဘယ်လိုအဓိပ္ပာယ်ရသနည်း။ ဝေဒဟူသော စကားလုံး၏ အဓိပ္ပာယ်မှာ “အသိဉာဏ်” ဖြစ်လေသည်။ ဝေဒကျမ်းဂန်၌ ထိုခေတ်က အိသိနှင့်မုနိလိုခေါ်ကြသည့် ပညာရှိပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများ ရှာဖွေစုဆောင်းထားသည့် အသိဉာဏ်ဗဟုသုတများ ပါဝင်သည်ဟု ဆိုလိုသည်။ ထိုခေတ်ကာလ၌ မီးရထား၊ ကြေးနန်း၊ ရုပ်ရှင်ဟူ၍ မရှိပေ။ သို့ရာတွင် ထိုသို့ မရှိခြင်းမှာ ထိုခေတ်က လူများသည် လူအ၊ လူညံ့များ ဖြစ်ကြသည်ဟု ဆိုလိုခြင်း မဟုတ်ပေ။ ယခုခေတ်လူများသည် ရှေးခေတ်ကလူများလောက် အသိဉာဏ်မကြွယ်ဝဟု အချို့သောလူများက အယူရှိကြသည်။ သို့ရာတွင် အသိဉာဏ် ကြွယ်ဝသည်ဖြစ်စေ၊ မကြွယ်ဝသည်ဖြစ်စေ ယခုခေတ်သမယ၌ပင် အလွန်တရာ အလေးဂရုပြုအပ်သည့် ထူးခြားဆုံးဩဖွယ် ကျမ်းဂန်များကိုကား သူတို့သည် ရေးပစ်ခဲ့ကြလေ၏။ ၎င်းကိုထောက်ရှု၍ ရှေးခေတ်က လူများသည် ဘယ်လောက်ကြီးကျယ်သည်ဆိုသည့်အကြောင်းကို သိရှိနိုင်လေသည်။

ဝေဒကျမ်းစာများသည် အစပထမက စာဖြင့် ရေးသားထားသည့် ကျမ်းစာများ မဟုတ်ကြောင်းကို ဖေဖေ ပထမကပဲ ပြောပြခဲ့ပြီးပြီ။ လူတို့သည် ထိုကျမ်းစာများကိုနှုတ်တိုက်ရအောင် ကျက်မှတ်ပြီး ထိုနည်းအားဖြင့် လူ့အဆက်တစ်ဆက်မှ လူ့အဆက်တစ်ဆက်သို့ ကူးပြောင်းလာခဲ့ခြင်း ဖြစ်လေ၏။ ထိုခေတ်က လူတို့၏ ကျက်ဉာဏ်မှတ်ဉာဏ်သည်လည်း အံ့ဩလောက်အောင်ပင် ကောင်းလှပေလိမ့်မည်။ ဖေဖေတို့ထဲက အခု လူဘယ်နှစ်ယောက်များ စာတစ်အုပ်လုံးကိုရအောင် ကျက်နိုင်သူ ရှိသနည်း။

ဝေဒကျမ်းစာများကိုရေးပြုသည့် ခေတ်သမယကို ဝေဒခေတ်ဟု ခေါ်လေ

သည်။ ပထမဦးဆုံးဝေဒမှာ “ရိဂ်ဝေဒ” ဖြစ်လေသည်။ ထိုဝေဒ၌ ရှေးဟောင်း အရိယ လူမျိုးတို့ ရွတ်ဖတ်သီဆိုလေ့ရှိကြသည့် ဓမ္မဂီတနှင့်သီချင်းဂီတများ ပြည့်နှက်၍ နေလေသည်။ အရိယလူမျိုးတို့သည် စိတ်လက်ရွှင်ရွှင်ပျပျနှင့် ပေါ့ပေါ့ပင် နေထိုင် တတ်ကြသူများဖြစ်ကြပေလိမ့်မည်။ ဣန္ဒြေကြီးတစ်ခွဲသားနှင့် သုန်မှုန်နေကြသူများ မဟုတ်ကြ။ အားတက်ရွှင်လန်းမှု၊ ရဲဝံ့စွန့်စားမှုများနှင့်သာ အပြည့်ဖြစ်နေကြလေသည်။ ဝမ်းမြောက်အုမြူးကြပြီးလျှင် သူတို့သည် သီချင်းဂီတကောင်းများကို စပ်ကြ လေ၏။ ထို့နောက် သူတို့ပူဇော်သည့် နတ်များကို ရည်စူး၍သီဆိုကြလေ၏။

သူတို့သည် ကိုယ့်အမျိုးနှင့် ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် အင်မတန် အထင်ကြီးသူများ ဖြစ်ကြသည်။ “အရိယ” ဟူသောစကားလုံးမှာ “မြင့်မြတ်သောသူ” သို့မဟုတ် “အထက် တန်းကျသောသူ” ဟူ၍ အဓိပ္ပာယ်ရလေသည်။ ထို့ပြင် သူတို့သည် လွတ်လပ်ရေး ဆုံးရှုံးမှုကို မေ့လျော့နေကြသည့် ယခုခေတ် အိန္ဒိယပြည်ရှိ သူတို့၏အဆက်အနွယ် သတ္တိကြောင့်သူများကဲ့သို့ မဟုတ်ကြပေ။ ရှေးခေတ် အရိယလူမျိုးတို့သည် သေရခြင်း ကို ဂုဏ်သရေပျက်ခြင်း သို့မဟုတ် ကျွန်ခံရခြင်းထက် ကောင်းမြတ်သည်ဟု အယူရှိ သည်။

သူတို့သည် စစ်တိုက်ခိုက်သည့်အရာ၌ အင်မတန် လိမ္မာကျွမ်းကျင်သူများ ဖြစ်ကြသည်။ သိပ္ပံပညာရပ်အချို့ကိုလည်း သူတို့ သိရှိကြသည်။ လယ်ယာစိုက်ပျိုး ခြင်း ပညာကိုမူ သူတို့ လုံလုံလောက်လောက်ပင် တတ်သိနားလည်ကြ၏။ လယ်ယာ စိုက်ပျိုးခြင်းကို မြတ်နိုးခြင်းမှာ သူတို့အတွက် ဓမ္မတာသဘောပင် ဖြစ်လေ၏။ သို့ဖြစ်၍ သူတို့သည် လယ်ယာစိုက်ပျိုးခြင်းကို အကျိုးဖြစ်ထွန်းစေမည့် အရာဝတ္ထု များကိုလည်း လေးစားမြတ်နိုးကြသည်။ မြစ်ကြီးများမှ သူတို့ ရေရရှိကြသည်။ သို့ ဖြစ်၍ သူတို့သည် ထိုမြစ်ကြီးများကို ချစ်ခင်မြတ်နိုးကြသည်။ မိမိတို့မိတ်ဆွေ၊ မိမိ တို့၏ ကျေးဇူးရှင်ဟု ထင်မှတ်ယူ ဆကြသည်။ နွားထီးနှင့် နွားမများမှလည်း သူတို့ သည် လယ်ယာစိုက်ပျိုးခြင်းအလုပ်နှင့် နေ့စဉ်လုပ်ငန်းအတွက် အကူအညီများစွာ ရရှိလေသည်။ အကြောင်းမူကား နွားမများက သူတို့အင်မတန်ကြိုက်သည့် နို့ကို ပေးလေသည်။ သို့ဖြစ်၍ သူတို့သည် ထိုတိရစ္ဆာန်များကို အထူးလေးစားပြီးလျှင် ထိုတိရစ္ဆာန်များကို ချီးကျူးဖွဲ့ဆိုသည့် သီချင်းဂီတများကို သီဆိုကြလေသည်။ အချိန် ကာလ ကြာမြင့်ကုန်ဆုံးကျော်လွန်လာပြီးသည့်အခါတွင်ကား လူတို့သည် နွားမကို အလေးအမြတ်ပြုခြင်း၏ မူလအကြောင်းရင်းကို မေ့လျော့သွားကြပြီး နွားမကို ရှိခိုး ပူဇော်စ ပြုကြလေတော့၏။ ထိုသို့ ရှိခိုးပူဇော်ခြင်းအားဖြင့် ဘယ်သူ့အတွက် ဘယ်လို အကျိုးရှိဦးမှာနည်း။

အရိယလူမျိုးတို့သည် နားထင်သွေးရောက်နေသူများဖြစ်ကြ၍ အိန္ဒိယ

ပြည်နေ အခြားသော လူမျိုးများနှင့် ရောယှက်သွားမှာကို ထိတ်လန့်စိုးရွံ့ကြသည်။
 ထို့ကြောင့် သူတို့သည် ရောယှက်သွားမှာကို ကြိုတင်ကာကွယ်သည့်သဘောနှင့်
 ဥပဒေစည်းကမ်းများကို သတ်မှတ်ထားကြသည်။ အရိယလူမျိုးသည် အခြားသော
 လူမျိုးများနှင့် အိမ်ထောင်မဖက်ရဟု တားမြစ်ပိတ်ပင်ထားလေသည်။ နှစ်ရှည်ကာလ
 ကြာမြင့်လာသည့် အခါတွင်ကား ထိုသဘောသည် ယခုခေတ် “ဇာတ်ထုံးစံ” အနေမျိုး
 ဖြစ်ပွားလာခဲ့လေ၏။ ယခုခေတ်ကာလ၌မူ ထိုထုံးစံစနစ်မှာ လုံးဝရယ်စရာမျှသာ
 ဖြစ်နေပေတော့၏။ အချို့သောသူများမှာ အခြားသူများနှင့်အတူ စားရမှာကို ကြောက်
 ရွံ့ကြသည်။ အခြားသူများအား ထိရမှာကိုပင် ထိတ်လန့်နေကြသည်။ သို့ရာတွင်
 ထိုစနစ်မှာ ယခုအခါတွင် ကံကောင်းထောက်မမည့်အားလျော်စွာ တဖြည်းဖြည်း
 လုံးပါးပါးလာပြီ ဖြစ်ပေ၏။

29. WHAT WERE THE ARYANS IN INDIA LIKE?

The Aryans must have come to India five or six thousand years ago or perhaps even more. Of course they did not all come in a bunch. Army after army, tribe after tribe, family after family, must have come for hundreds of years. Imagine them travelling in long caravans with all their household goods laden on carts or on the backs of animals. They did not come as tourists do nowadays. There was no going back for them. They came over to stay, or fight and die. Most of them, as I have told you, came over the mountains of the north-west. But perhaps some came by sea also from the Persian Gulf and went in their little ships up the river Indus.

What were these Aryans like? We can find out a lot about them from the books they wrote. Some of these books like the *Vedas* are perhaps the oldest books in the world. Probably they were not written down to begin with. They were learnt by heart and recited and chanted to others. They are written in such beautiful Sanskrit that you can almost sing them. Even now it is a pleasure to hear a man with a good voice, who knows Sanskrit, recite the *Vedas*. The *Vedas* are considered very holy books by Hindus. But what does the word *Vedas* mean? It means knowledge. And

the Vedas contained the knowledge which the wise men of those days, called *rishis* and *munis*, had gathered. They did not have railways and telegraphs and cinemas in those days. But that does not mean that they were ignorant. Some people think that the wiser men of old were wiser than any today. But whether they were wiser or not they wrote wonderful books which even today are greatly admired. This itself shows how great these men of the olden days must have been.

As I have said, these *Vedas* were not at first written. They were remembered and were handed down from generation to generation by word of mouth. They must have had wonderful memories in those days. How many of us can learn by heart whole books?

Those days when the *Vedas* were written are called the *Vedas* period. The first *Veda* is the *Rig Veda*. It is full of hymns and songs which the old Aryans used to sing. They must have been a very light-hearted people, not morose and gloomy but full of joy and adventure. And in their joy they made beautiful songs and sang them out to the gods they worshipped.

They were very proud of themselves and their race. The very word 'Arya' meant a gentleman, a superior kind of person. And they loved freedom greatly. They were not like their descendants in India today who have little courage and hardly feel the loss of their freedom. To the Aryans of old death was better than dishonour or slavery.

They were good fighters, and they knew something of science and a great deal of agriculture. They naturally attached great value to agriculture and so they valued also everything that helped agriculture. The great rivers gave them water and they loved them and looked upon them as great friends and benefactors. The bull and cow helped them also very much both in agriculture and in their daily lives, for the cow gave milk which was valued very greatly. So they specially cared for these animals and sang their praises. Long afterwards, people, forgetting the real reason for the care of the cow, started worshipping her as if that was any good to anybody.

The Aryans being very proud of themselves were afraid of getting mixed up with the other inhabitants of India. So they made

၃၀။

ရာမာယနှင့်မဟာဘာရတ

The Ramayana and the Mahabharata

ဝေဒခေတ် ကုန်ဆုံးကျော်လွန်သွားသောအခါ ကာဗျခေတ် ရောက်လာလေသည်။ ထိုခေတ်ကို ကာဗျခေတ်ဟု ခေါ်ခြင်းအကြောင်းမှာ ထိုခေတ်သမယ၌ သူရဲကောင်းများ၏အကြောင်းအရာ အတ္ထုပ္ပတ်ကို ကဗျာလင်္ကာဖြင့် ဖွဲ့နွဲ့ရေးသားထားသော မဟာကဗျာကျမ်းကြီးနှစ်စောင်ကို ရေးပြုသောကြောင့် ဖြစ်လာသည်။ ထိုကျမ်းကြီးနှစ်စောင်မှာ သမီး သိပြီးဖြစ်သည့် ရာမာယဏနှင့် မဟာဘာရတတို့ ဖြစ်ကြလေ၏။

ကာဗျခေတ်အတောအတွင်း၌ အရိယလူမျိုးတို့သည် ဝိနိဓယာတောင်များအထိ အိန္ဒိယမြောက်ပိုင်းတစ်ခွင်တွင် ပျံ့နှံ့သွားကြလေသည်။ ဖေဖေ ပထမက ပြောပြခဲ့သည့်အတိုင်း ထိုဒေသကို “အရိယဝတ” ဟု ခေါ်လေသည်။ ဖေဖေတို့ အခုခေတ် ယူနိုက်တက်ပရောဗင့်(လွတ်လပ်ရေးရပြီးသည့်နောက်၌ ဥတ္တရာပရာဒေရ်ဟုခေါ်သည်)လို့ ခေါ်သည့်နယ်ပယ်ကို ဟိုခေတ်အခါက မဇ္ဈိမဒေသဟု ခေါ်လေသည်။ အလယ်ပိုင်း ပြည်နယ်ဟု အဓိပ္ပာယ်ရလေသည်။ ဗင်္ဂေါကိုတော့ ဝင်္ဂဟု ခေါ်လေသည်။

စိတ်ပါဝင်စားစရာကောင်းသည့် အကြောင်းအရာတစ်ခု ရေးပြဋ္ဌ်းမည်။ ထိုအကြောင်းကို သမီးလည်း သိချင်ပေလိမ့်မည်။ အကယ်၍ သမီး အိန္ဒိယမြေပုံကို

ကြည့်ပြီး ဟိမဝန္တာနှင့် ဝိန်ယောတောင်အကြား၌ “အရိယဝတ”ရှိမည် ထင်ရသည့် နေရာကို မှန်းကြည့်မည်ဆိုလျှင် ထိုနေရာကို သမီး လခြမ်းပုံသဏ္ဍာန် တွေ့မြင်ရပေ လိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် အရိယဝတကို အိန္ဒြတိုင်းပြည် (လတိုင်းပြည်) ဟု ခေါ်ခြင်း ဖြစ်လေသည်။ အိန္ဒြဆိုသည်မှာ လဟု အဓိပ္ပာယ်ရသည်။

အရိယလူမျိုးတို့သည် ဆန်းသစ်စ လခြမ်းကို အထူးပင် နှစ်သက်မြတ်နိုး ကြသည်။ လခြမ်းပုံသဏ္ဍာန်ရှိသည့် နေရာဟူသမျှကို အထူးအားဖြင့် မြင့်မြတ်သည် ဟု စွဲမှတ်ယူဆကြလေသည်။ သူတို့၏ မြို့ကြီးများအနက်မြောက်မြားစွာမှာ ဗာရာဏသီ ကဲ့သို့သော လခြမ်းပုံသဏ္ဍာန်ရှိမြို့များ ဖြစ်ကြလေ၏။ သမီး သတိပြု မိမလားမသိ၊ အေလဟာဘတ်မှာတောင်မှ ဂင်္ဂါမြစ်သည် လခြမ်းပုံသဏ္ဍာန်ဖြစ်၍ နေလေသည်။

သမီး သိပြီးဖြစ်သည့်အတိုင်း ရာမယဏသည် ရာမနှင့်သီတာတို့၏ အကြောင်းနှင့် အခုခေတ် သီဟိုဠ်လို့ခေါ်သည့် လင်္ကာဒီပဘုရင် ရာဝဏ်နှင့် သူတို့၏ စစ်ပွဲအကြောင်းကို ရေးပြထားသည့်ကျမ်းစာ ဖြစ်သည်။ ထိုအကြောင်းအရာ အတ္ထုပ္ပတ် ကို ဝါလမိကိက မူလစ၍ သက္ကတဘာသာဖြင့် ရေးသားထားသည်။ နှောင်း ခေတ်ကျ သောအခါ ထိုအကြောင်းအတ္ထုပ္ပတ်ကို အခြားသော ဘာသာပေါင်းများစွာ ဖြင့် ရေးသားကြလေသည်။ ၎င်းတို့အနက် ဟိန္ဒူဘာသာဖြင့် တုလဆီဒါဆ် ရေးပြု သော “ရာမစရိတမာနသ” မှာ အကျော်ကြားဆုံး ဖြစ်လေသည်။

ရာမယဏကိုဖတ်လျှင် အိန္ဒိယတောင်ပိုင်း၌ မျောက်များက ရာမကို အကူ အညီပေးကြကြောင်းနှင့် ဟာနမာန်သည် ထိုမျောက်များ၏ ခေါင်းဆောင်သူရဲကောင်း ဖြစ်ကြောင်းကို သိရှိရပေလိမ့်မည်။ ရာမယဏတွင် ပါသော အကြောင်းအတ္ထုပ္ပတ်မှာ အမှန်အားဖြင့် အရိယလူမျိုးတို့နှင့် ရာဝဏ်ခေါင်းဆောင်သည့် တောင်ပိုင်းက လူများ၏ တိုက်ပွဲအကြောင်းဖြစ်ဖို့ ရှိလေသည်။ မျောက်ဆိုသည်မှာလည်း အိန္ဒိယ တောင်ပိုင်းမှာနေကြသည့် လူမည်းများ ဖြစ်ဖို့ရှိလေသည်။ ရာမယဏကျမ်း၌ ကောင်းမွန်သည့် ပုံပြင်ဝတ္ထုများရှိလေသည်။ ၎င်းတို့ကို ဖေဖေ အခု သည်မှာ ပြော မပြနိုင်တော့ပေ။ သမီး ကိုယ်တိုင် ဖတ်ကြည့်သင့်ပေသည်။

မဟာဘာရတကျမ်းမှာ ရာမယဏနောက် အချိန်အကြာကြီးကြာမှ ပေါ် ပေါက်လာသည့်ကျမ်း ဖြစ်လေ၏။ ထိုကျမ်းသည် ရာမယဏထက် အပိုကြီး ကြီး လေသည်။ ထိုကျမ်းကား အရိယတို့နှင့် ဒရဗီဒီလူမျိုးတို့၏ တိုက်ပွဲအကြောင်းကို ရေးသားထားသည့်ကျမ်း မဟုတ်ဘဲ အရိယလူမျိုးအချင်းချင်း၏ တိုက်ပွဲအကြောင်းကို ရေးသားထားသည့်ကျမ်း ဖြစ်လေသည်။ သို့ရာတွင် ထိုတိုက်ပွဲကို ဖယ်ထားလိုက် စေကာမူလည်း ထိုကျမ်းသည် နက်နဲသည့် အယူအဆများ၊ ကောင်းမွန်သည့် ပုံပြင်ဝတ္ထုများဖြင့် ပြည့်နက်၍နေသော အံ့ဩဖွယ် ကျမ်းဂန်တစ်ခုဖြစ်၏။ ဖေဖေတို့

အားလုံး ထိုကျမ်းဂန်ကို နှစ်သက်မြတ်နိုးခြင်း အဖြစ်ရဆုံးအကြောင်းကတော့ “ဘဂဝတ် ဂီတာ” လို့ခေါ်သည့် အဖိုးမဖြတ်နိုင်သော ကဗျာအဖွဲ့ရတနာ ပါဝင်သောကြောင့် ဖြစ်လေသည်။

ထိုကျမ်းဂန်များသည် အိန္ဒိယပြည်၌ နှစ်ပရိစ္ဆေဒထောင်ပေါင်းများစွာ အလွန်က ရေးပြုသည့်ကျမ်းဂန်များ ဖြစ်လေသည်။ ကြီးကျယ်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများမှ တစ်ပါး ထိုကျမ်းမျိုးကို ဘယ်သူရေးနိုင်စွမ်းမည်နည်း။ ထိုမျှလောက် ရှည်ကြာသည့် နှစ်ကာလအလွန်က ရေးပြုထားသည့် ကျမ်းဂန်များဖြစ်သော်လည်း ထိုကျမ်းဂန်များ သည် အိန္ဒိယပြည်၌ ယနေ့ထက်တိုင်ပင် အသက်ဝင်လျက်ရှိနေသည်။ လူငယ်တိုင်း ထိုကျမ်းဂန်များကိုဖတ်ကြပြီး လူကြီးတိုင်း ထိုကျမ်းဂန်များမှ အဆုံးအမဥပဒေသကို ရယူကြလေသည်။

ဤကျမ်းဂန်များသည် အိန္ဒိယပြည်၌ နှစ်ပရိစ္ဆေဒထောင်ပေါင်းများစွာ အလွန်က ရေးပြုသည့်ကျမ်းဂန်များ ဖြစ်လေသည်။ ကြီးကျယ်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများမှ တစ်ပါး ထိုကျမ်းမျိုးကို ဘယ်သူရေးနိုင်စွမ်းမည်နည်း။ ထိုမျှလောက် ရှည်ကြာသည့် နှစ်ကာလအလွန်က ရေးပြုထားသည့် ကျမ်းဂန်များဖြစ်သော်လည်း ထိုကျမ်းဂန်များ သည် အိန္ဒိယပြည်၌ ယနေ့ထက်တိုင်ပင် အသက်ဝင်လျက်ရှိနေသည်။ လူငယ်တိုင်း ထိုကျမ်းဂန်များကိုဖတ်ကြပြီး လူကြီးတိုင်း ထိုကျမ်းဂန်များမှ အဆုံးအမဥပဒေသကို ရယူကြလေသည်။

30. THE RAMAYANA AND THE MAHABHARATA

After the Vedic Age in India, when the Vedas were written, came what is called the Epic Age. It is called the Epic Age because two great epics, that is long poems telling us the stories of great heroes, were written then. These two books were the *Ramayana* and the *Mahabharata* which you know.

During the Epic Age the Aryans had spread out all over Northern India up to the Vindhya mountains. All this land was called 'Aryavarta' as I have told you. What is the United Provinces now was called the Madhyadesha, the middle country. Bengal was called Vanga.

Now there is an interesting fact which you may like to know. If you look at the map of India and imagine where Aryavarta must have been, between the Himalayas and the Vindhya mountains, you will see it is rather like a crescent moon. Therefore Aryavarta was also called the land of the Moon. Indu means moon and so Aryavarta was Indu-land!

The Aryans were very fond of the crescent moon. They considered all crescent-shaped places specially holy. Many of their great cities were crescent-shaped like Banaras. Even in Allahabad,

I wonder if you know that the Ganga makes a crescent.

The *Ramayana*, as you know, is the story of Ramchandra and Sita and of their fight against Ravana, king of Lanka, that is now Ceylon. The original story is written in Sanskrit by Valmiki. Many other versions were written later in other languages. The best known is Tulsidas's in Hindi called the '*Rama Charita Manas*'.

In the *Ramayana* we are told that Rama was helped by monkeys in South India and Hanuman was the great hero of the monkeys. It may be that the story of the *Ramayana* is really a story of the fight of the Aryans against the people of the south whose leader was Ravana.

The *Ramayana* is full of beautiful stories but I cannot refer to them here. You must read them for yourself.

The *Mahabharata* came long after the *Ramayana*. It is a much bigger book. I tell not of the fight between Aryans and Dravidians but of a great fight between Aryans and Aryans. But apart from the fight, it is a wonderful book, full of great ideas and noble stories. Above all, it is dear to all of us because of that jewel of a poem which it contains—the *Bhagavad Gita*.

These were the books written in India thousands of years ago. Who but the greatest of men could have written them? And although they were written so long ago, they live today in India and every child knows of them and every grown-up is influenced by them.

* Indira's pet name, by which she is commonly known, is Indu.

- ယနေ့ ကမ္ဘာပေါ်တွင် အကောင်းဆုံး စာရေးဆရာ ငါးဦးအနက် တစ်ဦး အပါအဝင် ဖြစ်သည်ဟု အသိအမှတ်ပြုခြင်းခံရသူ အိန္ဒိယခေါင်းဆောင်ကြီး နေရူး၏ သမီးဖြစ်သူ အိန္ဒိယဝန်ကြီးချုပ်အင်ဒီရာဂန္ဒီ(ကွယ်လွန်)သို့ ပေးသည့် ကမ္ဘာကျော်ကြား ပေးစာများ။
- ကမ္ဘာ့သမိုင်းနှင့် နေရူး၏ အမြင်သစ်၊ အယူအဆသစ်များကို ရှင်းရှင်းနှင့် ကျဉ်းကျဉ်း ရေးပြထားခြင်း။

ပါရဂူ ချစ်သမီးထံသို့

LETTER FROM A FATHER
TO HIS DAUGHTER
JAWAHARLAL NEHRU

တစ်စုံတစ်ရာ